

STATISTISK-ØKONOMISK OVERSIKT OVER ÅRET 1939

UTGITT AV

DET STATISTISKE SENTRALBYRÅ

Aperçu de la situation économique en 1939

OSLO

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1940

Pris kr. 1,00.

STATISTISK-ØKONOMISK OVERSIKT OVER ÅRET 1939

UTGITT AV
DET STATISTISKE SENTRALBYRÅ

Aperçu de la situation économique en 1939

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1940

Innhold.

	Side.
Den økonomiske stilling og utvikling i verden	3
Aksjemarkedet	4
Penge- og kreditmarkedet	5
Valutamarkedet	7
Prisnivået	8
Den industrielle verdensproduksjon	11
Arbeidsledigheten	14
Jordbruksmarkedet	15
Verdenshandelen	16
Sluttord	18
 Norge	 19
Aksjemarkedet	19
Penge- og kreditmarkedet	20
Valutamarkedet	22
Prisnivået	24
Den innenlandske handel	26
Utenrikshandelen	27
Jordbruksmarkedet	32
Skogbruksmarkedet	35
Fiskeriene	36
Hvalfangsten	38
Industrien	39
Skipsfarten	48
Arbeidsledigheten	53
Offentlige finanser	55
Sluttord	57
 Tabell	 60
I. Valutakurser og prisnivå..	60
II. Penger og kredit.....	62
III. Vareomsetning	65
IV. Transport.....	66
V. Beskjeftigelse og arbeids- ledighet	67
VI. Jordbruk og skogbruk	68
VII. Fiskeri og hvalfangst	71
VIII. Industri. Hovedoversikt...	73
IX. Gruvedrift og steinindustri	76
X. Elektro-metallurgisk indu- stri	76
XI. Kjemisk og elektro-kjemisk industri	77
XII. Hermetikkindustri	77
XIII. Olje- og fettindustri	77
XIV. Sagbruksindustri.....	78
XV. Papirindustri	78
XVI. Jern- og metallindustri...	79
XVII. Tekstil-, lær- og skotøy- industri	80
XVIII. Brennerier, bryggerier, sjokolade- og drops- fabrikker, tobakks- industri og møller	81
XIX. Skipfart.....	82
XX. Offentlige finanser.....	83

Table des Matières.

	Page.
La situation économique mondiale	3
Marché des valeurs à revenu variable ...	4
Monnaies et crédit	5
Marché des changes	7
Niveau des prix	8
Production industrielle mondiale	11
Chômage	14
Agriculture	15
Commerce mondial	16
Conclusion	18
 La Norvège	 19
Marché des valeurs à revenu variable ...	19
Monnaies et crédit	20
Marché des changes	22
Niveau des prix	24
Commerce intérieur	26
Commerce extérieur	27
Agriculture	32
Sylviculture	35
Pêches maritimes	36
Pêche à la baleine	38
Industrie	39
Navigation	48
Chômage	53
Finances publiques	55
Conclusion	57
 Tableau	 60
I. Cours des changes et niveau des prix	60
II. Monnaies et crédit	62
III. Commerce	65
IV. Transport	66
V. Emploi et chômage	67
VI. Agriculture et sylviculture ..	68
VII. Pêches maritimes et pêche à la baleine	71
VIII. Industrie. Aperçu général ..	73
IX. Mines et industrie de pierres ..	76
X. Industrie électro-métallur- gique	76
XI. Industrie chimique et élec- trochimique	77
XII. Fabriques de conserves	77
XIII. Industrie d'huile et de graisse ..	77
XIV. Scieries	78
XV. Industrie de papier	78
XVI. Industrie de fer et de métaux ..	79
XVII. Industrie textiles, du cuir et fabriques de chaussures ..	80
XVIII. Distilleries, brasseries, fa- briques de chocolat, de sucre- ries et de tabacs et moulins ..	81
XIX. Navigation	82
XX. Finances publiques	83

Statistisk-økonomisk oversikt over året 1939.

Den økonomiske stilling og utvikling i verden.

I 1939 er store deler av verden igjen gått inn i krigstilstand. Spirene til denne ligger lenger tilbake og forrige år, 1938, var i høy grad preget av det som skulle komme til å skje i år. Riktig nok ble borgerkrigen i Spania avsluttet med Francos seier i månedene februar og mars 1939. Men i mars måned begynner uroen i Tsjekkoslovakia, først med en slovakisk separatistbevegelse. Allerede den 15 mars besetter Tyskland Böhmen og Mähren, som blir gjort til et tysk protektorat. Den 22 mars blir Memelområdet innlemmet i Tyskland og den nye slovakiske stat blir den 23 mars stilt under Tysklands militære beskyttelse. I slutten av mars begynner nervositeten i Polen å gi seg utslag og 1 april gir Storbritannia og Frankrike Polen bindende garantier. Den 7 april besetter Italia Albania og den 28 april oppsier Hitler ikke-angrepspakten med Polen og flåteavtalen med Storbritannia. I løpet av mai blir forholdet omkring Danzig mer og mer spent, og situasjonen blir mer og mer alvorlig i løpet av de første sommermåneder. De forhandlinger som Storbritannia hadde innledet med Sovjet-Samveldet, hvor utenriksminister Litvinov ble avløst av Molotov den 3 mai, fortsetter utover våren, men går meget tregt og fører ikke til noe resultat. I løpet av sommeren blir spenningen mellom Polen og Tyskland sterkere og sterkere. Den 21 august inngår Tyskland og Sovjet-Samveldet ikke-angrepspakt og fra dette tidspunkt av utvikler krisen seg meget raskt inntil tyske tropper den 1 september går over den polske grense og Storbritannia og Frankrike erklærer Tyskland krig den 3 september. Det tyske felttog mot Polen blir forholdsvis hurtig avsluttet og da russerne rykker inn i Polen den 17 september, er Polen faktisk helt beseiret. Krigen mellom vestmaktene og Tyskland har fra september og til årets utgang vesentlig gitt seg utslag i en gjensidig blokkade av hverandres tilførsler. Men under denne krigen har

Sovjet-Samveldet gjort framstøt i Østersjøen ved å skaffe seg militære støttepunkter i Estland, Latvia og Litauen. Det forsøk Sovjet-Samveldet gjorde på å skaffe seg lignende støttepunkter i Finnland, har ført til at Sovjet-Samveldet den siste november gikk til angrep på Finnland som nå er i krig.

Den krig som nå er i gang, har ført verden over fra freds- til krigsøkonomi. Ikke så å forstå at økonomien i verden i årene forut ikke har vært merket av det som skulle komme — i noen store land har krigsøkonomien alt preget virksomheten i flere år — men tross alt har dog fredsøkonomien hatt overtaket. Den har det ikke lenger, selv om vi hos oss enda ikke merker overgangen fullt ut.

Vi har brukt navnene freds- og krigsøkonomi for å kjennetegne to systemer av økonomisk virksomhet som har to forskjellige mål. Det ene, fredsøkonomien, slik som den har preget virksomheten i den alt overveiende del av verden, vil vi karakterisere slik: Fredsøkonomien tar sitt utgangspunkt i de enkelte menneskers behov og virksomheten tar sikte på å tilfredsstille disse gjennom produksjon av goder og tjenester. Målet blir en rikere og rikere tilfredsstillelse av disse behov eller, om en vil, å heve levestandarden gjennom en stigende nasjonalinntekt. Dette gjelder selv om formene for virksomheten endres og selv om det under fredsøkonomien foregår en kamp om fordelingen av godene og selv om statens vurdering av godenes betydning for det enkelte individ kan sette sitt preg på virksomheten.

Under en krigsøkonomi blir tilfredsstillelsen av det enkelte menneskes behov underordnet andre formål. Formålet kan være å øke et lands makt overfor andre stater eller å forsvare et lands frihet og liv. Dette formål vil prege virksomheten. Tilfredsstillelsen av det enkelte menneskes behov vil bare kunne skje i den utstrekning det er nødvendig for å kunne nå dette formål. Det blir ikke lenger spørsmål om å heve levestandarden, som regel vil den presses mer eller mindre ned. Dette

er nødvendig, fordi en del av landets arbeid må ta sikte på å produsere gjenstander og tjenester som ikke tjener til å tilfredsstille det enkelte menneskes behov. En kan si det slik: det blir viktigere å produsere kanoner enn smør. Under en slik økonomi kan virksomheten bli stor og intens og produksjonsvolumet stort, men samfunnet blir likevel fattigere. Forbruket blir begrenset og produksjon av kapital som skal tjene forbruket nedsatt.

Under en slik økonomi svikter de fleste av de målestokker vi bruker til å følge utviklingen under fredsøkonomien, selv bortsett fra at kildene til opplysning om utviklingen stanser. For med krigsøkonomien følger tvangsoekonomien og statistikken blir en statshemmelighet. Krigsøkonomien gjør det nemlig nødvendig — mer eller mindre, det er så — at staten organisasjonsmessig bestemmer virksomhetens gang ut fra krigsøkonomiens formål. Derfor ser vi også at organisasjonsformer for virksomheten som hittil vesentlig har hersket i de totalitære stater, mer eller mindre vinner innpass i de land som hittil har stått dem fjernt.

Krigsøkonomien hersker naturligvis først og fremst i de land som er i krig, men ingen går helt fri, selv om det tar tid før en merker det i det daglige liv. De nøytrale land merker det først gjennom prisstigning og nye skatter til økt forsvar. Men litt etter litt virker restriksjonene på utenrikshandelen på landenes produksjon og tilførsler, og det betyr — selv om en tilsynelatende har disponibel valuta — et press på levestandarden. Kommer så inflasjonen til — den mest hardhendte beskatningsform som finnes — så er også de nøytrale land under det fulle press av krigsøkonomien, selv om verdistigning kamuflerer utviklingen.

Under den krig som nå er i gang har enda ikke overveldende store verdier blitt ødelagt. Men produksjonen til fredsformål er satt ned. Og vi må regne med en ganske annen og sterk virkning av krigsøkonomien i det år som kommer. Når vi derfor i det følgende gir en skildring av det år som er gått, må vi som bakgrunn for denne hele tiden ha for øye at vi allerede er glidd over i en krigsøkonomi, men at denne enda ikke på langt nær har satt sitt preg på virksomheten.

A k s j e m a r k e d e t .

Aksjekursenes bevegelse er vanligvis et meget viktig mål for konjunkturutviklingen. Under forholdsvis normale forhold gir aksjekursene et tilnærmet uttrykk for det en venter å tjene

i de forskjellige næringer. De gir derfor en, om enn ufullstendig, så dog meget viktig opplysning om lønnsomheten. I en krigstidsøkonomi, enten det nå gjelder et krigførende eller et nøytralt land, får aksjekursene ikke tilsvarende betydning. I slike tilfelle vil det nemlig som regel bli lagt restriksjoner på aksjemarkedet. Disse restriksjoner kan enten ramme børsomsetningen direkte eller de kan virke indirekte på aksjekursene. Alle former for priskontroll vil virke på denne måten. Det kan også tenkes at man under krigsforhold går til direkte begrensning av fortjenesten i en eller flere bransjer eller i næringslivet som helhet. Alle slike former for restriksjoner vil selvsagt virke på aksjekursenes bevegelse.

Kurssvingningene vil derfor ikke gi det samme bilde av en forhåndsbedømmelse av lønnsomhetsforholdene som i normale tider.

Men selv om aksjekursene i en krigstidsøkonomi bare gir meget begrensede opplysninger, er de tross alt enda viktige som indikatorer når det gjelder diskonteringen av fremtiden. I en krigssituasjon som den vi er inne i, er det viktig å trekke fram den forholdsvis svake utvikling på aksjemarkedene som har karakterisert de siste måneder av 1939. Den gir et viktig trekk i det totalbilde man kan danne seg om den økonomiske utvikling i krigstiden, et trekk som ikke lett kommer til synne i tallene for realseriene.

Aksjekursene var på de viktigere børser stort sett stigende i 1938. I 1939 har bevegelsen vært temmelig uensartet. I De Forente Stater sank aksjekursnivået i de første måneder av året. Den indeks for industriaksjer som Folkeforbundets sekretariat publiserer, hadde i november 1938 vært oppe i 60 og sank fra 58 i januar til 50 i april. Senere er det en svak oppgang slik at indeksen kommer opp i 53 i siste fredsmåned. Like etter krigsutbruddet kommer det en rask stigning i kursnivået, som imidlertid forholdsvis raskt følges av en reaksjon. For september blir indekstallet 59 og for oktober 60. I november har utviklingen igjen vært noe svakere og indeksen er kommet ned i 58. I desember har det ikke vært særlig store bevegelser i kursnivået. Kursene ligger fortsatt lavere enn de gjorde ved toppunktet kort etter krigens utbrudd. De ligger imidlertid stort sett høyere enn nivået i de fleste måneder av 1939. Omkring års skiftet har det igjen vært en litt lettere stemning på markedet.

En helt annen utvikling finner man i Storbritannia. Her kan man ikke konstatere noen fallende tendens i årets første måneder. Både i februar og i juni ligger aksjeindeksen for industriaksjer på 79. I månedene framover kan en notere et fall. Indeksen kommer i siste

fredsmåned ned i 72. Mens kursnivået i De Forente Stater ved krigsutbruddet tilpasset seg raskt oppover, finner man i Storbritannia at kursene som rimelig kan være, falt umiddelbart etter krigsutbruddet. I gjennomsnitt for september var aksjeindeksen kommet ned i 63. Senere har den igjen tatt seg noe opp og ligger i november på 69. Det er verd å legge merke til at det er lavere enn i noen av fredsmånedene i 1939. En noenlunde tilsvarende utvikling finner en i Frankrike, men de offisielle indeksberegninger går ikke her lenger enn til august. Det er dog god grunn til å anta at aksjekursnivået også der ved årets utgang ligger lavere enn ved årets begynnelse. En slik karakteristikk gjelder også en hel rekke av de nøytrale europeiske land. Både i Sverige, i Sveits, Nederland og Belgia ligger aksjeindeksen i siste krigsmåned lavere enn i januar i år. I et land som Sveits steg aksjekursene fra august til september, men falt igjen i de følgende krigsmånedene. For Sveriges vedkommende vil en månedaksjeindeks vise uavbrutt fall fra måned til måned helt siden juli.

Land som Danmark og Norge skiller seg noe ut fra denne bevegelsen. I Danmark lå aksjeindeksen i november i samme høyde som i januar. I Norge var det til og med en mindre bedring å notere. I desember forsvinner imidlertid denne bedring og indeksen faller så den ligger lavere enn noen annen måned i 1939.

Den tyske aksjeindeks viser ingen reaksjon ved krigsutbruddet. Den lå i september og oktober, som i august på 79. Det er et nivå som er noe lavere enn ved årets begynnelse.

I september var omsetningen av aksjer i enkelte nøytrale land en kort tid meget livlig. Mange ventet derfor at man i tiden framover skulle få en utvikling på aksjemarkedet med livlig spekulasjonsbetont omsetning og stigende kurser. Etter hvert som kursene er falt tilbake til sine førkrigsnivåer, eller endog lavere, har omsetningen på de fleste markeder stilnet av. I oktober og november har enkelte markeder derfor vært eksepsjonelt stille. Aksjemarkedene kan derfor i de krigsmånedene som er gått, ikke karakteriseres som noe av et brennpunkt for begivenhetene.

A k s j e i n d e k s e r. Industriaksjer. 1929 = 100.

	Gj.snitt 1938	1939											
		Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Norge	114	119	117	117	112	115	115	117	115	137	121	120	107
Sverige ..	75	76	79	77	77	82	79	81	76	72	66	61	—
Danmark ..	106	107	107	107	105	109	110	109	109	113	109	107	103
Storbritan-													
nia	80	72	79	78	74	79	76	77	72	63	69	69	—
Tyskland ..	85	81	82	80	81	80	79	78	79	79	79	—	—
Frankrike .	41	42	45	44	44	47	45	46	42	—	—	—	—
Belgia	50	47	47	44	44	49	43	46	42	41	—	—	—
Nederland .	65	66	66	68	64	65	67	66	66	67	63	61	—
De Forente													
Stater ..	53	58	56	56	50	52	53	54	53	59	60	58	—

P e n g e - o g k r e d i t t m a r k e d e t.

Penge- og kredittmarkedet har i de fleste land i høy grad vært påvirket av de endrede forhold som krigen har ført med seg. Selv om betydningen av den kjøpekraft staten disponerer i en moderne krig med et mobilisert næringsliv eller med strengt sentralisert kontroll er blitt betydelig mindre enn før, vil krigen ikke kunne unngå å prege statens lånevirksomhet. Den kommer derfor til å påvirke penge- og kredittmarkedet både direkte ved de til dels temmelig store lån som etter hvert opptas, og kanskje enda mer indirekte ved de bearbeidelser av markedet med penge- og

kredittpolitiske midler som må foretas før lønene legges ut.

En viss påvirkning av penge- og kredittforholdene fra myndighetenes side har man nå fått regne med i en lang rekke år. Helt siden depresjonsårene i begynnelsen av 30-årene har en «easy money policy» vært et karakteristisk trekk i mange lands økonomiske politikk. Utviklingen har derfor til en viss grad også tidligere vært under myndighetenes kontroll. Det er rimelig at disse myndigheter i en så kritisk situasjon som den krigen skaper, mindre enn noen gang vil slippe kreftene løs. Restriksjoner har derfor hørt til dagens orden på dette området. Målet for penge- og kredittpolitikken

vil i de krigførende land være å gjennomføre krigens finansiering på den billigste måte for staten slik at det ikke blir noen inflatoriske virkninger av opplåningen. Også i de nøytrale land vil krigen, spesielt nøytralitets- og forsyningsvirksomheten, stille store krav til statsfinansene. Også her vil det derfor være nødvendig å gå til ekstra foranstaltninger for å sikre en formålstjenlig finansiering.

En følge av disse forhold er at rentesatsene ikke kan sies å gi noe riktig bilde av de krefter som er i ferd med å forme utviklingen på penge- og kreditmarkedet. Det gjelder spesielt den offentlige diskonto som denne gang er blitt brukt betydelig mindre enn under forrige krig som kredittpolitisk middel. En hel rekke land har i det hele tatt ikke forandret sin offisielle diskonto, og i de land hvor den er blitt forandret, er den enten blitt hevet mindre enn man skulle kunne ventet, eller den er etter kort tids forløp igjen blitt nedsett, ofte helt ned til sin førkrigshøyde. Dette gjelder f. eks. Storbritannia, der diskontoen ved krigen utbrudd ble hevet fra 2 til 4 pst. for så i to trinn igjen å bli senket til 2 pst. Selv i fredstid må en diskonto på 2 pst. karakteriseres som lav. Til å gjelde i krigstid er den helt usedvanlig. Men det er ikke bare i Storbritannia at den offisielle diskonto ligger meget lavt. I De Forente Stater er gjennomsnittet av diskontoen ved de 12 Federal Reserve banker i november bare 1,30 pst. Frankrike, som et krigførende land holder 2,0 pst. Sverige holder 2,5 pst., mens Sveits er helt nede i 1,5 pst. Selv i Tyskland holdes den offisielle diskonto ikke høyere enn 4 pst. og den er ikke blitt hevet siden krigsutbruddet.

Disse diskontosatser kan imidlertid ikke tas som fullgyldig uttrykk for de gjeldende rentesatsene på de forskjellige pengemarkeder. Tar man f. eks. for seg renten på statsobligasjoner som i en ganske annen grad representerer bevegelsen på markedene, vil man finne ikke uvesentlige forandringer i løpet av 1939. I store trekk var obligasjonsrenten stigende allerede før krigsutbruddet. Det gjelder særlig de europeiske land. Ved krigsutbruddet lå obligasjonsrenten i land som Storbritannia, Frankrike, Nederland og Sverige høyere enn i noen av de siste år. I De Forente Stater hadde derimot den rentenedgang som hadde gjort seg gjeldende siden tidlig i 1937, fortsatt også i begynnelsen av 1939. Ved krigsutbruddet kommer det imidlertid en rask stigning. I høstmånedene ligger obligasjonsrenten høyere enn ved årets begynnelse. I de land der rentesatsene hadde vært stigende allerede før krigsutbruddet, har forandringen ved krigsutbruddet ikke vært særlig stor. De faktiske noteringer gir imidlertid her ikke et helt pålitelig bilde av

utviklingen, både fordi det i mange tilfelle er fastsatt minstekurser for statsobligasjoner og fordi myndighetene også på mange måter har grepet inn i omsetningen.

Ett er sikkert: pengemarkedene er blitt betydelig strammere etter krigsutbruddet. I mange land har bankene måttet regulere sin utlånsvirksomhet. Selvsagt er staten også i stor utstrekning kommet på markedet. Det gjelder særlig de krigførende land, der krigen umåtelige finansieringsbehov allerede har meldt seg. Man har her ved finansieringsvirksomheten anvendt forskjellige metoder. Foruten å bruke regulære obligasjonslån, har en også i høy grad og på forskjellige måter utnyttet kortsiktige kreditmidler. Ved utstedelse av statspapirer lydende på små beløp, har en også søkt å trekke inn nye kreditorklasser.

Et felles trekk for finansieringen både av krigsførselen i de krigførende land og av nøytralitetsforanstaltningene og forsyningene i de nøytrale land er at en allerede på et tidlig tidspunkt søker å unngå å skape noen inflatorisk effekt. Finansieringsvirksomheten foregår derfor betydelig mer forsiktig enn under forrige krig, og det blir i høyere grad tatt hensyn til den rent finanstekniske og pengetekniske side av problemet.

Selv om alle lands finansielle ledelses er sterkt opptatt av det problem å hindre en inflasjon og ennå også faktisk må sies å ha herredømme over situasjonen, har det stor interesse å speide etter inflasjonstegn i penge- og kredittseriene. Det kan i den forbindelse merkes at seddelomlopet i de forskjellige land ikke har holdt seg uforandret siden krigsutbruddet. En kan tvert imot her notere en generell stigning. Det vil klart kunne sees av følgende tabell. En stigning i seddelom-

	Seddelomlop i millioner av myntenheten		
	ved utg. av 1929	nov. 1938	nov. 1939
Belgia	13 425	22 251	27 700
Danmark	367	414	519
Finnland	1 361	2 042	¹⁾ 3 378
De Forente Stater	4 578	6 787	7 462
Frankrike.....	68 571	106 798	146 370
Nederland	851	1 005	1 144
Norge	318	448	528
Storbritannia....	370	481	529
Sverige	569	982	1 232
Tyskland.....	5 044	7 744	10 794

¹⁾ Oktober.

løpet selv av de dimensjoner som tabellen ovenfor viser, behøver imidlertid ikke å være inflatorisk i sin virkning. Det bør tas i be-

traktning at betalingsmåtene i krigstid kan endres så mye at det berettiger en slik utvidelse av seddelomløpet som det her er foregått. Det sier seg imidlertid selv at en vesentlig sterkere vekst i seddelomløpet enn den en allerede har hatt, må sees på med atskillig mistenksomhet.

Som rimelig kan være har innskuddsmassen i bankene i noen grad fulgt med i stigningen i seddelomløpet. Stigningen er tydelig i land som Storbritannia og De Forente Stater. I det første land kan en notere en stigning fra 2 230 mill. pund i januar til 2 345 mill. pund i november. Innskuddsmassen har i mellomtiden ligget noe lavere, med bunnpunkt 2 152 mill. pund i mars. I De Forente Stater har stigningen i innskuddsmassen gjort seg gjeldende praktisk talt i hver måned i 1939. Fra 21,2 milliarder dollar i januar er innskuddene i alle medlemsbanker som gir ukerapporter gått opp til 23,8 milliarder dollar i oktober. Også i Tyskland er innskuddsmassen steget. Det siste tall som foreligger gjelder juli måned. Innskuddene var da 10,1 milliard RM. mot 9,6 milliard RM. i januar. En tredje type av utvikling finner en i Frankrike, der innskuddsmassen er steget fra 33,7 milliarder francs i januar til 38,1 milliarder francs i mai, for så igjen å falle, slik at den i september igjen var nede i 34,6 milliarder francs.

Blant de nordiske land viser Danmark og særlig Sverige stigende innskuddsmasse i 1939 mens det i Norge og til dels Finnland har vært noen reduksjon i tallene. Denne karakteristikk gjelder perioden fram til oktober.

Det vil tydelig fremgå av de tall som er nevnt ovenfor fra de forskjellige land at så langt statistikken er ført fram er det ingen oppsiktsvekkende endringer å notere på dette felt.

Valutamarkedet.

De internasjonale valutamarkeder var i 1938 meget rolige. Det var ingen fremtredende dramatiske begivenheter å notere slik som praktisk talt hvert eneste år ellers siden 1931. De viktigste trekk ved utviklingen kan illustreres på følgende måte: Dollaren holdt seg hele året konstant i forhold til gull. For pund var også nivået overfor gull stabilt i første halvdel av året, men i siste halvdel av året sank pundets gullverdi i langsom takt og med det gullverdien av alle de valutaer som var knyttet til sterlingblokken. Den tredje av de store hovedvalutaer, francen, sank så å si i hele 1938 i relasjon til gull. Ved årets utgang var francens gullverdi nede i 40 pst. av parverdien.

Første del av 1939 utmerker seg ved en overordentlig stor stabilitet i valutakursene.

Alle de store valutaer holder sitt nivå overfor gull og det blir følgelig heller ikke plass til større svingninger i kursene mellom de enkelte valutaer. Dollarpund ligger i denne periode omkring 4,68 og franckursen noteres i New York til 2,65. Variasjonene i de enkelte måneds-gjennomsnitt i første halvår av 1939 beløper seg ikke til mer enn 0,3 pst. for dollarpund og til 0,5 pst. for franckursen i New York.

Selv om kursene i den første del av 1939 lå usedvanlig stabilt an, foregikk det andre viktige begivenheter på valutamarkedene. Storbritannia hadde i mars 1938 oppskrevet verdien av sin gullbeholdning (1 ounce = 148 sh 6 d). I januar 1939 ble 200 millioner pund overført fra Englands Bank til valutautjevningsfondet. Hensikten med denne overførsel var å styrke fondet i dets aktive regulerende innsats på valutamarkedet. I hele den første del av 1939 og praktisk talt helt fram til krigsutbruddet, behersket utjevningsfondet markedet. Først i de siste dager av august slapp kontrollen kurser løs. Dermed er man inne i annen fase i valutautviklingen i 1939, som omfatter den egentlige krigstid. Denne nye fase kan karakteriseres ved 5 punkter:

1. Pundet og de valutaer som etter september følger pundet, som f. eks. francen, faller i relasjon til gull og i relasjon til de fleste andre valutaer. Nedgangen var da først kontrollen av markedet opphørte ganske brå. På et par uker var pundnoteringen i New York falt bortimot 15 pst. Kursutviklingen av pundet har fortsatt vært svakt i alle krigsmånedene. Ved årets utgang er pundkursen i New York kommet ned i 3,953. I gjennomsnitt for juli var den 4,682.
2. Storbritannia innfører valutakontroll. En av de første bestemmelser som ble truffet ved overgangen til krigsøkonomi i Storbritannia gjaldt valutamarkedet, der det ble innført en temmelig omfattende regulering. Det ble innført avleveringsplikt for fremmede valutaer og de offentlige myndigheter overtok kontrollen med etterspørselet på valutamarkedet. Følgen av den strenge kontroll var at det oppsto et kontrollert valutamarked i Storbritannia, mens pund sterlend ikke kunne omsettes på de utenlandske børser. Det oppsto derfor to nivåer for pundkursen: et på det kontrollerte marked og et på det fri marked.
3. En rekke land forlater sterlingblokken. Det raske fall i pundkursen i august stilte sterlendene overfor et dilemma. Skulle de fortsette sin politikk fra de seneste 5 år med å opprettholde en fast pundkurs, ville de følge med i pundets fall overfor andre valutaer. De fleste av de land som tidligere

var regnet inn under sterlingblokken, valte å gi opp den faste pundkurs. Den politikk som ble fulgt i de enkelte land var imidlertid noe forskjellig. Sverige, som først forlot pundet, stabiliserte straks sin pundkurs omtrent på det nivå den tidligere hadde hatt. De svenske kroner ble derfor bare lite ytterligere depresiert gjennom begivenhetene i august. Den finske mark og den norske krone fulgte den svenske krone ut av sterlingblokken, men dollarkursen for den norske krone ble satt opp fra 4,27 til 4,40. Det betyde en mindre reduksjon i gullverdien. Også Danmark har i krigsmånedene fulgt den politikk å stabilisere dollarkursen. Den danske nationalbank har imidlertid stabilisert kurset så høyt at den danske krone har fulgt det engelske pund i en del av fallet siden august.

Med disse begivenhetene var sterlingblokken som hadde vært en meget viktig realitet på valutamarkedet helt siden 1933, gått ut av sagaen. Dollaren overtar rollen som den sentrale internasjonale valuta uten dog å få den dominerende stilling som pundet hadde i perioden 1933—39.

4. Det fjerde karakteristiske trekk ved den nye situasjon fra og med september er at gullet i større utstrekning enn før blir betraktet som en potensiell valutabeholdning og ikke som et grunnlag for seddeldekningen. Endringen kommer skarpest fram i Storbritannia. Det er tidligere nevnt at man allerede i januar første 200 mill. pund fra Englands Bank over til valutautjevningsfondet. I august ble resten av gullbeholdningen i Englands Bank ført over til valutautjevningsfondet. Vi får da det eiendommelige forhold at det hverken i Storbritannia eller i Tyskland i de respektive seddelbanker finnes noen betydelig gullmengde som skal tjene som seddeldekning. Man kan her si å ha et eksempel på gullstandarden i dens mest moderne form, en form som har lite å gjøre med gullstandarden slik som den var kjent fra forrige førkrigstid. Denne tilbøyelighet til å betrakte gullet som en valutabeholdning mer enn som et seddeldekningsgrunnlag kan også spores i andre land, selv om den der ikke har fått så tydelig utslag.
5. Et annet moment fortjener å nevnes i forbindelse med den endrede situasjon på valutamarkedet. Fra august er en rekke valutaer som tidligere kunne regnes som frie valutaer blitt gjenstand for kontroll. Det gjelder først Storbritannia der, som før nevnt, det innførte kontrollsystemet er meget skarpt. Men selv i nøytrale land har man fått forskjellige former for valutakontroll.

Mens man i tidligere år kunne skille mellom de land som hadde valutakontroll, som f. eks. Tyskland, Italia og Danmark og de som hadde fri valuta, vil man for de siste 4 måneder av 1939 bare kunne skille mellom land med forskjellige grader av valutakontrollsystemer; fra de frivillige ordninger, slik som den f. eks. praktiseres i Norge, og helt opp til det 100 pst. kontrollerte system, som f. eks. finnes i Tyskland.

Andre nydannelser har også forekommet. Blant disse kan en nevne den svenske ordning med spesialpund, en følge av handelsoverenskomsten med Storbritannia.

Forandringen på valutamarkedet ligger fortrinsvis i august og i de første krigsmånedene. Det betyr ikke at man kan karakterisere den siste tid av året som rolig. Det har også i november og desember vært atskillig nervositet å spore. Utviklingen i Finnland har således ikke bare trykket den finske valuta, men også vært merkbar på det svenske valutamarked. Det er for øyeblikket dollar som er den store tilfluktsvaluta. Da man ikke kan se bort fra muligheten av at også De Forente Stater blir innviklet i krigen, er selv dollaren ikke ansett som helt tilfredsstillende som tilfluktsvaluta. Stillingen på de internasjonale valutamarkedet forsiktig angår det man kunne kalte den internasjonale likvide kapital, eller med et annet uttrykk fluktkapitalen, er derfor meget labil.

Prisnivået.

Mer enn på de fleste andre områder er det for prisbevegelsen nødvendig å trekke et skille i mellom den første 8 måneders fredsperiode og den siste 4 måneders krigsperiode i 1939. Det er ikke bare det at bevegelsens retning har vært ulik i disse to perioder, men hele bakgrunnen for utviklingen har vært endret. Den prisbevegelse som har gjort seg gjeldende fra og med september 1939 har ikke vært utslag av de frie krefter på markedene. I de fleste europeiske land har prisene nemlig i denne perioden vært regulert. Den prisstigning som er blitt realisert, kan derfor sees som resultatet av et press som de offisielle prisdempningsforanstalter ikke helt har kunnet holde tilbake.

I fredsperioden er det ikke store svingninger å registrere i prisbevegelsen. I Storbritannia og i de nordiske land kan man notere en ganske svak stigning i tallene fram til august. Stigningen dreier seg imidlertid om ikke mer enn 1 eller 2 pst. I Storbritannia er således engrosprisindeksen (1929 = 100) steget fra 85 i januar til 86 i sommermånedene. I Norge er stigningen noe mer, nemlig fra 99 i januar til 101 i august. Sverige holder seg i begge måneder

uforandret på 95, mens Danmark viser en enhets oppgang fra 102 til 103.

Den svakt stigende bevegelse som såvidt kan konstateres i en rekke av sterlinglandene er ikke noe alminnelig forekommende fenomen i første halvdel av 1939. Det er en rekke viktige land som i denne periode viser en svak prisutvikling, men forandringerne er også her overordentlig lite betydningsfulle. I De Forente Stater hvor man i januar kunne notere en prisindeks på 81, var man i august kommet ned i 79. Frankrike hører også med til de land som hadde en svakere utvikling i denne periode. Indekstallet var for januar 110 og for august 107. Tilsvarende har forholdene vært i Belgia.

Forsøker man på bakgrunn av tallene for de enkelte land å gjøre seg opp en mening om den gjennomsnittlige prisutvikling internasjonalt sett i første halvdel av 1939, må man komme til det at stillingen for engrosprisene praktisk talt har vært uforandret. En temmelig høy grad av stabilitet er derfor det som først og fremst karakteriserer prisforholdene i denne periode.

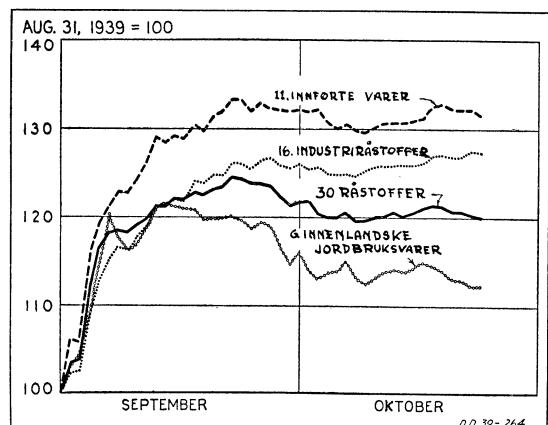

Fig. 1. Engrosprisindeksen for råvarer. Beregnet for hver dag. De Forente Stater.
31 august 1939 = 100.

Ved krigsutbruddet blir forholdene på dette felt med ett slag forandret. I løpet av dager og uker får man i de fleste land meget rask prisstigning. Det er forresten ikke helt riktig å snakke om prisstigning. Man skulle kanskje heller snakke om en nesten momentan forskyving av prisleiet for en rekke varer. Det var selvsagt særlig de børsnoterte råvarer som reagerte sterkest. Moody's råvareprisindeks som i slutten av august lå i 140, gikk på kort tid opp i 173.

Den stigende tendens ble imidlertid ikke av lang varighet. Allerede i oktober kan man merke de første tilbakeslag for en rekke viktige råvarer. Sett under ett har råvareprisnivået aldri senere kommet opp i samme høyde som det var i september, da Moody's indeks som nevnt var oppe i 173. Målt med denne indeks, har nivået senere til og med vært så lavt som nede i 160. I desember har indeksen trukket seg noe opp over dette nivået, og ved utgangen av året var den kommet opp i 169.

Denne bevegelse representerer gjennomsnittet av børsnoterte råvarer på det amerikanske marked. Men de enkelte varer har reagert temmelig ulikt i hele krigsperioden. Enkelte råvarer viser lite tegn til tilbakeslag i høstmånedene og ligger faktisk ved slutningen av året høyere enn noen gang tidligere i de senere år. Denne karakteristikk gjelder en rekke tekstilråvarer som jute, råsilke og også for en vare som huder. En skarp prisstigning i september med tilsvarende kraftig tilbakeslag finner man for varer som tinn, mais og flesk. En mellomform representeres av hveten, hvis Chicagonotering bare har variert lite i de senere måneder. Tendensen har gjennomgående vært stigende og noteringen ligger i desember høyere enn i noen annen måned i 1939. For en rekke varer har råvareprisene ikke forandret seg synderlig etter nivåforandringen i de første krigsuker. Det gjelder metaller som sink, bly, nikkel og kobber.

Indekstall for engrospriser. Omregnet til 1929 = 100.

	1932	1936	1937	1938	1939											
					Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.
Norge	82	90	105	103	99	99	99	100	100	99	100	101	103	113	119	121
Sverige	78	86	98	95	95	94	94	94	94	95	95	95	101	106	—	—
Danmark ...	78	98	110	104	102	102	101	101	103	102	103	103	118	122	128	132
Storbritannia	75	83	95	89	85	85	85	85	86	86	86	86	92	97	—	—
Tyskland ...	70	76	77	77	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78	—	—
Frankrike ..	68	66	93	104	110	109	109	108	109	109	108	107	—	—	—	—
Belgia	63	69	80	74	71	70	71	71	70	70	70	70	83	86	90	—
Nederland...	65	64	76	72	70	70	70	70	70	70	70	71	76	81	84	—
De For. Stater	68	85	91	82	81	81	80	80	80	79	79	79	83	83	83	—

I de månedlige engrosprisindeksene vil man selvsagt ikke finne så sterke variasjoner som i dagsindeksene for råvarereprisene. Bevegelsene blir her mer utjevnet. Når en forskyvning i nivået setter inn slik som den gjorde det i september i år, vil det også ta lengre tid før stigningen arbeider seg gjennom systemet til de forskjellige priser. Prisstigningen kommer derfor i mange tilfelle senere her enn i de børsnoterte råvarepriser. Det er derfor ikke til å undre seg over at man bare i liten utstrekning kan konstatere noen stans i stigningen i engrosindeksene. I De Forente Stater finner man at Bureau of Labor Statistics' indeks som fra august til oktober var steget 5 pst., er gått omtrent $\frac{1}{2}$ pst. ned i november. Større har tilbakeslaget foreløpig ikke vært for engrosprisene i dette landet. I de europeiske land hvor det foreligger indeksberegninger for engrosprisene i de siste måneder, vil man ikke engang finne en så stor bevegelse nedover. Stigningen synes her tvertimot å fortsette om enn med noe avtagende hastighet. I Sverige er således engrosprisene, som steg 13 pst. fra august til oktober, bare steget 2 pst. fra oktober til november. For Norge er de tilsvarende tall 12 pst. og 5 pst. Fra november til desember er det en videre stigning på 1,7 pst. å notere. Også i Nederland og Belgia er stigningen i engrosprisindeksene fortsatt i november. For andre land foreligger ikke indeksberegninger lenger enn til oktober måned. I land som Storbritannia og Danmark viser indekstallene fortsatt stigning fram til denne måned.

En unntagelse fra den alminnelige prisstigning finner man i Tyskland, hvor engrosprisindeksen i september som i august lå på 78 pst. av 1929-nivået. I en kontrollert økonomi som den tyske vil imidlertid de endringer i næringslivet som vanligvis gir seg utslag i prisstigning ikke få anledning til å tre fram i denne form. Prisindeksen har derfor ikke samme utsagnskraft i et slikt totalt kontrollert system som i de mer frie økonomiske systemer.

Det generelle inntrykk av prisbevegelsen etter september 1939 i de fleste land er som det tydelig vil fremgå av det forutgående, en merkbar stigning. Når de endrede forhold tas i betraktning, kan man ikke si at prisstigningen enda har vært av noe særlig omfang. Det må vel også kunne sies at den hittil har vært mindre enn man kunne ha grunn til å frykte før krigens utbrudd og umiddelbart etter at den var brutt ut. Når prisstigningen i de opprinnelige markeder faktisk ikke er blitt sterkere, skyldes det en rekke forhold:

1. I mange land har prisbevegelsen helt siden de første dager av september vært under offentlig kontroll. Denne kontroll har antatt mange former og har også vært

av forskjellig effektivitet i de forskjellige land. I enkelte land har man først og fremst tatt sikte på å hindre unormal avanse. I andre land er alle omkostningselementer blitt trukket inn under kontrollsistemmet. I det korte løp vil selv en mindre streng priskontroll kunne sette sitt preg på utviklingen. Men i det lange løp vil det være kontrollens omfang og effektivitet som kommer til å bestemme virkningen. I alle tilfelle vil en priskontroll virke bremsende på prisstigningen, spesielt så lenge det er gamle beholdninger som kan selges ut, enten til gamle priser eller til priser som ikke er hevet så meget som markedsforholdene i øyeblikket skulle tilsi.

2. Det har også utvilsomt virket bremsende på prisstigningen for en rekke varer at forbruket ikke har vært fritt. Rasjonering i en rekke land har nedsatt forbruket og dermed holdt etterspørselen kunstig nede.
3. Rent internasjonalt sett må det også tas i betraktning at enkelte land gjennom krigens gang er blitt avsperrt fra sine vanlige innkjøpsmarkeder. Etterspørselen fra disse land faller derfor bort på markedet og det minsker selvsagt varekravet i noen grad.
4. Den forholdsvis begrensede prisstigning har imidlertid også en viss realøkonomisk bakgrunn. Da krigen brøt ut, hadde man for en rekke viktige råvarer etablert produksjonskontroll. Man utnyttet ved overenskomst bare en viss prosent av kapasiteten. Det var derfor store produksjonsreserver tilstede som kunne settes inn på kort varsel. På de fleste områder er man i krigsmånedene gått over til full produksjon. Det øker tilbuddet av en rekke varer i den grad at man kommer godt på vei til å dekke selv krigens umåtelige varebehov. Det kan også i den forbindelse tas i betraktning at det store materialforbruk i krigsførselen, slik som man kjenner f. eks. fra 1918, enda ikke er kommet i gang. Krigens fulle belastning på varemarkedet har derfor enda ikke på noen måte gjort seg helt gjeldende. Det kan også regnes med at de krigførende land enda kan trekke på store ekstraordinære beholdninger som er lagret opp i de siste fredsårene.
5. Ennå ett moment fortjener å nevnes til slutt. Det er at mange er engstelige for å ta prisrisikoen ved innkjøp av varer til høyere priser, særlig hvis det gjelder innkjøp til ekstraordinære lagerbeholdninger. En kan nemlig ikke se bort fra at det innen forretningsstanden i flere land, også har vært regnet med den mulighet at krigen kan slutte like så brått som den begynte. Og skulle det hende kan man på varemarkedene vente seg en

forskyvning nedover av nivået på samme måte som nivået ble forskjøvet oppover i september. De som da sitter med store beholdninger av varer, vil selvsagt lide ganske betydelige tap. Det er ikke tvil om at denne risiko legger en sterk demper på lysten til store forsyningsskjøp i den hensikt å holde ekstraordinære reservalagre. I noen utstrekning er denne risiko blitt minsket ved avtalte ordninger mellom det offentlige og bedriftene i enkelte næringer. Men dette moment vil utvilsomt allikevel gjøre seg gjeldende på varemarkedene i sin alminnelighet.

Mot slutten av året og begynnelsen av det nye synes de internasjonale varemarkedene å vise en noe fastere tendens. Ettersom krigen går sin gang er det også rimelig å vente at den skarpe konkurransen om varene vil slå ut i stigende priser. Den egentlige store prisstigning vil imidlertid ikke kunne komme i gang så lenge det bare er den reelle vareknapphet som gjør seg gjeldende. Først om det kommer i gang en skruemessig inflasjonsbevegelse i et eller flere land kan man regne med en prisstigning av større dimensjoner. Det må sies at man enda ikke i noen av de viktigere land kan peke på noen tydelige tegn til at en slik bevegelse allerede er i full gang.

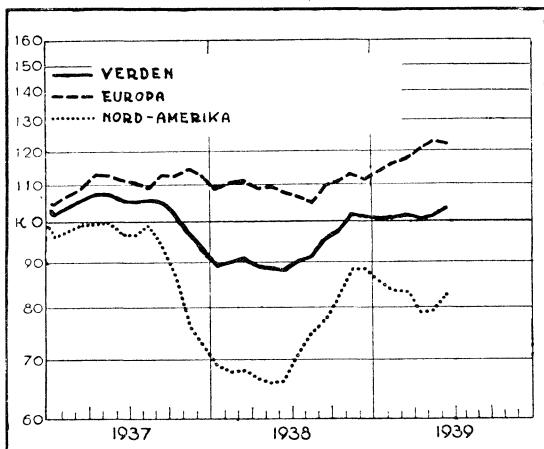
Den industrielle verdensproduksjon.

Det er ikke særlig fyldige oppgaver som enda foreligger om den industrielle verdensproduksjonen i 1939. Verdensproduksjonen kan følges fra måned til måned fram til juni, men for de senere måneder mangler det oppgaver fra så mange land at det ikke er mulig å foreta en gang en tilnærmet beregning. Utviklingen i annen halvdel av året kan derfor bare rent anslagsvis antydes.

Det foreligger dog tilstrekkelig materiale til å vise at verdensproduksjonen i 1939 vil bli større enn den var i 1938. Den var i det året beregnet til 93 pst. av 1929-nivået. Det betyddet en ganske skarp nedgang fra rekordåret 1937, da verdensproduksjonen var oppe i 103,7 pst. av 1929-nivået. Det er det eneste år som hittil har vist en større produksjonsmengde enn 1929. Tilbakeslaget i produksjonsutviklingen i 1938 var meget kraftig, men det var ikke av lang varighet. Det ble avsluttet i løpet av første halvdel av 1938. Bunnpunktet ble nådd i juni måned. Indeksen for den industrielle verdensproduksjon var da kommet ned i 88,0, mens den vel et år tidligere hadde vært oppe i 107,7. I annen halvdel av 1938 setter det inn en rask bedring som bringer tallene slik i været at produksjonsindeksen ved utgangen av året

ligger ikke ubetydelig høyere enn ved begynnelsen av året. I desember kan således produksjonsindeksen noteres i 101,6 pst. av 1929-nivået. Det er et meget høyt produksjonsnivå. Det er bare rent unntaksvis at man i de senere år har hatt tall for produksjonsindeksen som for den enkelte måned har ligget over 100 pst. av 1929-nivået.

Fig. 2. Industriell verdensproduksjon.
Eksklusive Sovjet-Samveldet. 1929 = 100.

Hentet fra «Monthly Bulletin of Statistics».

Det høye produksjonsnivå ble fullt ut opprettholdt i de første måneder av 1939. På den annen side er det ingen særlig ny framgang å notere i denne periode. Den utmerker seg tvert imot ved en usedvanlig stabilitet. Helt fram til mai måned er det faktisk ikke mer enn et par prosents variasjon i produksjonsindeksen. For juni måned går indeksen opp i 103,4. Det er bare i enkelte måneder av 1937 at man har kunnet notere en høyere produksjonsindeks. Man kan også få en god karakteristikk av nivået ved å sammenligne med gjennomsnittsproduksjonen i toppåret 1937, som var 103,7, altså bare ubetydelig høyere enn tallet for juni måned i år. For hele første halvår under ett kan produksjonsindeksen for verdensindustrien settes til 101,5. Det er en framgang på ikke mindre enn 14 pst. i forhold til tilsvarende periode i 1938. Det viser at det bare med holdepunkt i disse tallene er et godt grunnlag for den påstand at verdensproduksjonen vil bli større i 1939 enn i 1938.

For annen halvdel av 1939 foreligger det bare oppgaver fra enkelte nøytrale land. Så langt opplysingene strekker til synes de å vise at produksjonen i den nøytrale del av verden kommer til å bli større i annen halvdel enn i første halvdel av 1939. For de krigførende land kan saken stille seg noe annerledes selv om en stigning også her må ansees som mest sannsynlig. På den ene side vet man at rustnings-

Produksjonsindeks.
1929 = 100.

Land	1934	1935	1936	1937	1938	1939											
						Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	
Storbritannia ...	99	106	116	124	116	122	122	124	124	124	124	124	124	124	124	124	124
Sverige	110	123	135	149	146	147	150	152	154	154	156	156	156	158	155	156	156
Danmark	117	125	130	136	136	138	138	141	144	145	146	145	148	146	145	145	145
Finnland	117	125	139	156	156	168	168	172	163	159	156	—	—	—	—	—	—
Norge	98	108	118	130	127	125	134	131	132	133	139	112	138	145	145	145	148
Tyskland	80	94	106	117	126	128	131	133	134	137	135	135	135	—	—	—	—
Polen	77	83	93	109	118	118	121	124	127	123	127	—	—	—	—	—	—
Frankrike	—	—	—	82	76	82	85	87	87	90	92	—	—	—	—	—	—
Belgia ¹⁾	73	82	87	96	80	74	74	76	76	79	80	76	73	—	—	—	—
Japan	129	142	151	171	173	172	174	190	186	188	181	—	—	—	—	—	—
De Fore. Stater ..	66	76	88	92	72	86	83	82	77	77	82	85	87	93	101	—	—
Canada	74	81	90	100	90	90	90	90	93	97	98	97	100	101	—	—	—
Verdensprod. ²⁾ ...	78	86	96	104	93	101	101	102	100	101	103	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Tallene for årene 1934—38 gjelder en mere omfattende årlig indeks. ²⁾ Ikke medregnet Sovjet-Samveldet.

produksjonen og alt som har med den å gjøre er blitt sterkt animert. På den annen side har utvilsomt blokade, handelskrig og andre vanskeligheter satt sitt preg også på den innenlandske produksjon. Det er dog god grunn til å vente en nettoframgang i industriproduksjonen i annet halvår 1939 i verden under ett. Det vil bety at verdensproduksjonen i 1939 ikke vil bli særlig forskjellig fra produksjonen

i toppåret 1937. Noe nøyere om forskjellen er det ikke godt å si. Det er store muligheter for at produksjonsmengden i 1939 har vært noe større enn i 1937 og derfor også større enn i noe annet år.

Som i tidligere år har utviklingen vært temmelig forskjellig i de forskjellige land og på de forskjellige områder. I første halvdel av året har utviklingen i Europa og i Nord-

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.
Tyskland (1929 = 100)											
Produksjonsmiddelindustri ..	131	137	141	145	148	148	147	—	—	—	—
Forbrukswareindustri	124	121	121	116	118	117	120	—	—	—	—
Herav: Tekstilindustri ...	122	119	118	113	118	116	—	—	—	—	—
Frankrike (1929 = 100)											
Jern- og metallindustri	77	80	81	83	87	89	87	—	—	—	—
Tekstilindustri	95	99	100	97	101	105	—	—	—	—	—
De Forente Stater (1929 = 100)											
Produksjonsmiddelindustri ..	73	68	66	62	58	67	72	75	84	—	—
Forbrukswareindustri	94	93	94	91	92	94	94	98	100	—	—
Storbritannia (1929 = 100)											
Jern- og stålindustri	130				134		—	—	—	—	—
Tekstilindustri	100				104		—	—	—	—	—

Amerika helt forskjellig preg. I Europa stiger industriproduksjonen i 1939 temmelig raskt fra måned til måned og den kommer i mai og juni opp i et nytt rekordnivå. Fra 111,6 i desember 1938 stiger den europeiske produksjonsindeksen nemlig til 114,4 i januar 1939 og videre til 121,7 i juni 1939.

Denne gunstige utvikling finner man ingen spor av i Nord-Amerika. Produksjonsindeksen som her var 88,2 i desember 1938 — det høyeste tall som kunne noteres for noen måned i dette år — sank til 86,5 i januar 1939 og videre til 78,8 i april, for så igjen i juni å ta seg opp til 83,8. Den stigende bevegelse er også merkbar i de følgende krigsmånedene. Følger man for disse månedene produksjonsindeksen for De Forente Stater, finner man en oppgang fra 77 i april til 87 i august. I krigsmånedene stiger produksjonsindeksen meget raskt. Den kan således noteres i 93 i september, 101 i oktober og 105 i november. Det er det høyeste produksjonstall som har vært notert for den amerikanske industri siden 1929. Selv i 1937 var produksjonsindeksen aldri høyere enn 99.

Ukeoppgavene fra enkelte industrier viser at produksjonsnivået har holdt seg meget høyt i De Forente Stater også i desember. Det er dog tegn til at stigningen ebber ut. I stålproduksjonen har således utnyttingen av kapasiteten gått noe tilbake i de siste uker, men den ligger stadig bortsett fra juleuken over 90 pst. — et tall som må karakteriseres som usedvanlig høyt.

I de krigførende land er det materiale som foreligger til belysning av produksjonsutviklingen ikke tilstrekkelig til noen detaljbehandling. Man skal derfor innskrenke seg til følgende bemerkninger om utviklingen i enkelte av de nøytrale land.

Sverige viser som mange andre europeiske land en stigende industriproduksjon i første del av 1939. Produksjonsindeksen stiger således fra 147 i januar til 158 i august. Det er et nytt rekordtall. I krigsmånedene har imidlertid hittil produksjonen ikke fullt ut kunnet holde seg oppe. Det er på den annen side heller ikke større svikt å notere. Produksjonsindeksen har nemlig ligget på 155 i september og 156 i oktober. Sammenlignet med de tilsvarende månedene i 1938 betyr det at produksjonsindeksen ligger bortimot 10 prosent høyere enn den gang. For 1939 under ett vil produksjonsmengden i den svenske industri bli betydelig større enn i 1938 og til og med større enn i 1937.

I Danmark viser industriproduksjonens utvikling stort sett samme bilde som i Sverige. Produksjonsindeksen stiger fra 138 i januar til 148 i august. I krigsmånedene har den hittil ligget et par prosent lavere. Også i dette land

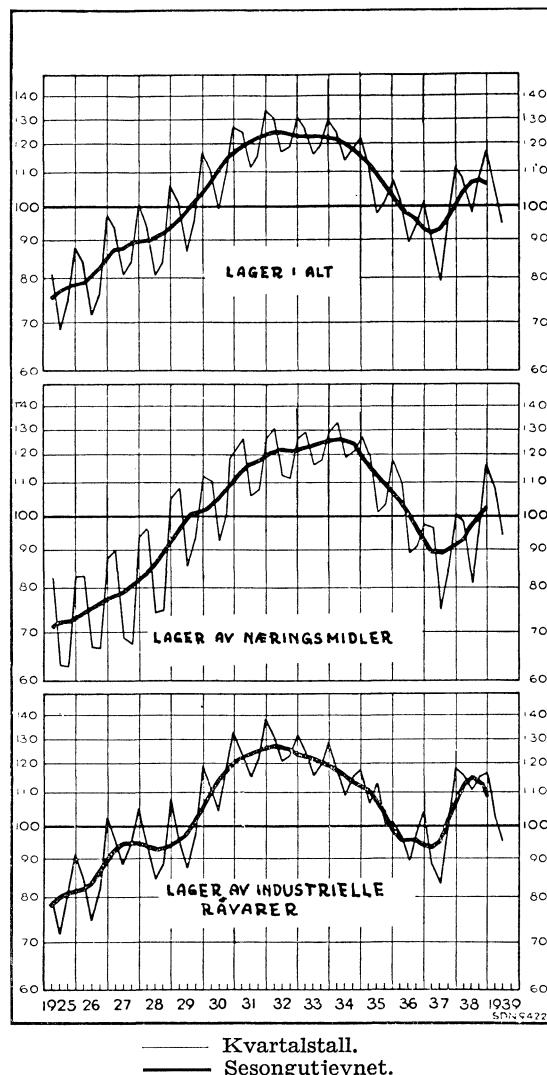
finner man selv i krigsmånedene en betydelig større produksjon enn i de tilsvarende månedene i 1938. Året 1939 under ett vil også her bli et nytt rekordår.

Den norske produksjonsindeksen viser også store tall i 1939. Det gjelder både månedene før og etter krigsutbruddet. Både i september, oktober og november har produksjonsindeksen ligget høyere enn noen gang tidligere. For året 1939 under ett vil industriproduksjonen i Norge bli rekordmessig.

For land som Belgia, Nederland og Sveits foreligger det ikke produksjonsoppgaver som kan gi grunnlag for en detaljbehandling av utviklingen.

Som i oversikten for 1938 har en for å karakterisere lagersituasjonen for råvarer hentet følgende tegning fra Folkeförbundets «Monthly Bulletin of Statistics».

Fig. 3. Verdenslager av råvarer. 1929 = 100.

— Kvartalstall.

— Sesongutjevnet.

Hentet fra «Monthly Bulletin of Statistics».

A r b e i d s l e d i g h e t e n .

Arbeidsledigheten steg i de fleste land fra 1937 til 1938. Mot slutten av dette året syntes det imidlertid som om denne tendens etter hvert ebbet ut. I 1939 kan en si at ikke bare stigningen er stanset, men at det igjen har vært en bedring av forholdene på arbeidsmarkedet i de fleste land.

Det er en hel rekke faktorer som har virket til å avlaste arbeidsmarkedet i 1939. Først og fremst er en hel del arbeidskraft blitt trukket bort fra næringslivet og over i militær virksomhet. Selv før krigen brøt ut var det meget store styrker som var holdt i beredskap i de forskjellige armeer. Etter den mobilisering som fulgte krigsutbruddet, gjelder dette selv sagt i en så høyere grad. Den økte produksjon i 1939 har også satt sitt preg på beskjæftigelsen. Det er ikke ubetydelige mengder arbeidskraft som på denne måten igjen er trukket inn i produktiv virksomhet. På den annen side må det imidlertid også tas i betraktning at tilførsels- og avsetningsvanskeltigheter i mange tilfelle har skapt store vanskeligheter for enkelte industrier og derfor har resultert i nedsett beskjæftigelse på enkelte felter. Stort sett man imidlertid si at beskjæftigelsen i næringslivet i de fleste land er større enn i 1938 og også at den tilstedevarende samfunnsmessige overskuddsarbeidskraft i ikke liten grad er trukket bort fra arbeidsmarkedet.

Tyskland er utvilsomt det land som er kommet lengst i retning av en full utnyttelse av den tilstedevarende arbeidskraft. Allerede for et par år siden kunne en si at det i det tyske næringsliv hersket praktisk talt full beskjæftigelse. I 1938 kan situasjonen best karakteriseres som overbeskjæftigelse. Selv det man skulle kunne kalte den regulære arbeidsledighet er derfor skrumpet inn til et minimum. De siste oppgaver gir for Tyskland et antall arbeidsledige som for det gamle tyske territorium i juli ikke går opp i mer enn 38 000 mann. Etter at de arbeidsledige er blitt helt absorbert av den økende beskjæftigelse, har en i Tyskland måttet se seg om etter andre midler til å øke innsatsen av arbeidskraft i produktionslivet. Det har derfor vært nødvendig å gripe regulerende inn på arbeidsmarkedet. Arbeidstiden er således blitt tvangsmessig forlenget og den frie adgang til å skifte arbeidsplass er blitt sterkt innskrenket.

I Storbritannia er arbeidsledigheten også blitt redusert i løpet av 1939. Også her er det den økte virksomhet og de militære behov som er de viktigste årsaker. Enda i desember 1938 var det registrerte antall arbeidsledige opp i 1,8 millioner. Tallet har sunket raskt i løpet av første del av 1939 og det var nede i 1,2 millioner i siste fredsmåned august. I de senere

maneder har det vært noen stigning i arbeidsledighetstallet. Stigningen skyldes både den rent sesongmessige bevegelse og de spesielle vanskeligheter som har rammet enkelte industrier. I oktober ligger imidlertid arbeidsledighetstallet med 1,4 millioner betydelig lavere enn 12 måneder tidligere, da det var 1,8 millioner. Det er rimelig å vente at etter som forholdene tilpasser seg, vil under krigsøkonomiens press en større del av denne arbeidskraft bli tatt i bruk.

I Frankrike finner man stort sett den samme utvikling selv om bevegelsen i det registrerte antall arbeidsledige er noe mindre. Antallet var i desember 1938 opp i 405 000. Det synker til dels sesongmessig til et bunnpunkt på 302 000 i august 1939. Senere har det også her vært noen stigning, men tallet ligger ikke ubetydelig lavere enn i tilsvarende måneder i 1938.

I De Forente Stater var beskjæftigelsen steget i annen halvdel av 1938. En beskjæftigelsesindeks som ved midten av året sto i 82, var i desember kommet opp i 92. I første halvdel av 1939 holder beskjæftigelsen seg noenlunde oppe på dette høye nivå. Det er bare små bevegelser i beskjæftigelsesindeksen og tallet ligger i juli på 92. På dette tidspunkt setter det imidlertid inn en sterk stigning som allerede i oktober bringer beskjæftigelsesindeksen opp i 101. Det betegner et beskjæftigelsesnivå som er betydelig høyere enn det var i tilsvarende måned i 1938. Beskjæftigelsesindeksen var nemlig da 88. Framgangen i løpet av 12 måneder kan derfor settes til 15 pst.

Oppgavene over antall arbeidsledige i De Forente Stater går bare fram til august. Antallet var da 5,8 millioner. I januar hadde tallet vært opp i 7,4 millioner og i august 1938 8,1 millioner. Det er utvilsomt at den stigende virksomhet i De Forente Stater etter august 1939 også har satt sitt tydelige preg på arbeidsledighetstallene.

Også i de mindre, nøytrale land er beskjæftigelsen steget og arbeidsledigheten gått ned i 1939. Det gjelder praktisk talt alle de stater som vanligvis går inn under betegnelsen Oslostatene. En unntakse er Finnland, der arbeidsledigheten i september 1939 ligger høyere enn 12 måneder tidligere. De arbeidsledighetstall som foreligger for krigsmånedene går enda ikke så langt fram at en får noen særlige holdepunkter til bedømmelse av utviklingen på arbeidsmarkedet i de senere krigsmåneder. Det ser i alle fall foreløpig ut som om den beskjæftigelsesøkning som krigen og krigssituasjonen på mange hold skaper, hittil har vært sterkere enn den delvise brakklegging av produktive krefter som også er en uunngåelig følge av tilførsels- og avsetningsvanskene.

Antall arbeidsløse i 1 000.

Land	1929		1933		1937			1938			1939		
	Jan.	Nov.	Jan.	Nov.	Jan.	Juli	Nov.	Jan.	Juli	Nov.	Jan.	Juli	Nov.
Tyskland ¹⁾	—	2036	6014	3714	1853	563	572	1052	218	1152	302	38	—
Storbritannia	1466	1326	2955	2309	1677	1386	1507	1818	1819	1839	2097	1311	1430 ²⁾
Frankrike	—	1	316	252	426	314	333	404	345	367	416	320	317 ³⁾
Nederland	—	—	399	329	466	313	386	439	302	355	406	192	204 ⁴⁾
Norge	24	21	41	40	35	19	32	33	20	34	34	18	29
Sverige ⁵⁾	I	43	34	120	88	92	43	72	97	51	80	105	39
	II	—	—	189	171	34	10	16	22	9	17	28	7 14
Danmark	78	37	187	100	156	76	121	150	88	119	156	64	118
Finnland	5	9	23	20	7	2	4	5	2	5	5	2	—
De Forente Stater	—	—	—	—	—	6273	4939	4421	6055	8088	7529	7442	6101 5766 ⁵⁾

¹⁾ Fra juli 1933 ikke medregnet de som er beskjæftiget i arbeidstjeneste. Siden mars 1935 innbefattet Saar-området. Gammelt territorium. ²⁾ Gjelder oktober. – Oktober 1938: 1799. ³⁾ Gjelder september. – September 1938: 362. ⁴⁾ Gjelder september. – September 1938: 302. ⁵⁾ Gjelder august. – August 1938: 8121. ⁶⁾ I. Antall ledige fagforeningsmedlemmer. II. Hjelpsøkende iflg. Statens Arbeidsløshets-kommisjon.

J o r d b r u k e t.

For verdens jordbruk var 1938 ikke noe særlig godt år. For viktige varer meldte det seg igjen avsetningsvanskeligheter. For hvete steg således overskuddslagrene kraftig. I 1936–37 hadde de eksportable lagre ved utgangen av høståret vært nede i 2,7 millioner tonn. I løpet av 4 år var disse lagre avvirket fra 16,6 millioner tonn. Fra 1936–37 setter det inn en stigning i lagrene som enda ikke er avsluttet. Ved utgangen av høståret 1938–39 var de eksportable lagre oppe i 14,4 millioner tonn. Ved utgangen av det høstår vi nå er inne i,

sjonen og gjort etterspørselen livligere. Prisene er også gått opp og utsiktene for hveteprodusentene er ganske annerledes lyse enn de var i sommermånedene da hveteprisene var eksepsjonelt lave.

Som det vil fremgå av følgende tabell regnes importbehovet av korn å bli omrent det samme i innevarende som i foregående høstår. For begge disse år er tallene noe høyere enn for gjennomsnittet i de senere år.

I m p o r t b e h o v a v k o r n.

	Mill. tonn			
	1939– 40 ¹⁾	1938– 39	Gjennom- snitt 1933/34– 1937/38	
Europeiske importland..	12,0	11,8	10,6	
Andre importland	4,2	5,0	4,1	
Total	16,2	16,8	14,7	

¹⁾ Beregnet.

Som på mange andre felter er det for jordbruksproduksjonen meget vanskelig å skaffe aktuelle data for alle land. Tabellen neste side over produksjonen av forskjellige kornsorter som er hentet fra Det Internasjonale Landbruksinstitutts tidsskrift, er derfor ikke helt fullstendig. Tallene gir imidlertid tydelig uttrykk for at produksjonen i 1939 ikke kommer på høyde med produksjonen i 1938, da den var rekordmessig. Det eneste kornslag som ga en større produksjon i 1939 er bygg. For alle kornslag ligger imidlertid produksjonen i 1939 betydelig høyere enn i gjennomsnitt for årene

regner en foreløpig med en økning til 19,5 millioner tonn. Det er mer enn noen gang tidligere. Situasjonen på hvetemarkedet er imidlertid i øyeblikket ikke så dårlig som det tallene over overskuddslagrene synes å tilsi. Krigen har nemlig her i høy grad endret situa-

H v e t e.

År	Eksportabelt overskudd	Eksportable lagre ved utgang av høståret	
		Mill. tonn	Mill. tonn
1931–32	35,9	14,0	
1932–33	33,8	16,6	
1933–34	30,1	15,3	
1934–35	24,4	10,0	
1935–36	19,4	6,6	
1936–37	18,8	2,7	
1937–38	19,4	5,2	
1938–39	31,2	14,4	
Anslått for 1939 —40	35,7	19,5	

Produksjon.

	Antall land	1939	1938	1939 i pst. av gjennomsnitt 1933-37.	1939 i pst. av 1938
H v e t e:		Mill. tonn	Pst.	Pst.	
Europa ¹⁾	18	25,0	26,9	118,6	93,2
Nord-Amerika	2	33,2	34,9	137,0	95,1
Total ²⁾	30	81,0	83,2	123,8	97,3
R u g:					
Europa ¹⁾	18	21,7	21,6	110,4	100,6
Total ²⁾	21	23,1	23,3	111,9	99,5
B y g g:					
Europa ¹⁾	19	10,7	11,3	104,2	94,8
Nord-Amerika	2	8,1	7,7	144,5	105,2
Total ²⁾	29	26,0	24,0	122,4	108,6
H a v r e:					
Europa ¹⁾	18	16,5	16,9	105,5	97,3
Nord-Amerika	2	19,6	21,0	111,2	93,3
Total ²⁾	24	36,4	38,2	108,8	95,4

¹⁾ Ikke medregnet Belgia, Danmark, Frankrike, Irland, Italia, Portugal, Spania og Sovjet-Samveldet. ²⁾ Se note 1. Av ikke-europeiske land er Mexico, Argentina, China og en rekke mindre land ikke regnet med.

1933—37. For hvete gir tabellen en økning på 24 pst. fra gjennomsnittsåret. Da tallene i tabellen ovenfor, som det vil fremgå av noten, ikke er helt fullständige, gjengir en nedenfor en beregning over den samlede kornproduksjon i 1938 og 1939. Tallene viser her en nedgang fra det første år til det annet på 7,5 pst. fra 122,7 til 113,5 millioner tonn.

Beregnet kornproduksjon.

	Mill. tonn		
	1939	1938	Gjennomsnitt 1933-37
Europa	45,2	49,9	43,0
Nord-Amerika	32,8	35,2	24,5
Syd-Amerika	8,1	10,9	7,6
Asia	18,1	18,5	15,8
Afrika	4,6	3,8	3,6
Australia	4,7	4,4	4,5
Total ¹⁾	113,5	122,7	99,0

¹⁾ Ikke medregnet Sovjet-Samveldet, China, Iran og Irak.

Verdenshandelen.

Verdenshandelen var mindre i 1938 enn i 1937. Det ser heller ikke ut som om den i

1939 vil nå opp i samme høyde som foregående år. Helt bestemt kan man imidlertid ikke uttale seg om disse forholdene da det ennå mangler for mange oppgaver fra årets siste måneder. Det er riktig nok på det rene at krigsførselen har lagt store vanskeligheter for den internasjonale handel og for mange land har den redusert både innførselen og utførselen. Omfanget av utenrikshandelen for en rekke land må derfor utvilsomt ha gått tilbake i krigsperioden. På den annen side har prisstigningen i mange tilfelle vært sterkt nok til å sette sitt preg på verditallene. For enkelte nøytrale land har det også vært en stigning i utenrikshandelens verdi som har vært større enn prisstigningen.

Verdenshandelen i gamle gulddollar.

Innførsel og utførsel.

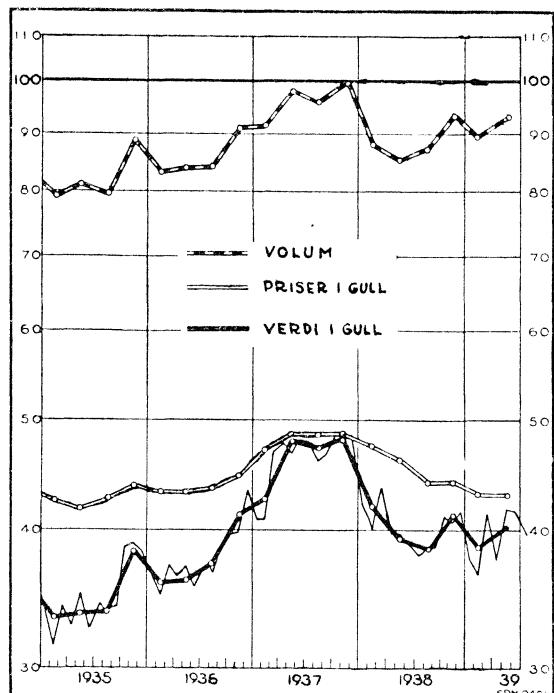
Foreløpige tall.

Måned	1938	1939
	Mill.	Mill.
Januar	2292	2043
Februar	2175	1989
Mars	2371	2255
April	2164	2035
Mai	2162	2272
Juni	2098	2266
Juli	2071	2165
August	2104	
September	2110	
Oktober	2228	
November	2203	
Desember	2261	

Fullstendig beregning over verdenshandelen foreligger bare for de 7 første måneder av året. I denne periode har verdien av utenrikshandelen nesten holdt seg på samme nivå som i tilsvarende periode i 1938. For 1938 var summen av inn- og utførselen for alle land i disse måneder 15,3 milliard gamle gulddollar pr. måned, det er 40,7 pst. av månedsomsetningen i 1929. I de første 7 måneder av 1939 er tallet kommet ned i 15,0 milliarder gulddollar. Nedgangen er således ikke stor, men den er i hvert fall observerbar. Da prisene innen verdenshandelen i første halvdel av 1939 har vært svakt synkende, vil en vurdering etter handelens volum gi et noe bedre resultat. Den indeks som Folkeforbundets sekretariat regner ut for mengden av verdenshandelen ligger nemlig både i første og annet kvartal 1939 høyere enn de tilsvarende kvartaler 1938. Tallene var 89,8 og 88,2 i første kvartal i de to år og 93,7 og 85,7 i

annet kvartal. Den detaljerte utvikling i verdenshandelen for mengde og verdi vil kunne sees av følgende diagram.

Fig. 4. Verdenshandelen. 1929 = 100.

Hentet fra «Monthly Bulletin of Statistics».

Om den internasjonale handels omfang i krigsmånedene vet man forholdsvis lite. Det foreligger således ingen oppgave fra viktige handelsland som Tyskland, Frankrike og Italia. De tall som foreligger for andre land for september og oktober, synes å vise at utviklingen har vært temmelig ulik i de forskjellige land. I enkelte land som f. eks. i De Forente Stater er verdien både av inn- og utførselen gått opp i krigsmånedene. For innførselen kunne man her i august notere 176 millioner dollar. I september steg tallene til 181 og i oktober til 215 millioner dollar. Betydelig sterkere har stigningen vært for eksportverdien. Tallet var her 251 millioner dollar i august. Det gikk opp i 289 millioner i september og hele 332 millioner dollar i oktober. I ikke liten grad skyldes stigningen i verdien de høyere priser i krigsmånedene. Så sterk som stigningen f. eks. i eksporten fra august til oktober har vært, betegner den utvilsomt også en oppgang i handelsvolumet.

Verdenshandelens volum:

1929.....	100
1932.....	75
1933.....	76

1934.....	78
1935.....	82
1936.....	86
1937.....	96
1938	89
1ste kvartal 1938	88
2net " "	86
3dje " "	88
4de " "	93
1ste kvartal 1939	90
2net " "	94

Den samme utviklingen som i De Forente Stater finner man i Norge. Ellers er det få europeiske land som kan vise en så gunstig utvikling av utenrikshandelen i krigsmånedene. I de fleste andre nøytrale land finner man et meget sterkt fall i utenrikshandelen i september. Det mest typiske eksempel er Sveits, hvor importen i september bare var 98 millioner sveitserfranc, et tall som betegner en nedgang på nærmere 35 pst. fra augusttallene. Eksportverdiens nedgang er ennå mer markert idet den beløper seg til ikke mindre enn 54 pst. Den sterke nedgang i utenrikshandelen som preger septembertallene har imidlertid ikke fortsatt å gjøre seg gjeldende. I november ligger således den sveitsiske eksportverdi bare 12 pst. lavere enn i august og importverdien ligger faktisk betydelig høyere.

Et fall i utenrikshandelen i september finner man også i land som Sverige, Nederland og Belgia. Nedgangen fra august var her henholdsvis 18, 17 og 50 pst. for innførselen og 29, 28 og 27 pst. for utførselen. I alle disse land har utenrikshandelen igjen tatt seg opp i oktober uten å komme opp i høyde med hva det var i siste fredsmåned. Den samme type av utviklingen finner man i Storbritannia. Her sank eksportverdien fra 37 millioner pund i august til 23 millioner pund i september. Fram til oktober var det bare en svak bedring opp til 25 millioner pund. I importverdien var på den annen side fallet fra august til september ikke så sterkt idet reduksjonen var 38 pst., fra 77 til 48 millioner pund. Bedringen i oktober har på den annen side vært betydelig sterkere for innførselen enn for utførselen. Innførselsverdien er nemlig denne måned kommet opp i 60 millioner pund. Også her ligger således utenrikshandelen tross den sterke prisstigning betydelig lavere i krigsmånedene enn i siste fredsmåned.

Det er også en rekke land hvor enten innførselsverdien eller utførselsverdien viser fortsatt nedgang både i september og oktober. I land som Portugal og Hellas finner man således i disse måneder en uavbrutt nedgang i innførselsverdien. For Portugal var verdien fra august og utover 222, 158 og 120 millioner

escudo. For Hellas var de tilsvarende tall 1019, 825 og 730 millioner drachma. En stadig synkende eksportverdi i manedene etter august finner en i Finnland hvor eksportverdien i august, september, oktober var henholdsvis 1 027, 618 og 571 millioner markka.

I følgende tabell har man for de ulike land summert opp innførsels- og utførselsverdien i de 10 første måneder i 1939 eller de måneder det nå foreligger oppgaver for. Til sammenligning er ført opp tallene for tilsvarende periode 1938.

Utenrikshandel i forskjellige land i de 10 første måneder
av 1938 og 1939.

Land	Verdi-enhet	Innførsel			Utførsel			Innførselsover-skudd + eller utførselsover-skudd ÷ 1938 — 1939		
		1938	1939	Prosent-vis for-andring	1938	1939	Prosent-vis for-andring	Mill.	Pst.	Mill.
Norge	Norske kr.	977	1 040	+ 6,4	624	645	+ 3,4	+ 353	+ 395	
Sverige ¹⁾	Svenske kr.	1 481	1 739	+ 17,4	1 339	1 384	+ 3,4	+ 142	+ 355	
Danmark	Danske kr.	1 359	1 397	+ 2,8	1 294	1 298	+ 0,3	+ 65	+ 99	
Storbritannia	Pund	721	680	- 5,7	389	362	- 6,9	- 332	- 318	
Tyskland ³⁾	Mark	3 116 ²⁾	3 172	+ 1,8	3 044 ³⁾	3 293	+ 8,2	+ 72	- 121	
Nederland	Gylden	1 060	1 213	+ 14,4	865	824	- 4,7	+ 195	+ 789	
Frankrike ²⁾	Franc	30 491 ³⁾	32 539	+ 6,7	18 706	23 832	+ 27,4	+ 11 785	+ 8 307	
De Forente Stater.	Dollar	1 612	1 837	+ 14,0	2 545	2 488	- 2,2	- 933	- 651	
Japan	Yen	2 145	2 393	+ 11,6 ¹⁾	2 114	2 791	+ 32,0	+ 31	- 398	

¹⁾ Tallene gjelder 9 måneder av de 2 år.

²⁾ —»— 8 —»—

³⁾ —»— 7 —»—

De tall som her er referert, gir bare et ufullstendig bilde av den internasjonale handel i siste del av 1939. De gir imidlertid et tydelig inntrykk av at forholdene har vært svært forskjellige i de enkelte land. Atskillig skarpere hadde vel forskjellen blitt hvis en hadde hatt oppgave for en del av de land som ikke lengre offentliggjør sin handelsstatistikk. Det gjelder i første rekke Tyskland hvor det ville vært av interesse å kunne følge blokaden og handelskrigens virkninger på utenrikshandelen.

I mangel av slike oppgaver må en imidlertid nøye seg med å konstatere at den stigning i utenrikshandelen, som en kan notere for en rekke land, bortsett fra unntagelsestilfelle, først og fremst skyldes prisstigning. Utenriks-handelens volum har i krigsmånedene etter all sannsynlighet ikke kunnet komme opp i høyde med nivået i de siste fredsmåneder. Det er også høyst rimelig når en tar hensyn til ikke bare de sterkt økte transportomkostninger i den internasjonale handel, men såvel direkte blokade som alle mer indirekte former for handelskrig. Selv om virkningen av den direkte blokade er det som hittil mest tydelig har satt sitt preg på det internasjonale varebytte, er det ikke umulig at det er de mer indirekte former for handelskrig, spesielt de som gir seg utslag i et press på de nøytrale land og deres

handel, som i det lange løp kommer til å bety mest.

Enna vet vi for lite om den teknikk som faktisk vil bli brukt i den moderne handelskrig til å kunne foreta noen holdbar vurdering av dens virkninger i detalj.

Sluttord.

Ved arsskiftet 1938—39 var konjunktursituasjonen alt annet enn avklart. Den konjunkturvending som viste seg i 1937 og som ga sterke utslag i De Forente Stater, kunne tolkes som et varsel om en nedgang som ville fortsette i de kommende år. Skulle en derfor bygge på ideen om en forholdsvis regelmessig konjunkturbevegelse, var det ikke meget sannsynlig at en alt i 1939 skulle ha overvunnet denne nedgang. Etter de opplysninger som forelå ved utgangen av 1938, kunne heller ingen med sikkerhet si at nedgangen alt var slutt. Det viste seg imidlertid alt fra våren 1939 at en i mange land var kommet inn i en periode da utviklingen igjen gikk oppover. Men likesom nedgangen fra 1937 til 1938 hadde gitt seg ytterst forskjellige utslag i de forskjellige land — sterkt i De Forente Stater, mindre sterkt i Storbritannia og enda mindre sterkt i de nordiske land — så har det samme vært

tilfelle med vendingen i 1939. I første del av året, før krigen, kommer svingningene hen imot større virksomhet sterkest til uttrykk i de europeiske land, som Storbritannia, Frankrike og de nordiske land.

I hvilken grad den økte virksomhet henger sammen med de økte rustninger og forberedelsen til det som er kommet, er ikke så lett å avgjøre nå. Men at det har spilt en stor rolle for den økonomiske utvikling inntil krigen, kan en ikke komme bort fra. Det kan med en viss rett sies at de siste 6 måneder før krigsutbruddet kan regnes som krigens økonomiske oppmarsjperiode. Nå er det imidlertid umulig å domme om hvordan utviklingen ville vært hvis krigen ikke hadde kommet. Den har som vi sa i de innledende ord, satt en stopper for fredsøkonomien og vi kan derfor ikke lengre tale om en konjunkturutvikling eller konjunkturbevegelse i fredsøkonomisk forstand.

Som det ble sagt i innledningen vil en krigsøkonomi som oftest i alle fall i første stadium føre med seg en mer intens virksomhet og gi seg utslag i et større produksjonsvolum. Det har også skjedd. Selv om en ikke kjenner til produksjonsvolumet i de krigførende land siden september måned, må en kunne si at det har vært større virksomhet i det økonomiske liv i verden i 1939 enn selv i året 1937. En annen sak er det at produksjonens retning i de to år er forskjellig.

Det som er eiendommelig ved krigsøkonomien denne gang, er at økonomiske serier som pris- og kurskurver ikke har reagert særlig sterkt, til tross for at etterspørselen etter mange varer er steget overordentlig, noe som henger sammen med forsyningspolitikken, dvs. den økonomiske politikk som tar sikte på å dekke de fremtidige behov gjennom kjøp og lagring.

Når forsyningspolitikken ikke har satt stertere preg enn den har på priskurvene, henger dette for en del sammen med at statene denne gang allerede fra først av har grepst sterke inn i det økonomiske liv enn før. Målet er selvfølgelig først og fremst å kunne organisere virksomheten slik at evnen til effektiv krigsførsel blir så stor som mulig, og at man i den utstrekning det lar seg gjøre også sørger for å dekke sivilbefolkingens fremtidige behov. En av organisasjonsformålene er også å lede finansierings- og pengepolitikken på en slik måte at man så langt som mulig unngår inflasjon. Alle disse organisasjonsbestrebelsene har som hovedformål å styrke landenes motstandskraft. For å nå dette må en prøve på å frigjøre produksjonskrefter som delvis før har vært bundet til produksjonen for sivile formål, og sette dem inn for produksjon for militære formål. Dette oppnådde man delvis under for-

lige krig gjennom inflasjon, som den gang ikke til å begynne med var bevisst. Inflasjon fører nemlig med seg en tvangssparing som frigjør produksjonsmidler som staten kan legge beslag på. Men en slik pengepolitikk har overordentlig farlige sidevirkninger foruten at den er en meget hardhendt beskatningsmåte. Nå søker staten andre finansieringsmetoder som kombinert med en mer planmessig og sentralisert organisasjon tar sikte på å forskyve bruken av produksjonsmidlene slik at man kan unngå inflasjonen. Om dette lar seg gjøre i det lange løp, er ikke godt å si.

I første omgang vil det nok være sannsynlig at man nå som før under krigen får en sterk beskjæftigelse av kapital og arbeidskraft og tallmessig sett et stort produksjonsvolum. Men det er også muligheter for at man etterhvert vil få vanskeligheter med å holde denne virksomhet oppe. Tilførselsvanskhet og råstoffmangel som følger av det, kan umuliggjøre produksjonen på enkelte felter. Hvis produksjonsapparatets fornyelser og vedlikehold ikke kan holdes oppe, slik som det mangen gang skjer under en krig, kan det føre til nedgang i produksjonsapparatets effektivitet.

En ting som har fulgt med enhver storkrig og som man vel neppe kan unngå denne gangen heller, det er at levestandarden vil presses ned, selv om man under en utvidet statskontroll kan få full beskjæftigelse og stor virksomhet. En må også være oppmerksom på at under en krigsøkonomi vil lønnsomhetsprinsippet få enda mindre betydning enn før som ledesnor for det økonomiske liv.

Norge.

A k s j e m a r k e d e t .

Aksjekursene på Oslobörsen steg i siste halvdel av 1938. Byråets aksjeindeks i desember kom opp i 124, en stigning på 14 pst. fra juni. Stigningen fortsatte ikke i 1939. Utover vårmånedene kom det tvert imot et meget markbart fall. I april er således indeksen kommet ned i 116. Det betegner et fall på 6 pst. på 4 måneder. Sterkest var nedgangen for skipsfart og hvalfangst hvor indeksene sank fra 144 og 122 i januar til 133 og 109 i april. Industriaksjene var utsatt for en noe mindre nedgang. Tallene var nemlig her 96 i januar og 90 i april. For bankaksjer kunne en notere nedgang fra 133 til 127. Også for gruppene forsikring og transport m. v. var det en nedgang å notere. Nedgangen var her forholdsvis liten.

I månedene etter april bedres etter kurset noe, men det kommer ikke i gang noen egentlig oppgang av betydning. I august ligger Byråets aksjeindeks på 120 — en del lavere enn i januar måned. I de forskjellige grupper av aksjer

finner man følgende tall for indeksen: 113 for hvalfangst, 127 for banker, 137 for skipsfart, 93 for industri og 203 for forsikring.

Da krigen brøt ut i september ble børsen de følgende dager lukket. Det foregikk allikevel en livlig omsetning av aksjer. Da det viste seg at det ikke var noen fare for panikk på noe felt innen kredittdvesenet, ble børsen igjen åpnet.

Kursene kunne for de fleste papirer etter apningen settes betydelig høyere enn de hadde ligget før krigens utbrudd. Den stigning som saledes var innledet fortsatte med god fart i ukene utover. I midten av september var Byraets aksjeindeks kommet opp i 140, det er en stigning på 17 pst. fra august. For skipsaksjer var den gjennomsnittlige stigning 32 pst. En del sterkere var oppgangen på hvalfangstaksjer hvor aksjeindeksen steg fra 113 i august til 161 i september, det er en stigning på ikke mindre enn 42 pst. Som rimelig kan være reagerte bank- og forsikringsaksjer på en helt annen mate enn skipsfart og hvalfangstaksjer. For bankaksjer finner man en nedgang fra 127 i august til 122 i september, og for forsikringsaksjer fra 203 i august til 198 i september.

Omsetningen av aksjer var i september meget livlig. Mens omsetningen i en måned som juli ikke nadde opp i en høyere verdi enn kr. 265 000, var omsetningsverdien i september hele 6,3 mill. kroner. Det er et temmelig svært beløp i forhold til den omsetning en har vært vant til i de senere år. Det er allikevel ikke mer enn halvparten av totalomsetningen i mars 1937, da den siste aksjeboom var på det høyeste.

De raskt stigende aksjekurser og den livlige aksjeomsetning i september framkalte på enkelte hold krav om forholdsregler for å dempe spekulasjonsvirksomheten. Det viste seg imidlertid at denne tilstand med stigende kurser og livlig omsetning ikke ble av så lang varighet. Allerede for midten av oktober viste Byraets aksjeindeks betydelig lavere tall enn en måned tidligere. Totalindeksen kom nemlig ned i 129 — et fall på 7 pst. fra midten av foregående måned. I november har totalindeksen holdt seg omtrent på det samme nivå. Ikke i noen av disse måneder har omsetningen vært stor. I november var den helt nede i 1,1 mill. kroner.

Utviklingen i Finnland i desember har ikke unnlatt å sette sitt preg også på det norske aksjemarked. Aksjekursen er gått så sterkt ned at for alle aksjer sett under ett er mesteparten av krigsboomen gatt med. Byraets aksjeindeks kom i midten av desember ned i 122. Det er et tall som ligger lavere enn i desember 1938. Det er faktisk bare gruppene skipsfart og hvalfangst som i desember 1939 viser et høyere nivå enn i desember 1938. For de andre grupper og for totaltallene er det en nettonedgang a notere. Prosentvis beløper den

seg til 18 for bankaksjer, 1 for forsikringsaksjer og 12 for industriaksjer. Da den prosentvise stigning i skipsaksjer og hvalfangstaksjer ikke oppveier denne nedgang, viser totalindeksen i disse 12 måneder et fall på 1,5 pst.

Peng- og kredittmarkedet.

I begynnelsen av 1939 var det norske pengemarked ganske rommelig. Rentesatsene må på den tiden sies å ha vært temmelig lave etter norske forhold. Av statsobligasjoner var det saledes $3\frac{1}{2}$ -pst.-seriene som la nærmest pari. Enda i mars måned kunne staten konvertere et større lan ned til $3\frac{1}{2}$ pst. Konverteringen ble gjennomført etter programmet, men de vanskeligheter den reiste viste tydelig at forholdene på pengemarkedet ikke lengre var de samme som de hadde vært i den nærmest foregående tid. I april kom en meget sterk stigning i rentesatsene. Obligasjonskursene sank slik at det nå ble $4\frac{1}{2}$ -pst.-typen som ble den karakteristiske paritype. I de følgende måneder bedret situasjonen seg noe, obligasjonskursene steg igjen slik at de i august hadde tatt igjen bortimot halvparten av fallet siden årets begynnelse.

Med krigsutbruddet i september endres imidlertid forholdene helt på det norske pengemarked. Ved rentestramningen i mars—april kan man si at endringen mer lå i den subjektive vurdering av obligasjonskursene enn i de egentlig underliggende kreditt-tekniske forhold. I september er det også selve kredittgrunnlaget som endres.

Ved et krigsutbrudd er det alltid fare for en panikkartet utvikling. Det ble imidlertid i september ikke noe av en slik utvikling i de norske kredittforhold. Tilstanden har på den maten vært betydelig bedre enn i 1914. Det ble saledes ikke nødvendig å ta i bruk de forholdsregler som var planlagt for å dempe en panikk.

Mens forholdene på mange felter her hjemme er bedre ved årets utgang enn i september, er det omvendte tilfelle på pengemarkedet. I desember er obligasjonskursene falt så kraftig at $3\frac{1}{2}$ pst. statslån har vært nede i under 70. Selv $4\frac{1}{2}$ pst.-typen har vært nede i 85. Når kursene har kunnet presses så langt ned skyldes det til dels salg fra utenlandske hold. I årets siste uker har kursene igjen tatt seg merkbart opp.

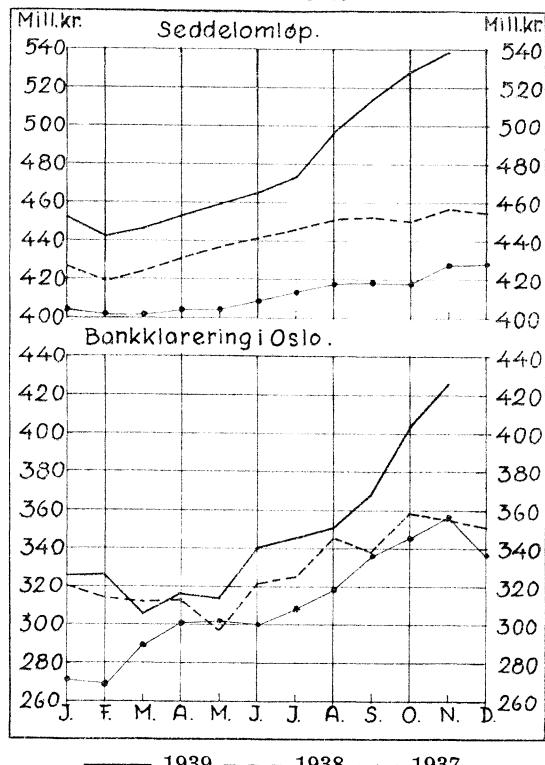
Stramningen på pengemarkedet i september har gitt seg utslag både i nedgang i innskuddene og i stigning i utlånene. Stigningen i utlånene i bankene er kommet til syne til tross for at både banker og sparebanker har vært lite villige til å påta seg nye lån. Tallene gir derfor

ikke et helt riktig bilde av de økte kreditt-behov som krigsforholdene skapte, ikke minst ved at betalingsformer og betalingsmåter ble forandret. Nedgangen i innskuddene skyldes ikke så meget panikkartede uttak som en viss tilbakeholding av nye innskudd. Det er ikke mer enn hva en kan vente at bedrifter og privatpersoner i urolige tider vil søke å øke sin beholdning av disponible betalingsmidler.

De endrede forhold på penge- og kredittmarkedet i september har som vi senere skal se, satt sitt preg på tallene for banker og sparebanker. Men særlig store endringer er det ikke å notere på dette felt. Ganske annerledes holder det seg med de tallserier som beskriver utviklingen i Norges Bank. Her kommer stramningen i september til syne på en ganske annen markert måte. Det gjelder særlig Norges Banks utlån. I 1938 var det utlånte beløp ikke særlig mye over 100 mill. kroner og endog i første halvdel av 1939 lå det hele tiden under 150 mill. kroner. I de følgende måneder gjør det seg gjeldende en ubrukt stigning som i desember bringer utlånstallet opp bortimot det dobbelte av augusttallet. En ting som er verdt å merke er at stigningen i utlånsbeløpet enda ikke har vist noen stans. På den annen side bør det fremheves at utlånsbeløpet ikke er særlig mye større enn det var i år som 1934 eller 1929.

Fig. 5. Betalingsmidler.

3 måneders bevegelig gjennomsnitt.

Diskontosatsen ble 22 september hevet fra 3 ½ til 4 ½ pst.

Seddelomlopet er også steget meget markbart i krigsmånedene, selv om den absolute stigning på langt nær er så stor som stigningen i utlånsbeløpene. I august var seddelomlopet 481 mill. kroner og steg med 50 mill. kroner til 531 mill. kroner i gjennomsnitt for september. Senere har seddelomlopet holdt seg omtrent på dette høye nivå helt til julefinansieringen i desember setter sitt preg på tallene. Seddelomlopet er da steget til en ny rekordhøyde siden etterkrigsinflasjonens dager. Da beholdningen av gull i bankens kjellere beløper seg til 120 mill. kroner og den udekantede seddelutstedelsesrett til 425 mill. kr., betyr et seddelomlop som 582 mill. kr. for 22 desember at banken har utstedt flere sedler enn den har regulær dekning for. Norges Bank må derfor betale avgift til statskassen for det overskytende beløp. En slik avgiftspliktig seddelmasse har vi ikke hatt her i landet siden etterkrigsinflasjonens dager. Det er rimelig at den igjen vil forsvinne når julefinansieringen er over.

Når den sterke stigning i Norges Banks utlån ikke har ført til en sterkere stigning i seddelomlopet, kan det bankteknisk settes i forbindelse med nedgangen i valutabeholdningen. Ved å selge valuta har Norges Bank fått midler til å øke sin utlånsvirksomhet uten å ty til nye trykte sedler. Folioinnskuddene i Norges Bank ligger lavere i krigsmånedene enn i fredsmånedene. Et blikk på tallene vil vise at det siden september ikke er drevet noen «open market» politikk. Bankens beholdning av norske verdipapirer øker jevnt fram til august da beholdningen er 126 mill. kroner mot 109 mill. kroner i januar. I de senere måneder har det imidlertid bare vært små bevegelser i obligasjonsbeholdningene. Det gjelder de norske obligasjoner. Av utenlandske obligasjoner er det solgt en del i årets siste måneder, men dette må nærmest oppfattes som en valutatransaksjon.

I betraktnsing av de svære endringer som er foregått både i det økonomiske grunnlag og i den økonomiske virksomhet i krigsmånedene, må man si at virkningen på de tall som beskriver bankenes og sparebankenes utvikling er forbausende liten. De samlede utlån i banker og sparebanker, som i august praktisk talt lå på samme nivå som i desember 1938, nemlig på 2 970 mill. kroner, er fram til november sunket med 77 mill. kroner. I utlånstallene har endringen hatt omtrent samme omfang, men utviklingen har her gått i motsatt retning. De samlede utlån er nemlig gått opp fra 1 768 mill. kroner i august til 1 839 mill. kroner i november. Disse tall gjenspeiler utviklingen i alle banker under ett. Bevegelsen har vært

noe forskjellig i de private aksjebanker og i sparebanker. Det er særlig i de private aksjebanker at man finner en forskjellig utvikling i innskudds- og utlånsvirksomheten ved krigsutbruddet. Her faller innskuddsmassen fra 950 i august til 932 i september, mens utlånsmassen samtidig øker fra 1 048 til 1 085 mill. kroner. Fra september viser både innskuddsmassen og utlånsmassen i de private aksjebanker en stigende tendens og omfanget av stigningen har også omtrent vært det samme. Innskuddsbeløpet er nemlig i november kommet opp i 960 og utlånsbeløpet i 1 112 mill. kroner. I sparebankene har utlånsbeløpene fortsatt å synke fra august til november. Fra 1 601 mill. kroner i august er innskuddene kommet ned i 1 531 mill. kroner i november. For utlånsbeløpene er det bare liten endring a notere. Det har her vært en stigning på omtrent 1 pst. Det er enda ikke lett å si noe særlig om resultatet av driften i de private aksjebanker og i sparebankene i 1939. Kursnoteringen på bankaksjer på Oslo Børs viser at fortjenesteforholdene ikke vurderes sa godt som 12 måneder tidligere. Byråets aksjeindeks for bankaksjer ligger i desember på 111 mot 134 i desember 1938. For sparebankene har utvilsomt den voldsomme nedgang i obligasjonskursene etter krigsutbruddet skapt visse vanskeligheter. Disse behøver imidlertid ikke umiddelbart å komme til synne med full tyngde i årets regnskaper.

I motsetning til de to foregående år er det blitt opptatt få offentlige obligasjonslån i 1939, både nye lån og konverteringslån. De største transaksjonene som har funnet sted er følgende:

S t a t e n har opptatt et innenlandsk $3\frac{1}{2}$ pst. lån på 61 mill. kroner til konvertering av $4\frac{1}{2}$ pst. innenlandsk lån av 1934.

N o r g e s K o m m u n a l b a n k har opptatt et $3\frac{1}{4}$ pst. lån i Sverige på 16,4 mill. sv. kroner til konvertering av bankens svenske 4 pst. lån av 1934.

O s l o K o m m u n e innfridde sitt svenske $5\frac{1}{2}$ pst. lån av 1929 med et 4 pst. lån i Norges Kommunalbank.

Etter de månedlige oppgaver over kjøp fra og salg til utlandet av verdipapirer er det i de første 10 måneder av 1939 kjøpt hjem verdipapirer for 94,4 mill. kroner og solgt for 38,4 mill. kroner. Det har altså vært et netto hjemkjøp på 56 mill. kroner. Herav representerer konverteringer og innfrielse av utenlandske lån netto 50 mill. kroner.

Betalingsforholdene har ikke endret seg mye fra 1938 til 1939. Både antallet av konkurser og utleggsforretninger er steget noe. For de første 11 måneder av året var således antallet av konkurser 274 i 1938 mot 288 i 1939. I antall utleggsforretninger var stigningen 10 pst., idet tallet for 1938 var 4 874 og for 1939 5 365.

V a l u t a m a r k e d e t.

Både i 1937 og i 1938 var tilgangen på valuta på det norske valutamarkedet meget stor. Begge år ga betalingsbalansens løpende poster et overskudd på omtrent 100 mill. kroner, noe mer for 1937, noe mindre for 1938. Storparten av overskuddet har gitt seg utslag i en reduksjon av nettogjelden til utlandet. En del er blitt brukt til øking av valutabeholdningene. Beholdningen av gull og valuta i Norges Bank som ved utgangen av 1936 var 321 mill. kroner, var ved utgangen av det følgende år kommet opp i 414 mill. kroner og ved utgangen av 1938 i 421 mill. kroner. I hele perioden var som i alle årene siden 1933 pundkursen holdt fast på 19,90, dvs. at valutakursene var konstante for alle land som hørte til sterlingsblokken.

De forhold som preget valutamarkedet i 1938 gjorde seg også stort sett gjeldende i den første periode — fredsperioden — av 1939. Pundkursen ble da fortsatt holdt på 19,90, og tilgangen av valuta på markedet var god. Til tross for den temmelig store innførselsvirksomhet og til tross for en del hjemkjøp av obligasjoner fra utlandet, var den nedgangen man kunne konstatere i Norges Banks beholdning av gull og valuta relativt liten. Tallet var ved utgangen av januar 403 og ved utgangen av juli 387 mill. kroner.

Utviklingen i august medførte imidlertid dyptgående endringer i de norske valutaforhold. Endringene kan summeres opp under følgende 3 punkter:

1. Allerede i slutten av august ble den faste tilknytning til pund gjennom pundkursen på 19,90 som hadde vært praktisert siden 1933, oppgitt. Det var nemlig da tydelig at den engelske valutakontroll ikke lenger ville sørge for å holde pundkursen oppe. Norge fulgte her de andre nordiske lands eksempel og oppga forankringen til pundet. Kronen ble imidlertid på ingen måte overlatt til seg selv som en fri valuta på markedet. Etter noen dager med nominelle kurser, ble dollarkursen fiksert til 4,40. Denne kurs er siden blitt holdt. Så sent som i gjennomsnitt for juli hadde dollaren ligget på 4,27. Den nye kurs betegner derfor en reduksjon av den norske kronenes gullverdi på 3 pst.

Sterlingsblokkens sammenbrudd i august brakte store forskyvninger i kursene mellom de forskjellige tidligere medlemmer av sterlingsblokken. Det viste seg nemlig at selv de valutaer som ble festet til dollaren, valte et noe forskjellig tilknytningspunkt. I alminnelighet kan man notere en større eller mindre hevning av dollarkursen. I de nordiske land var denne hevning størst

Private aksjebankers valutabalanse og Norges Banks beholdning av gull og valuta.

	1933	1934	1935)	1936	1937	1938		1939												
	aug.	aug.	aug.	aug.	aug.	aug.	nov.	jan.	febr.	mars	april	mai	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	des.	
Mill. kroner.																				
Aktiva:																				
Utenl. sedler og mynter	0,3	0,4	0,4	0,4	0,8	0,7	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	0,8	0,7	
Utenl. banker — nostro .	27,9	18,0	32,8	29,2	31,5	41,7	44,4	34,3	40,4	31,1	32,5	29,1	27,6	24,0	31,6	41,7	50,5	39,0		
» » — loro....	0,3	0,2	0,1	0,4	0,2	1,3	0,7	0,4	0,4	0,7	0,6	0,8	1,3	0,6	0,8	1,4	0,9	1,1		
Debitorer i utenl. mynt	50,4	38,8	34,8	54,4	78,8	55,8	73,4	88,8	88,7	86,7	87,5	76,7	72,8	70,9	64,1	67,8	56,1	54,6		
Utenl. veksler og sjekker	10,8	8,3	9,6	9,2	8,6	8,0	8,2	9,2	9,5	7,9	9,2	7,3	7,3	7,4	6,4	12,2	12,5	14,3		
Løpende remburser	11,0	10,9	11,2	11,6	16,1	21,3	21,4	22,7	21,6	22,4	24,3	23,0	22,6	21,6	22,5	32,2	39,4	46,4		
Tilsammen	100,7	76,6	88,9	105,2	136,0	128,8	148,6	156,0	161,2	149,4	154,8	137,7	132,5	125,5	126,3	156,3	160,2	156,1		
Passiva:																				
Utenl. banker — nostro .	3,2	4,1	1,4	1,2	1,9	1,3	1,3	2,0	2,4	1,5	2,5	0,8	1,4	1,6	4,7	5,0	4,3	5,9		
» » — loro	21,5	19,8	9,7	12,0	19,5	22,6	21,4	20,0	19,1	19,8	20,7	22,6	25,4	26,1	17,6	19,2	23,5	28,7		
Kreditorer i utenl. mynt	51,5	36,0	37,0	54,8	66,3	57,9	84,8	91,4	91,2	93,1	97,6	88,0	83,7	81,5	80,4	93,4	88,3	85,4		
Løpende remburser	10,7	10,2	10,9	10,6	15,7	20,1	19,5	21,1	20,6	21,4	23,2	21,6	20,6	19,5	20,6	37,7	50,1	55,0		
Redispontering, utenl. ...	0,7	0,5	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,8	0,8	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6	0,8		
Tilsammen	87,6	70,6	59,3	78,8	103,7	102,1	127,2	135,3	134,1	136,4	144,5	133,4	131,6	129,2	123,7	155,8	166,8	175,8		
Saldo	+13,1	+ 6,0	+29,6	+26,4	+32,3	+26,7	+21,4	+20,7	+27,1	+13,0	+10,3	+ 4,3	+ 0,9	÷ 3,7	+ 2,6	+ 0,5	÷ 6,6	÷ 19,7		
Mill. kroner.																				
Norges Banks beholdning av gull og valuta	183	143	218	285	355	421	427	403	400	410	403	400	393	387	364	314	306	318	306	

¹⁾ Fra 1935 bare frie banker.

i Danmark, som i noen utstrekning fulgte pundet i dets fall nedover. I Sverige var stigningen enda mindre enn i Norge.

Som følge av fallet på de store valutamarkeder er pundet også automatisk falt på det norske marked. Noteringen var i gjennomsnitt for desember kommet ned i 17,35. Men den har i enkelte korte perioder vært noe lavere. Den videre utvikling av kurserne vil selvsagt være avhengig av de kommende forandringer i pund—dollar-kurset.

2. I Norge som i mange andre land ble det i september innført kontroll med valutahandelen. Den norske kontroll må imidlertid sies å ha antatt en forholdsvis mild form. Kontrollen er enda frivillig og administreres av en komité som representerer bankene og det offentlige. Komitéen følger nøy utviklingen på valutamarkedet og har etablert en god oversikt over variasjonene i behovet for valuta. Foreløpig har man vesentlig sørget for at det ikke er blitt gitt valuta til spekulasjon eller til oppkjøp av verdipapirer i utlandet. Kravet på valuta til betaling av innførte varer har derimot kunnet tilfredsstilles omtrent helt ut.
3. Krigsen hadde ikke vart mange dager før det viste seg en tydelig nedgang i valutabeholdningen i Norges Bank. Nedgangen var kraftig i september og oktober, men den ebbet etter hvert ut. I alt gikk det ut av Norges Banks beholdning av gull og valuta omtrent 60—70 mill. kroner. Når nedgangen ble så vidt sterkt, skyldes det at betalingsformene i utenrikshandelen i ikke liten utstrekning er blitt endret. Remburs må nå som oftest apnes allerede ved bestillingen av varen. En overgang til et slikt system vil selvsagt skape et ekstraordinært engangs- krav på valutabeholdningen.

I løpet av november og desember er ikke bare nedgangen i valutabeholdningen stanset, men det er også tegn til at tilførslene igjen løper rikere inn. Norges Banks beholdning av gull og valuta er således steget slik at den i begynnelsen av desember var oppe i 319 mill. kroner mot 305 mill. kroner ved bunnpunktet i oktober. I årets siste uke er beholdningen igjen gått ned i 306 mill. kroner. Det er allikevel bemerkelsesverdig at valutabeholdningen har kunnet holde seg såpass oppen når det faktisk i disse måneder har vært et importoverskudd større enn i noen tidligere maned i de senere år. I november var således importoverskuddet 91 mill. kroner og for de 3 første krigsmåneder hele 172 mill. kroner.

Når tilgangen på valuta har vært så stor som tallene faktisk gir uttrykk for, skyldes det

først og fremst de store inntekter i skipsfarten, som etter hvert er begynt å strømme inn i landet. Men en bør i den forbindelse ta i betraktning at den del av fraktene som kan betraktes som premie for krigsforsikring, ikke er valutainntekter i vanlig forstand. Sagt med andre ord burde — om andre ting ikke endrer seg — valutabeholdningen øke med samme antall mill. kroner som det verdien av våre skipstap beløper seg til fratrukket verdien av tonnasje innkjøpt fra eller nybygd i utlandet.

Den finsk-russiske krig i november og desember har ikke unnlatt å sette sitt preg på enkelte av de nordiske valutamarkeder. Det har således utvilsomt vært et visst press på det svenske valutamarkedet i den senere tid. På det norske valutamarked kan man enda ikke påvise noen tilsvarende utvikling.

Prisnivået.

Engrosprisnivået holdt seg noenlunde uforandret i 1939 til krigen brøt ut. Det var litt nedgang i begynnelsen av året og en svak tendens til stigning igjen i juli og august, men denne stigning skyldtes for en god del sesongen. Ved krigsutbruddet lå engrosprisene gjennomsnittlig ca. 7 pst. lavere enn i sept.—okt. 1937 — da engrosprisnivået nådde sitt høydepunkt under den siste oppgående konjunktur, og 50 pst. høyere enn ved utbruddet av den forrige verdenskrig. Fra 15 august til og med 15 desember er engrosprisindeksen i alt steget 18,1 pst. fra 98,4 til 116,3 (1938 = 100).

I den første krigsmåned var stigningen forholdsvis liten — bare 1,5 pst. Fra september til oktober var stigningen 8,4 pst., fra oktober til november 5,6 pst. og fra november til desember 1,7 pst.

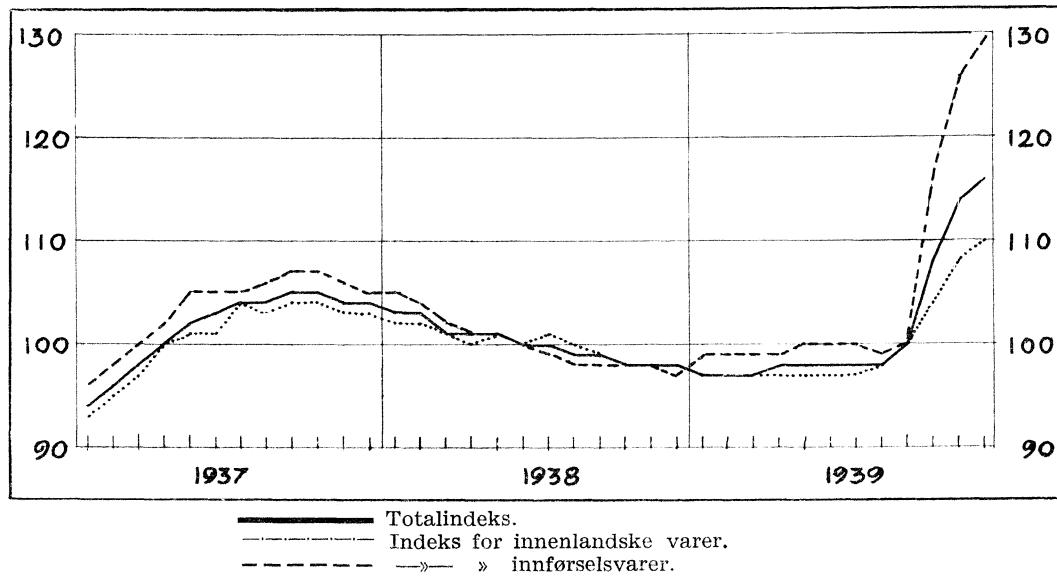
I Danmark har stigningen vært større enn hos oss. Fra august til november gikk engrostallet opp 24,3 pst., mot 16,3 pst. hos oss. I Storbritannia har stigningen fra august til november vært 19,5 pst., i Sverige 15 pst., men i De Forente Stafer ikke mere enn vel 5 pst.

Stigningen siden krigen brøt ut har hos oss vært temmelig forskjellig for de forskjellige grupper av varer. I tabellen neste side er gruppene ordnet etter avtagende prosenttall.

Stigningen har altså vært størst for gruppen kjemiske og tekniske varer, — med 48,5 pst. Av de varer en har med i denne gruppen er det salt, tran, kalsinert soda og linolje som er steget mest.

Gruppen jern og metaller og jern- og metallvarer er gatt opp 37,9 pst. Stigningen er størst for råvarene og halvfabrikatene med ca. 46 pst. og mindre for helfabrikatene med 15 pst.

Fig. 6. Engrosprisindeks 1937—1939.

	Indekstall 1938=100		Stigning fra aug. til desbr. 1939
	August 1939	Desbr. 1939	
Kjemiske og tekniske varer	96,8	143,7	48,5
Jern og metaller, jern- og metallvarer	95,8	132,1	37,9
Brensel og oljer ..	97,1	127,7	31,6
Vegetabiliske næringsmidler	96,3	115,7	20,1
Tekstilvarer	98,3	115,9	17,9
Huder, lær og skottøy	96,7	113,4	17,2
Trevarer	105,5	122,7	16,3
Tremasse, cellulose og papir	88,5	102,8	16,1
Stein, leire og glassvarer	100,7	115,7	14,9
Gummiprodukter..	107,6	122,6	14,0
Forstoffer og gjødning	95,9	105,9	10,4
Animalske næringsmidler	101,2	110,4	9,1
Vegetabiliske nytlesesmidler.....	101,9	104,8	2,9

Etter Board of Trades engrosprisindeks er gruppen jern og stål i Storbritannia ikke gått opp med mer enn 9,8 pst. fra august til november og gruppen andre metaller med 4,3 pst.

Gruppen brensel og oljer er steget 31,6 pst. Av de varer som er med i denne gruppen er det kull og koks som er steget mest med henholdsvis 68 og 51 pst.

Gruppen vegetabiliske næringsmidler er gått opp 20,1 pst. Innen denne gruppen er det sirupprisen som er steget mest med 121 pst. Deretter kommer prisene på raffinade med 45 pst. og poteter med 38 pst., havregryn med 27 pst. og farin med 22 pst., rosiner med 18 pst., rugmel gjennomsnittlig med 12,5 pst., og hvetemel gjennomsnittlig med 6 pst. Melpriene ligger fremdeles lavere enn under høykonjunkturen i 1937, hvetemel gjennomsnittlig ca. 17 pst. og rugmel gjennomsnittlig ca. 15 pst. Verdensmarkedets kornpriser ligger nå relativt enda lavere. Chicagonoteringene på rug ligger således ca. 38 pst. lavere enn på toppunktet i mars 1937 og hvete ca. 27 pst. lavere. Statens kornforretnings priser følger imidlertid ikke verdensmarkedets priser, men er mer utjevnet.

Av de animalske næringsmidler er det fiskebollene som er steget mest med 41 pst. og raffinert fett med 38 pst. Deretter kommer ferskt flesk med 22 pst., mysost med 21 pst., salt flesk med 19 pst., nøkkelost med 13 pst., margarin med 11 pst., smør og gaudaost med 8 pst., melk med 7 pst. og egg med 6 pst. Prisene på sauekjøtt, gjøkalv og kukkjøtt ligger litt lavere i desember enn i august, 4—8 pst. mens oksekjøtt og spekalv ligger litt høyere 7—11 pst.

Gruppene tekstilvarer og huder, lær og skottøy har hatt noenlunde samme stigning — 17,9 og 17,2 pst. Samme stigning har også gruppene trevarer og tremasse, cellulose og papir med vel 16 pst. Stein, leire og glassvarer er gått opp 15 pst., gummiprodukter 14 pst. og forstoffer og gjødning vel 10 pst. Gruppen vegetabiliske nytlesesmidler er steget minst — bare 2,9 pst. I denne gruppen er det kaffeprisene som er gått opp — fra 0—18,5 pst.

— forskjellig for de forskjellige kaffeslag. For øl og tobakk har det ikke vært noen forandring.

De to hovedgrupper i den annen spalting av prismaterialet — jordbruksvarer i alt og industrivarar i alt viser følgende stigning fra krigsutbruddet til årets utgang:

	Indekstall 1938 = 100		Stigning fra aug. til desbr. 1939
	August 1939	Desbr. 1939	
Jordbruksvarer:			
Animalske	98,2	106,8	8,7
Vegetabilsk	87,9	98,8	11,9
I alt	95,1	104,8	9,6
Industrivarar:			
Råvarer og halvfabrika	96,5	129,5	34,1
Helfabrikata	100,6	112,5	11,8
I alt	98,8	120,2	21,7

Industrivarene under ett har altså hatt dobbelt så sterk stigning som jordbruksvarene, med henholdsvis 21,7 og 9,6 pst. Industriens helfabrikata er ikke steget mer enn 11,8 pst., mens råvarer og halvfabrikata er gått opp nesten det tredobbelte med 34,1 pst.

Innførselsvarer under ett er gått opp hele 30,4 pst. fra august til desember, mens de innenlandske varene på samme tid bare er steget 11,8 pst.

Detaljprisen gikk også litt ned i begynnelsen av 1939, men hadde så en svak stigende tendens i resten av det første halvåret. Hovedindekstallet som i januar 1939 var 99,0 — når 1938 settes lik 100 — var i august steget til 100,8. I september gikk indekstallet opp til 101,3, i oktober til 102,9 og i november til 104,9.

Leveomkostningene i alt har altså ikke steget mer enn 4,1 pst. fra krigen brøt ut til og med 15 november (en har for oktober og november bare fått med stigningen på matvarer og brensel. For de andre poster får en med stigningen først i desemberberegningen. Indeksen var i desember 106,8.

Det er utgiftene til brensel som er steget mest. Indekstallet for kull, koks, ved og petroleum er gått opp fra 92,2 i august til 114,2 i november eller med 23,9 pst. Prisen på kull er steget 35,3 pst., koks 33,3 pst., ved 10,1 pst. og petroleum 2,8 pst.

Utgiftene til matvarer i alt er steget 7,1 pst. Indekstallet for august var 100,9 og for november 108,1. Stigningen har vært svært forskjellig for de forskjellige grupper av matvarer. Det er kolonialvarene som har hatt den sterkeste stigningen med 15,9 pst. Deretter kommer gruppen melk, smør, margarin, ost og egg med 10,6 pst., flesk med 8,1 pst., fisk med 7 pst., mel, gryn og poteter o. l. med 5,9 pst. og kjøtt med 1,5 pst. Brød er uforandret, da prisstigningen på brød kom etter den 15 november.

Innen gruppen kolonialvarer er det prisen på raffinade som er steget mest med 41,5 pst. Deretter kommer sirup med 32,7 pst., farin med 22,2 pst., te med 7,7 pst., kaffe med 4,8 pst., kakao med 2 pst. og sjokolade med 0,8 pst.

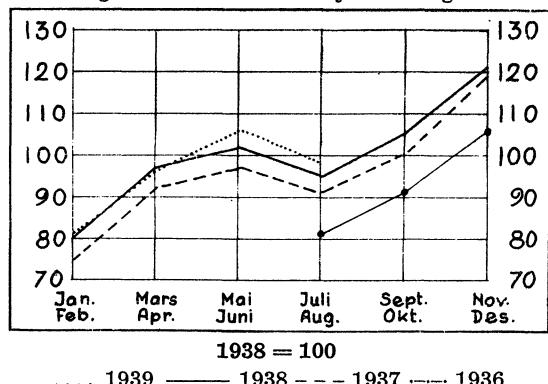
Innen gruppen melk, smør, ost og egg er det eggprisen som har hatt den største oppgangen med 33,8 pst. Dette er imidlertid for en stor del vanlig sesongstigning. I desember er børsnoteringene gått ned igjen med 50 øre pr. kg. Margarinprisene er steget 11,7 pst., smør 7,3 pst., melk 6,8 pst. og de forskjellige ostesorter fra 3 til 10 pst.

Innen gruppen mel, gryn, poteter m. v. er prisbevegelsen svært forskjellig for de forskjellige varer. Erter er steget 28,7 pst. i pris, risengrynn 14,1 pst., poteter 11,6 pst., havregrynn 6,7 pst., rugmel og hvetemel vel 5 pst., tørkede epler, rosiner, svinker og potetmesmel 1,0—3,5 pst. Hodekål og gulrøtter er falt i pris — henholdsvis 14,3 og 29,8 pst. Disse priser ligger imidlertid som regel lavere i desember enn i august.

Den innenlandske handelen.

Omsetningen innen handelen har vært stor i 1939. Det Statistiske Sentralbyrås 2-månedlige indeks for detaljomsetningen viser således for de fire første terminer av 1939 ca. 2 pst. høyere tall enn for de tilsvarende terminer i 1938. Det er særlig i de to terminene mai—juni og juli—august 1939 at indeksen ligger høyt.

Fig. 7. Indeks for detaljomsetningen.

For landdistrikten var det en svikt i detalj-omsetningen i de første måneder av 1939. Tallene både for januar—februar og mars—april terminen 1939 lå lavere enn de tilsvarende tall for 1938. I mai—juni og juli—august steg imidlertid omsetningen. Tallet for mai—juni lå 4 pst. høyere enn det tilsvarende tall for 1938 og tallet for juli—august lå 3 pst. høyere enn det tilsvarende tall for 1938. For byene har indekstallet ligget høyere i alle terminer i 1939 sammenlignet med 1938, bortsett fra terminen mars—april da indekstallet lå like høyt i begge årene.

Følgende tabell viser den prosentvise stigning i omsetningsindeksen fra samme periode i året før:

	Riket	Byer	Bygder
Januar—februar 1938—			
januar—februar 1939	+ 1	+ 4	÷ 1
mars—april 1938—			
mars—april 1939	÷ 1	0	÷ 3
mai—juni 1938—			
mai—juni 1939	+ 4	+ 4	+ 4
juli—august 1938—			
juli—august 1939	÷ 3	+ 3	+ 3

Norges Grossistforbunds indeks for engros-omsetningen viser sterkt stigning i tallene i de fire første terminer av 1939. I alt lå tallene for engrosomsetningen i disse fire terminer 14 pst. høyere enn de tilsvarende tall for 1938. I januar—februar 1939 lå indekstallet 8 pst. høyere enn i januar—februar 1938; og i de følgende terminer 6, 17 og 25 pst. høyere enn i tilsvarende termin i 1938. Det er særlig indeksen for gruppen «andre bransjer» som er steget sterkt. For næringsmiddelbransjen var det nedgang i de to første terminer av 1939 sammenlignet med de tilsvarende terminer for 1938. I terminen juli—august lå tallet for omsetningen i denne bransjen 20 pst. høyere enn i tilsvarende termin 1938. For gruppen «andre bransjer» lå det tilsvarende tallet 33 pst. høyere enn tallet for juli—august 1938.

Indeks for engrosomsetningen.

	1937	1938	1939
Januar—februar	94,3	91,6	99,0
mars—april	125,1	114,4	127,7
mai—juni	116,2	114,6	133,5
juli—august	109,6	111,7	139,6
september—oktober	112,6	119,8	
november—desember	114,5	121,6	

Utenrikshandelen 1939.

Verdien av utenrikshandelen har i 1939 gjenomgående ligget høyere enn i 1938. Dette gjelder både tiden før og etter krigsutbruddet. I januar—august var innførselsverdien 821 mill. kroner mot 783 mill. i 1938. For utførselen var tallene 506 og 479 mill. kroner. I de 8 første måneder av året hadde vi således et innførselsoverskudd på 315 mill. kroner mot 304 mill. året før. I månedene september, oktober og november har både innførselen og utførselen ligget høyt i verdi, og den har vært stigende fra måned til måned. Særlig har innførselsverdien gått sterkt opp, den er i november kommet opp i hele 162,4 mill. kroner. Det er en høyere verdi enn vi har hatt i noen enkelt måned siden 1920. Selv om utførselsverdien også har holdt seg godt oppe, har den ikke kunnet holde tritt med stigningen i innførselen, og innførelselsoverskuddet steg derfor betydelig i de siste måneder. I januar—november er innførselsverdien kommet opp i 1203 mill. kroner, mens utførselsverdien er 716 mill. kroner. Innførelselsoverskuddet blir altså 487 mill. kroner mot 395 millioner i samme tidsrom i 1938.

Ved bedømmelsen av innførelselsoverskuddet må en dog være oppmerksom på at innførselsverdien er regnet cif, men utførselsverdien fob. Dette har større betydning i krigsmånedene enn før. Stigningen i innførselsverdien skyldes nemlig i stor utstrekning økte fraktkostninger. Da praktisk talt all innførsel siden krigen har funnet sted med norske båter, vil stigningen i innførselsverdien på grunn av fraktkostninger ikke bli noen utgiftspost i vår betalingsbalanse.

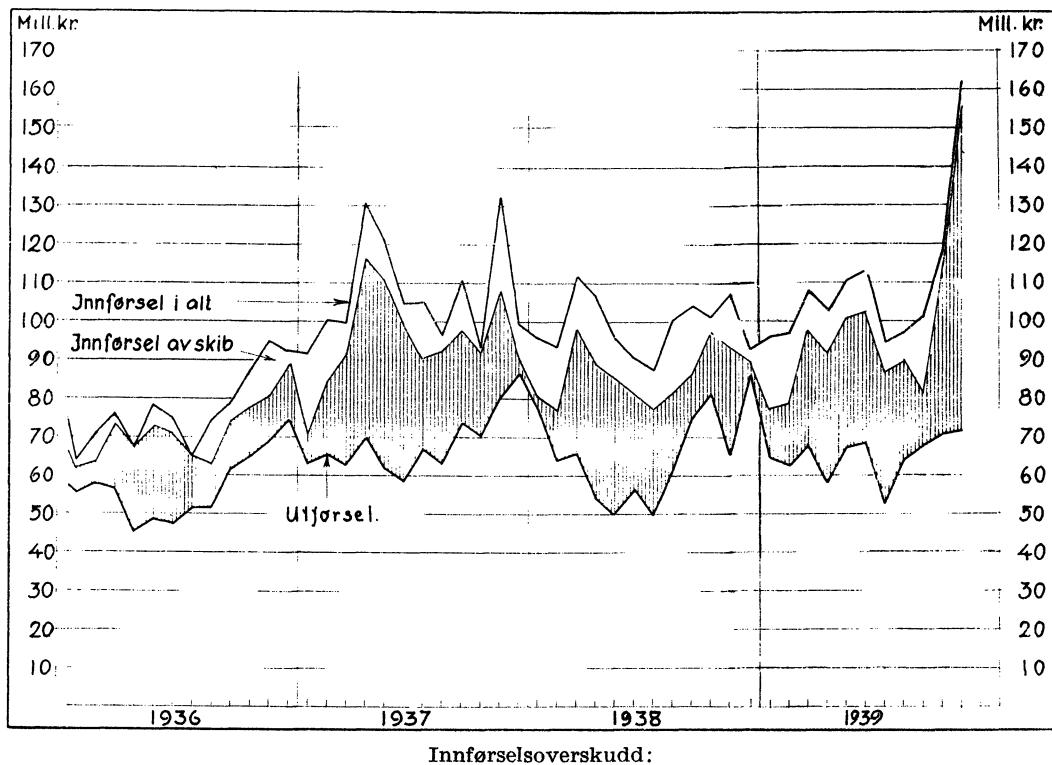
For å få et bedre mål for hvordan vår utenrikshandel har vært i månedene etter krigen enn det faktiske verditall gir, har Byrået beregnet månedsvise volumtall for innførselen og utførselen i denne periode. Som basis for beregningene har en brukt en gjennomsnittsmåned i 1938. Da utenrikshandelen er sterkt sesongpreget har en ved siden av volumtallet for 1939 også beregnet volumtall for de samme månedene i 1938. Følgende tabell viser bevegelsen i innførelselsvolumet i september—november 1939 og 1938:

Volum for innførselen
(ekskl. skip) 1938 = 100.

Ar	September	Oktober	November
1939	96,7	114,3	151,3
1938	103,4	117,4	107,9

Beregningene viser at innførelselsvolumet var lavere både i september og oktober 1939 enn

Fig. 8. Norges inn- og utførsel.

i de samme maneder i 1938, men steg meget sterkt i november. For de 3 måneder under ett har således innførselen hatt større omfang i 1939 enn i 1938.

For å belyse hvordan prisutviklingen har vært i krigsperioden har en av volumtallene avledet pristall, som vist i følgende tabell:

Pristall for innførselen
(ekskl. skip) 1938 = 100.

Ar	September	Oktober	November
1939.....	96,6	113,7	119,9
1938.....	97,0	97,9	97,2

Som er ser av tallene ligger innførselsprisene i september 1939 litt lavere enn i samme måned forrige år. I oktober steg derimot prisene sterkt, hele 17,7 pst. Prisene er gått ytterligere litt opp i november. Prisstigningen var da 5,5 pst. Fra september til november er altså innførselsprisene steget med i alt 24,1 pst. Denne prisstigningen stemmer bra overens med engrosprisindeksen for innførselsvarer. Denne viser nemlig i samme tidsrom en stigning på 26 pst.

Pri st all f or u tf örselen
(ekskl. skip) 1938 = 100.

År	September	Oktober	November
1939.....	96,2	103,4	102,9
1938.....	98,9	98,7	99,7

Her er stigningen mye mindre enn for innførselen. Bevegelsen fra måned til måned er den samme som for innførselsprisene, bortsett fra november da utførselsprisene er gått litt ned.

Når utførselsprisene viser mye mindre stigning enn innførselsprisene, skyldes dette vesentlig to årsaker. For det første er som nevnt, innførselsprisene cif, mens utførselsprisene er fob. Stigningen i fraktene spiller derfor en stor rolle for innførselsprisene, men er uten betydning for utførselsprisene. Til det kommer at prisene på viktige utførselsartikler ikke er steget noe av betydning; enkelte varer som sølvrev viser endog sterkt fall.

Hvordan verdien av utenrikshandelen fordeles seg på de viktigste varegrupper er vist i de to følgende tabeller.

	Jan.—nov.	
	1939	1938
	Mill.kr.	Mill.kr.
Innførsel i alt.....	1202,7	1095,4
Herav:		
Korn og kornvarer	58,8	70,0
Frukt, nötter og grønnsaker	32,8	29,8
Kolonialvarer	42,0	36,9
Drikkevarer og andre matvarer	22,5	19,5
Tobakk.....	9,3	7,4
Förstoffer, unntatt mais	21,2	24,3
Dyriske og vegetabiliske fett-stoffer, oljefrø.....	50,8	49,4
Kjemikalier o. l. stoffer	45,5	34,0
Gjødning	7,5	10,8
Skinn og huder og arb. herav, unntatt klær	19,4	15,6
Spinnestoffer og garn	40,8	34,6
Tøyer og andre tekstilvarer	73,6	68,6
Klær, skotøy og andre ferdige manufakturvarer	36,7	35,9
Brenselstoffer, smøreoljer o. l. ..	162,8	118,4
Malmer og slagg	29,1	35,9
Jern og stål	76,4	54,0
Ikke jernholdige uedle metaller	39,4	32,5
Arbeider av uedle metaller	45,4	39,3
Maskiner	99,7	92,0
Skip	127,0	147,0
Andre transportmidler	47,7	45,6
Andre varer	114,8	93,9

I tabellen ovenfor er innførselsverdi en i januar—november 1939 og 1938 for-

delt på viktige varegrupper. Som en ser ligger verdien høyere i 1939 enn i 1938 for de aller fleste grupper. Det er dog noen få unntak. Korn og kornvareinnførselen var over 11 mill. kroner høyere i januar—november 1938 enn i 1939. Mengdetallene viser dog at det faktisk har vært innført like mye korn og kornvarer i 1939 som året før. Riktig nok er det en nedgang i innførselen av mais og hvetelem, men til gjengjeld er det innført betydelig mer av hvete og bygg. Nedgangen i verdien skyldes derfor utelukkende prisfall på korn. Verdens hveteavl har nemlig vært overordentlig stor i både 1937 og 1938 slik at verdens beholdning for eksport pr. 1 august i år var beregnet til vel 32 mill. tonn dvs. ca. 4 måneders forbruk. Av förstoffer har det også vært innført for mindre beløp i 1939 enn i 1938, men også her skyldes nedgangen delvis lavere priser. For gjødning er det en svikt på vel 3 mill. i forhold til 1938. Det er særlig innførselen av kaligjødning som har vært mye mindre enn året før, men også for superfosfat er det sterkt nedgang. Til gjengjeld er det en del stigning i innførselen av råfosfat. Av malmer hvor innførselsverdi en har gått ned med ca. 7 mill. kroner, er det en sterkt nedgang i de innførte mengder av krommalm og sinkmalm, mens innførselen av bauksitt og alumina er en del større enn i fjor. Dessuten må nevnes at innførselen av skip er gått ned med 20 mill. kroner.

	Jan.—nov.	
	1939	1938
	Mill.kr.	Mill.kr.
Utførsel i alt	716,1	700,5
Herav:		
Sild og fisk	77,9	80,0
Hermetikk	39,5	25,2
Drikkevarer og andre matvarer	8,5	11,3
Dyriske og vegetabiliske fett-stoffer	54,3	46,3
Gjødning	55,0	51,3
Trevarer	16,4	14,4
Papirmasse	80,7	92,0
Papir og papp	71,2	60,8
Skinn for buntmakere	20,7	22,0
Malm og slagg	40,6	44,4
Jern og stål	48,8	39,2
Ikke jernholdige uedle metaller	83,8	88,9
Skip	32,7	36,2
Andre varer	86,0	89,0

Tabellen ovenfor viser fordelingen på de viktigste varegrupper av utførselsverdi en i januar—november 1938 og 1939. Bevegelsen i tallene fra det ene år til det andre, er mer uensartet her enn for innførselen. Av de

fjorten grupper som er oppført viser bare seks høyere verditall i 1939 enn i 1938 til tross for at den samlede verdi er steget med 15,6 mill. kroner. Det er hermetikk, fett og fete oljer, papir og papp og jern og stål som viser den største stigning. Når en ser bort fra papir og papp var det nettopp disse grupper som har vist den største prisstigning i september—november. Men selv om prisstigningen har hatt en del innflytelse på tallenes størrelse, viser tallene for januar—august at utførselen inntil da også lå betydelig høyere i 1939 enn i 1938 for disse grupper. Av hermetikk hadde vi således utført for 6 mill. kroner mer, av fett og fete oljer 10 mill. kroner, av papir og papp 8 mill. kroner og av jern og stål nesten 9 mill. kroner.

For matvarer utenom hermetikk er utførselsverdien mindre i 1939 enn i 1938. For sild og fisk er nedgangen bare 2 mill. kroner tross betydelig nedgang i utførselen av både tørrfisk og klippfisk. Tørrfiskutførselen i januar—november 1939 er bare 18 300 tonn mot 24 000 tonn i samme tidsrom året før, og klippfiskutførselen 31 300 tonn mot 40 000 tonn året før. Når torskefiskeriene i 1939 ga bedre fangstutbytte enn på mange år, er resultatet blitt at vi ved årsskiftet sitter inne med betydelige lagre av ferdig tilvirket vare. Lagerbeholdningen av klippfisk er således anslått til 33 000 tonn ved årets utgang, altså mer enn hele utførselen i januar—november 1939. Når verdien av varfiskeutførsel allikevel ligger på omtrent samme nivå som i 1938, skyldes dette økt utførsel av fersk sild og fisk.

Av andre matvarer er det særlig nedgangen i utførselen av kondensert, sukret mjølk og smør en legger merke til.

Nedgangen i utførselsverdien for tremasse og cellulose skyldes hovedsakelig lavere salgspriser. Mengdetallene viser at det er utført en del mindre tremasse enn i 1938. Til gjengjeld er økingen i den dyrere cellulose større absolutt sett enn nedgangen i tremasse. Med uforandrede priser fra 1938 skulle vi derfor hatt større utførselsverdi av disse varer i januar—november 1939 enn i samme tidsrom 1938.

Utførselen av skinn for buntmakere består som kjent hovedsakelig av sølvrevskinn. Verdien av denne gruppen er gått ned med vel en million til tross for at det er utført 212 000 sølvrevskinn i januar—november 1939 mot 181 000 i samme tid 1938.

Av malmer og slagg er det nedgang i utførselsmengdene for nesten alle sorter. Utførselen i 1938 var dog usedvanlig stor og det skulle derfor mye til for å opprettholde dette nivået. Alt i alt må også utførselen av malm i 1939 karakteriseres som stor.

For de ikke jernholdige uedle metaller skyldes verdinedgangen av utførselen svikt for kobber, aluminium og sink. Av nikkel er det derimot utført en del mer i 1939 enn i 1938.

Ved bedømmelsen av utførselstallene for skip må en være oppmerksom på at det siden 26. august 1939 har vært utførselsforbud. Ser en derfor på tallene for januar—august, finner en at verdien av utførte skip var 7 mill. kroner større i 1939 enn i 1938.

Under omtalen av svingningene i verditallene fra 1938 til 1939 for de enkelte varegrupper er det også nevnt hvordan mengdetallene for enkelte viktige varer har stilt seg i disse to årene.

Til ytterligere belysning av svingningene i mengdetallene har en i tabellene side 31 og 32 satt opp tallene for januar—november 1939 og 1938 for en hel rekke av de viktigste innførsels- og utførselsartikler.

Tabellen på neste side omfatter vesentlig innførsel av råvarer og halvfabrikata da det er disse varer som er av størst betydning.

Av de enkelte varer er kornvarer og gjøding omtalt før. For de andre varene skal en bare nevne enkelte hovedtrekk.

Med enkelte unntak er det gjennomgående innført betydelig større varemengder i januar—november 1939 enn i 1938. Oppgangen er størst for råstoffet til jern- og metallindustrien. Men nettopp av disse varer var det en sterk innførselsnedgang i 1938, delvis på grunn av forsett innførsel i 1937 og delvis på grunn av konjunkturedgangen i 1938. På den annen side er det en temmelig sterk nedgang i innførselen av råstoffet til den elektrometallurgiske industri.

Av viktige råstoffet til tekstilindustrien som ull, ullgarn, bomull og bomullsgarn er det også innført betydelig mer i 1939 enn i 1938. Det samme gjelder innførsel av uberedte huder til lær- og lærwareindustrien.

Av brenselstoffene er det sterkt stigning i innførselen av alle sorter, men særlig for bensin som har over 50 pst. større tall enn i januar—november 1938.

Av de viktigste kjemiske stoffer er innførselen steget meget sterkt unntatt kalsinert soda som viser en del nedgang. Det samme gjelder i hovedtrekkene også for farger og fargestoffer.

For rasjoneringsvarene, sukker og kaffe, har utviklingen ikke vært så gunstig som for de varer som er nevnt foran. For sukker er det riktig nok en del stigning for farin, men sterkt nedgang for raffinade. Av begge disse to sukkersorter under ett er det innført temmelig nær samme kvantum i januar—november 1939 som i 1938. Regner en også med innførselen av sirup, er som en ser sukkerinnførselen mindre i 1939 enn året før. Av kaffe er innførselen i

Innførsel av viktige varer.

Vareslag	Mengde-enhet	Januar—november		Vareslag	Mengde-enhet	Januar—november	
		1939	1938			1939	1938
Hvete	tonn	191 831	153 152	Oker, umbra m. v.	tonn	2 557	1 912
Rug	»	117 764	117 771	Sinkhvit	»	1 797	1 786
Bygg	»	20 764	11 336	Andre tollbare tørre farger	»	2 674	1 870
Hvetemel	»	25 888	36 280				
Raffinade	»	8 792	14 091	Råfosfat	»	39 374	35 268
Farin	»	78 210	72 624	Superfosfat	»	32 226	46 293
Sirup	»	13 629	16 855	Kaligjødning	»	26 393	40 936
Kaffe	»	18 119	18 188	Uberedte skinn av hornkveg, rå og tørre ...	»	5 689	4 243
Te	»	168	153				
Mais og maismel	»	134 987	143 154	Ull og ullgarn	»	2 414	1 950
Kli	»	56 877	49 304	Rå bomull og bomulls-garn	»	7 484	5 984
Tapiokamel (manio-kamel)	»	15 673	24 162				
Melasse	»	5 239	5 648	Steinkull fra utlandet ..	»	2 251 649	1 810 326
Eggehviteterike plante-førstoffer	»	76 449	71 432	Koks og sinders	»	755 268	601 645
Dyriske førstoffer	»	8 464	11 456	Bensin	»	238 259	157 020
Oljefrø, -nötter og -kjer-ner	»	83 932	93 823	Brenseloljer	»	351 273	308 895
Olivenolje	»	2 485	3 107	Andre mineraloljer ...	»	68 944	68 617
Andre fete planteoljer og fettstoffer	»	6 022	7 463	Koksalt	»	238 830	220 532
Etsnatron	»	3 198	2 299				
Kalsinert soda	»	3 534	4 300	Malmer (mangan, krom, bauksitt, aluminium, sink)	»	258 009	329 532
Glaubersalt	»	10 528	7 197				
Etskali	»	2 315	1 771	Rujern og halvfabrikata av jern (unntatt ferrolegeringer, verktøystål og jernskrap)	»	305 378	188 440
Klorkalsium	»	21 391	16 059				
Svovelsur leirjord og alun	»	4 901	3 365	Ikke jernholdige rå metaller	»	8 435	5 761
Kokt linolje	»	581	535				
Malt kritt, baritt m. v. ..	»	6 884	4 896	Kobber og bronsetråd	»	7 441	3 464

1939 bare såvidt nådd opp til samme mengde som i 1938.

Av kraftfør er innførselen mindre i 1939 enn i 1938. Utviklingen har vært noe forskjellig for de to hovedtyper av kraftfør, de som er rike på kullhydrater og de som er rike på eggehvitestoffer. Av den første type er det en del oppgang for kli, men sterkt fall for mais og tapioka, slik at det alt i alt er en nedgang på ca. 9 500 tonn i forhold til januar—november 1938. Av eggehviteførstoffene er det derimot i alt en oppgang på ca. 2 000 tonn. Den samlede kraftførinnførsel er således ca. 7 500 tonn mindre i januar—november 1939 enn i 1938. Også av

råstoffene til kraftfør-, olje- og fettproduksjonen er det en betydelig svikt i innførselen i 1939. Det samme gjelder også innførselen av vegetabiliske fettstoffer.

Tabellen neste side viser mengdene av en del av våre viktigste utførselsvarer i januar—november 1939 og 1938. Bevegelsen fra det ene år til det andre er mer ujevn her enn for innførselen. Noen utpreget tendens viser ikke tallene hverken i den ene eller annen retning. De viktigste forskyvningene for de enkelte varer i forhold til januar—november 1938 er nevnt under avsnittet om utførselsverdiens fordeling på varegrupper.

Utførsel av viktige varer.

Vareslag	Mengde enhet	Januar—november	
		1939	1938
Kondensert, suktret			
mjølk	tonn	1 782	2 685
Fersk sild	»	119 087	95 038
Fersk fisk	»	27 132	21 315
Tørrfisk	»	18 286	24 013
Klippfisk	»	31 309	40 054
Hermetikk	»	32 731	22 718
Sildemel	»	39 801	62 918
Tran	hl	494 669	388 825
Herdet fett	tonn	42 632	53 983
Salpetersyre	»	6 278	7 175
Kalksalpeter m. v.	»	376 055	376 721
Trelast	m ²	262 415	217 360
Hvit tremasse, våt	tonn	403 142	441 906
Bleikt sulfittcellulose, tørr	»	221 649	183 287
Papp og kartong	»	17 994	14 856
Avispapir		153 590	134 549
Pakkpapir		74 895	51 811
Annet trykk- og skriv- papir	»	49 236	27 075
Sølvrevskinn	stk.	212 194	181 248
Svovel	tonn	78 956	60 369
Sement	»	20 966	48 198
Jernmalm	»	1 080 537	1 352 829
Svovelkis	»	575 531	594 946
Rujern	»	26 174	25 961
Ferrosilium	»	37 492	31 265
Ferromangan	»	59 831	32 657
Kobber, rått	»	6 780	8 700
Aluminium, rått	»	21 088	26 422
Sink, rå	»	36 064	39 608
Nikkel, rått	»	8 229	6 901

Alt i alt har var utenrikshandel tatt seg godt opp igjen etter nedgangen i 1938. Innførselsverdien er endog større i de 11 første måneder av 1939 enn den var i de samme måneder av høykonjunkturåret 1937. Denne høye verdien skyldes foruten stigende priser og forsendelsesomkostninger i stor utstrekning forsiktig forsyningssimport siden midten av september. Utførselsverdien har derfor ikke klart å holde tritt med innførselsverdien i de siste to måneder, men sett på bakgrunn av utførselen i tidligere år har den likevel vært stor.

Jordbruksavdelingen.

Årene 1937 og 1938 var rekordår for høstabutbyttet i jordbruksavdelingen. Avlingen i 1939 kom hverken i mengde eller kvalitet opp mot disse. Etter de foreløpige beregningene som

Landbruksdirektøren foretar ved utgangen av september — på grunnlag av meldinger fra landbruksfunksjonærene — er utbyttet av korn, poteter, rotfrukter, høy, halm og grønnsaker under ett ca. 10 pst. mindre i 1939 enn i 1938.

Kornavlingen ble jevnt over bra. For landet under ett er avlingen av alle kornslag etter den foreløpige beregning godt og vel 400 000 tonn mot 416 500 tonn i 1938 (etter den endelige beregning). Det er ved denne beregning brukta arealtallene for 1938. Men disse er etter de foreløpige beregningene på grunnlag av tallene fra jordbruksavdelingen 1939 antakelig noe for høye. I forhold til middelsår er kornavlingen under ett oppgitt til 100,7 pst., varierende for de enkelte kornslag mellom 102 og 95 pst. Da gjennomsnittet for en årekke av de tall som angir kornavlingen i forhold til et middelsår, ikke er 100, men 90—92, er kornavlingen i 1939 i realiteten betydelig over et middelsårs. Kvaliteten av kornet ble stort sett god.

Potetavlingen var etter den foreløpige beregning anslått til 86 pst. av middelsår eller ca. 940 000 tonn — omrent som i 1938. De oppgaver en senere har fått gjennom jordstyrerne viser imidlertid atskillig dårligere utbytte, og tar en også hensyn til at arealet er mindre enn før antatt, har neppe årets potetavling vært mer enn ca. 800 000 tonn. Best ble potetavlingen i 1939 på Vestlandet og i Trøndelag, dårligst på Østlandet og i de to nordligste fylkene.

Rotvekstavlingene var ujevne, for landet under ett etter de foreløpige beregningene 85 pst. av middelsår for fôrnepe, 86 pst. for kålrot.

Høyavlingen er foreløpig beregnet til vel 2,5 mill. tonn mot ca. 3 mill. tonn i 1938. Hedmark, Oppland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Trøndelag fikk over middelsårs høyavling. Dårligst ble høyavlingen på Sørlandet og i Troms og Finnmark. Møre og Romsdal, Trøndelag og Nord-Norge fikk høy av riktig god kvalitet, men i de andre landsdelene ble mye høy skadd under bergingen.

Epleavlingen ble stor i 1939, antakelig den største vi har hatt i landet. Kvaliteten ble i mange strøk noe nedsett av skurvangrep, men det ble også mye fin, velutviklet frukt. Pæreavlingen ble av god kvalitet, men ellers mere ujevn. Det samme gjelder avlingen av steinfrukt. Jordbær og bringebær ble sønnafjells skadd av det langvarige regnværet midtsommers. De andre bærvekstene ga middelsårs utbytte og tildels over det. Grønnsakene ga middelsårs utbytte på Vestlandet, ellers ligger de viktigste grønnsakene noe under middelsårs utbytte.

Den innveide mjølkemengden ved meieriene var i de enkelte måneder mellom 5 (april) og 19 (oktober) prosent høyere enn i 1938. De 11 første måneder viser under ett en stigning på 10 pst.

Osteproduksjonen reguleres gjennom sentrene etter behovet. Den sterke økningen i mjølkemengden ved meieriene har ført til en sterkt økt smørproduksjon. Tilsammen for de 11 første måneder av 1939 var smørproduksjonen 22 pst. eller ca. 3 000 tonn større enn i de tilsvarende måneder av 1938. Produksjonen av feitost er i de samme 11 måneder 1,6 pst. mindre enn i 1938, og produksjonen av magerost 6 pst. mindre. Kaseinproduksjonen er ca. 16 pst. mindre, mens tilbakesendingen av skummet mjølk er økt med 30 pst. i disse månedene. Innblandingen av smør i margarinene var 18 pst. inntil 22 januar, fra 22 januar til 14 august 22 pst., senere 24 pst.

Tallet på kontrollerte slakt ved alle kontrollstasjonene i landet var i de 10 første måneder av 1939 for storfe, svin og sau henholdsvis 160 905, 251 629 og 289 895 mot 140 809, 263 467 og 266 515 i 1938. Tilførselen av storfeslakt var noe større enn foregående år også i første halvår, men det er særlig i høstmånedene tilførslene har vært store. Tallet på storfe var nå særlig stort etter de foregående gode fôrår, og med de mindre fôrvlinger det gjennomgående ble i 1939, har besettingene måttet reduseres noe. Den økte tilførsel av saueslakt falt vesentlig på oktober måned. Svineholdet var i 1938 og første halvdel av 1939 i en periode med nedgang i besettingene og dermed i slakt-tilførslene. Etter oppgavene fra bedekningsstatistikken skulle det nå igjen være utsikter for en periodevis økning.

Innførselen av kraftfôr i de 11 første måneder av 1939 viser, sammenholdt med samme tidsrom i 1938 nedgang i innførselen av mais (fra 143 000 til 135 000 tonn) og tapiokamel (fra 24 000 til 16 000), men noe større innførsel av kli (57 000 tonn mot 49 000). Innførselen av eggehviterike plantefôrstoffer er økt (fra 71 000 til 76 000 tonn), mens innførselen av eggehviterike dyriske fôrstoffer (silde- og fiskemel) viser nedgang. Innførselen av råstoff for oljemøllene (soiabønner, kopra m. m.) er gått ned (fra 94 000 til 84 000 tonn).

Det er i løpet av de tre siste måneder (september—november) innført betydelig mere mais enn i samme tidsrom i 1938, men mindre av de andre kraftfôrstoffer.

Byråets prisindeks for jordbruksvarer i alt gikk i 1938 ned fra 158 i januar til 146 i desember. Nedgangen skyldtes de vegetabiliske jordbruksvarer (fra 178 i januar til 140 i desember), mens indekstallet for de animalske

jordbruksvarer med noen svingninger i årets løp var det samme i desember som i januar (149). Nedgangen fortsatte i første halvår 1939, i juni var indekstallet både for vegetabiliske og animalske jordbruksvarer 139. For de vegetabiliske jordbruksvarer var indekstallet uforandret fra juni til august med stigning senere til 142 i september, 143 i oktober og 156 i november og desember. For de animalske jordbruksvarer begynte stigningen allerede i juli — til 143 — august 146, september 153, oktober 156 og november 161 med fall til 157 i desember. Totalindekset for jordbruksvarer er derved gått opp fra 139 i juni til 157 i desember eller med 13 pst.

Ellers vil de mere detaljerte oppgaver nedenfor vise prisbevegelsen.

Statens innkjøpspriser på norsk korn av avlingen i 1938 ble fra høsten satt til kr. 24,00 for hvete, kr. 22,00 for rug, kr. 20,00 for bygg og kr. 18,00 for havre, alt pr. 100 kg. Fra 27 februar 1939 ble havreprisen satt ned til kr. 17,00, ellers var det ingen endringer. For inneværende innkjøpssesong har prisen for hvete, rug og bygg vært den samme som forrige sesong, mens havreprisen ble forhøyet til kr. 19,00. Slik kornprisene nå blir fastsatt, med regulerbare krisetillegg, har således de forholdsvis sterke svingninger i verdensmarkeds kornpriser ikke hatt noen innflytelse på innkjøpsprisen på norsk hvete, rug eller bygg.

Potetprisen var relativt høy de første 8 måneder av 1938 og lå betydelig lavere den tilsvarende tid i 1939. Fra september av har den vært høyere enn i 1938, i oktober og november 1939 således ca. kr. 11,00 pr. 100 kg mot ca. kr. 8,00 i 1938.

Også høyprisen var i første halvår 1939 noe lavere enn tilsvarende tid i 1938, senere har den ligget over fjorårets i november 1939 kr. 8,57 pr. 100 kg mot 6,37 i 1938.

Norske Melkeprodusenters Landsforbunds notering for utsalgsspriser for mjølk og fløte var uforandret fra 1 mai 1937 til 15 november 1939, da den ble forhøyet med 2 øre for helmjølk, 1 øre for skummet mjølk og kjernemjølk, 10 øre for alminnelig fløte og 20 øre for kremfløte.

Prisene på meieriprodukter viste til og med september bare små endringer, senere er de gått opp. Den opnådde gjennomsnittspris ved en gros salg fra meieriene er fra september til november steget for smør fra kr. 3,10 til kr. 3,35, for helfeit gaudaost fra kr. 1,67 til kr. 1,77, halvfeit nøkkelost fra kr. 1,39 til kr. 1,48 og blandet geitmysost fra kr. 1,75 til kr. 1,88, alt pr. kg.

Meierienes utbetalingspriser til mjølkeprodusentene steg fra 1937 til 1938 med 0,8 øre fra 16,9 til 17,7 øre. Den var lavest i 1933 med

12,0 øre. Utbetalingsprisen i 1939 vil neppe avvike vesentlig fra 1938. Den prisstigning en fikk i oktober og november, var ment å skulle gi kompensasjon for at tilskuddet til produksjonsmjølka ble satt ned etter at kraftføravgiften på det nærmeste var bortfalt og forstigningen i produksjonsutgiftene etter krigsutbruddet.

Prisen på oksekjøtt lå særlig høyt høsten 1937, ca. kr. 1,90 pr. kg, falt så til ca. kr. 1,60 ved utgangen av 1938. Fallet fortsatte også i 1939, til en i august var nede i kr. 1,43. I oktober og november var prisen igjen kommet opp i kr. 1,62, på samme nivå som samme tid i 1938. Fleskeprisen derimot har det meste av året ligget noe høyere enn i 1938, i november 1939 således kr. 1,68 mot kr. 1,49 i november 1938. For egg har forholdet vært noe variertende. For de tre første månedene av 1939 var prisen betydelig lavere enn i 1938, så et par måneder noe høyere, deretter igjen lavere i fem måneder, men i november igjen noe høyere enn i 1938. Prisen på ferske huder har stort sett vært litt høyere enn i 1938, med en betydelig stigning i 1939, fra september til oktober, fra kr. 0,79 til kr. 0,95 pr. kg.

På få unntak nær var prisnivået både for de vegetabiliske og de animalske jordbruksvarer helt til i høst enten uforandret fra 1938 eller noe lavere. De siste månedene er forholdet forrykket, dels på grunn av det dårligere høstutbytte i 1939 (høy og poteter), dels på grunn av forholdene etter krigsutbruddet.

Verdensproduksjonen av sølvrevskinn er i de senere år steget så sterkt at en prisnedgang har vært nødvendig for derved å kunne utvide kjøperkretsen. En regnet med i høst før pelsingen bare her i landet å ha over 500 000 sølvrev, hvorav ca. $\frac{2}{3}$ skulle være årets tilvekst — hvalpene. Antakelig blir det i denne sesong, slik som forholdene ligger an, pelset mere enn tilveksten. Selv om krigen ikke var kommet, måtte en ha regnet med vanskelige avsetningsforhold og fallende priser på sølvrevskinn i høst, og under krigen må en alt i alt regne med vanskeligere avsetning. Det er ennå for tidlig å gjøre seg opp noen mening om i hvilken grad det vil lykkes å få avsatt årets skinnkvantum, og i tilfelle til hvilken pris. De avsluttende auksjoner viser en betydelig prisnedgang.

Prisutviklingen for jordbrukets produksjonsmidler framgår av følgende:

Prisleiet for kraftfør ble fra 2 mai 1938 fastsatt til 18 øre pr. f.e., denne sats er ikke endret senere. Da kraftføreren senere helt til i høst var relativt billig på verdensmarkedet, var kraftføravgiften i denne tid relativt høy, mellom kr. 3,00 og kr. 4,75 pr. 100 kg, varierende etter gruppene og tiden. Etter krigsutbruddet

steg kraftfører betydelig på verdensmarkedet, og avgiften ble fra 9 september redusert til mellom 1 og 2 kr. pr. 100 kg, fra 16 september ytterligere til 50 øre pr. 100 kg for alle gruppene.

Til midten av september var utsalgssprisen på kraftfør relativt konstant, senere er den — tross avgiftsnedsettelsen — steget, for maisgruppen således fra kr. 18,75 pr. 15 september til kr. 21,25 pr. 15 desember, for jordnøttmel henholdsvis kr. 23,00 og kr. 25,50, ruggris kr. 13,20 og kr. 14,50 og sildemel kr. 32,00 og kr. 33,50.

For tilbakebetaling av avgiften for det avgiftsfrie kvantum gjaldt for 1938—39 en sats på kr. 3,70 pr. 100 kg mot kr. 1,90 i 1937—38, kr. 1,30 i 1936—37 og kr. 2,90 i 1935—36. Med den nåværende avgiftssats kr. 0,50 pr. 100 kg, kan en vel neppe regne med noen tilbakebetaaling, slik at prisen vil bli den samme enten forbruket ligger under eller over frinormene.

Prisen på kunstgjødsel var for kalksalpeter og kaligjødsel den samme våren 1939 som våren 1938. Superfosfaten derimot var atskillig billigere. Høsten 1939 derimot viser sammenliknet med høsten 1938 betydelig stigning for superfosfat og kaligjødsel, mens kalksalpeter er i omtrent uforandret pris.

For maskiner og redskaper var det ingen vesentlige endringer fra våren 1938 til våren 1939.

Arbeidslønna i jordbruket steg fra 1937—38 til 1938—39 med 5 pst. for menn og 6 pst. for kvinner, mot henholdsvis 18 og 14 pst. året før. Nyere oppgaver foreligger ikke.

Etter den prisindeksen som blir beregnet ved Landbruksøyskolens institutt for driftslære og landbruksøkonomi, lå totalindeksen for jordbruksvarer til og med august noe under indekstallet for tekniske produksjonsmidler, i september og oktober noe over, 166 mot 162 og 169 mot 166.

Stigningen i eiendomsprisene fortsatte også fra 1937 til 1938, 5,6 pst. mot 4,3 pst. foregående år. Siden eiendomsprisene lå på det laveste i 1932—33 har det vært en stigning på 42,7 pst.

Noen holdepunkter til å dømme om forholdet mellom det økonomiske resultat av de forskjellige driftsår gir de gårdsregnskapene som blir bearbeidd ved Selskapet for Norges Vel. Disse regnskapene viste i driftsårene 1935—36 til 1937—38 påtakelig bedring i driftsresultatet. Regnskapsåret 1938—39 — som sluttet 31 mars 1939 — viser etter de foreløpige oppgaver som foreligger, ikke samme gunstige resultat. Vel var avlingsåret godt, men prisutviklingen førte med seg at driftsutgiftene steg sterkere enn driftsinntektene. I noen av landsdelene viser de foreløpige oppgaver nedgang i driftsinntektene sammenliknet med det fore-

gående år. For en del bruk for hele landet under ett er nettoavkastningen pr. dekar innmark gått ned fra kr. 14,19 til kr. 8,50 og forrentningsprosenten fra 5,22 til 3,27. Forholdet er noenlunde det samme både landsdelsvis og for bruk av forskjellig storrelse.

Ser en på forholdet for inneværende regnskapsår, er avlingsresultatet vesentlig dårligere enn de to foregående år. Prisutviklingen vil i stor utstrekning være avhengig av de forskjellige offentlige inngrep, lønnsomheten av i hvilken grad det vil bli gitt kompensasjon for den stigning i driftsutgiftene som forholdene nødvendigvis vil medføre.

Bruttoverdien av landbruksproduksjonen på produsentens hånd var for 1929 av Byrået beregnet til 462 mill. kr. inklusive hagebruket og pelsdyravlen (uten dobbeltføring). Med de sterkt fallende priser i de følgende år sank produksjonsverdien til 1932 med vel 100 mill. kr. Med den senere prisstigning og samtidige produksjonsøkning var verdien i 1936 igjen kommet opp på høyde med 1929, med ytterligere stigning til 516 mill. kr. i 1937 og 548 mill. kr. i 1938. Alt i alt vil totalverdien av landbruksproduksjonen i 1939 neppe avvike stort fra den som ble beregnet for 1938. Produsentprisen for viktige salgsvarer som mjølk og korn er uforandret, potetavlingen er mindre i år, men til gjengjeld er prisen høyere. For pelsdyravlen må en som før nevnt være forberedt på nedgang i produksjonsverdien.

S k o g b r u k e t .

Omfangen av skogsdriften har vekslet særlig sterkt de to siste driftsårene. Sett ut fra oppgavene over tømmerfløtingen var skogsdriften omtrent av normalt omfang i 1936—37, men var i 1937—38 omtrent en tredjedel større. Den var da så stor at en må helt tilbake til 1920—21 for å finne større driftskvanta. I de senere år er det bare i 1928—29 og 1929—30 at omfanget av skogsdriften har nærmest seg hva den var i 1937—38. I 1938—39 var skogsdriften innskrenket så sterkt at den ble betydelig mindre enn vanlig. For inneværende driftsår (1939—40) ser det etter de foreløpige meldinger ut til at skogsdriften blir omtrent av vanlig omfang.

Tømmerprisene steg meget sterkt for driftsårene 1936—37 og 1937—38, men falt så igjen for 1938—39. Prisfallet i dette år var så stort at det vesentligste av stigningen i 1936 og 1937 ble borte igjen. For inneværende driftsår (1939—40) kunne selger- og kjøperorganisasjonene ikke bli enige om prisen på sliperi- og cellulose-tømmer av gran. Etter overenskomsten av 1938 gikk derfor saken til megling.

Ved denne ble fjorårets priser for sliperi- og cellulose-tømmer av gran prolongert, dog med adgang til nye forhandlinger ved meglingsmannen innen 10 desember 1939. Allerede ved midten av november måned ble det dog holdt nytt møte, hvor prisen ble endelig fastsatt.

I de større vassdrag østafjells var basisprisen pr. m³ for sliperi- og cellulose-tømmer av gran i 1935 kr. 11,75, i 1936 kr. 14,25, i 1937 kr. 22,00, i 1938 kr. 13,00 og i 1939 ble den fastsatt til kr. 15,80 for midtmålt tømmer. Stigningen i basisprisen fra 1938 til 1939 er vel 21 pst. For 1939 har en dessuten avtale om at fabrikkene plikter å motta inntil 20 pst. av kvantumet etter toppmåling. Dette vil bety et tillegg til gjennomsnittsprisen etter midtmåling av inntil kr. 0,80 pr. m³.

Gjennomsnittsprisen for skurtømmer er for 1938 beregnet til kr. 15,73 pr. m³ for gran og kr. 15,04 for furu. Etter prisavtalene for Glommavassdraget er stigningen fra 1938 til 1939 20—25 pst.

For sliperi- og cellulose-tømmer av furu er basisprisen gått opp fra kr. 8,25 pr. m³ i 1938 til kr. 11,00 i 1939, og for skurslip er basisprisen gått opp fra kr. 10,50 pr. m³ i 1938 til kr. 14,25 i 1939. For disse to sortimenter blir stigningen henholdsvis ca. 33 og 35 pst. og er således betydelig større enn for annet tømmer.

For sevjebarket grankubb kom en ikke til enighet om prisen innen den fastsatte tidsfrist. Saken ble henvist direkte til voldgift uten forutgående megling. Ved voldgiften ble prisen for Drammensvassdraget fastsatt til kr. 10,50 pr. m³ løst mål opplastet jernbanevogn og med en maksimal jernbanefrakt av kr. 2,00 pr. m³. Fraktutgifter utover dette beløp måtte selgeren bære. Den fastsatte pris var den samme som i 1938. I Glommavassdraget ble partene senere enige om å godta den samme pris. I dette vassdrag dog uten begrenset maksimal jernbanefrakt.

Kubbinnførselen i 1937 var betydelig større enn i noe tidligere år, og var i alt 572 834 m³ fast mål til en verdi av noe over 15 mill. kroner. I 1938 var innførselen av kubb og cellulose-tømmer bare 35 612 m³ til omtrent 600 000 kroner og i 1939 er denne innførsel gått ytterligere ned.

Arbeidslønna i skogbruket steg hele tia fra 1933—34 til 1937—38. Stigningen sistnevnte år var større enn i de tre foregående år til sammen. Fra 1937—38 til 1938—39 var det så nedgang i skogsarbeidslønningene. For skogskjøring (mann og hest) var den gjennomsnittlige dagsfortjeneste i vinterhalvåret beregnet til kr. 9,50 i 1937—38 og kr. 8,84 i 1938—39 dvs. omtrent 7 pst. nedgang. Hogst-prisen pr. m³ tømmer i vinterhalvåret gikk

ned fra kr. 2,56 i 1937—38 til kr. 2,31 i 1938—39 eller med knapt 10 pst. Daglønna for skogsarbeid på egen kost gikk i samme tidsrom ned fra kr. 5,51 til kr. 5,41 eller med snaue 2 pst. De beregnede gjennomsnittslønninger viser således noe mindre nedgang enn etter tariffavtalene. I 1938 ble tariffavtalene for skogbruket fastsatt ved tvungen voldgift. Den avsagte voldgiftsdom gikk i hovedsaken ut på en nedgang i tariffene fra 1937—38 på ca. 14—14,5 pst. for tømmerhogst og skogskjøring, og dagarbeid ble satt ned fra 85 øre til 80 øre pr. time eller med knapt 6 pst.

Ved de endelige vedtatte tariffavtaler for 1939 steg de forskjellige lønnssatser unntatt dagarbeid med ca. 12 pst. Dertil kommer dessuten indeksregulering fra 1 mai 1940 bygd på forholdet mellom indekstallene for leveomkostningene pr. 15 september 1939 og 15 april 1940. Indeksreguleringen begrenses dog til 7 pst. opp eller ned. Stigningen i tariffsatsene i 1939 er således mindre enn nedgangen i 1938.

Det er således betydelig stigning både i tømmerpriser og i driftsutgifter. Stigningen i tømmerprisene er dog relativt sett betydelig større enn for utgiftene. Dette betinger et mye bedre nettoutbytte av skogsdriften i inneværende driftsår enn i driftsåret 1938—39, men nettoutbyttet pr. m³ kommer dog ikke opp på hoyde med hva det var i 1937—38.

Omfanget av grøfting og andre kulturarbeider i skogbruket har i 1939 holdt seg godt oppe og har sannsynligvis økt noe fra 1938. Den omlegging i dette arbeid i retning av mindre grøfting og mer av annet kulturarbeid, som har pågått i noen år, har også fortsatt i 1939, men grøftingen er dog enda det mest omfattende kulturarbeid i våre skoger.

Den lokale sagbruksvirksomhet arbeidde under vanskelige forhold i 1937—38. De neddående skurlastpriser høsten 1937 gjorde det meget vanskelig å konkurrere med sliperi- og cellulosetømmeret i pris. Virksomheten ble derfor innskrenket betydelig. I driftsåret 1938—39 lå forholdene bedre til rette for sagbruksvirksomheten. Prisen på skurtømmeret lå relativt høyt, og det innenlandske behov for skurlast var stort. Over nyttår 1939 var etterspørseksen etter skurlast stigende, og til stigende priser. Virksomheten ved de lokale sagbruk var derfor betydelig større i 1938—39 enn i 1937—38, men den lå neppe så svært mye over det vanlige. For inneværende driftsår er det meget gode utsikter til at denne virksomhet skal øke betydelig og gi et godt utbytte.

Jernbanenes transportoppgaver for skogsprodukter viser betydelig nedgang for alle grupper fra 1937—38 til 1938—39. Skåren last er således gått ned fra 333 051 tonn til

283 572 tonn, rund last er gått ned fra 525 896 tonn i 1937—38 til 247 539 tonn i 1938—39 og for ved og skogsavfall er mengden gått ned fra 134 703 tonn til 116 589. Nedgangen har således vært særlig sterk for rund last, som har gått ned til under halvparten av transportert mengde i 1937—38. Det er særlig transporten av kubb som her har sviktet.

På grunn av liten skogsdrift i 1938—39 var tømmerfløtingen i 1939 også av betydelig mindre omfang enn vanlig. Utsiktene for fløtingen var stort sett gode. Sønnafjells var det rikelig med snø. På grunn av kjølig vårt ble flommen langvarigere enn vanlig. Ut i juli kom det så mye nedbør at vassføringa mange steder ble ugunstig for fløtingen, men det ble dog ingen vesentlige ulempene for denne.

Det drog lenge ut før tariffene for skogsarbeidet ble vedtatt. Likeså gikk det lang tid før prisen for sliperi- og cellulosetømmer ble endelig bestemt. Dette førte til at skogsdriften til dels kom sent i gang. På mange steder var det allerede i begynnelsen av desember betydelige snømengder som falt på ufrosset mark, men da det sønnafjells var svært tørt, blir ikke ulempene av dette særlig store. Det kan dog bli vanskelig å utvide den allerede planlagte drift i noen vesentlig grad.

Avtalene om skogstariffene utløp 1 august. Da ny avtale ikke kom i stand, inntrådte det åpen konflikt fra 24 august. Denne varte til ny overenskomst ble vedtatt i slutten av oktober. Andre konflikter av vesentlig betydning for skogbruket har det ikke vært i 1939.

Vekstforholdene for skogene har i 1939 stort sett vært meget gode over hele landet.

Frøsetningen har i 1939 vært ubetydelig for granskogen, så det nå er mangel på granfrø av innenlandske al, men det er gode beholdninger av godt skikket utenlandske granfrø. For furuskogen var det usedvanlig godt frøår over hele landet, og for bjørk var det i 1939 middels til god frøsetning over hele landet.

Stormskader eller skader ved brann og insekter eller på annen måte av større omfang har ikke forekommet.

Fiskeriene.

Det samlede mengdeutbytte av fiskeriene i 1939 har vært noe mindre enn i 1938, da utbyttet var særlig stort på grunn av det usedvanlig store vintersildfiske, men stort sett har mengdeutbyttet vært bra. De store torskefiskerier har således gitt et større kvantum enn på mange år, men avsetningsforholdene har fremdeles vært meget vanskelige. Utførselen av tørrfisk og klippfisk var mindre i 1939 enn i 1938, og lagrene har derfor økt sterkt. Utførselen av ferskfisk har derimot

gått betydelig opp, særlig i høst og prisene har vært bedre. Det samme gjelder utførselen av sild, fersk og saltet. Den samlede utførselsverdi av sild og fisk når ikke tallene for 1938. Utførselen var i januar—november 77,9 mill. kr. mot 80,0 mill kr. i de tilsvarende måneder 1938. Av de andre fiskeprodukter merker en seg at tranen har steget sterkt i pris etter krigsutbruddet og at utførselen av denne vare er steget. Hermetikkutførselen har også vært meget stor. Derimot er det utført mye mindre sildemel. Dette skyldes at sildefisket ga mindre mengdeutbytte enn i 1938.

Etter en foreløpig beregning av Fiskeridirektøren var førstehåndsverdien av fiskeriene i 1939 90,7 mill. kr. eller litt større enn i 1938 da verdien foreløpig ble beregnet til 86,1 mill. kr. De endelige tall pleier imidlertid å ligge ca. 10 mill. kr. høyere enn de foreløpige beregninger.

En skal i det følgende gi noen opplysninger om de viktigere fiskerier:

Utbyttet av torskefiskeriene var i 1939 usedvanlig stort. En må helt tilbake til 1929 for å finne et større kvantum. Det ble i 1939 oppfisket 214 200 tonn skrei og loddetorsk (i oppsynstiden) mot 169 300 tonn i 1938 og 160 200 tonn i 1937. Vinterfisket i Finnmark var mye større enn i noe tidligere år, utbyttet var hele 39 500 tonn mot 22 500 tonn i 1938, som også var et meget godt år, og 13 600 tonn i 1937. Også Lofotfisket ga et meget godt mengdeutbytte, nemlig 115 300 tonn (i Lofotens oppsynsdistrikt) mot 89 500 tonn i 1938 og 82 500 tonn i 1937. Mengden var i 1939 større enn i noe år siden 1930. Det store utbytte skyldtes både meget gode fiskeforekomster og et enestående godt og stabilt vær gjennom hele sesongen. Deltagelsen i fisket var meget stor og med de lave priser på biproduktene ble bruttolotten pr. mann omtrent som året før. Også torskefisket i Troms ga et stort utbytte i 1939. Derimot ga vårfisket i Finnmark (loddefisket) et mindre godt utbytte, nemlig 28 500 tonn mot 32 600 tonn i 1938 og 35 400 tonn i 1937. Prisene på fiskeplassene lå i 1939 litt lavere enn i 1938. Gjennomsnittsprisen var ca. 51 øre pr. stk. (usløyd) mot 54 øre i 1938 og 51 øre i 1937.

Som følge av den økte mengde ble det samlede verdiutbytte noe større enn i året før, nemlig ca. 32,0 mill. kr. mot ca. 27,2 mill. kr. i 1938 og ca. 24,7 mill. kr. i 1937. Også i 1939 har prisene vært holdt oppe ved den minste prisordning som en har hatt i de siste år.

Av det samlede fangstutbytte i de siste år ble følgende kvanta hengt til tørrfisk og saltet til klippfisk:

År	Oppfisket	Hengt til	Saltet til
	i alt 1 000 tonn	tørrfisk 1 000 tonn	klippfisk 1 000 tonn
1939.....	214,2	83,7	120,4
1938.....	169,3	67,1	89,3
1937.....	160,2	68,7	77,7
1936.....	132,1	66,7	56,0
1935.....	114,2	43,7	62,2
1934.....	142,0	64,4	69,4

Det er i 1939 både hengt og saltet mye mer enn årene forut.

Avsetningsforholdene for torskefiskerienes produkter har vært like vanskelige som før.

Tørrfisk utførselen er gått tilbake de to siste år fra det høye nivå i 1937. Det ble utført 18 286 tonn i januar—november 1939 mot 23 888 tonn i de tilsvarende måneder 1938 og 30 813 tonn i 1937.

Klippfisk utførselen, som tok seg opp i 1938, er gått tilbake igjen i 1939. Det ble utført 31 309 tonn i januar—november 1939, mot 40 054 tonn i de tilsvarende måneder 1938 og 34 677 tonn i 1937. Det er særlig utførselen til våre viktigste markeder Portugal og Spania som har sviktet i 1939. I 1938 var imidlertid utførselen til Portugal særlig stor, så at til tross for nedgangen har utførselen til dette land i 1939 vært større enn i årene nærmest før 1938. Utførselen til Italia sviktet helt i 1939, mens på den annen side utførselen til Argentina, Brasil og Cuba har tatt seg opp igjen etter tilbakegangen i 1938.

Da produksjonen har vært stor er det store usolgte lagre ved årsskiftet.

Utførselen av saltet fisk (vesentlig torsk), som gikk noe tilbake i 1938, er derimot steget sterkt i 1939. Det ble i januar—november 1939 utført 10 700 tonn, mot 5 800 tonn i de tilsvarende måneder 1938 og 8 400 tonn i 1937. Det er særlig utførselen til Portugal som er økt kraftig i 1939.

Utførselen av dampmedisintran er økt i 1939. Den steg fra 81 600 hl. i januar—november 1938 til 115 569 i 1939.

Også utførselen av forskjellig annen trann er gjennomgående økt en del i 1939, det samme gjelder sildolje.

Utbyttet av vintersild i 1939 er ikke kommet på høyde med rekordåret 1938.

I de senere år har det oppfiskede kvantum vært:

1939: 4 343 000 hl.
1938: 5 328 000 »
1937: 3 430 000 »
1936: 5 196 000 »
1935: 4 312 000 »
1934: 1 108 000 »
1933: 3 298 000 »

Tallene varierer sterkt fra år til år.

Det ble iset og saltet mer enn i 1938, mens en betydelig mindre del av fangsten gikk til sildoljefabrikkene.

Prisene på vintersild har gjennomgående vært ubetydelig høyere enn i 1938, i gjennomsnitt kr. 3,96 pr. hl mot kr. 3,94 pr. hl i 1938 og kr. 5,31 i 1937. Verdiutbyttet var i 1939 ca. 17,3 mill. kroner mot ca. 21 mill. kroner i 1938 og ca. 17,9 mill. kroner i 1937. Som kjent selges all storsild og vårsild gjennom Sildesalslaget.

Utførselen av fersk sild har vært meget stor i 1939. Den er steget fra 95 038 tonn i januar—november 1938 til 119 087 i samme tid 1939.

Utførselen av salt sild, som gikk sterkt tilbake i 1938, har tatt seg litt opp igjen i 1939, fra 31 338 tonn i januar—november 1938 til 34 663 i samme tid 1939.

Som tidligere nevnt har sildoljefabrikkene ikke tatt så mye sild i 1939 som året før. Utførselen av sildemel og fiskemel, som var særlig stor i 1938, har derfor gatt tilbake i 1939 fra 72 927 tonn i januar—november 1938 til 52 884 tonn i samme tid 1939.

Fetsild- og småsildfisket som i flere år har slått dårlig til, har tatt seg litt opp i 1939. I dette år ble det oppfisket ca. 1,60 mill. hl mot 1,42 mill. hl i 1938 og 1,53 mill. hl i 1937. Verdien var i 1939 ca. 8,0 mill. kroner mot ca. 5,0 mill. kroner i 1938. Når verdien er blitt så vidt mye større, kommer det av at gjennomsnittsprisen er økt. Den var i 1939 ca. kr. 5,00 pr. hl mot kr. 3,50 pr. hl i 1938.

Det norske sildefiske ved Island, som var særlig rikt i 1936 og 1937, er gått sterkt tilbake de to siste år. Det ble i 1939 hjemført ca. 140 200 tønner, mot ca. 212 000 tønner i 1938 og ca. 243 000 tønner i 1937. Verdien var ca. 4,3 mill. kroner i 1939, mot ca. 2,6 mill. kroner i 1938. Når verdien er blitt så vidt mye større i 1939 enn året før til tross for det mindre kvantum, kommer det av at prisen gjennomgående har vært mye høyere enn året før. I 1939 var således gjennomsnittsprisen omkring kr. 31,00 pr. tønne mot ca. kr. 14,00 i 1938.

Brislingfisket ga et darlig utbytte i 1939. Mengden var bare ca. 63 600 hl mot ca. 148 600 hl i 1938 og ca. 91 000 hl i 1937. Utbyttet varierer sterkt fra år til år. Verdien var i 1939 ca. 1,3 mill. kroner, mot ca. 3,6 mill. kroner i 1938 og ca. 2,4 mill. kroner i 1937. Gjennomsnittsprisen var i 1939 kr. 20,83 pr. hl mot kr. 24,23 pr. hl i 1938.

Torske- og sildefiskeriene er, som kjent våre viktigste fiskerier. Men også flere av de andre fiskerier er av ikke liten betydning. En skal

her kort nevne noen av de viktigste som en har oppgaver for.

Kystmakrellfisket ga i 1939 et utbytte av ca. 6 500 tonn, til en verdi av ca. 1,9 mill. kroner mot ca. 7 100 tonn til en verdi av ca. 1,6 mill. kroner i 1938. Selv om det oppfiskede kvantum var noe mindre i 1939 enn i året før, har verdiutbyttet vært noe større som følge av høyere priser. Fisket ut for Kristiansand var innstilt en tid på grunn av minefarene. Det er dannet et lag for omsetning av makrell, Norges Makrelllag S/L, med enerett til kjøp av makrell.

Seifisket ga omtrent samme utbytte som året før, ca. 25 000 tonn til en verdi av ca. 2,4 mill. kr.

Fisket i fjerne farvann.

Linefisket ga noe større utbytte enn året før. Det samlede utbytte er beregnet til ca. 3,9 mill. kroner, mot ca. 3,2 mill. kroner i 1938. Hovedmengden er salt torsk, ca. 11 100 tonn i 1939, mot ca. 8 600 tonn i 1938.

Trålfisket har derimot gitt mye mindre utbytte i 1939, nemlig ca. 1,6 mill. kroner mot ca. 2,6 mill. kroner i 1938. Utbyttet av salt torsk var ca. 6 500 tonn mot ca. 7 900 tonn i 1938.

I alt er det i 1939 hjemført salt torsk m. v. fra fjerne farvann til en verdi av ca. 5,6 mill. kroner mot ca. 5,8 mill. kroner i 1938.

Bankfisket ga i 1939 et utbytte på ca. 36 700 tonn til en verdi av ca. 8,8 mill. kroner, mot ca. 29 200 tonn til en verdi av ca. 7,5 mill. kroner i 1938.

Utførselen av fersk fisk har i flere år vært hemmet av restriksjoner i forskjellige land. I 1939 har utførselen økt fra 21 224 tonn i januar—november 1938 til 27 132 tonn i samme tid 1939.

Hvalfangsten.

Den internasjonale avtale om regulering av hvalfangsten, som ble vedtatt i London 8 juni 1937, ble gjort gjeldende også for Sydhavsesongen 1938—39. Fangsttiden for denne sesongen var begrenset til tidsrommet 8 desember—7 mars, eller en uke mindre enn i foregående sesong, da fangsten ble avsluttet 15 mars. Videre var det forbudt å fange gråhval og retthval, og forbudt å fange blåhval, finnhval og spermhval under bestemte størrelser. Etter den internasjonale overenskomsten av juni 1938 var det dessuten forbud mot fangst av knølhval sørnedenfor 40° sydlig bredde. Ellers stod selskapene fritt både med hensyn til fangstmateriell og produksjon. Alle land som tok del i fangsten — med unntak av Japan — var tilsluttet avtalen.

Fangstutbyttet av Sydhavssesongen 1938—39 var atskillig mindre enn året før til tross for at det var flere flytende kokerier og fangstbåter som tok del i fangsten. Det er verdt å legge merke til at antallet av fangede hval pr. fangstbåt gikk ned til 136. I tiden fra 1931—32 til 1937—38 har tallet svinget mellom 213 (1931—32) og 176 (1936—37). Den samlede olje-produksjon for alle nasjoner som tok del i ifangsten var ca. 16 pst. lavere i 1938—39 enn 1937—38.

For de norske selskap var oljeproduksjonen i hele sesongen 1938—39 (altså inklusive sommeren 1939) ca. 733 000 fat mot 988 000 fat i foregående sesong, en nedgang på 26 pst. Verdiutbyttet av fangsten gikk også sterkt ned selv om oljeprisene var noe bedre enn i foregående sesong. Gjennomsnittsprisen ble ca. £ 15 pr. tonn, mens oljen fra sesongen 1937—38 ble solgt til gjennomsnittlig ca. £ 13 pr. tonn og fra sesongen 1936—37 til ca. £ 20 pr. tonn. Den samlede verdi for sesongen 1938—39 ble ca. 37 mill. kroner mot 44,6 mill. kroner for foregående sesong og 72,8 mill. kroner for sesongen 1936—37.

I disse oppgaver er ikke tatt med fangsten fra de 2 kokerier «C. A. Larsen» og «Skytteren», som i alle 3 sesonger var bortleid til Tyskland. Lite inntekten av de 2 kokerier og mottatte lønninger til mannskapene på disse utgjorde imidlertid sammen med lønninger til norske mannskaper på utenlandske ekspedisjoner i 1938—39 i alt ca. 18,5 mill. kroner. Legger en disse inntekter til, kommer en opp i et beløp for sesongen 1938—39 på ca. 56 mill. kroner. Det tilsvarende beløp for sesongen 1937—38 var ca. 73 mill. kroner, og for 1936—37 ca. 95 mill. kroner. Inntektene av hvalfangsten er med andre ord sunket betydelig i de siste par år.

Tross nedgangen i fangstverdien var driften for hvalfangstselskapene mer lønnsom i siste sesong enn i foregående, da regnskapene for de fleste selskap viste underskudd.

Norges andel i verdensproduksjonen av hvalolje er gått ytterligere sterkt ned i sesongen 1938—39. Den prosentvise andel for ekspedisjoner under norsk flagg har i de senere år vært:

Av den
samlede
produksjonen i
Antarktis: i og utenfor
Antarktis:

Sesongen 1932—33	52,3	pst.	50,7	pst.
—»— 1933—34	50,8	»	48,7	»
—»— 1934—35	48,2	»	46,0	»
—»— 1935—36	45,8	»	40,5	»
—»— 1936—37	43,6	»	37,1	»
—»— 1937—38	34,7	»	32,2	»
—»— 1938—39	29,9	»	—	

Den sterke nedgang for Norge i de siste sesonger skyldes den stigende andel for Japan og Tyskland. Disse lands produksjon utgjorde tilsammen 30,4 pst. av den samlede verdensproduksjon i siste sesong mot 22,3 pst. i sesongen 1937—38 og 8,3 pst. i sesongen 1936—37. Englands prosentvise andel er også gått sterkt ned i de siste år.

For fangsten i inneværende sesong 1939—40 gjelder nøyaktig samme internasjonale avtale som i sesongen 1938—39. Også denne gang står Japan helt fritt.

Om deltagelsen i fangsten i sesongen 1939—40 finnes det ikke tilgjengelige oppgaver. Deltagelsen er dog i alt mindre enn i foregående sesong. Blant annet er ingen tyske ekspedisjoner og heller ikke kokeriene «C. A. Larsen» og «Skytteren», som var leid av Tyskland, sendt ut denne gang. En gjengir nedenfor en tabell over deltagelsen i de 2 foregående sesonger.

Flagg	1938—39		1937—38	
	Antall koke- rier	Antall fangst- båter	Antall koke- rier	Antall fangst- båter
Norsk	12	90	11	83
Britisk	10 ¹⁾	84	10 ¹⁾	89
Panamaisk	1	8	1	9
Japansk	6	49	4	30
Tysk	5	41	4	30
Dansk	—	—	—	—
Argentinsk	— ¹⁾	6	— ¹⁾	6
Amerikansk	1	8	1	9
I alt	35	286	31	256

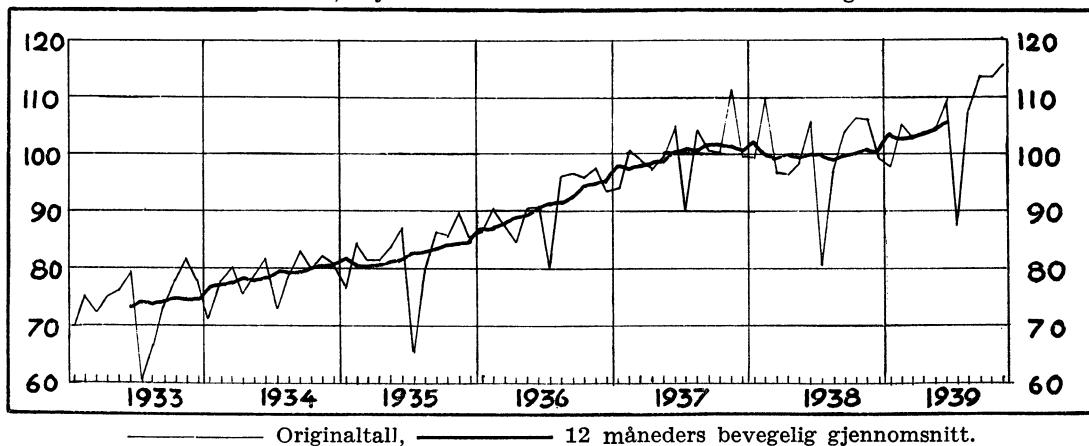
¹⁾ Hertil 1 landstasjon.

I n d u s t r i e n .

I 1939 har industrien økt virksomheten en del og satt ny rekord for produksjonen sett under ett. Byråets månedlige produksjonsindeks viser nemlig en stigning på 5,8 pst. fra 1938 til 1939 når en sammenholder gjennomsnittstallene for de 11 første måneder i de to år. Produksjonsindeksen er dermed kommet opp over nivået i 1937, det beste år hittil. Beskjeftigelsesindeksen gir også uttrykk for det samme, skjønt oppgangen etter denne blir noe mindre.

Oppgavene over arbeidsledigheten viser da også atskillig nedgang i 1939 sammenlignet med 1938. Arbeidsledighetsprosenten innen 10 fagforbund var således betydelig lavere i hver av årets 9 første måneder enn i de tilsvarende måneder 1938. Antall arbeidssøkende menn ved arbeidskontorene var for industrien i begynnelsen av året noe høyere, men fra og med mai betydelig lavere enn på de tilsvarende tidspunkter i 1938.

Fig. 9. Månedlig produksjonsindeks for industrien.
1938 = 100, utjevnet for det varierende antall arbeidsdager.

— Originaltall, ————— 12 måneders bevegelig gjennomsnitt.

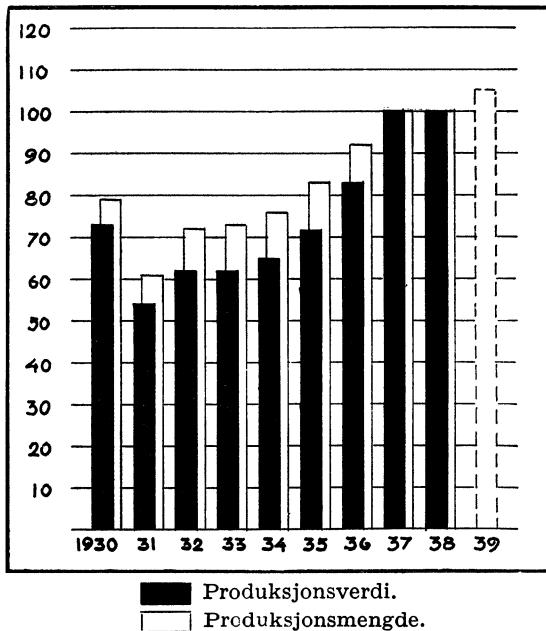
Bortsett fra sesongsvingningene har utviklingen vært meget jevnere enn året før, og foreløpig har krigen ikke påvirket produksjons-tallene i ugunstig retning. Virksomheten har etter september-, oktober- og novembertallene ikke bare holdt seg godt opp, men endog økt noe. Prismessig har året 1939 ikke vært så gunstig for industrien som 1937, men de regnskapsmessige resultater vil sannsynligvis bli noe bedre enn i 1938.

Den månedlige produksjonsindeks i tabellen nedenfor gir et inntrykk av utviklingen ved hele industrien og de forskjellige grupper av industrier.

Indeksene viser at virksomheten er økt noe både i eksportindustrien og hjemmeindustrien, men mest ved den sist nevnte gruppe. Videre gir den uttrykk for at produksjonsøkingen har vært større i konsumsjonsindustrien enn i produksjonsmiddelindustrien.

Tallene for de enkelte industrier viser en øking av produksjonen i praktisk talt alle de viktigere industrier bortsett fra hermetikk-

Fig. 10. Industriell produksjon. 1938 = 100.

■ Produksjonsverdi.
□ Produksjonsmengde.

Månedlig produksjonsindeks, beregnet for samme antall arbeids-dager i hver måned. Basis 1938 = 100.

Måned	Hele industrien			Eksport-industri			Hjemme-industri			Produksjons-middelindustri			Konsumsjons-industri		
	1937	1938	1939	1937	1938	1939	1937	1938	1939	1937	1938	1939	1937	1938	1939
Januar	94,2	99,4	98,1	99,2	111,2	99,6	91,9	93,8	97,4	95,5	102,2	100,2	91,5	93,5	93,7
Februar	101,0	109,8	105,3	108,1	127,5	110,9	97,5	101,2	102,6	98,1	111,0	104,8	107,0	107,2	106,2
Mars	99,1	96,9	103,2	99,6	98,1	100,2	98,9	96,4	104,5	94,7	98,7	102,9	108,4	93,1	103,4
April	97,7	96,4	103,8	92,5	92,5	97,8	100,2	98,2	106,6	94,0	98,5	103,8	105,4	91,5	103,7
Mai	99,8	98,5	104,7	99,2	94,8	101,4	100,2	100,3	106,2	98,5	99,9	103,0	102,5	95,5	108,0
Juni	105,0	105,4	109,4	110,9	101,9	105,2	102,1	107,1	111,3	100,8	102,7	105,4	113,7	111,2	117,5
Juli	90,6	80,8	87,8	100,6	90,8	98,8	85,8	75,9	82,4	91,3	78,3	87,6	89,1	85,8	87,9
August	104,2	97,0	108,1	99,6	86,1	101,6	106,3	102,2	111,2	101,9	96,3	106,2	108,9	98,4	112,0
September ...	100,8	104,0	113,6	91,0	92,5	99,8	105,5	109,6	120,3	94,6	103,2	110,0	113,8	105,5	121,2
Oktober	100,2	106,4	113,6	93,1	100,1	104,6	103,6	109,5	118,0	95,3	105,6	110,4	110,3	108,0	120,3
November ...	111,7	106,1	115,9	121,1	102,1	108,6	107,2	108,0	119,4	105,0	104,5	111,8	125,6	109,4	124,4
Desember ...	99,7	99,4		108,6	102,6		95,4	97,9		97,3	98,6		104,6	101,2	

Gjennomsnitt av de månedlige indekstall. (1938 = 100)

	1935	1936	1937	1938	Jan.-nov. 1938	Jan.-nov. 1939
Hele industrien	82,2	91,0	100,3	100,0	100,1	105,8
Produksjonsmiddelindustri:						
i alt	77,3	86,8	97,3	100,0	100,1	104,2
for eksportmarked.....	83,5	92,0	96,0	100,0	99,9	99,4
» hjemmemarked.....	73,5	83,6	98,1	100,0	100,3	107,7
Konsumsjonsindustri:						
i alt	92,3	99,6	106,7	100,0	99,9	108,9
for eksportmarked.....	111,2	119,8	128,4	100,0	99,4	116,7
» hjemmemarked.....	87,9	95,0	101,7	100,0	100,0	107,1
Eksportindustri i alt	88,6	97,1	102,0	100,0	99,8	102,6
Hjemmeindustri i alt	79,1	88,0	99,6	100,0	100,2	107,3
Malm- og metallutvinning	73,5	81,6	87,8	100,0	100,1	102,4
Jern- og metallindustri.....	63,5	75,2	93,7	100,0	100,1	106,4
Kjemisk og elektrokjemisk industri	83,6	85,4	87,6	100,0	100,2	106,6
Tremasse-, cellulose- og papirindustri	104,5	113,4	125,9	100,0	99,2	109,1
Tekstilindustri.....	101,7	110,6	115,3	100,0	100,2	112,7
Skotøyfabrikker	96,0	98,8	106,2	100,0	100,4	110,2
Hermetikkfabrikker	103,7	122,8	118,7	100,0	100,8	90,2
Annen nærings- og nyttsesmiddelindustri	85,5	92,0	96,3	100,0	100,0	104,9
Andre grupper	90,9	100,5	106,5	100,0	100,2	103,8

industrien. Den største oppgang finner en i tekstilindustrien og i papirindustrien, hvor produksjonen i 1938 forresten var betydelig mindre enn i 1937. I jern- og metallindustrien og i den elektrokjemiske industri er produksjonen også økt atskillig. Ellers viser en til et

senere avsnitt hvor de enkelte industrier er omtalt særskilt.

Følgende sammenstilling av de årlige indekstall viser utviklingen fra 1930 for de enkelte hovedgrupper av industrier:

Produksjonsindeks (1935 = 100).

Industrigrupper	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Malm- og metallfremstilling	88,5	68,5	76,4	86,9	94,4	100	111,1	125,9	143,2
Jord- og steinindustri	108,1	84,5	83,0	79,4	95,1	100	114,5	123,0	113,3
Jern- og metallindustri	95,2	67,0	74,9	77,2	85,0	100	119,0	135,0	139,0
Kjemisk og elektrokjemisk industri	104,3	83,0	78,0	95,1	80,7	100	98,2	108,5	116,1
Olje- og fettindustri	82,2	69,8	84,1	91,0	80,5	100	101,8	99,9	112,6
Gassverk	97,6	103,3	101,3	100,9	99,2	100	105,2	107,3	111,5
Treindustri	101,0	77,0	83,1	79,1	88,2	100	111,6	124,6	122,8
Papirindustri	95,2	55,0	94,1	90,1	98,9	100	107,6	119,5	96,6
Lær- og gummivareindustri	76,2	61,7	78,1	84,4	90,9	100	107,6	116,1	96,1
Tekstilindustri	79,6	67,7	87,5	88,5	97,6	100	106,9	116,2	105,6
Bekledningsindustri	98,0	77,6	88,7	88,3	93,6	100	108,7	120,0	119,2
Nærings- og nyttsesmiddelindustri	92,3	87,7	95,1	91,2	90,0	100	108,3	113,3	114,6
Polygrafisk industri og bokb.	91,7	76,1	91,7	90,9	92,6	100	105,5	110,5	116,0
Alle grupper	93,8	72,8	86,1	87,1	90,8	100	109,8	120,4	119,9

Produksjonsindeks (1935 = 100).

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Produksjonsmiddelindustri:									
I alt	97,5	68,7	81,0	85,4	90,0	100,0	111,8	124,3	126,3
For eksportmarked	—	—	—	—	—	100,0	107,2	118,0	123,4
For hjemmemarked	—	—	—	—	—	100,0	114,9	128,3	128,2
Konsumsjonsindustri:									
I alt	90,3	77,0	91,6	89,1	91,6	100,0	106,8	114,5	110,5
For eksportmarked	—	—	—	—	—	100,0	103,8	112,5	91,3
For hjemmemarked	—	—	—	—	—	100,0	107,5	114,9	114,9
Eksportindustri i alt	91,7	65,3	88,7	91,5	89,8	100,0	106,4	116,7	115,7
Hjemmeindustri i alt	94,8	76,8	84,8	84,9	91,2	100,0	111,4	122,0	122,0
Hele industrien	93,8	72,8	86,1	87,1	90,8	100,0	109,8	120,4	119,9

I tabellen ovenfor finner en de årlege indekstall for eksport- og hjemmeindustrien og for produksjonsmiddel- og konsumsjonsindustrien.

Når en skal dømme om utviklingen innen disse grupper på grunnlag av indekstallene, må

en være klar over at stigningen tallmessig sett i høy grad beror på det året som er basis for indeksen. Følger en de tall årsindeksen viser, finner en at eksportindustrien hadde en noe sterkere utvikling fra 1930 til og med 1935,

Gruppebetegnelse	Indeks for arbeiderantall. Basis: gjennomsnitt 1938 = 100							Indeks for utførte timeverk. Basis: gjennomsnitt 1938 = 100						
	1938				1939			1938				1939		
	Mars	Juni	Sept.	Des.	Mars	Juni	Sept.	Mars	Juni	Sept.	Des.	Mars	Juni	Sept.
Industri	96	106	98	100	95	106	103	95	103	99	103	95	107	107
Malm- og metallutvinning..	100	103	100	97	98	103	103	103	99	98	100	97	102	104
Jord- og steinindustri.....	90	97	106	107	76	112	109	94	91	105	110	79	117	117
Jern- og metallindustri	99	102	100	99	99	104	107	101	102	101	96	96	105	108
Kjemisk og elektrokj. industri	95	101	102	102	104	104	105	97	98	100	105	105	105	105
Olje- og fettindustri	132	88	80	100	104	87	86	129	87	82	102	102	88	88
Gassverk	99	98	104	99	98	97	95	100	94	105	101	95	91	96
Elektrisitetsverk	86	108	106	100	93	114	117	86	105	107	102	92	119	130
Treindustri	93	104	104	99	93	104	106	86	103	106	105	95	110	112
Tremasse-, cell.- og papirind.	102	102	95	101	95	101	98	107	95	95	103	94	105	103
Lær- og gummivareindustri.	98	98	96	108	93	90	99	82	98	102	118	98	97	109
Tekstilindustri	99	97	99	105	102	102	104	97	91	100	112	103	106	110
Beklednings- og rensningsind.	99	100	101	100	100	97	99	96	94	105	105	102	95	102
Nærings- og nytelsesmiddel-ind.unntagen hermetikkind.	96	102	101	101	98	103	106	99	100	100	101	95	103	112
Hermetikkindustri	46	204	54	96	51	169	96	46	204	55	95	50	167	93
Polygr. ind. og bokbindinger	97	99	101	103	100	102	102	98	96	100	106	99	98	101
Byggevirksomhet	84	99	116	101	94	120	127	84	98	116	102	92	123	132
Statens anlegg- og vedl.h.arb.	69	109	139	83	65	107	145	—	—	—	—	—	—	—
Statsbanene	58	132	139	71	56	133	148	58	132	141	69	54	130	146
Veivesenet	71	104	139	86	70	99	147	—	—	—	—	—	—	—
Havnevesenet	46	106	165	83	38	165	192	45	102	167	86	38	174	202
Telegraf og telefon	77	95	128	100	73	111	124	79	95	125	101	74	112	125

bortsett fra storkonfliktaåret 1931 og 1934. I 1936 og 1937 økte virksomheten i hjemmeindustrien imidlertid sterkere enn i eksportindustrien. Denne utvikling gjorde seg ikke så tydelig gjeldende i 1938, men fortsatte i 1939, da den månedlige indeks gjennomsnittlig for de 11 første måneder som allerede nevnt viste en sterkere stigning for hjemmeindustrien enn for eksportindustrien.

Produksjonsmiddelindustrien ble rammet langt sterkere av depresjonen enn konsumsjonsindustrien, men fra 1932 til og med 1938 er veksten sterkest for den første gruppen. Denne utvikling har ikke fortsatt i 1939, da virksomheten i konsumsjonsindustrien er økt sterkere enn i produksjonsmiddelindustrien.

Til ytterligere belysning av virksomheten i industrien tjener den kvartalsvise indeks for beskjeftigelsen. I tabellen på forrige side er beskjeftigelsestallene for de forskjellige hovedgrupper av industrier stilt sammen.

Sett under ett var beskjeftigelsen i industrien noe større i annet og tredje kvartal 1939 enn i de samme kvartaler av 1938. I første kvartal viser indeksen omtrent samme tall i de to år.

Disse indekser både for beskjeftigelse og produksjon gir selvsagt tilnærmede uttrykk for industriens utvikling, men en må ikke

glemme at småindustrien faller utenfor det område de belyser. I denne forbindelse gjør en oppmerksom på at det i de senere år er startet en rekke små bedrifter, men det foreligger ingen nøyaktige oppgaver over deres antall. Som en indikasjon skal en nevne at det til industriarbeidertrygden ble anmeldt 1 548 nye varige bedrifter i 1939 mot 1 551 i 1938 og 1 899 i 1937. Det tilsvarende antall nyanmeldte kortvarige bedrifter var henholdsvis 5 585, 5 144 og 5 396. Selv om disse tall ikke bare omfatter industribedrifter, men også lagør, transport osv., gir de allikevel uttrykk for en øking i bedriftstallet.

Hverken den årlige eller den månedlige produksjonsindeks omfatter byggvirksomheten. Etter de ellers sparsomme oppgaver Byrået har til belysning av denne meget viktige industri, var byggvirksomheten livlig i 1938 og den fortsatte å øke i 1939 inntil krigen brøt ut. Beskjeftigelsesstatistikken viser således et betydelig større arbeiderantall ved byggeindustrien i 1939 enn i 1938 for de tre første kvartaler i de to år. Økingen gir seg også til kjenne i oppgavene over nye leiligheter. Nettotilveksten av beboelsesrom var således atskillig større i de tre første kvartaler 1939 enn i samme tid 1938.

	Nettotilveksten av beboelsesrom (kjøkken medregnet) i byer med over 5 000 innb. og Aker											
	1928	1929	1930	1931	1932	1933 ¹	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1. kvt....	1 522	1 987	2 649	3 359	3 484	3 075	3 707	3 459	4 518	6 971	2 927	3 977
2. —	1 367	2 462	2 128	1 800	3 917	2 869	2 849	5 650	5 968	6 804	4 757	3 935
3. —	1 805	3 555	3 953	2 197	3 734	3 113	4 525	3 051	5 788	3 345	3 563 ²⁾	4 751
4. —	3 529	3 914	3 703	4 893	6 096	4 746	4 947	6 056	8 690	3 199	6 883	
Hele året...	8 223	11 918	12 433	12 249	17 231	13 803	16 028	18 216	24 964	20 319	18 130	
1.-3. kvt ...	4 694	8 004	8 730	7 356	11 135	9 057	11 081	12 160	16 274	17 120	11 247	

¹⁾ Oslooppgavene for 1933 (1., 2. og 3. kvartal) er korrigert. ²⁾ Foreløpig oppgave.

Den indeks for anmeldte bygg som Byrået utarbeider, er dessverre ikke så fullstendig at den er representativ for hele landet, da Byrået ikke får oppgaver fra flere viktige byer (Bergen, Stavanger, Kristiansand S., Arendal, Ålesund og Drammen). I tabellen øvert på neste side er indekstallene stilt sammen.

Indekstallene gir uttrykk for en sterkt økt byggvirksomhet både i første og annet kvartal, særlig når det gjelder våningshus. Oppgaver for tredje kvartal foreligger ikke, men beskjefti-

gelsesstatistikken forteller om en fortsatt intens byggvirksomhet også da. Det foreligger ingen oppgaver som belyser byggvirksomheten i fjerde kvartal, men det er tydelige tegn til stagnasjon utover høsten.

Produksjonsindeksene for industrien omfatter heller ikke elektrisitetsproduksjonen, men Byrået innhenter månedlige oppgaver over produksjonen ved alle elektrisitetsverk på 1 000 kW og over. Disse verk leverer vel 97 pst. av elektrisitetsproduksjonen ved alle verk på ca

Indeks for anmeldte bygg. (1ste kvartal 1937 = 100.)

	Riket i alt		Landsdel 1 ¹⁾		Landsdel 2 ²⁾	
	Areal	Verdi	Areal	Verdi	Areal	Verdi
Alle anmeldte byggearbeider:						
1. kvartal 1938	125	124	134	129	115	129
2. » »	186	177	194	180	266	350
3. » »	122	115	122	114	231	265
4. » »	162	163	167	167	296	325
1. » 1939	200	215	225	229	181	284
2. » »	118	189	196	194	369	405
Våningshus særskilt:						
1. kvartal 1938	223	257	262	295	120	137
2. » »	242	265	251	277	333	389
3. » »	200	219	211	230	244	294
4. » »	287	329	303	354	415	417
1. » 1939	351	425	417	490	188	211
2. » »	351	414	372	442	504	537

¹⁾ Landsdel 1 omfatter: Sarpsborg, Drøbak, Oslo, Kongsvinger, Gjøvik, Hønefoss, Svelvik, Horten, Asgårdstrand, Tønsberg, Sandefjord, Larvik, Langesund, Porsgrunn, Skien, Notodden, Rjukan. ²⁾ Landsdel 2 omfatter: Trondheim, Mo i Rana, Brønnøysund, Narvik, Svolvær, Harstad, Hammerfest, Vadsø, Vardø.

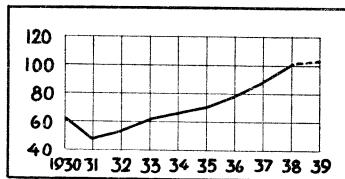
1000 kW og over. Statistikken omfatter både de verk som produserer kraft til salg og de verk som er knyttet til industribedrifter. Følgende tabell viser kraftproduksjonen i mill. kWh.:

Månedlig elektrisitetsproduksjon i mill. kWh i elektrisitetsverk
1000 kW og over.

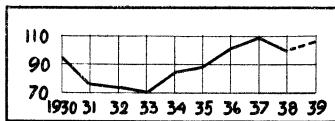
	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.	I alt	
I alt	1938	847	789	863	783	804	737	693	722	790	844	855	911	9 638
	1939	912	821	922	831	855	805	794	828	837	880	841		
Elektrokj. og metallurg.	1938	410	373	412	387	392	364	373	373	391	410	406	426	4 717
ind. med eget verk ..	1939	424	387	437	416	435	419	436	431	420	415	395		
Annен ind. med eget verk.....	1938	48	48	56	46	50	47	38	42	52	54	54	57	592
	1939	57	54	62	49	57	55	52	59	55	51	52		
Verk som bare selger kraft	1938	389	368	395	350	362	326	282	307	347	380	395	428	4 329
	1939	431	380	423	366	363	331	306	338	362	415	394		

Arbeidsledighetsprosent innen 10 fagforbund.

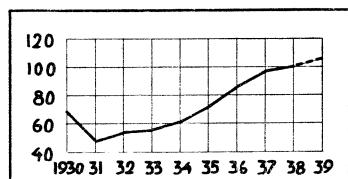
Måned	1922	1925	1927	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Januar	23,9	11,9	30,2	22,2	19,0	26,3	30,4	39,3	40,6	34,2	28,0	23,2	28,9	27,6
Februar	25,4	12,0	31,1	21,0	18,9	25,8	30,6	40,4	38,5	32,6	26,7	23,1	28,2	26,9
Mars	25,4	11,0	28,2	20,0	17,8	24,9	32,5	38,5	36,6	31,3	24,6	23,2	26,5	24,9
April	23,4	10,2	27,4	17,0	15,8	(22,8)	30,7	35,7	33,4	30,6	21,0	21,8	24,5	21,1
Mai	17,9	9,5	25,8	12,5	12,2	(19,5)	28,3	30,9	28,7	25,5	15,7	18,1	20,5	15,5
Juni	15,6	8,9	22,5	11,3	10,8	(18,8)	26,2	27,2	27,2	21,2	12,8	15,6	18,5	13,1
Juli	12,5	8,3	20,9	10,2	10,8	(19,4)	25,9	26,0	24,7	19,1	12,5	15,2	16,9	11,8
August	11,5	10,1	20,6	10,7	13,4	(19,7)	26,9	28,4	24,6	19,7	13,2	15,6	16,4	12,1
September ..	11,0	13,5	22,3	12,1	15,7	(20,2)	29,3	30,9	25,6	19,8	14,2	17,0	17,7	
Oktober ..	11,3	16,4	23,4	14,0	18,0	19,6	31,5	31,3	27,1	21,2	16,8	19,1	18,5	
November ..	11,8	19,9	24,8	15,4	21,4	22,8	34,2	33,4	29,1	22,0	18,8	22,0	20,7	
Desember ..	15,1	26,1	28,0	18,9	25,5	27,2	42,4	39,2	32,8	26,0	21,7	26,6	26,2	

Fig. 11. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

Malm- og metallutvinning.

Fig. 12. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

Jord- og steinindustri.

Fig. 13. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

Jern- og metallindustri.

Tallene viser at kraftproduksjonen har vært noe høyere gjennom hele året 1939 sammenlignet med 1938. Det gjelder både kraftleveringen ved elektrisitetsverk som er knyttet til industribedrifter, og ved verk som selger kraft.

Den livlige byggevirksomhet får relativt stor innflytelse på arbeidsledighetstallene, særlig når det gjelder ledighetsprosenten innen fagforebundene, hvor byggeindustrien veier sterkt.

Ledighetsprosentene har hatt en relativt avtagende tendens i de tre første kvartaler. Rettningen har forsåvidt vært den samme som i 1938, men prosentene har i hver måned vært lavere i 1939. Det samme gjelder oppgavene over antall arbeidssøkende menn ved arbeidskontorene unntagen i de fire første måneder av året. Dette vil fremgå av følgende tabell:

Antall arbeidssøkende menn ved arbeidskontorene.

Måned	Alle fag									Industri								
	1931	1932 ¹⁾	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1931	1932 ¹⁾	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Jan.	29 420	35 164	38 420	39 559	38 693	38 107	33 224	32 941	34 258	7 694	9 054	10 178	9 756	8 576	7 934	6 435	7 460	8 336
Febr.	28 372	36 449	38 166	38 963	38 616	37 628	31 502	32 466	33 429	7 174	9 165	9 632	9 279	8 478	7 625	5 815	6 933	7 817
Mars	28 831	36 710	37 863	37 312	39 048	37 607	31 582	32 174	32 551	7 380	9 532	9 484	8 746	8 386	7 458	5 787	7 042	7 585
April	27 844	34 957	36 388	35 746	38 140	34 871	30 788	29 061	29 553	7 319	8 787	8 861	8 284	8 301	6 723	5 738	6 479	6 763
Mai	24 577	30 988	32 698	31 392	32 177	29 227	25 541	26 586	24 701	6 044	7 932	8 025	7 378	6 775	5 468	4 911	5 958	5 599
Juni	22 595	28 237	28 621	27 952	28 649	25 150	22 657	24 065	21 079	5 800	7 446	7 047	6 520	5 855	4 703	4 463	5 414	4 631
Juli	21 971	26 816	26 520	26 011	27 710	22 807	20 790	22 198	19 008	5 606	7 270	6 658	6 253	5 852	4 441	4 091	5 324	4 352
Aug.	23 637	28 763	28 752	28 435	28 949	24 544	23 413	24 189	20 238	5 934	7 824	7 367	6 746	6 055	4 889	4 945	5 730	4 440
Sept.	27 771	31 595	31 243	30 230	31 997	27 554	27 646	27 834	24 999	6 826	8 207	7 810	6 767	6 612	5 161	5 995	6 479	5 716
Okt.	29 479	34 016	33 879	33 952	35 178	30 682	30 186	30 741	27 514	6 783	8 416	8 065	7 437	7 210	5 743	6 416	6 986	5 914
Nov.	32 673	37 544	37 881	37 303	37 179	33 846	32 425	34 276	7 445	9 296	8 833	8 192	7 265	6 357	6 170	7 862		
Des.	33 734	38 450	38 729	36 948	37 833	33 476	30 998	34 380	8 110	10 018	9 412	8 078	7 750	6 592	6 985	8 376		

¹⁾ I 1932 49 kontorer, i 1933 og 1934 45 kontorer. Omregning foretatt p. g. a. forandringer ved opphør av kontorer. I 1935 og 1936 alle 47 arbeidskontorer, i 1937 og 1938 48 kontorer.

En skal i det følgende gi en kort oversikt over de enkelte viktige industrier i 1939:

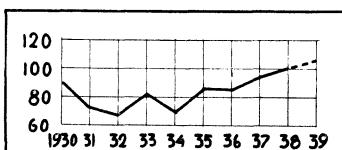
Ved bergverkene hvor virksomheten var rekordmessig i 1938, har produksjonen holdt seg på samme høye nivå også i 1939, og prisforholdene har ligget vel så godt an som i 1938, særlig i slutten av året.

Etter de oppgaver som foreligger, har produksjonen både av jernmalm og svovelkis hatt omtrent samme omfang som i 1938 da det ble utbrutt henholdsvis 1 474 000 og 1 028 000 tonn. Eksporttallene for disse to viktigste produkter ved norsk gruvedrift viser imidlertid at utførselen av jernmalm har vært betydelig mindre i 1939 enn året før og litt mindre for svovelkis. Det ble således eksportert 1 081 000 tonn jernmalm i månedene januar—november 1939 mot 1 353 000 tonn i de tilsvarende måneder i 1938. De utførte kvanta svovelkis var i de samme måneder henholdsvis 576 000 og 595 000 tonn. Videre er utførselen av kobber-

malm, kobberkonsentrat, sinkmalm og molybdenglans minket til dels betydelig. Det er eksportvanskhetene siden krigen brøt ut som tydelig har gjort seg gjeldende. Verdien av hele malmutførselen i månedene januar—november 1939 var i alt 40,6 mill. kroner mot 44,4 mill. kroner i den tilsvarende tid i 1938.

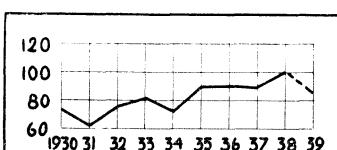
Den øking av produksjonen som har funnet sted ved den elektrometallurgiske industri i de senere år, har fortsatt også i 1939 skjønt i et svakere tempo enn året før. Den månedlige produksjonsindeks for denne gruppen viser en stigning på 4,8 pst. fra 1938 til 1939 når en sammenholder gjennomsnittstallene for de 11 første måneder i de to årene. Det er særlig produksjonen av aluminium og nikkel som er økt. De tall som foreligger, tyder også på at produksjonen av ferrolegeringer er gått noe opp. Økingen i virksomheten kommer delvis til synne i eksporttallene. I månedene januar—november ble det således utført 8 230

Fig. 14. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

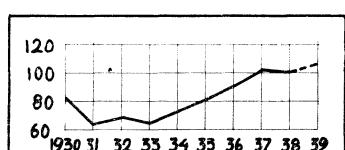
Kjemisk og elektrokjemisk industri.

Fig. 15. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

Olje- og fettindustri.

Fig. 16. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

Treindustri.

tonn nikkel, 79 000 tonn svovel og 131 700 tonn ferrolegeringer mot henholdsvis 6 900, 60 400 og 91 300 tonn i de tilsvarende måneder av 1938. Utførselen av aluminium er derimot gått ned fra 25 500 til 21 100 tonn, av sink fra 39 600 til 36 100 tonn og av kobber fra 8 700 til 6 780 tonn.

I de 11 første måneder av året ble det i alt utført rå- og halvforarbeidde metaller for 132,7 mill. kroner mot 128,0 mill. kroner i den tilsvarende tid i 1938.

For bergverkene og den elektrometallurgiske industri sett under ett viser den månedlige produksjonsindeks en stigning på ca. 2,5 pst. når en sammenholder gjennomsnittstallene for de 11 første måneder i årene 1938 og 1939.

De vanskelige forhold steinindustrien har arbeidd under i de senere år, har forverret seg ytterligere i 1939. Avtalen med Sverige av 1935 om kvotefordeling av produksjonen gjelder fremdeles, og eksporten er regulert ved lov. Produksjonen av gatestein er etter de foreliggende oppgaver avtatt sterkt i 1938, og eksporten var bare 5 200 tonn i januar—november 1939 mot 27 500 tonn i samme tid 1938. Utførselen av kantstein og fortasheller er gått ned fra 16 500 tonn til 11 000 tonn. Denne sterke innskrenkning i produksjonen av gatestein, kantstein og fortasheller gjør at produksjonen ved steinbrottene sett under ett sannsynligvis vil bli minst 27 pst. mindre i 1939 enn året før.

Etter Byråets månedlige produksjonsindeks var produksjonen ved cementfabrikken i månedene januar—november 1939 henimot 18 pst. større enn i de tilsvarende måneder 1938. Eksporten er derimot gått ned til under halvparten, nemlig fra 48 200 i de 11 første måneder av 1938 til 21 000 tonn i de tilsvarende måneder av 1939.

Ved porselens- og faiansefabrikkene hvor produksjonen minket noe i 1938, er virksomheten igjen økt i 1939, og det samme gjelder for glassverkene, hvor virksomheten er tiltatt meget betydelig.

Produksjonen i jern- og metallindustrien har vært større i 1939 enn i 1938, men det er vanskelig å si hvor mye da de oppgaver som foreligger, gir et noe forskjelligt bilde

av utviklingsgraden. Det samlede antall utførte timeverk for bedrifter tilsluttet De Mekaniske Verksteders Landsforening er økt med 5,6 pst. fra 1938 til 1939. En kan når en ser bort fra noen avslapping i sommarmånedene, karakterisere virksomheten som jevnlig økende.

Beskjeftigelsessstatistikkens oppgaver viser også samme retning i utviklingen, men gjennomsnittet for de tre første kvartaler tyder på at stigningen ikke er så sterkt som etter oppgavene en nevnte ovenfor. Antall beskjæftigede arbeidere steg med omlag 3 pst., mens de utførte timeverk økte med 1,7 pst.

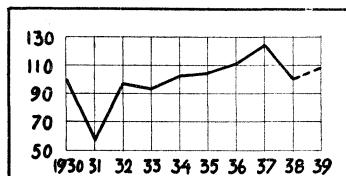
Innførselen av jernhalvfabrikater og metaller var betydelig større enn i 1938. Disse oppgavene gir imidlertid ikke det rette holdepunkt for en vurdering av virksomhetsgraden p. g. a. de forserte forsyningsinnkjøpene og p. g. a. liten innførsel i 1938. Ved årsskiftet 1937—38 var lagrene av jern og metaller store.

Arbeidsledighetstallene for Jern- og metallarbeiderforbundet og Formerforbundet viser også samme utvikling som de andre tallserier. Ledighetsprosenten er for begge forbund stadig tatt av og var når en unntar vintermånedene og de første vårmånedene, mindre enn i 1938. Utviklingen var særlig gunstig i høstmånedene når en ser bort fra ledighetens sesongstigning.

Alle tallseriene gir inntrykk av svakt stigende produksjon i løpet av 1939 og viser tydelig at produksjonen var større i 1939 enn i 1938. Beskjæftigelsen ved skipsverftene holder seg stadig relativt godt oppe. Norske verft bygde således i 1939 ferdig skip på i alt 41 000 br.tonn mot 53 000 br.tonn i 1938 og 32 000 br.tonn i 1937.

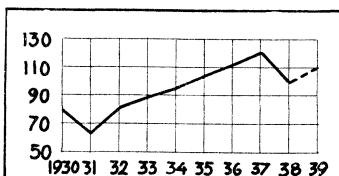
Ved den kjemiske og elektrokjemiske industrien som bl. a. omfatter fyrtikk-, sprengstoff-, svovelsyre- og salpeterfabrikker, har produksjonen sett under ett fortsatt øke også i 1939. Byråets produksjonsindeks for de 11 første måneder av året viser således en stigning på vel 6 pst. fra 1938 til 1939. Eksporten av enkelte viktige produkter i denne industri viser noen stigning, således utførselen av kalsiumkarbid, natriumnitrat og fyrtikker. Eksporten av kalksalpeter i januar—november var praktisk talt den samme i de

Fig. 17. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

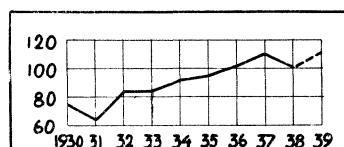
Tremasse-, cellulose- og papirindustri.

Fig. 18. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

Lær- og gummivareindustri.

Fig. 19. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

Tekstilindustri.

to år, mens utførselen av cyanamid og svovel-syre gikk betydelig ned.

Produksjonstallene og eksporttallene lar seg dog vanskelig jevnføre da lagerbeholdningene i denne industri kan variere betydelig.

Virksomheten ved sildolje- og sildemel-fabrikkene var p. g. a. råstoffmangel mindre i 1939 enn i 1938. Særlig sviktet tilførselen av vintersild. En gjør imidlertid oppmerksom på at produksjonen i 1938 var særlig stor — større enn noen gang før. Inntil midten av desember 1939 var tilførselen av sild omlag $\frac{1}{3}$ mindre enn i 1938. I de 11 første måneder av året var utførselen av sildemel henholdsvis 62 900 og 39 800 tonn i 1938 og 1939. Utførselen av sildolje økte imidlertid fra 88 660 hl i 1938 til 97 170 hl i 1939. Det skyldes antagelig store lagre ved årsskiftet 1938—39.

Produksjonen ved olje- og fetttraffineriene minnet omlag 10 pst. Utførselen av herdet fett gikk sterkt ned. Den var i tidsrommet januar—november i 1938 og 1939 henholdsvis 54 000 og 42 600 tonn.

Etter den månedlige produksjonsindeks er produksjonen ved sagbrukene og høvleriene økt med ca. 6 pst. fra 1938 til 1939 når en sammenholder indekstallene for de 11 første måneder i de to år. Denne industri arbeidde under relativt ugunstige pris- og avsetningsforhold i 1938. Prisene var således synkende i de første tre kvartaler, men begynte så smått å gå opp i slutten av året. I 1939 er prisene på eksportmarkedet økt gjennom hele året. Høvellastruprisen som i begynnelsen av 1939 var omkring £ 14-10 pr. standard cif., var ved krigsutbruddet ca. £ 17-10. Prisene har fortsatt å gå opp også i de siste måneder av året, og er nå oppe i ca. £ 20-5 pr. standard cif. Det svarer til en stigning på ca. £ 6 fra begynnelsen av året. Avsetningen av kassebord har vært meget betydelig i 1939, og prisene er også steget sterkere for kassebordene enn for høvelasten, opp til £ 8-10 pr. standard. Eksporten av høvlet last inkl. kassebord er gått opp fra ca. 108 000 m³ i 1938 til ca. 130 000 m³ i 1939 når en sammenholder tallene for de 11 første måneder av de to år, og utførselen av skåret last er økt fra ca. 16 000 m³ til ca. 20 000. De

tilsvarende tall for rundlast var ca. 92 000 og ca. 113 000 m³. Verdien av eksporten har både på grunn av prisstigningen og den sterke øking i de utførte mengder vært betydelig større enn i 1938.

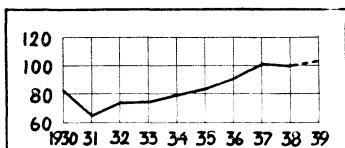
På grunn av den livlige byggevirksomhet er det innenlandske forbruk av trelast økt sterkt i 1939, og prisene på hjemmemarkedet viser oppgang gjennom hele året. Etterat krigen brøt ut ble det innført maksimalpriser. Den nåværende pris pr. standard høvlet last ligger ca. kr. 80 høyere enn prisen i begynnelsen av året.

1938 var et meget vanskelig år for hele treforedlingsindustrien. For treslipene har 1939 vært ennå dårligere enn 1938. Særlig i første halvdel av 1939 var produksjonen sterkt innskrenket og avsetningsforholdene vanskelige, men i annen halvdel og særlig i de siste måneder av året ble forholdene en del bedre. Eksporten i de første 11 måneder av 1939 var 407 000 tonn mot 447 000 tonn i samme tidsrom 1938. Det var altså en nedgang på 9 pst. I forhold til eksporten i januar—november 1937 var det en nedgang på 25 pst.

For cellulosefabrikene har forholdene vært gunstigere, og eksportstatistikken viser en oppgang i utførselen av cellulose fra 226 000 tonn i januar—november 1938 til 279 000 tonn i januar—november 1939. En stor del av stigningen i eksporten skriver seg dog fra lagerbeholdninger ved begynnelsen av året. Produksjonen har i de første 11 måneder av 1939 vært omtrent som i samme tidsrom i 1938. Likesom for mekanisk masse har prisene på kjemisk masse ligget på det lave nivå fra 2. halvår 1938, men ut på høsten begynte de å gå oppover.

Papirfabrikene har hatt et atskillig bedre år i 1939 enn i 1938. Både produksjon og eksport viser betydelig stigning. Utførselen av trykk- og avisapril gikk opp fra 161 600 tonn i januar—november 1938 til 202 800 tonn i januar—november 1939 — herav avisapril fra 134 500 til 153 600 tonn — og pakkpapir fra 51 800 tonn til 75 000 tonn. Den månedlige produksjonsindeks for papirfabrikkene viser en øking av produksjonen på 29 pst. når en sam-

Fig. 20. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

Bekledningsindustri.

menholder gjennomsnittstallene for de 11 første måneder i 1938 og 1939.

Likesom for tremasse og cellulose har prisen på papir steget betydelig etter utbruddet av krigen.

Både garverier og gummivarefabrikker hadde etter de månedlige produksjonsoppgaver og beskjeftigelsesstatistikken en betydelig større produksjon i 1939 enn i 1938. Nå var 1938 et vanskelig år for disse industrier, men forholdene har bedret seg så mye i 1939 at produksjonen sannsynligvis vil passere nivået fra toppåret 1937.

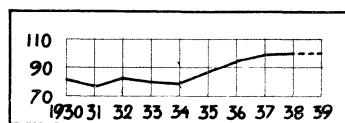
I teknisk industri minket produksjonen betydelig i 1938, men etter de oppgaver som foreligger, har den tatt seg opp igjen i 1939. Byråets månedlige produksjonsindeks viser således for ullvarefabrikken en stigning på vel 7 pst. når en sammenholder gjennomsnittstallene for de 11 første måneder i de to år. Indekstallene for bomullsvarefabrikene og trikotasjefabrikene viser samtidig for begge grupper en oppgang på ca. 13 pst. Beskjeftigelsesindeksen har også hatt en tilsvarende stigning. Produksjonsøkingen gir seg videre uttrykk i en sterkere innførsel av garn og spinnestoffer.

Også for skotøyfabrikene var 1939 et noe bedre år enn 1938. Produksjonen i de 11 første måneder var således henimot 10 pst. større enn i samme tidsrom året før.

I konfeksjonsindustrien gir de oppgaver en har for et utvalg av bedrifter, uttrykk for at produksjonen er gått litt ned fra 1938 til 1939.

Innen næringss- og nytelsesmiddeleinindustrien var utviklingen noe forskjellig. Produksjonen er fra 1938 til 1939 økt ved møllene, bryggeriene, mineralvann-, sjokolade- og tobakksfabrikene. Særlig stor stigning viser møllene, hvor produksjonen økte med omlag 12 pst. For de andre industriene som er nevnt ovenfor, varierer stigningen mellom 5—8 pst. Margarinfabrikkenes produksjon var omlag den samme i de to siste år. Virksomheten ved hermetikkfabrikene har i 1939 vært lite tilfredsstillende, da råstofftilførselen delvis svikket p. g. a. dårlig fiske. Brislingpakkingen var betydelig mindre, mens småsildnedleggingen økte. Kipperspakkningen gikk også noe ned.

Fig. 21. Produksjonsindeks
(1938 = 100).

Nærings- og nytelsesmiddelindustri.

Av brisling ble det tilført fabrikkene bare 0,32 mill. skjepper mot 0,74 mill. skjepper i 1938. Småsildtilførselen steg derimot fra 0,67 mill. skjepper i 1938 til 0,87 mill. skjepper i 1939. Utførselen av hermetikk gikk meget sterkt opp. I de 11 første måneder av 1939 ble det således utført 32 731 tonn hermetikk mot 22 718 tonn i de samme måneder 1938. Lagrene av hermetikk var meget store ved årsskiftet 1938—39, da utførselen var lite tilfredsstillende i 1938. Verdien av den utførte hermetikk steg noe sterkere enn mengden, nemlig fra 25,2 mill. i de 11 første måneder av 1938 til 39,5 mill. kroner i samme tid 1939.

S k i p s f a r t e n .

Skipfarten har mer enn noen annen næring vært berørt av de verdenspolitiske begivenheter i 1939. Gjennom første del av året helt fram til krigen i september holdt fraktene seg forholdsvis lavt. På enkelte markeder var virksomheten sterkt redusert. Dette gjelder i første rekke kornmarkedene. På grunn av store lagerbeholdninger i Europa ble det en innskrenket kornskipning. La Plata-markedet, som ga liten beskjeftigelse i 1938 sviktet også første del av 1939. Spesielt var tankmarkedet preget av liten aktivitet gjennom hele første del av året. De store land i Europa satt allerede inne med betydelige oljebeholdninger og etterspørselen etter tanktonnasje var liten. Tankfraktene lå meget lavt fra slutten av 1938 og helt fram til september 1939. En ikke ubetydelig del av den norske tankskipflåte lå opplagt i den tid. Rustningsindustrien la imidlertid jevnlig beslag på atskillig tonnasje og skipningen av malm og skrapjern var livlig.

Ved krigenes utbrudd 1 september endret imidlertid disse forhold for skipsfarten seg fullstendig. Krigen er denne gang i første rekke blitt en sjøkrig. De alliertes blokade av Tyskland og Tysklands utvidede motblokade ved hjelp av ubåter, fly og drivminer er allerede blitt ført med en hensynsløshet som en under den forrige verdenskrig først opplevde i det 3dje krigsår. Blokadekrigen har fra første stund fått de alvorligste følger for de nøytrale lands skipsfart. Norges handelsflåte har allerede tapt en rekke skip ved torpedering eller

minesprengning, og mange menneskeliv er gått tapt. Inntil utgangen av 1939 var det krigsforlist i alt 24 norske skip på tilsammen 62 070 bruttotonn, og 99 nordmenn har mistet livet ved disse forlis.

Krigen har skapt store forstyrrelser i handelen og transportvirksomheten på de europeiske land. En betydelig omlegging av skipsfarten har vært følgen, ikke bare på disse land men også på mange oversjøiske markeder. De nøytrale lands skip er i størst mulig utstrekning dirigert bort fra de farlige farvann, men en del tonnasje trenges dog for å opprettholde landenes nødvendige tilførsler og eksport. På den annen side er amerikanske skip blitt forbudt å seile i krigssonene, og dette har til dels ført med seg at andre nøytrale lands skip til gjengjeld er blitt satt inn i farten i disse farvann. Farten på Tyskland er så godt som opphört, både på Nordsjø- og Østersjøsiden. Farten på Østersjølandene ellers er også stoppet opp på grunn av de tyske minesperringe og farten på de nøytrale land Nederland og Belgia er likeadan meget vanskelig på grunn av minefarene.

For Norges vedkommende var ordningen av krigsforsikringen og krigshyrene til sjøfolkene forberedt av rederne på forhånd. Avbrekket for flåten etter krigsutbruddet ble derfor lite. Opplegget steg en del i september, men tross alle vanskeligheter har det økte transportbehov i krigsmånedene etter hvert resultert i en sterk beskjæftigelse for flåten.

Bevegelsen i fraktene i månedene før krigsutbruddet vil ses av vedstående tabell. Til sammenlikning har en ført opp tallene også for 1938 og 1937.

Indekstallene viser tydelig den sterke nedgang i fraktene som fant sted etter konjunkturomslaget høsten 1937. Economist's indeks (basis 1913 = 100) kulminerte i september 1937 med 145, men falt meget sterkt innen utgangen av året. Nedgangen fortsatte gjennom hele 1938, og i desember dette år var indekstallet nede i 93. Chamber of Shipping's fraktindeks for turfrakter (basis 1935 = 100) sank i samme tidsrom ennå sterkere, fra maksimum 201,7 i september 1937 til 124,1 i desember 1938. I de første månedene av 1939 var fraktkontrakten usedvanlig stille. Indekstallene holdt seg jevnt i januar og februar men falt litt i mars, Economist's indeks således til 91 i mars. I april og mai fikk en et lite oppsving på fraktkontrakten. Det var La Plata-markedet som igjen førte an med en livlig etterspørsel etter tonnasje og trakk en rekke andre markeder etter seg. Fraktene bedret seg en del i april—mai, men bedringen ble ikke av varighet. I sommermånedene var de igjen nede på nivået ved begynnelsen av året. Economist's indeks gikk opp til 96 i mai men var i juli igjen nede

Indekstall for frakter.

Ar og måned	Chamber of Shipping of U.K. Ny indeks. Turfrakter. (1935 = 100)	Economist (1913 = 100)
Januar 1937.....	167,7	117
Februar »	157,9	116
Mars »	158,9	118
April »	176,8	129
Mai »	185,4	133
Juni »	187,1	135
Juli »	185,0	133
August »	193,3	139
September »	201,7	145
Oktober »	190,0	141
November »	162,9	126
Desember »	141,0	109
Januar 1938.....	138,2	108
Februar »	129,5	102
Mars »	127,5	99
April »	126,9	98
Mai »	130,6	98
Juni »	123,1	96
Juli »	120,2	95
August »	126,4	96
September »	126,3	97
Oktober »	127,6	96
November »	122,3	94
Desember »	124,1	93
Januar 1939.....	120,8	93
Februar »	121,5	93
Mars »	117,5	91
April »	119,6	92
Mai »	129,6	96
Juni »	121,5	92
Juli »	123,0	90
August »	—	—
Gj.snitt 1939 ¹⁾	121,9	92
» 1938	123,9	93
» 1937	175,6	128
» 1936	112,6	85
» 1935	100,0	74
—	—	—
» 1929	135,5	97

¹⁾ Gjennomsnitt for månedene januar—juli.

i 90. Chamber of Shipping's indeks som i februar var 121,5 steg til 129,6 i mai men falt til 123 i juli.

Gjennomsnittstallet for Economist's indeks var for de 7 første månedene i 1939 92 mot 98 for hele året 1938, det vil si en nedgang på ca. 6 pst. (For de første 8 månedene av 1938

F r a k t s l u t n i n g e r i s h i l l i n g o g p e n c e i e n d e l v i k t i g e r e f a r t e r.¹⁾ (Vesentlig etter «Daily Freight's» noteringer.)

Last	Fra/Til	1938				1939							
		Mars	Juni	September	Desember	Mars	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	Desember
Bønner	Dalny—U.K./Kont.	28/6—29/9	24/-	—	27/-	23/-	23/9	—	—	—	—	—	—
Ris	India—U.K./Kont.	26/——26/3	21/6—27/—	30/—	23/3—27/6	28/-	28/-	25/-	25/—28/6	50/—	40/—50/-(a)	42/6—50/-(a)	68/9 (n)
Sukker	Cuba—U.K./Kont.	216/-	15/-	15/-	14/6—15/6	15/9—16/9	17/-	17/6—18/—	17/6—20/—	—	—	250/—65/—	—
Skrapjern	U. S. A. Gulf— Japan	—	—	—	218/9	19/3	19/6	—	\$ 6.00	\$ 12.75	\$ 12.25	\$ 11.25	\$ 14.00
Malm	Huelva—Antw./ Rotterdam	27/3	26/4 1/2	—	28/1 1/2	7/3—9/6	7/3	—	210/1 1/2	—	—	32/—	36/9
Kull	U.K. øst—Øst- Norge	6/-	6/-	6/-	5/-	4/3	5/6	25/4 1/2	26/3	5 kr. 23.—	5 kr. 23.—	5 kr. 23.—	—
Kull	Whales—Alexan- dria	6/4 1/2—6/6	6/6—6/9	6/—	6/1 1/2	6/6—7/—	7/9—8/3	8/—	28/3	17/6	19/—20/-(a)	22/—24/—23/—25/—	—
Korn	La Plata—U.K./ Kont.	25/3	24/6—26/—	24/6—25/3	24/6—25/3	19/6—20/3	19/6—20/3	19/6—20/3	20/—30/—	445/—	50/—	260/—	270/—
Korn	Montreal—U.K./ Kont.	—	2/9—3/—	2/9—3/—	—	—	—	2/9	2/9—3/—	24/—	64/6	64/6	65/8
Korn	Australia—U.K./ Kont.	31/—33/6	31/—32/—	31/—	—	—	—	30/—	230/—31/—	240/—	645/—	645/—	655/—
Olje	U. S. A. Gulf—U.K./ Kont.	21/6	15/—	211/6	11/—	11/6	10/6	210/—	11/6	—	7 kr. 28.—	4, 7 kr. 35.—	4, 7 \$ 15.—
Olje	Svarthavshv.— U.K./Kont.	19/—	12/—	10/6	10/6	29/9	9/6	9/6	—	—	317/9	—	—

¹⁾ De oppførte fraktslutninger gjelder siste uke i måneden. (a) betegner alliert tonnasje, (n) betegner nøytral tonnasje. ²⁾ Gjelder 3. uke i måneden. ³⁾ Gjelder 1. uke i måneden. ⁴⁾ Gjelder 2. uke i måneden. ⁵⁾ Norsk maksimalfrakt. ⁶⁾ Engelsk maksimalfrakt. ⁷⁾ Til Skandinavia.

var gjennomsnittstallet 99.) Etter Chamber of Shipping's indeks var nedgangen litt mindre, nemlig fra gjennomsnittlig 126,9 i året 1938 til 121,9 i de 7 første måneder av 1939. For toppåret 1937 var gjennomsnittstallet for de 2 indeksene henholdsvis 128 og 175,6. Sett i forhold til dette år lå altså fraktnivået i første del av 1939 forholdsvis lavt, men det var som tabellen viser høyere enn i årene 1936 og 1935.

Et karakteristisk trekk ved fraktmarkedet i første del av 1939 var at minstefraktene også i kornfarten etter hvert brøt sammen. Minstefraktsystemet for trelastfarten sviktet sterkt allerede i 1938. Den sterke konkurransen om korntransportene i begynnelsen av 1939 førte til at de fleste slutninger spesielt fra La Plata foregikk til frakter som lå betydelig under den fastsatte minstefrakten. Denne ble derfor i mars satt ned fra 25 sh. til 20 sh. og en liknende nedsettelse ble gjort for de andre kornmarkeder. Under den livlige virksomhet på La Plata-markedet i april—mai steg fraktene her betydelig og lå opp til 7 sh. over minstefrakten. Allerede i juni falt de igjen ned til omkring 21 sh. Etter at krigen brøt ut ble minstefraktene avløst av maksimalfrakter.

For krigsmånedene er Chamber of Shipping's og Economist's fraktindeks ikke blitt beregnet. Det har ikke latt seg gjøre, fordi de fleste fraktslutninger ikke blir offentliggjort og fordi en rekke land for å bremse på prisstigningen straks gikk til innføring av maksimalfrakter for sine egne skip i visse farter mens det på det åpne markedet ble betalt atskillig høyere rater.

Et inntrykk av utviklingen på fraktmarkedet vil en dog kunne få av tabellen på side 50, som viser noen fraktslutninger for en del viktigere farter i siste år sammenliknet med i 1938. En rekke frakter noteres nå i annen mynt enn shilling og pence så i mange tilfelle er fraktsatsene ikke direkte sammenliknbare med de tidligere noteringer.

For alminnelige godslaster som ris, sukker, skrapjern, malm, kull og korn lå fraktsatsene, som en vil se av tabellen, gjennomgående på omtrent samme høyde i 1ste halvdel av 1939 som i siste halvdel av 1938. I august bedret fraktene seg litt, men i september og de senere krigsmåneder er de blitt flerdoblet. F. eks. for ris fra Østen til U.K.—Kontinentet ble det i august betalt sh. 25—28/6, i september 50 og i desember 68/9. For sukker fra Cuba til U.K.—Kontinentet ble betalt sh. 17/6—20 i august og 50—65 i november. For skrapjern fra U. S. A.-Gulf til Japan steg fraktnoteringene fra \$ 6,00 i august til \$ 12,75 i september. I de følgende måneder ble denne frakt noe svakere på grunn av økonomiske vanskeligheter i Japan, men i desember steg den til \$ 14,00. Noterin-

gene for malm fra Huelva til Antwerpen gikk opp fra sh. 10/1 ½ i august til 36/9 i desember. Norge innførte maksimalfrakter for kull, koks og sinders i slutten av september. For kull ble maksimalfrakten fra Øst-England til Øst-Norge satt til kr. 23, altså ganske betydelig høyere enn frakten i august på sh. 6/3. Denne maksimalsats var uforandret helt til 6 desember, da den sammen med de andre maksimalfrakter til Norge på korn, mel, sukker og førstoffer ble regulert på glideskala etter krigsforsikringens størrelse. For korn til England fra de forskjellige markeder steg fraktene sterkt i begynnelsen av krigen. England innførte derfor maksimalfrakter for egne skip fra oktober. Fra La Plata til England ble maksimalfrakten sh. 32/6, og denne ble forhøyet med ca. 30 pst. i desember. For andre skip var dog frakten i denne fart atskillig høyere. I august ble betalt sh. 20—30, i oktober sh. 50, i november 60 og i desember ca. 70.

Olje fraktene holdt seg i 1939 lave helt opp til krigen. Fra U. S. A.-Gulfhavner til U.K.—Kontinentet lå frakten i august på sh. 11/6, men var i oktober oppe i kr. 28,00 og i november kr. 35,00 til Skandinavia.

Krigen har ført til en sterkt stigning i bruttofraktene, men utgiftene for skipsfarten er også gått voldsomt opp. Krigsassuransen sluker store summer og det må betales store tillegg til hyrene for fart i krigssonene. Hertil kommer prisstigning på brensel, proviant og alle slags rekvista, økte utgifter ved lasting og lossing og lengere opphold i havnene.

En forholdsvis liten del av den norske flåte var opplagt i 1939. Opplegget fra måned til måned vil ses av tabellen på neste side, som også viser den opplagte verdenstonnasje:

I de første måneder av året var opplagt omkring 300 000 bruttotonn. Etter bedringen på fraktmarkedet i april—mai gikk opplegget ned til 141 000 bruttotonn pr. 1 juni, men steg igjen til 413 000 tonn pr. 1 august. Største delen av opplegget besto av tankskip; i juni, juli og august var omkring 80 pst. av den opplagte tonnasje tanktonnasje. Inntil krigsutbruddet fikk rederne godt gjørelse for den opplagte tanktonnasje fra den internasjonale tankskipspool, men 5 september sluttet poolen sin virksomhet inntil videre.

For krigsmånedene har en ingen talloppgaver over den opplagte norske tonnasje. Opplegget av skip steg en del i den første krigsmåned, men den økende etterspørsel etter tonnasje har senere satt alle tankskip i fart, og bare en ubetydelig del av flåten lå opplagt ved utgangen av året.

Den opplagte verdenstonnasje har svinget mellom 3,2 og 3,9 mill. bruttotonn. Gjennomsnittlig hadde 5 pst. av verdensflåten vært

Pr. 1ste i hver måned	Opplagt norsk tonnasje		Opplagt verdens-tonnasje	
	I alt	I pst. av middelflåten	I alt	I pst. av flåten pr. 1 juli
	1600 br. t.	Pst.	1000 br. t.	Pst.
Januar 1939	261	5,4	3174	4,6
Februar »	296	6,2	3271	4,7
Mars »	346	7,2	3393	4,9
April »	392	8,2	3493	5,0
Mai »	272	5,7	3898	5,6
Juni »	141	2,9	3689	5,3
Juli »	169	3,5	3548	5,1
August »	413	8,6	3292	4,7
September »	358	7,5	3329	4,8
Oktober »	—	—	3383	4,9
November »	—	—	3426	4,9
Desember »	—	—	3409	4,9
Gj.snitt 1939 ¹⁾	298	¹⁾ 6,2	3442	5,0
» 1938	154	3,3	2623	3,9
» 1937	4	—	2386	3,6
» 1936	121	2,9	4537	7,0
» 1935	258	6,4	6157	9,5

¹⁾ Gjennomsnitt for månedene januar—august.

oppagt i 1939, altsa en litt lavere prosent enn for den norske flate. Dette skyldes det dårlige tankmarked, som brakte forholdsvis mange tankskip i oppdrag for Norges vedkommende.

Etter den sterke nykontraheringen av skip som har funnet sted i de siste år har den norske flate hatt en stor tilgang på ny tonnasje i 1939. Alt i alt hadde flåten en økning på 365 000 bruttotonn. Største delen av denne tonnasje, eller ca. 300 000 br.tonn besto av nybygde motorskip, mens ca. 31 000 br.tonn var eldre dampskip kjøpt inn fra utlandet. På den annen side var avgangen i flåten i alt 275 000 br.tonn. Av denne var ca. 170 000 tonn salg til utlandet av eldre damp- og motorskip. Ved forlis gikk fra i alt 76 000 br.tonn, hvorav ved krigsforlis 62 000 br.tonn. Nettoøkningen i flåten ble følgelig liten i 1939, nemlig bare 89 000 br.tonn eller ca. 1,9 pst. av flåten ved begynnelsen av året. Til sammenlikning kan nevnes at i 1938 hadde flåten en økning på 213 000 br.tonn og i 1937 på 342 000 br.tonn. Pr. 1 januar 1940 var flåten på i alt 4 846 000 br.tonn. Henimot 2 tredjedeler eller 64 pst. av denne tonnasje består av motorskip. Av den samlede tonnasje er ca. 40 pst. tanktonnasje: ca. 1 902 000 br.tonn (ekskl. hvalkokerier).

Nykontraheringen av skip har vært liten i 1939. Etter den livlige kontrahering som

fant sted i de 2 foregående år er de fleste verksteder både i og utenfor Skandinavia fullt opptatt ennå et par år. Etter Det norske Veritas' oppgaver var det pr. 1 januar 1940 under bygging og bestilt for norsk regning en tonnasje på i alt 660 000 br.tonn mot 721 000 br.tonn 1 januar 1939 og 525 000 br.tonn pr. 1 januar 1938. Av de 660 000 br.tonn pr. 1 januar 1940 var 390 000 tonn tanktonnasje.

Skipsfartens bruttoinntekter var i 1938 697 mill. kr. I 1939 vil den opptjente bruttofrakt bli betydelig høyere. For de første 8 måneder av 1939 vil Byrået anslå bruttofraktene til henimot 450 mill. kr. For de siste 4 krigsmåneder er det derimot vanskelig å gjøre noen beregning. Skipenes oppbringelse i kontrollhavnene har ført til store tidstap, og mange skip er gått tapt ved krigsforlis. En betydelig del av den norske flåte har vært tidsbefraktet i 1939, antagelig minst 50 pst., og av disse skip har mange seilt på gamle kontrakter. I en rekke tilfelle har disse skip fått sine rater revidert på grunn av krigsforholdene, og dermed fått sine driftsutgifter dekket, men mange har ikke fått tilstrekkelig vederlag for sine økte utgifter. Dessuten har de fleste tidsbefrakte skip vært sluttet til frakter i engelsk valuta og lider derved kurstap.

Etter det som er nevnt foran om den voldsomme fraktstigning i de siste måneder av året må en dog vel kunne regne med minst samme fraktkelop for de siste 4 krigsmåneder som for de første 8 fredsmåneder, og kommer da opp i et bruttofraktkelop for hele 1939 på 900 à 1 000 mill. kr.

Etter redernes oppgaver utgjorde de utbetalte driftsutgifter i utlandet i 1938 272 mill. kr. eller ca. 39 pst. av fraktkelopet. Som nevnt foran er skipsfartens driftsutgifter gått voldsomt opp i krigsmånedene. Men denne stigning skyldes for den vesentligste del krigsforsikringen av skipene og de økte mannskapshyrer. Disse utgifter er imidlertid blitt betalt i Norge.

Den del av driftsutgiftene som er betalt i utlandet er utvilsomt også steget betydelig, men da det i bruttofraktkelopet går inn dekning for krigsassuranse og krigshyrer som altså er blitt betalt her i landet, vil ved oppgjøret av vår betalingsbalanse overfor utlandet for 1939 nok en større prosent av bruttofrakten komme som inntekt for landet enn tilfelle var i 1938.

Den politiske usikkerhet før krigen la en demper på aksjeomsetningen. Fra høsten 1938 og til krigsutbruddet 1 september 1939 var det forholdsvis små forandringer på skipsaksjemarkedet.

Følgende kursindekstall etter Byråets aksje-

indeks viser svingningene i kursene på skipsaksjer i løpet av de siste år:

	1936	1937	1938	1939
Januar	83,5	132,2	150,1	143,7
Februar.....	85,6	132,9	140,6	142,0
Mars	84,2	147,2	129,7	135,9
April	84,6	168,7	127,7	133,0
Mai	85,5	153,6	127,3	138,1
Juni	86,4	157,4	123,2	137,6
Juli	89,3	163,6	128,8	137,3
August	90,3	174,2	133,1	136,6
September ...	93,4	171,2	135,5	180,6
Oktober	103,9	159,5	140,1	167,6
November....	116,0	147,0	142,1	170,9
Desember	120,3	146,6	142,6	169,2

I forbindelse med det stille fraktmarkedet i begynnelsen av 1939 gikk kursene noe ned i de første måneder av året. Indekstallet sank fra 143,7 i januar til 133,0 i april. Oppsvinget på fraktmarkedet i mai brakte en midlertidig bedring i kursene. Indekstallet kom således opp i 138,1 for denne måneden, men falt igjen utover sommeren.

Da krigen kom satte det inn en kortvarig hausse på aksjemarkedet. Kursindekstallet gikk opp fra 136,6 i august måned til 180,6 i september. Men tilbakeslag meldte seg allerede i siste del av september, og i oktober var indekstallet nede i 167,6. Senere har det vært enkelte tilløp til stramning i kursene, men indekstallet er ikke kommet synderlig høyere opp. I desember lå det på 169,2.

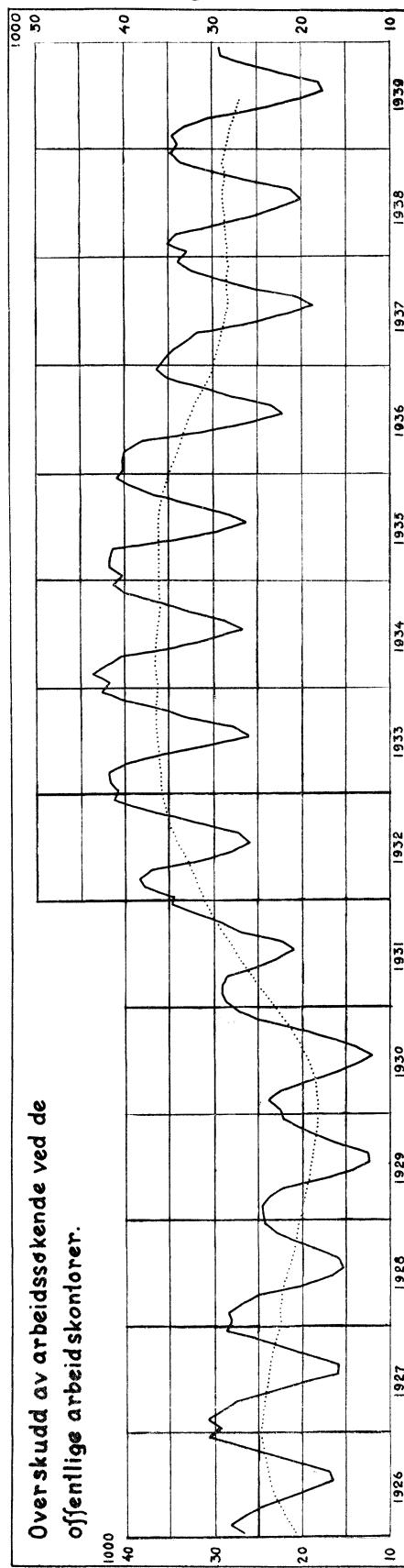
Arbeidsledigheten.

Etter en sterk nedgang i arbeidsledigheten i 1936 som fortsatte i storparten av 1937 steg arbeidsledigheten igjen i 1938, men fra første kvartal 1939 gikk den igjen ned og utviklingen i dette år har stort sett vært meget gunstig. Situasjonsrapportene fra arbeidskontorene pr. 15 hver måned viser at tallene i 1939 i alle måneder, unntatt januar og april, var lavere enn i 1938 og at den gunstige utvikling har vært mest utpreget fra juni måned. Dette trer tydelig fram av følgende tallrekke:

Antall arbeidsledige.
Stigning (+) eller fall (-)
i forhold til året før

Januar	+	3,3	pst.
Februar	+	2,0	»
Mars	+	3,0	»
April	+	0,7	»
Mai	+	3,0	»
Juni	+	9,6	»
Juli	+	12,7	»
August	+	14,8	»
September	+	13,2	»
Oktober	+	13,0	»
November	+	13,8	»

Fig. 22.

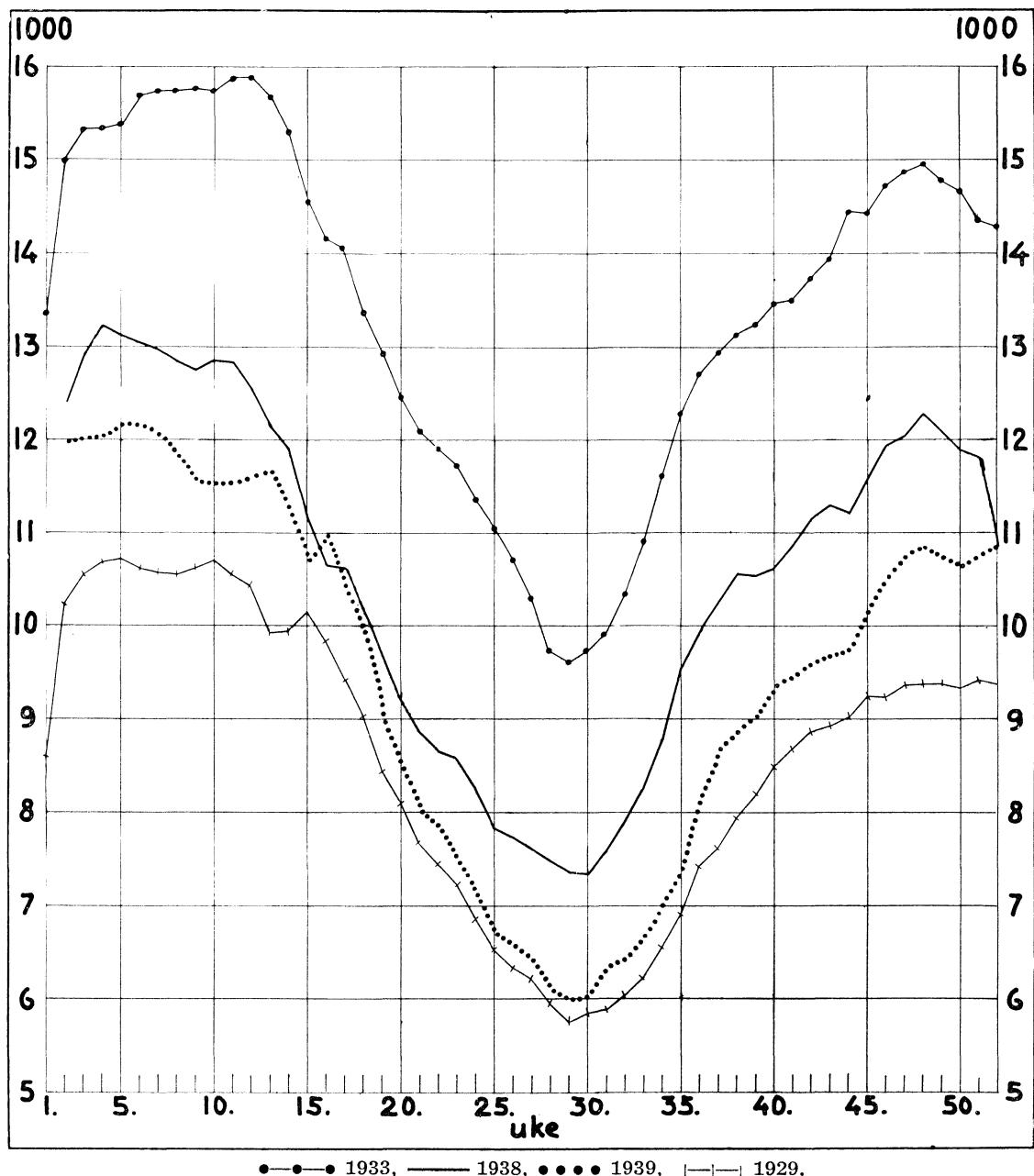

Følger en utviklingen særskilt for industrien — se tabellen side 45 — etter det beregnede tall av arbeidssøkende menn ved utgangen av hver måned, viser månedene januar til april høyere tall i 1939, de andre månedene lavere tall. Differansen mellom tallene i 1939 og i 1938 steg sterkt fra mai til august. I september falt den som følge av krigsutbruddet, men i oktober steg den på ny.

Tar en ut en del større industrigrupper — metall- og maskinindustri, trevareindustri, bekledningsindustri og nærings- og nytelses-

middelindustri — viser de i årets 10 første måneder i gjennomsnitt alle en del fall i forhold til det samme tidsrom i 1938. Men bevegelsen er noe forskjellig i de forskjellige grupper. I metall- og maskinindustrien hadde månedene januar til april 1939 høyere tall enn de tilsvarende månedene i 1938, men differansen var stadig synkende. Etter april lå tallene i 1939 lavere, fra mai steg differansen sterkt til august, men i september etter krigsutbruddet sank den betydelig, men viste på litt stigning i oktober. I trevareindustrien

Fig. 23. Arbeidsledighet.
Oslo Arbeidskontor. Ukerapporter. Ledigmeldte ved ukens slutt.

var forholdet mellom de to år ujevnt. Mars, april og mai viste høyere tall i 1939, de andre måneder lavere tall. I nærings- og nyttelsesmiddelindustrien lå alle måneder i 1939 lavere enn de tilsvarende i 1938. Differansen var noe variabel, men størst i september og oktober. I bekledningsindustrien viste månedene mai til september høyere tall i 1939, de andre måneder lavere tall. Differansen mellom de to år var ikke stor, når en unntar januar måned som i 1939 lå betydelig under 1938. Arbeidsledigheten i bygge- og anleggsvirksomheten lå lavere i 1939 enn i 1938. Differansen var størst i januar og i mai—juli. September viste også i disse grupper et tilbakeslag, men differansen steg på ny i oktober.

Av de andre ervervsgrupper viste i årets første 10 måneder i gjennomsnitt landtransport og ulært arbeid lavere tall i 1939, sjøfart og handel litt høyere tall.

Når en unntar januar og april som viste høyere tall i 1939, var tallene for ulært arbeid i 1939 mye lavere enn i 1938 og det var stigning i forskjellen i høstmånedene. For sjøfart lå tallene i januar til april og i oktober høyere i 1939 enn i 1938, de andre måneder hadde lavere tall i 1939. Men bevegelsen var ujevn og særlig i høstmånedene uregelmessig som følge av krigen. Gruppen handel viste høyere tall i 1939 i de første 5 måneder og lavere i de neste 5. Bevegelsen var noe variabel.

Arbeidsledighetsoppgavene fra 10 fagforbund viser i alle de 10 måneder det er oppgaver for lavere tall i 1939 enn i 1938. Bevegelsen i de enkelte grupper viser — hvor gruppene kan jevnføres — samme utvikling som arbeidskontorenes tall.

Ukerapportene fra Arbeidskontoret i Oslo viste i forhold til foregående år en ugunstig utvikling i arbeidsledigheten i de første måneder 1938. Men deretter svarte bevegelsen omtrent til 1937 og fra september av viste Oslo-tallene en absolutt bedring. Denne fortsatte i 1939. Når en unntar et tilbakeslag i mars og april, viste Oslotallene i første halvår 1939 en stadig mere utpreget bedring. I 2net halvår fortsatte denne utvikling. Differansen i forhold til foregående år viste gjennomgående sterkt stigning inntil den 35te uke. Men fra den 36te uke kom det med krigens utbrudd et tilbakeslag. Etter den tid er nivået i forhold til 1938 noe variabelt, men tallene ligger i alle uker betydelig lavere i 1939.

Tallene for beskjeftigelsen i næringslivet viser for de 3 første kvartal av 1939 en stigning i beskjeftigelsen i forhold til tallene for de 3 første kvartal av 1938 på i alt 3,3 pst. En legger merke til at stigningen i beskjeftigelsen har vært tiltagende i de 3 kvartalene

av 1939. Tallet for mars 1939 lå således 2 pst. høyere enn det tilsvarende tall for mars 1938. Juni 1939 lå 3 pst. høyere enn juni 1938 mens september 1939 lå 5 pst. høyere enn det tilsvarende tall for september 1938.

Tallene for industrien alene viser en noe svakere stigning i beskjeftigelsen fra 1938 til 1939. For de 3 første kvartal var stigningen her 1,3 pst.

Utviklingen innen de enkelte industrigrønner har vært noe forskjellig. Det har vært stigning i beskjeftigelsen i jern- og metallindustrien, kjemisk og elektrokjemisk industri og i tekstilindustrien, mens det har vært nedgang i bl. a. olje- og fettindustrien og i lær- og gummivareindustrien.

Indekstallene for byggevirksomheten viser en meget sterkt stigning i beskjeftigelsen i 1939. Tallet for de første 3 kvartal av 1939 ligger 14,0 pst. høyere enn de tilsvarende tall for 1938. For de andre næringsgrener har det bare vært små variasjoner fra 1938 til 1939.

Sammenligner en tallene for beskjeftigelsen med de offisielle arbeidsledighetstallene, viser tallene for beskjeftigelsen som nevnt en stigning på 3,3 pst. for de 3 første kvartal 1939 sammenlignet med det samme tidsrom 1938. Tallene for arbeidsledigheten viser derimot en nedgang på 6 pst. i de første 9 måneder av 1939, sammenlignet med de tilsvarende måneder for 1938. Det ulike beregningsgrunnlag tillater selvsagt ingen direkte sammenligning mellom disse to tall.

Offentlige finanser.

Kommunenes finanser er bedret atskillig i de 4—5 siste årene. Staten har som kjent ytt store beløp til støtte for kommunene, både direkte ved tilskudd til budsjetten og indirekte ved forskjellige bevilgninger, vesentlig til avhjelp av arbeidsledigheten. Kommunenes gjeldsbyrde er også lettet atskillig. I de fire budsjettårene 1934—35 til 1938—39 har 278 kommuner fått kapitalakkord, og mange kommuner har kunnet nytte det gunstige lånemarkedet til fordelaktige konverteringer. Men den viktigste årsak til bedringen i de kommunale finanser er de forholdsvis gode tider vi har hatt i de siste årene. Den antatte inntekt for hele landet var etter den kommunale skatteklikningen for budsjettåret 1935—36 (inntektsåret 1934) 1 954 mill. kr., for 1936—37 (1935) 2 076 mill. kr., for 1937—38 (1936) 2 306 mill. kr., for 1938—39 (1937) 2 655 mill. kr. og for 1939—40 (1938) — ifølge en foreløpig telling — 2 879 mill. kr. Skattoret har derfor gjennomgående gått litt ned i disse årene, enda utlikningsbeløpet er steget ganske betydelig.

De samlede kommunale skatter og avgifter var for budsjettåret 1934—35 252 mill. kr., for 1935—36 258 mill. kr., for 1936—37 277 mill. kr., for 1937—38 325¹⁾ og for 1938—39 (1937) ca. 383¹⁾ mill. kr. Det gjennomsnittlige skattøre var for de samme år 16,88, 16,69, 16,39, 16,10 og 16,34. For 1939—40 er ikke fullstendige innberetning r om skattelikningen kommet inn; men foreløpige beregninger viser at det antakelig er en liten nedgang i det gjennomsnittlige skattøre. I 127 kommuner er inntektskattøret lavere og i 72 kommuner er det høyere enn i 1938—39. Imidlertid er kommuneskatten fremdeles svært høy i en stor del av kommunene. I inneværende budsjettår (1939—40) har bortimot halvdelen av kommunene et skattøre på ca. 18 med normaltabelens skatlefri fradrag redusert med 40—50 pst.

Samtidig med at utlikningsbeløpet er steget og skattøret gjennomgående har gått litt ned, har skattene gått bedre inn. Årets skattekostnader beregnet i prosenter av utliknet skatt for året var i budsjettårene 1935—36 til 1938—39 henholdsvis 17,1, 15,2, 15,0 og 13,8 pst.

Om inneværende års kommunebudsjetter (1939—40) er å si at skatteinntektene har steget p. g. av stigningen i likningsansettelsene. Men utgiftene har også steget. Skoleutgiftene (særlig p. g. av de nye skolelovene), veiutgiftene og til dels også fylkesskatten har steget ganske sterkt. Også kommunenes alminnelige utgifter til administrasjon er steget p. g. av stigning i priser og lønninger. Krigen vil også føre med seg nye utgiftsposter for kommunene. Det kan derfor komme vel med at budsjettet for mange kommuner er styrket ved økt bevilgning til skattetap, enda skattene — som før nevnt — gjennomgående har gått bedre inn i de senere år. — Statens tilskudd til vanskeligstilte kommuners budsjetter er ca. 8,8 mill. kr. mot 9,0 mill. kr. i 1938—39.

Kommunenes lånegjeld er redusert sterkt i de senere år fra 1 507 mill. kr. i 1926 — da den var på det høyeste — til 1 198 mill. kr. i 1939. Men en stor del av denne nedgangen skyldes gjeldsakkordene. I budsjettårene 1938—39 viste kommunenes lånegjeld en nettonedgang på 10 916 000 kr. Bruttonedgangen var 39 255 000 kr. Av dette faller 23 210 000 kr. på 39 kommuner som fikk kapitalakkord og 16 045 000 kr. på 440 kommuner der gjelden ble redusert ved avbetaling. Men samtidig steg lånegjelden i 164 andre kommuner med i alt 28 339 000 kr. Ser en bort fra gjeldsakkordene ville altså kommunegjelden ha vist

en netto stigning på 12 294 000 kr. i 1938—39. Det tilsvarende tall for 1937—38 var en netto stigning på 15 992 000 kr.

Kommunenes forvaltningsgjeld (restanser på fylkesskatt, refusjonskrav og varegjeld, restanser til sykehus, funksjonærer m. v.) var i 1936 26,4 mill. kr., i 1937 21,0 mill. kr., i 1938 16,4 mill. kr. og i 1939 13,4 mill. kr.

Statstregnskapet for budsjettåret 1938—39 viser etter den statistiske oppstilling på sidene 84 og 85 et overskudd på 52,1 mill. kroner, mens overskuddet i forrige budsjettår var 45,5 mill. Selve budsjettregnskapet er gjort opp med et overskudd på 51,4 mill. kroner i 1938—39. Forskjellen skyldes at Byrået i sin statistikk har tatt med en del beløp som er holdt utenfor budsjettregnskapet, men som er ført på kapitalforskyvningsskonto. I Byråets oppstilling er bl. a. inntektsført godskrevne renter av grunnfondene i de statsgaranterte banker, 0,6 mill. kroner. Dessuten er de lå nemidler som er brukt til Nøytralitetsfondet, 52 mill. kroner, tatt med under kapitalinntekter, mens de er holdt utenfor i budsjettregnskapet. Det beløp som pr. 30 juni 1939 ikke var brukt av Nøytralitetsfondet, 43,4 mill. kroner, figurerer i den statistiske oppstilling under avsetning til fond.

En vil understreke at overskuddet er et regnskapsoverskudd, og således gir uttrykk for hvor mye større inntektene + lå nemidler ført opp på budsjettet er, enn utgiftene. Overskuddet betyr derfor i virkeligheten at en har brutt så mye mindre av lå nemidler.

Tar en hensyn til endringene i summen av de utgiftsbevilgningene som årligårs føres over til rådighet i neste termin, blir nettooverskuddet etter budsjettregnskapet 1938—39 49,8 mill. kroner. De overførte utgiftsbevilgningene viser nemlig en stigning på 1,6 mill. kroner.

Overskuddet i 1938—39 skyldes utelukkende at inntektene er steget. Den ordinære og ekstraordinære skatt på formue og inntekt oversteg således anslaget med 22,7 mill. kroner og forbruksskattene ga hele 48,3 mill. mer enn anslått og etterbevilget. Av denne merinntekt ut over bevilgningene faller 26,3 mill. kroner på tollen, 5,8 på den alminnelige omsetningsavgift, 2,5 på luksusskatten, 4,1 på brennevinsavgiften, 1,9 på ølavift, 2,3 på sjokolade- og sukker-vareavgift, 5,3 på tobakkstempelavgift, 1,5 på bevertringsskatt og 1,1 på omsetningsavgift av visse varer. På den annen side ble margarinavgiften 2,9 mill. kroner mindre enn anslått.

De andre skatter og avgifter ga 1,6 mill. kroner mer enn ventet.

¹⁾ Inklusive alderstrygdavgiften som for 1937—38 utgjorde 20,5 mill. kr. og for 1938—39 24,1 mill. kr.

På utgiftssiden ble underskuddet ved Statens forretningsdrift 8,6 mill. kroner større enn anslått. Renter av den investerte kapital er da belastet driften. Videre skal en peke på at utgiftene til forsvaret oversteg bevilgningene med henimot 14 mill. kroner og til skolevesenet med vel 7 mill.

Statsgjelden er gått opp med 35,5 mill. kroner, fra 1 428,7 til 1 464,2 mill., men Statens nettokapital er allikevel økt med 54,9 mill. kroner.

Regnskapet for første kvartal 1939—40 viser et underskudd på 9,3 mill. kroner, mens underskuddet i samme kvartal forrige termin var 19,3 mill. Når resultatet er bedre i 1939—40 enn i forrige budsjettår, skyldes det at inntektene er økt betydelig. De samlede driftsinntekter var i alt 148,6 mill. kroner, eller vel 10 mill. større enn i første kvartal forrige termin. Av dette ga statsskatten 35,8 mill. kroner, eller 3 mill. mer enn i første kvartal 1938—39. Tollen ga 38,3 mill. kroner, eller 2,2 mill. mer enn i de 3 første måneder av forrige termin og veiavgiftene var henholdsvis 12,2 og 7,9 mill. kroner. Den svikt som krigen førte med seg, viste seg først i annet kvartal da bensinimportørene har en viss henstand med innbetalingen av avgiften. Den alminnelige omsetningsavgift ga ca. 1,5 mill. kroner mindre enn i første kvartal forrige budsjettår. Dette henger sammen med at forfallsdagen for innbetalingen av avgiften er skutt ut 3 uker. På samme måte skyldes nedgangen i inntekten av luksusskatten, 0,2 mill. kroner, henstand med betalingen av bilskatten. Skjenkeavgiften som har avløst den tidligere bevertingsskatt, innbrakte 2,2 mill. kroner, mens bevertingsskatten i første kvartal forrige budsjettår ga 2,8 mill. kroner. De andre større inntektsposter viser alle (unntatt arveavgiften og brennevinstilvirkningsavgiften) stigning i forhold til første kvartal 1938—39.

Driftsutgiftene var i alt 145,1 mill. kroner, eller 8 mill. kroner større enn i første kvartal 1938—39. Underskuddet av Statens forretningsdrift var imidlertid 4,8 mill. kroner mindre enn i første kvartal 1938—39. Det er altså de alminnelige utgifter som viser stigning, særlig til formål som sorterer under Forsvarsdepartementet, Arbeidsdepartementet og Finansdepartementet.

Av kapitalutgiftene er gått med til Statens anlegg m. v. 19,4 mill. kroner mot 16,5 mill. i første kvartal forrige budsjettår, og til avdrag på statsgjelden er brukt henholdsvis 13,5 og 11,5 mill. kroner. De samlede kapitalutgifter 32,9 mill. kroner, er delvis dekket av driftsoverskuddet, 3,5 mill. kroner, delvis av innbetalte bidrag og avdrag, 0,6 mill. kroner, mens det til resten, 28,8 mill. kroner, er brukt andre kapitalmidler. Av disse er inntektsført en fjerdepart av bevilgningene for hele ter-

menen, eller 19,5 mill. kroner, slik at det blir et underskudd i regnskapet på 9,3 mill. kroner.

Inntektene har fortsatt å gå bra inn også i månedene oktober—november. Etter Finansdepartementets månedsoppgjør løp det således inn på en del større inntektsposter 58,3 mill. kroner i oktober og 59 mill. kroner i november mot henholdsvis 56,6 og 55 mill. kroner i de samme måneder i 1938. Det er særlig inntektsskatten og tollinntradene som har økt.

Sluttord.

På en måte er det lett å gi et sammendrag av den økonomiske utvikling i vårt land i 1939. Tar man utgangspunkt i nivået i foregående år, er det ikke vanskelig å konstatere framgang. På de fleste felter innen vårt næringsliv er tallene større i 1939 enn de var i 1938. På mange felter er til og med resultatene bedre enn de var i 1937 som hittil har stått som et konjunkturtoppå. Sett i forhold til nivået i foregående år synes derfor 1939 å skille seg ut som et økonomisk godt år.

Men en slik dom bare etter totaltallene for året gir ikke noe fullstendig bilde av utviklingen i det økonomiske liv eller av situasjonen ved årets utgang. Totaltallene sier nemlig ikke noe om at utviklingen i årets løp ikke har vært jevn og ensartet. Som det stadig har vært fremhevet i de foregående avsnitt, er det nødvendig å skille mellom to perioder, en fredsperiode fram til september og en krigsperiode i de 4 siste måneder av året. I disse to perioder har den samlede bevegelse i næringslivet vært forskjellig. Dette er imidlertid ikke det viktigste i denne forbindelse. Av langt større betydning er det at vi ikke i denne for næringsslivet har vært ganske andre i den siste periode. Til tross for all den kontroll og statsregulering som er vokst fram i de senere år, kunne man fram til september si at lønnsomhetsprinsippet enda var den viktigste dirigator av det økonomiske liv her i landet. Etter 1 september har en her som i andre land måttet gi forsyningsspolitiske og sosialpolitiske hensyn forrang på alle punkter hvor de har kollidert med det rene lønnsomhetsbegrepet. Statskontroll over næringsdriften, slik som priskontroll, valutakontroll, kontroll med utenrikshandelen osv. har derfor i den siste del av året gitt den økonomiske virksomhet et annet grunnlag. Det er et meget viktig moment å ta i betraktning ved dommen om året 1939.

Det annet moment vi vil understreke er at de statistiske tall som gir uttrykk for at stillingen i øyeblikket er meget god ikke kan tas som et varsel for utviklingen framover i 1940. En vet at det er store farer som truer det

høye virksomhetsnivå i norsk næringsliv idag, farer som ikke på noen måte enda har fått sitt uttrykk i tall. En må derfor understreke at slik som stillingen ligger an, har de mange tall som forteller om stor virksomhet og omsetning i 1939 lite vitnekraft utover øyeblikket. Vi har hatt en meget gunstig økonomisk utvikling i 1939. Men selv om vi konstaterer dette faktum, berettiger det oss ikke til noen tilsvarende optimisme for den nærmeste fremtid. Så raskt som forholdene utvikler seg i disse dager har vi ingen garantier for at situasjonen ikke kan endre seg med et slag.

Det er nødvendig å presisere disse begrensninger før man summerer opp hovedresultatene for 1939 forat man ikke av de store tall skal være tilbøyelig til å tegne et for lyst bilde av situasjonen. På den annen side bør man ikke selv om utsiktene for fremtiden kan virke trykkende, redusere det faktum at produksjon og omsetning i 1939 virkelig har vært usedvanlig stor. For industriproduksjonen ble det således en stigning på 6 pst. fra 1938, som i og for seg var et rekordår. Selv om produksjonsmengden i jordbruksdelen ikke blir direkte rekordmessig, så er den i alle fall betydelig større enn for et gjennomsnittsår i den senere tid. Handelen blir både for innførselen og utførselen større i 1939 enn både i 1938 og 1937. Denne næring har vært tydelig preget av forsyningskjøpene som har forekommet i ikke liten utstrekning i hele 1939. For de fleste varer er derfor vår forsyningssituasjon for øyeblikket ganske god.

I skipsfarten har krigsforholdene avspeilt seg ved rekordmessige bruttofrakter, store utgiftsstigninger og alvorlige tonnasjetap. Tross alt er vel imidlertid skipsfarten i dag vår mest høykonjunkturpregede næring.

Tross den forserte forsyningsspolitikk er vår valutasituasjon meget gunstig. I lys av de voldsomme omskiftninger som et krigsutbrudd betyr, må man også si at utviklingen innen vårt penge- og finanssystem har vært tilfredsstillende. Det har ikke vært noen tegn til panikk, forholdene er fortsatt rolige. Men en må også understreke at stramningen på pengemarkedet er stor og at finansieringen av fremtidens virksomhet er alt annet enn lett. Vårt økonomiske livs fremtid er i høy grad av-

hengig av hvordan de vanskeligheter disse problemer reiser, vil bli løst.

Så lenge landet kan holde seg nøytralt og så lenge tilførsels- og avsetningsvanskelighetene ikke blir betydelig større enn de er i dag, er det ikke usannsynlig at virksomheten vil holde seg godt oppe, selv om en må regne med at det på enkelte områder som i byggevirksomheten vil bli betydelige innskrenkninger, og selv om en må regne med omlegging av virksomheten i den retning som en krigssituasjon i verden fører til. En må imidlertid være forberedt på at vanskelighetene med råstofftilførsel etter hvert vil kunne gjøre seg mer og mer gjeldende. En kan derfor ikke regne med at produksjonen fortsatt kan holdes oppe på toppnivå om forholdene for den internasjonale handel ytterligere forverres.

Det sentrale økonomiske og sosiale problem i tiden framover blir spørsmålet om muligheten av å opprettholde befolkningens levestandard. Spørsmålet har to sider: det ene er det rent forsynings- og produksjonsmessige. Hvilke varemengder kan vi skaffe inn fra utlandet og hvilke varemengder kan vi selv produsere? Det annet er et spørsmål om lønns- og prisforhold. Prisstigningen siden september har allerede gjort et skår i de fastløntes levestandard. Naturlig nok har kravet reist seg om kompensasjon, et krav som gjennom den nylig avsagte voldgiftsdom er innrømt på den måte at det er gitt full kompensasjon for den prisstigning som har vært, og vil bli gitt $\frac{3}{4}$ kompensasjon for den prisstigning som kommer. En kan her faktisk si å ha knesatt prinsippet om fordelingen av den forarming som en krig realøkonomisk fører med seg.

I hvilken grad dette problem kan løses uten store interessekonflikter og uten at en søker løsningen i den lettvinde, men samfunnsmessig sett uhyre farlige utvei inflasjon, står det enda igjen å se.

Det nye statsbudsjettet viser at forsvars- og beredskapspolitikk i det kommende år vil kreve mye. Dette betyr i virkeligheten at selv om folkets samlede produksjon i gunstigste tilfelle kan økes noe, så må produksjonskrefter som tidligere har tjent forbrukets interesse, løsgjøres for å stilles til statens disposisjon. En slik utvikling betyr og må bety en senket levestandard i landet.

Det Statistiske Sentralbyrå, Oslo 13 januar 1940.

Gunnar Jahn.

Tabeller.

I. Valutakurser og prisnivå.

År og måneder	a) Valutakurser					b) Prisnivå i Norge									
	Notering i kr. på Oslo Børs for:					N. kr. i pst. av gull-paritet	Indeks for engrospriser								
	\$	£	Fr. fr. c.	Sv. kr.	D. kr.		Total-	Jordbruksvarer	Forstoffer og gjødning	Kolonialvarer	Industrivarar	I alt	Immorforsørvarer	Innenlandske varer	
							indeks	Vegetabiliske	Animalske	I alt	Råvarer og halvfabrikata	Helfabrikata	I alt		
Pari	3,73	18,16	14,62	100,00	100,00	100,0									
1922	5,75	25,40	47,16	150,40	120,49	65,3	151,3	—	—	—	—	—	—	—	—
1923	6,04	27,59	36,65	160,53	110,85	62,2	174,2	—	—	—	—	—	—	—	—
1924	7,20	31,71	37,64	189,23	120,47	52,0	165,0	—	—	—	—	—	—	—	—
1925	5,69	27,46	27,58	152,99	118,42	66,8	151,3	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	4,52	21,95	14,82	121,04	118,48	83,4	129,2	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	3,843	18,675	15,12	103,11	102,78	97,3	108,9	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	3,747	18,231	14,74	100,49	100,29	99,6	102,2	112,6	104,5	107,2	104,6	146,4	88,3	99,4	94,8
1929	3,749	18,200	14,73	100,46	100,07	99,6	97,0	99,3	99,7	99,6	99,5	135,5	85,3	95,3	91,1
1930	3,738	18,169	14,72	100,43	100,10	99,8	89,5	88,0	97,2	94,2	78,3	102,4	79,5	92,1	86,9
1931	4,050	18,080	15,97	100,92	100,29	93,5	79,3	72,7	84,6	80,7	66,2	89,4	74,0	82,6	79,0
1932	5,583	19,463	22,01	102,99	104,83	67,2	79,7	75,5	75,6	75,5	69,5	111,8	72,8	84,5	78,0
1933	4,816	19,743	23,53	103,23	89,42	62,7	79,5	76,0	71,5	73,0	68,2	116,3	73,8	84,5	80,1
1934	3,975	19,900	26,12	102,85	89,25	56,3	81,0	75,2	75,9	75,7	69,5	110,4	76,0	86,0	84,3
1935	4,082	19,900	27,02	102,85	89,25	54,5	83,1	83,6	81,3	82,0	75,9	105,5	76,5	82,1	85,4
1936	4,025	19,900	24,70	102,85	89,25	55,2	87,4	86,9	85,6	86,0	83,6	103,6	82,3	90,2	86,9
1937	4,043	19,900	16,55	102,85	89,25	54,7	101,6	109,5	94,4	99,3	94,3	106,3	106,1	101,2	103,2
1938	4,090	19,900	11,93	102,84	89,25	54,1	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1939	4,315	19,110	11,09	103,65	88,07	—	101,7	90,6	99,2	96,6	98,9	113,2	103,0	102,6	102,8
1937							5)	101,7	90,6	99,2	96,6	98,9	103,0	102,6	105,7
Jan	4,973	19,900	19,15	102,85	89,25	54,3	93,8	101,9	86,0	91,2	89,2	104,4	93,5	95,4	94,6
Feb	4,084	19,900	19,15	102,85	89,25	54,2	95,9	102,9	86,6	91,9	92,4	106,6	96,0	98,3	97,3
Mars	4,092	19,900	18,97	102,85	89,25	54,1	98,1	103,9	88,5	93,5	92,1	107,6	99,9	100,4	100,2
April	4,068	19,900	18,44	102,85	89,25	54,4	100,4	110,9	87,3	94,9	93,9	106,4	104,4	102,6	103,4
Mai	4,047	19,900	18,25	102,85	89,25	54,7	102,2	110,6	90,0	96,7	97,4	106,4	108,5	102,9	105,2
Juni	4,050	19,900	18,17	102,85	89,25	54,7	102,7	110,7	91,4	97,6	95,6	106,4	109,1	103,2	105,7
Juli	4,025	19,900	15,56	102,85	89,25	55,0	104,3	114,0	99,0	103,8	93,7	107,0	108,8	103,2	105,5
Aug	4,012	19,900	15,20	102,85	89,25	55,2	104,2	113,0	98,5	103,2	94,0	107,8	109,5	102,8	105,6
Sept	4,036	19,900	14,50	102,85	89,25	54,8	105,0	111,7	101,1	104,5	94,3	107,8	111,3	102,8	106,3
Okt	4,034	19,900	13,69	102,85	89,25	54,9	105,0	110,8	100,8	104,0	95,4	107,4	111,9	102,5	106,4
Nov	4,002	19,900	13,74	102,85	89,25	55,3	104,3	111,6	101,9	105,1	96,6	104,6	111,6	100,3	105,0
Des	4,001	19,900	13,75	102,85	89,25	55,3	103,6	112,5	102,1	105,5	97,2	102,6	108,9	99,9	103,7
1938							5)	103,6	112,5	102,1	105,5	97,2	102,6	108,9	105,1
Jan	3,998	19,900	13,53	102,85	89,25	55,4	103,0	112,9	99,8	104,1	99,2	101,8	107,7	100,0	103,2
Feb	3,983	19,900	13,24	102,83	89,25	55,6	102,7	113,2	99,3	103,8	99,2	99,9	105,4	101,2	103,0
Mars	4,010	19,900	12,69	102,77	89,25	55,2	101,3	106,1	98,5	101,0	99,2	98,4	104,5	100,5	102,1
April	4,015	19,900	12,59	102,85	89,25	55,2	100,7	106,3	96,8	99,9	97,7	98,4	103,6	100,6	101,9
Mai	4,022	19,900	11,52	102,85	89,25	55,0	100,8	107,5	97,4	100,7	102,3	98,4	100,9	100,8	101,1
Juni	4,031	19,900	11,37	102,85	89,25	54,9	100,0	104,5	98,7	100,6	102,6	98,4	99,3	99,6	99,5
Juli	4,053	19,900	11,37	102,85	89,25	54,6	100,3	106,4	101,1	102,8	101,6	98,8	97,9	99,9	100,8
Aug	4,093	19,900	11,35	102,85	89,25	54,1	99,1	90,9	103,8	99,6	101,0	98,8	97,2	99,7	98,0
Sept	4,163	19,900	11,35	102,85	89,25	53,2	98,6	86,9	103,7	98,2	100,4	100,0	96,4	99,7	97,7
Okt	4,191	19,900	11,35	102,84	89,25	52,8	98,1	87,5	100,9	96,5	99,5	101,6	96,1	99,6	98,2
Nov	4,245	19,900	11,35	102,85	89,25	52,1	97,8	89,0	100,1	96,5	98,0	102,6	96,1	99,1	97,9
Des	4,278	19,900	11,42	102,82	89,25	51,7	97,6	88,7	99,9	96,3	99,4	102,6	95,0	99,2	97,4
1939							5)	116,3	98,3	106,8	104,3	105,9	133,1	129,5	120,2
Jan	4,282	19,900	11,46	102,81	89,25	51,7	97,3	88,7	96,8	94,4	97,5	103,2	95,9	99,3	97,8
Feb	4,265	19,900	11,45	102,83	89,25	51,9	97,4	89,6	95,3	93,6	97,5	103,4	95,6	100,3	98,2
Mars	4,265	19,900	11,45	102,80	89,25	51,9	97,3	89,6	94,3	92,9	98,1	103,4	95,5	100,3	98,8
April	4,270	19,900	11,45	102,83	89,25	51,8	97,6	89,5	96,1	94,2	97,0	105,8	95,6	100,3	98,1
Mai	4,270	19,900	11,45	102,82	89,25	51,8	98,0	88,9	95,7	93,6	98,3	110,6	95,9	100,3	98,3
Juni	4,268	19,900	11,45	102,76	89,25	51,9	97,6	87,6	93,8	92,0	98,1	109,8	96,2	100,3	98,4
Juli	4,270	19,900	11,45	102,80	89,25	51,8	98,0	87,6	96,3	93,7	98,1	110,0	96,4	100,3	98,5
Aug	4,284	19,820	11,43	103,12	89,25	51,5	98,4	87,9	98,2	95,1	95,9	111,0	96,5	100,6	98,8
Sept	4,400	17,845	10,66	105,25	86,23	49,8	99,9	90,0	102,7	98,9	96,6	112,6	97,8	100,7	99,4
Okt	4,400	17,710	10,45	105,25	85,50	49,9	108,3	91,1	105,1	100,9	99,0	123,6	118,1	104,4	110,6
Nov	4,400	17,350	10,20	105,25	85,50	50,0	114,4	98,8	108,7	105,7	104,3	132,1	123,3	111,8	117,0
Des	4,400	17,350	10,13	105,25	85,50	—	116,3	98,3	106,8	104,3	105,9	133,1	129,5	120,2	129,6

¹⁾ Fra 1 februar 1934 midlertidig paritet 2,20. ²⁾ Før 25 juni 1928 pari 72,00. Pari 14,62 svarende til 0,05895 gr gull pr. franc. Francens gullinnhold senere endret til 0,0441 gr fra 26 september 1936, 0,0387 gr fra 23 juli 1937 og 0,02475 gr fra 17 september 1938. ³⁾ Grunnlag: Til og med 1920 dollarnoteringen i Oslo. 1921—32 kursen på norske kroner i New York. Fra 1933 er tallene hentet fra Folkeforbundets «Monthly Bulletin of Statistics». ⁴⁾ Ny beregning. Etter den gamle beregning var gjennomsnittet for 1928 105,0. ⁵⁾ Fra 1939 ny beregning igjen. Etter den gamle beregning var tallene henholdsvis: 101,5, 91,0, 98,6, 96,1, 99,0, 113,4, 102,8, 103,2, 103,0, 104,5, 99,8.

I. Valutakurser og prisnivå (forts.).

Ar og måneder	b) Prisnivå i Norge (forts.)			c) Prisnivå i forskjellige land								a) Renten				
	Ind. f. eng. p.	Indeks for leveomkostn.		Indeks for engrospriser				Indeks for leveomkostninger ⁸⁾				Norges Banks voksel- diskontor ¹¹⁾	Ørsdagsfelig rente på obl. gasjoner ¹²⁾			
		Økon. Revues indeks	Uten- skatt	Mat- varer	Sve- rige	Dan- mark	Storbri- tannia	Frank- rike	De Forente Stater	Sve- rige	Dan- mark	Storbri- tannia	Frank- rike	De Forente Stater		
1913	100	—	—	100	100	100	100	100	100	—	—	—	—	—	5,50	—
1914	115	—	—	108	—	98	—	98	100	100	100	100	100	100	5,10	—
1922	233	134,9	140,6	173	179	158	—	139	190	199	184	302	97	5,53	—	
1923	233	127,3	132,1	163	201	159	—	144	174	204	169	334	100	5,81	5,19	
1924	269	139,6	152,2	162	226	166	—	141	171	214	171	366	102	6,95	5,54	
1925	251	141,9	155,8	161	210	159	—	148	176	219	173	390	104	5,71	5,46	
1926	196	120,3	119,9	149	163	148	695	143	172	184	170	485	104	5,38	5,24	
1927	160	108,6	105,3	146	154	142	642	137	169	176	164	525	102	4,58	5,10	
1928	155 ¹⁰⁾	101,3	102,5	148	153	140	645	140	173	176	165	519	101	5,50	5,14	
1929	148	96,8	96,1	140	150	137	627	138	169	173	163	556	100	5,54	5,21	
1930	138	94,1	92,3	122	130	120	554	123	164	165	155	572	97	4,54	5,05	
1931	123	89,1	84,9	111	114	104	502	102	158	154	147	589	87	4,65	5,01	
1932	125	87,2	81,5	109	117	102	427	93	156	154	143	535	78	4,63	5,02	
1933	124	86,0	79,4	107	125	101	398	94	153	160	138	516	75	3,67	4,95	
1934	126	86,2	80,2	114	132	104	376	107	155	166	141	511	79	3,50	4,67	
1935	132	88,1	84,1	116	134	106	339	115	156	173	143	469	83	3,50	4,44	
1936	138	90,4	87,5	120	142	113	411	116	158	174	146	504	85	3,54	4,52	
1937	161	96,8	96,1	137	160	131	581	123	162	180	155	630	89	4,00	4,46	
1938	156	100,0	100,0	130	151	122	653	112	166	182	156	689	87	3,50	4,33	
1939	159	101,3	101,7	—	159	—	—	—	169	183	155	—	85	3,83	4,58	
1937																
Jan.	150	92,3	90,0	129	151	124	538	123	158	175	151	—	87	4	12) 4,51	
Feb.	155	92,9	91,3	132	155	125	533	123	—	—	151	581	87	4	4,48	
Mars	160	94,1	92,3	136	158	128	550	126	—	—	151	—	88	4	4,48	
April ...	161	95,0	94,1	138	161	131	552	126	161	178	152	—	88	4	4,48	
Mai	162	95,4	94,7	139	162	133	550	125	—	—	152	606	89	4	4,50	
Juni	163	96,8	95,7	139	161	133	557	125	—	—	155	—	89	4	4,49	
Juli	165	98,0	98,1	140	163	134	582	126	162	180	155	—	89	4	4,49	
Aug.	165	98,1	98,1	140	163	133	603	125	—	—	155	630	89	4	4,48	
Sept.	164	99,5	99,3	140	162	133	630	125	—	—	158	—	89	4	4,41	
Okt.	163	99,8	99,8	139	163	133	628	121	165	183	160	—	90	4	4,40	
Nov.	163	99,8	99,9	137	161	131	621	119	—	—	160	658	89	4	4,37	
Des.	163	99,9	99,6	136	160	130	631	116	—	—	159	—	89	4	4,39	
1938																
Jan.	162	99,7	99,3	135	159	130	636	115	165	184	157	—	88	3 ^{1/2}	4,35	
Feb.	160	100,2	100,3	134	157	127	631	114	—	—	156	688	87	3 ^{1/2}	4,34	
Mars	159	99,9	100,1	132	154	125	634	114	—	—	154	—	87	3 ^{1/2}	4,32	
April ...	159	99,9	100,1	131	151	124	643	112	165	184	156	—	87	3 ^{1/2}	4,34	
Mai	159	100,1	100,5	130	150	123	654	111	—	—	155	692	87	3 ^{1/2}	4,34	
Juni	159	100,6	101,0	130	149	121	660	111	—	—	159	—	87	3 ^{1/2}	4,34	
Juli	158	101,1	102,1	130	149	121	652	112	166	182	156	—	87	3 ^{1/2}	4,34	
Aug.	152	100,6	101,1	128	147	120	649	111	—	—	156	689	86	3 ^{1/2}	4,32	
Sept.	151	99,6	99,1	127	147	118	652	111	—	—	155	—	86	3 ^{1/2}	4,34	
Okt.	151	99,6	99,1	128	149	119	664	110	167	182	156	—	86	3 ^{1/2}	4,32	
Nov.	150	99,3	98,7	127	147	118	674	110	—	—	156	722	86	3 ^{1/2}	4,31	
Des.	151	99,4	98,7	127	147	118	684	110	—	—	155	—	86	3 ^{1/2}	4,35	
1939																
Jan.	149	99,0	98,0	127	147	117	689	110	167	183	155	—	85	3 ^{1/2}	4,35	
Feb.	149	99,3	98,6	127	147	116	685	110	—	—	153	—	85	3 ^{1/2}	4,35	
Mars	149	99,3	98,6	127	146	116	683	110	—	—	153	—	85	3 ^{1/2}	4,35	
April ...	149	99,7	99,5	128	146	117	675	109	168	183	153	—	85	3 ^{1/2}	4,50	
Mai	150	99,9	99,7	129	149	117	684	109	—	—	153	—	85	3 ^{1/2}	4,46	
Juni	150	100,5	100,3	130	147	118	683	108	—	—	156	—	85	3 ^{1/2}	4,45	
Juli	151	100,8	100,9	131	149	118	678	108	169	183	155	—	85	3 ^{1/2}	4,45	
Aug.	151	100,8	100,9	133	149	118	674	107	—	—	155	—	85	3 ^{1/2}	4,41	
Sept.	163	101,3	101,8	143	170	126	—	113	—	—	165	—	86	4 ^{1/2}	4,66	
Okt.	174	102,9	104,2	150	177	133	—	113	171	190	169	—	86	4 ^{1/2}	4,80	
Nov.	184	104,9	108,1	—	185	—	—	113	—	—	173	—	—	4 ^{1/2}	4,89	
Des.	187	106,8	109,2	—	191	—	—	—	—	—	—	—	—	4 ^{1/2}	5,30	

¹⁾ Basis desember 1913—juni 1914 = 100. Tallene til og med 1918 gjelder desember måned i hvert år.²⁾ Basis gj.snitt 1938 = 100. ³⁾ Kommerskollegiet. 1914—1919 Silverstolpes indeks. ⁴⁾ Det Stat. Dept. (1915—1924 Finanstidendes indeks). Omregnet til 1913 = 100. ⁵⁾ Board of Trade. Fra 1936 basis 1930 = 100 omregnet til 1913 = 100. ⁶⁾ Statistique Générale. ⁷⁾ Bureau of Labor's nye indeks omregnet på basis 1913 = 100. ⁸⁾ Årsoppgavene er juni- eller juliindeksstallet i hvert år. I Danmark og Sverige er skatter tatt med i beregningen over leveomkostningene. ⁹⁾ Ny indeks. 1923 = 100. ¹⁰⁾ Ny beregning. Etter den gamle beregning var gjennomsnittet for 1928 104,6. ¹¹⁾ I gj.snitt pr. år og ved utgangen av hver måned. ¹²⁾ Til 1933 gj.snitt av 5 pst. statsobl. 1915 I og II, 1922 og hypotekb.obl. 1915/16/17; fra 1934 til og med 1936 gj.snitt av 4^{1/2} pst. statsobl. 1931 I og II, 1933, hypotekb.obl. 1914 og kom.b.obl. 1933. Fra 1937 gj.snitt av 4^{1/2} pst. statsobl. 1931 I, 1936 I og II, kom.b.obl. 1933 og 1934 og hypotekb.obl. 1936.

II. Penger og kreditt.

Ar og måneder	b) Norges Bank										d) Private aksjebanker og sparebanker					
	Seddelomløp		Folio-innskudd		Utlån		Renteb-verdipapirer, norske ¹⁾	Beh. av gull og valuta	c) Bank-klarering Oslo	Beregnehede tall for alle banker						
	Ultimo-tall	Gjen-nomsnitts-tall	Ultimo-tall	Gjen-nomsnitts-tall	Ultimo-tall	Gjen-nomsnitts-tall	Ultimo-tall	Ultimo-tall		Inn-skudd	Utlån ekskl. pantelån	Egne verdipapirer	I kasse og i Norges Bank			
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.		Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
1921	409,8	415,2	143,3	104,6	468,6	432,9	—	—	6 443	—	—	—	—	—	—	—
1922	384,7	377,3	164,8	142,0	464,0	443,2	—	—	6 068	—	—	—	—	—	—	—
1923	395,9	384,1	115,9	132,9	451,5	465,7	—	—	4 861	—	—	—	—	—	—	—
1924	391,4	378,7	108,0	108,3	389,0	424,2	—	—	5 258	—	—	—	—	—	—	—
1925	362,8	368,5	100,0	99,5	309,7	335,4	—	—	9 329	—	—	—	—	—	—	—
1926	337,2	332,3	306,8	192,3	445,5	345,7	—	—	8 506	—	—	—	—	—	—	—
1927	330,9	320,9	94,6	153,9	260,5	327,9	16,0	204	5 202	—	—	—	—	—	—	—
1928	315,5	313,0	92,2	100,0	272,3	277,9	8,9	191	3 398	4 000	2 241	1 085	93,9	—	—	—
1929	317,7	306,2	87,9	91,6	239,7	257,2	19,4	213	2 998	3 890	2 248	1 067	73,4	—	—	—
1930	311,6	304,6	63,9	70,6	200,0	219,5	16,2	218	3 208	3 738	2 144	1 084	53,1	—	—	—
1931	334,4	291,4	66,6	65,0	225,8	192,2	31,7	176	2 883	3 304	2 006	1 096	63,6	—	—	—
1932	314,5	307,5	74,4	83,1	256,1	261,2	26,5	175	2 339	3 097	1 949	994	80,3	—	—	—
1933	326,7	300,3	63,0	77,8	274,0	231,2	29,1	148	2 550	3 024	1 839	1 031	68,7	—	—	—
1934	333,1	316,5	82,0	70,5	262,9	265,6	33,0	175	2 396	2 834	1 771	953	60,7	—	—	—
1935	347,9	322,8	79,8	76,6	223,3	212,6	28,2	231	2 853	2 829	1 731	917	57,6	—	—	—
1936	428,6	371,9	104,9	96,3	221,5	206,7	43,7	321	3 185	2 757	1 706	888	53,0	—	—	—
1937	448,9	412,4	102,4	100,8	122,9	158,8	66,8	414	3 737	2 767	1 709	866	58,4	—	—	—
1938	477,4	440,9	129,9	143,7	117,3	104,1	110,7	421	3 936	2 955	1 689	953	101,8	—	—	—
1939	574,7	484,4	94,4	146,7	307,6	179,3	127,2	306	4 251	—	—	—	—	—	—	—
1937																
Jan.	401,2	404,3	95,3	98,2	179,6	185,1	44,9	324	275	2 732	1 675	837	50	—	—	—
Feb.	399,0	393,8	91,7	100,9	168,8	172,4	60,2	308	248	2 746	1 677	850	46	—	—	—
Mars	409,7	404,8	90,0	93,4	173,8	175,3	53,1	315	284	2 753	1 690	852	55	—	—	—
April	411,4	406,0	117,1	103,9	200,1	183,7	53,9	318	336	2 738	1 712	856	59	—	—	—
Mai	403,0	402,1	108,9	114,4	185,3	188,3	53,2	319	283	2 753	1 725	883	46	—	—	—
Juni	414,6	404,3	92,7	104,8	180,1	181,5	56,0	324	288	2 754	1 727	877	56	—	—	—
Juli	423,6	418,6	92,6	95,7	164,2	167,6	59,8	342	328	2 768	1 737	869	62	—	—	—
Aug.	422,1	418,8	89,1	92,5	147,1	153,2	58,0	355	307	2 772	1 723	868	56	—	—	—
Sept.	423,4	415,7	100,0	100,0	128,8	134,6	64,2	378	318	2 787	1 723	872	67	—	—	—
Okt.	424,7	420,3	90,4	98,2	118,6	122,1	64,8	390	383	2 792	1 724	864	54	—	—	—
Nov.	421,6	417,7	106,7	108,0	121,8	120,7	62,8	402	334	2 791	1 716	876	58	—	—	—
Des.	448,9	442,7	102,4	99,7	122,9	121,2	66,8	414	353	2 823	1 677	888	92	—	—	—
1938																
Jan.	421,2	423,9	117,3	115,1	99,0	104,1	66,6	418	325	2 890	1 678	908	80	—	—	—
Feb.	418,3	412,6	133,1	138,3	96,6	96,9	69,2	420	282	2 920	1 664	897	94	—	—	—
Mars	430,4	419,5	142,2	143,4	101,0	97,7	67,7	433	335	2 926	1 671	889	101	—	—	—
April	443,9	439,9	146,5	137,4	103,0	101,8	68,9	454	320	2 950	1 694	897	93	—	—	—
Mai	435,9	434,5	184,2	172,0	105,8	104,4	68,9	470	283	2 942	1 679	907	105	—	—	—
Juni	445,3	436,6	122,2	171,8	111,6	107,0	69,3	434	289	2 947	1 681	911	130	—	—	—
Juli	451,5	451,5	134,0	140,1	105,3	106,4	96,6	432	392	2 960	1 702	956	110	—	—	—
Aug.	452,8	450,9	127,1	136,4	106,8	106,5	100,2	421	293	2 985	1 697	988	112	—	—	—
Sept.	470,6	450,1	132,2	139,7	111,1	107,5	100,8	430	349	2 992	1 696	1 012	102	—	—	—
Okt.	456,0	455,1	143,8	148,3	106,3	106,4	106,1	430	371	3 004	1 705	1 026	109	—	—	—
Nov.	448,2	445,3	146,5	152,5	103,7	103,7	108,2	427	358	2 966	1 710	1 029	88	—	—	—
Des.	477,4	470,6	129,9	128,9	117,3	107,2	110,7	421	339	2 982	1 691	1 019	98	—	—	—
1939																
Jan.	446,0	450,3	139,6	144,2	109,4	110,7	109,0	403	360	3 021	1 674	1 004	103	—	—	—
Feb.	439,4	435,0	149,9	155,0	110,7	112,1	108,4	400	275	3 033	1 675	1 015	97	—	—	—
Mars	460,4	442,1	159,5	165,1	125,1	116,7	109,2	410	344	3 017	1 702	1 010	76	—	—	—
April	466,5	460,8	171,5	168,6	138,6	130,5	120,2	403	298	3 018	1 725	994	90	—	—	—
Mai	457,7	456,2	187,4	187,3	149,2	144,7	120,6	400	307	2 998	1 731	987	84	—	—	—
Juni	474,8	460,6	158,0	176,3	148,9	149,2	122,6	393	336	2 997	1 735	983	97	—	—	—
Juli	480,0	478,2	153,7	157,9	158,2	155,5	123,3	387	378	2 991	1 748	965	111	—	—	—
Aug.	505,0	481,4	130,0	151,9	183,3	165,5	125,7	364	320	2 970	1 768	976	87	—	—	—
Sept.	537,8	531,4	102,0	122,0	257,5	235,1	126,1	314	356	2 899	1 809	969	61	—	—	—
Okt.	533,7	530,4	105,8	110,7	268,5	266,6	126,4	306	431	2 893	1 824	953	64	—	—	—
Nov.	528,4	523,7	121,4	124,5	275,6	273,1	127,3	318	426	2 893	1 839	944	66	—	—	—
Des.	574,7	563,1	94,4	96,7	307,6	292,1	127,2	306	420	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ 1927—1930 rentebærende verdipapirer i innenlands mynt. ²⁾ Årsoppgavene er gjennomsnitt av månedsoppgavene.

II. Penger og kreditt (forts.).

d) Private aksjebanker og sparebanker (forts.)

Ar og måneder	Private aksjebanker											Sparebanker			
	Innskudd			Utlån ekskl. pantobl. og re- diskont.	Pant- obliga- sjoner	I regning med utenl. banker ^{a)}	Re- diskon- teringer (innen- lands)	Likvide midler				Inn- skudd	Utlån ekskl. pant- obliga- sjoner	Pant- obliga- sjoner	
	I alt		Folio					Kasse- behold- ning	I Norges Bank	Ihende- haver- obliga- sjoner	Aksjer				
	Alle banker	Frie banker	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	
1922.....	2 697	—	137	3 121	51,3	÷ 68,2	—	141,9	637,5	2 439	1 386	426			
1923.....	2 261	—	139	2 541	59,9	÷ 85,7	—	44,7	55,2	595,8	2 528	1 381	475		
1924.....	2) 2 065	—	115	2 233	90,5	÷ 91,7	265,0	39,2	56,9	439,7	122,8	2 555	1 314	491	
1925.....	1 994	1 196	142	1 981	87,6	÷ 155,8	211,9	36,1	46,2	434,3	113,2	2 541	1 284	521	
1926.....	1 993	1 141	173	1 615	93,0	÷ 169,5	157,7	33,6	208,5	403,9	87,2	2 527	1 179	549	
1927.....	1 765	941	126	1 394	100,0	÷ 84,6	124,3	24,4	41,7	348,9	73,4	2 423	1 106	564	
1928.....	1 646	974	119	1 249	98,3	+ 8,4	99,9	28,1	40,0	282,8	70,4	2 352	1 037	565	
1929.....	1 596	1 019	129	1 220	100,1	+ 25,4	88,6	25,0	34,4	278,0	59,5	2 287	992	555	
1930.....	1 498	1 025	132	1 127	97,5	÷ 10,0	54,8	25,3	34,0	298,2	61,1	2 234	935	557	
1931.....	1 373	948	116	1 077	98,4	÷ 10,2	57,7	28,9	20,4	244,4	54,5	2 150	892	566	
1932.....	1 246	852	101	1 007	88,9	÷ 3,4	40,5	21,2	33,3	217,6	58,7	2 114	878	566	
1933.....	1 137	801	84	966	92,0	÷ 5,5	36,4	23,5	24,1	216,3	48,8	2 051	810	571	
1934.....	1 048	799	100	921	92,6	+ 12,1	31,3	27,9	28,6	171,1	41,4	1 980	782	578	
1935 ^{b)}	—	864	119	964	93,3	+ 16,6	2,0	26,4	22,1	173,1	31,9	1 990	759	588	
1936.....	—	840	128	947	99,9	+ 20,1	1,5	28,1	20,9	155,2	29,8	1 863	712	595	
1937.....	—	939	137	991	106,6	+ 1,1	2,1	29,2	28,4	172,2	33,0	1 890	687	610	
1938.....	—	1 011	143	1 011	116,4	+ 16,4	1,2	30,5	32,9	244,4	33,0	1 971	681	628	
1937	4)	4)	4)	4)	4)	4)	4)	4)	4)	4)	4)	4)	4)	4)	
Jan.	—	820	127	936	87,5	+ 18,8	1,5	17,8	9,1	145,1	28,9	1 519	569	413	
Feb.	—	835	131	945	88,0	+ 13,6	1,7	16,5	4,7	154,9	29,5	1 517	564	413	
Mars	—	846	134	958	88,1	+ 8,8	1,8	21,3	9,7	154,4	29,4	1 514	564	414	
April	—	834	126	977	90,1	+ 6,3	3,4	19,1	10,8	152,7	30,0	1 513	566	415	
Mai	—	857	142	987	91,8	÷ 0,9	5,2	18,9	4,8	167,4	30,1	1 505	568	416	
Juni	—	868	139	990	92,0	+ 7,7	2,8	22,5	10,1	157,7	31,2	1 497	567	418	
Juli	—	877	143	1 004	93,6	+ 9,0	3,9	18,2	13,0	156,3	31,8	1 501	564	419	
Aug.	—	887	154	994	95,0	+ 10,3	4,3	19,1	9,4	156,8	31,7	1 495	560	421	
Sept.	—	907	162	995	92,5	+ 13,1	3,4	23,0	21,9	158,1	32,1	1 490	560	422	
Okt.	—	905	152	997	92,4	+ 8,0	3,8	20,2	6,0	161,0	32,3	1 496	560	423	
Nov.	—	906	151	999	92,7	+ 4,0	1,7	20,7	4,0	160,0	33,3	1 495	552	424	
Des.	—	905	135	968	93,7	+ 1,1	1,4	27,6	28,3	167,4	32,7	1 522	550	424	
1938	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jan.	—	951	145	972	93,2	+ 11,0	1,0	20,5	21,5	185,8	32,2	1 536	548	423	
Feb.	—	968	150	962	94,3	+ 22,9	1,2	21,2	27,8	183,2	32,5	1 545	545	425	
Mars	—	967	150	972	96,4	+ 16,1	1,2	22,3	25,1	182,0	32,6	1 551	542	425	
April	—	980	155	993	97,5	+ 20,9	1,4	22,9	21,6	184,4	32,6	1 560	543	422	
Mai	—	970	143	982	98,2	+ 13,0	1,6	23,6	24,0	187,8	33,8	1 562	541	424	
Juni	—	977	147	984	94,7	+ 13,4	1,4	24,3	42,7	186,7	33,5	1 559	541	425	
Juli	—	979	148	1 007	96,2	+ 14,7	1,6	19,7	41,4	205,6	33,5	1 570	538	426	
Aug.	—	997	158	1 001	94,7	+ 19,1	1,5	22,7	48,4	221,7	33,3	1 575	539	425	
Sept.	—	1 011	178	1 003	98,3	+ 41,3	1,2	23,2	35,7	236,1	33,3	1 568	537	427	
Okt.	—	1 012	173	1 013	99,6	+ 33,1	1,1	24,8	41,4	238,0	32,6	1 576	536	429	
Nov.	—	983	166	1 016	101,6	+ 22,4	1,0	23,0	27,8	235,4	32,8	1 570	538	430	
Des.	—	975	146	987	104,2	+ 16,3	0,9	29,0	32,7	239,0	32,5	1 588	538	435	
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jan.	—	990	155	984	105,2	+ 12,6	0,9	24,3	34,9	223,3	32,4	1 608	535	439	
Feb.	—	1 000	160	986	107,9	+ 19,3	0,8	23,0	33,0	223,7	32,3	1 611	534	441	
Mars	—	992	158	1 010	108,7	+ 10,5	1,4	21,5	16,9	218,3	32,2	1 604	535	443	
April	—	990	166	1 029	110,5	+ 9,9	2,4	22,0	22,5	204,8	32,1	1 606	539	445	
Mai	—	977	161	1 031	112,1	+ 6,5	3,2	25,4	18,9	195,7	32,1	1 601	542	449	
Juni	—	977	163	1 029	112,7	+ 2,2	4,2	24,7	31,0	194,6	32,2	1 600	546	453	
Juli	—	955	151	1 040	111,3	÷ 3,1	4,2	21,7	28,1	183,7	32,0	1 614	549	456	
Aug.	—	949	154	1 048	107,1	+ 10,2	5,4	22,9	20,4	187,9	32,0	1 601	558	458	
Sept.	—	932	165	1 085	109,8	+ 19,0	12,0	21,2	10,1	188,8	31,3	1 559	560	462	
Okt.	—	945	169	1 098	110,4	+ 23,6	23,6	23,7	7,7	186,3	27,8	1 542	561	464	
Nov.	—	960	181	1 112	113,2	+ 5,5	24,9	23,9	13,5	186,9	27,7	1 531	562	467	
Des.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

¹⁾ Tallene til og med 1923 omfatter delvis rediskontering. ²⁾ Det sammenlignbare tall med 1925 og følgende år er 2 158. ³⁾ Oppgavene over obligasjoner omfatter fra januar 1925 delvis også statsveksler og gjeldsbeviser. ⁴⁾ Månedstallene refererer seg til de større banker. De omfatter 97 pst. av forvaltningskapitalen i aksjebanker og 82 pst. i sparebanker. ⁵⁾ + = norske bankers tilgodehavende hos utenlandske banker, ÷ = gjeld. ⁶⁾ Fra desember 1935 bare frie banker.

II. Penger og kredit (forts.).

d) (forts.)

e) Fondsmarkedet

År og måneder	Sparebanker					Aksjer					Obligasjoner			Totalomsetn. av verdipapirer ved meglere Mill. kr.	Nettotorokløp fra til utlandet av verdipapirer Mill. kr.	
	Kassebeholdning		I Norges Bank		Verdipapirer verørt i handel	Indeks for Oslo Børs' noteringer ¹⁾					Omsætning av aksjer på Oslo Børs	Emissjon av aksjer	Gj.snitt av obl kurser	Omsetn. av obl. på Oslo Børs 1000 kr		
	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr.	Mill. kr.	Industri	Skiisfart	Hvalfangst	Banker	Forsikring	Total ²⁾	Antall i 1000	Verdi i 1000 kr.	Mill. kr.	1000 kr		
	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr.	Mill. kr.	Industri	Skiisfart	Hvalfangst	Banker	Forsikring	Total ²⁾	Antall i 1000	Verdi i 1000 kr.	Mill. kr.	1000 kr		
1922	16,8	2,8	505	38,1	47,6	98,9	63,9	66,1	50,5	53,0	15 942	125,4	—	35 473	759,1	—
1923	14,9	8,0	586	39,8	64,9	167,3	71,9	72,0	60,0	56,9	18 000	51,9	96,4	32 872	593,1	—
1924	17,0	7,9	651	59,7	90,9	167,6	88,2	88,1	80,1	54,4	21 394	56,3	90,3	7 288	432,9	—
1925	16,1	7,1	662	64,4	70,9	99,6	95,0	106,3	76,6	34,1	14 188	53,2	91,6	18 219	517,7	—
1926	16,8	30,4	728	55,1	72,2	83,8	105,5	109,9	73,7	31,1	13 131	34,8	95,5	20 386	704,8	—
1927	17,7	19,4	735	55,0	77,9	94,7	103,5	118,3	75,1	36,1	17 832	35,1	98,0	26 194	647,2	÷ 141
1928	18,0	16,8	708	70,7	78,7	127,1	94,9	120,4	81,7	52,8	25 423	79,6	97,2	16 953	560,6	÷ 172
1929	17,9	10,6	731	74,1	82,6	118,9	90,7	112,5	82,9	32,6	20 139	46,3	95,9	10 509	451,1	÷ 14
1930	16,9	5,1	740	63,1	76,5	119,3	89,5	114,3	76,1	23,4	13 582	111,7	99,1	20 070	616,9	+
1931	21,5	23,6	724	50,2	55,5	67,2	97,3	123,4	63,2	18,9	7 495	17,8	99,8	29 895	655,6	÷ 27
1932	15,5	20,1	729	43,4	44,6	45,4	98,2	122,1	54,8	12,8	4 660	33,4	99,6	31 165	581,1	÷ 4
1933	16,2	19,2	751	55,1	49,2	61,9	112,0	135,2	64,1	17,9	6 717	10,9	101,1	36 112	748,7	÷ 43
1934	39,5	—	703	58,7	56,0	72,9	112,9	147,0	70,1	24,4	6 190	23,4	96,4	35 852	587,9	÷ 24
1935	37,5	—	710	68,5	68,4	104,1	129,9	179,6	83,7	103,3	24 620	11,8	101,4	26 959	666,6	÷ 22
1936	35,6	—	655	88,2	93,6	144,0	114,2	171,6	100,1	207,2	40 851	41,1	99,6	21 468	787,3	÷ 38
1937	34,1	—	681	101,4	154,5	186,1	120,3	178,8	126,9	39,4	64 078	51,9	101,0	16 435	928,8	÷ 20
1938	34,3	—	741	91,7	135,1	129,9	127,8	186,8	117,8	106,8	15 3 0	11,6	103,9	17 583	816,8	—
1939	—	—	—	94,7	149,4	125,9	124,6	197,5	123,3	122,3	15 196	—	98,6	15 429	—	—
1937	4)	4)	4)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	12,8	8,2	608	104,6	132,2	193,0	119,0	169,6	121,2	41,8	7 724	5,2	99,8	1 633	83,4	÷ 4,5
Feb.	10,9	10,5	611	105,2	132,9	184,3	115,8	172,1	121,1	19,4	4 705	8,0	100,5	1 557	78,3	÷ 90,3
Mars	11,8	9,2	613	104,6	147,2	196,9	116,1	171,9	125,5	46,9	12 347	2,8	100,5	1 074	102,4	+ 112,5
April	10,5	14,6	617	105,7	168,7	205,8	121,1	173,4	132,9	64,4	11 259	6,2	100,4	1 769	94,6	÷ 15,2
Mai	10,8	8,4	628	100,3	153,6	192,7	118,6	173,8	125,8	26,0	3 921	14,6	100,1	855	60,2	÷ 3,9
Juni	11,4	8,9	631	102,2	157,4	187,5	118,7	178,2	127,9	10,4	2 327	2,1	100,2	1 020	54,5	÷ 3,7
Juli	11,5	15,0	624	104,0	163,6	191,6	120,0	179,1	130,7	6,3	2 606	3,0	100,3	781	57,2	÷ 13,9
Aug.	10,7	13,7	623	104,4	174,2	201,2	121,8	182,1	134,4	16,1	5 402	3,3	100,5	1 277	90,9	÷ 5,9
Sept.	10,6	8,1	626	102,0	171,2	189,8	122,9	186,1	132,8	16,8	3 816	3,8	102,0	1 096	79,4	÷ 3,4
Okt.	11,3	13,3	615	97,6	159,5	167,9	123,1	188,5	127,2	25,7	4 580	1,0	102,3	1 627	96,3	÷ 1,2
Nov.	10,7	18,4	626	94,4	147,0	159,0	122,7	186,3	121,9	20,0	3 016	1,0	102,9	2 038	66,5	÷ 18,5
Des.	16,1	13,9	629	91,6	146,6	164,0	124,1	184,9	121,0	16,1	2 375	0,9	102,5	1 707	65,1	÷ 7,9
1938	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	13,4	18,7	630	97,4	150,1	153,7	127,2	184,6	124,9	12,3	2 209	0,7	103,4	1 605	99,6	÷ 9,3
Feb.	11,8	26,8	622	94,4	140,6	142,7	125,5	184,9	120,4	10,0	1 804	0,1	103,8	1 315	88,3	÷ 6,0
Mars	11,2	33,7	616	88,3	129,7	128,5	122,9	184,8	114,1	14,3	1 813	1,0	104,1	2 701	90,0	÷ 19,3
April	12,0	28,8	621	86,4	127,7	121,8	123,1	181,9	112,3	6,8	1 222	1,1	103,7	1 745	49,1	÷ 4,9
Mai	11,4	37,7	625	86,2	127,3	123,5	124,8	181,9	111,9	5,1	639	0,2	103,7	1 422	48,2	÷ 24,4
Juni	12,5	40,6	631	82,2	123,2	119,4	124,8	181,8	108,9	6,9	899	1,3	103,7	892	49,4	÷ 5,7
Juli	11,4	29,5	654	87,1	128,8	125,1	125,8	182,5	113,2	3,8	639	0,5	103,8	777	43,1	÷ 2,3
Aug.	11,5	22,2	668	89,5	133,1	131,7	128,0	183,3	116,4	5,8	1 100	0,8	104,2	994	81,1	÷ 40,7
Sept.	12,9	23,7	677	91,9	135,5	137,0	129,3	189,4	118,8	6,0	1 101	0,8	103,8	2 183	51,6	÷ 14,8
Okt.	12,5	23,2	689	100,8	140,1	130,0	133,9	193,1	124,5	16,7	1 993	0,1	104,6	1 512	95,8	÷ 3,9
Nov.	11,0	20,0	694	98,1	142,1	123,5	134,1	195,6	124,1	6,6	1 045	3,9	104,3	1 366	60,7	÷ 1,1
Des.	17,1	13,7	684	97,7	142,6	122,0	133,9	197,2	124,3	12,4	988	1,1	103,3	1 071	59,9	÷ 0,3
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	13,8	23,7	682	95,8	143,7	122,0	133,4	197,7	123,5	11,1	1 192	1,8	103,5	2 143	88,1	÷ 1,8
Feb.	11,8	23,1	693	93,9	142,0	117,4	129,5	199,1	121,8	6,8	932	1,5	103,5	1 760	79,7	÷ 2,1
Mars	10,9	21,3	693	94,6	135,9	113,3	129,8	199,2	120,3	6,1	672	0,3	103,5	1 190	84,1	÷ 3,0
April	11,9	27,5	691	90,0	133,0	108,6	126,5	195,0	116,2	4,9	729	0,5	100,0	1 197	49,9	÷ 4,8
Mai	12,6	20,8	694	92,5	138,1	110,8	126,6	195,4	118,9	2,8	589	1,8	100,9	1 211	56,2	÷ 0,5
Juni	11,7	23,1	691	92,7	137,6	112,1	128,3	198,3	119,4	3,2	394	3,5	101,2	1 248	48,6	÷ 4,7
Juli	12,0	40,4	685	93,9	137,3	113,3	126,1	199,8	119,7	2,0	265	0,5	101,2	640	—	÷ 0,4
Aug.	13,6	23,7	691	93,0	136,6	112,7	127,0	202,6	119,5	3,8	464	0,7	102,1	993	—	÷ 4,4
Sept.	13,3	12,0	684	110,6	180,6	161,3	122,4	198,1	139,6	48,1	6 283	—	96,6	1 344	—	÷ 11,4
Okt.	12,2	15,2	675	97,5	167,6	157,1	116,7	196,9	129,2	14,4	1 793	—	93,7	1 212	—	÷ 15,6
Nov.	11,3	12,8	666	96,4	170,9	147,0	117,3	193,1	128,7	14,5	1 060	—	92,0	1 333	—	—
Des.	—	—	—	86,0	169,2	142,7	111,0	195,0	122,4	4,6	824	—	84,9	1 149	—	—

¹⁾ Veid geometrisk gjennomsnitt av kjøperkurser i pst. av innbetalt, se Statistiske Meddelelser, 1932, nr. 2 og 3 side 16. Tallene for 1922–29 gjelder desember måned. ²⁾ Omtatter også transportselskap m. v. ³⁾ Arsoppgavene er innhentet i forbindelse med tellingen av landets gjeld og tilgodehavender i utlandet. Omfatter også nye obl.lån og avbetalinger på obligasjonsgjeld. Månedstallene bygger på oppgaver fra større banker og meglere. ⁴⁾ Månedssoppgavene refererer seg til de større sparebanker, som har 82 pst. av forvaltningskapitalen i alle sparebanker. ⁵⁾ Til 1933 gj.snitt av 4½ pst. statsobl. 1915 I og II, 1922 og hypotekb.obl. 1915/16/17; fra 1934 gj.snitt av 4½ pst. statsobl. 1931 I og II, 1933, hypotekb.obl. 1914 og kom.b.obl. 1933. ⁶⁾ Fra 1937 gj.snitt av 4½ pst. statsobl. 1931, 1936 I og II, komm.b.obl. 1933 og 1934 og hypothekb.obl. 1936.

II. Penger og kredit (forts.).

III. Vareomsetning.

År og måneder	f) Betalingsforhold					a) Indeks for detaljomsetningen 1938 = 100			b) Norges grossist-forbunds indeks for en grosomsetningen 1938 = 100			
	Kon-kurser	Akkord-forhandlinger	Antall ekskusjoner ¹⁾		Veksel-protester	Bygder	Byer	Riket	Nærings-middel-bransjen	Andre bransjer	Total-indeks	
			Antall	i bygder								
1921.....	1 030	411	9 379	5 268	—	—	—	—	—	—	—	
1922.....	966	305	12 665	5 008	—	—	—	—	—	—	—	
1923.....	910	294	13 155	4 583	—	—	—	—	—	—	—	
1924.....	866	319	12 575	4 055	—	—	—	—	—	—	—	
1925.....	889	325	13 481	4 044	—	—	—	—	—	—	—	
1926.....	1 317	525	16 080	4 057	—	—	—	—	—	—	—	
1927.....	1 292	417	15 614	3 274	—	—	—	—	—	—	—	
1928.....	1 017	339	12 187	2 848	—	—	—	—	—	—	—	
1929.....	822	228	10 352	2 166	—	—	—	—	—	—	—	
1930.....	723	185	8 006	2 007	2,5	—	—	—	—	—	—	
1931.....	621	210	7 694	2 080	2,7	—	—	—	—	—	—	
1932.....	755	333	8 936	2 339	2,6	—	—	—	—	—	—	
1933.....	583	200	7 373	2 155	2,0	—	—	—	—	—	—	
1934.....	482	158	5 470	1 668	1,6	—	—	—	—	—	—	
1935.....	387	169	4 653	1 639	1,4	—	—	—	—	—	—	
1936.....	337	115	4 314	1 567	1,3	—	—	—	88,0	95,9	91,5	
1937.....	286	88	3 734	1 543	1,2	96	95	96	95,0	107,1	99,8	
1938.....	294	128	3 469	1 405	1,3	100	100	100	100,0	100,0	100,0	
1939.....	—	—	3 754	1 611	—	—	—	—	—	—	—	
Jan.—nov. 1938....	274	117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jan.—nov. 1939....	288	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1937												
Jan.	23	6			1,1		73	76	74	81,6	87,6	84,0
Feb.	15	9	918	391	1,1		90	93	92	109,2	114,9	111,4
Mars	22	7			1,3		95	97	97	92,9	119,7	103,5
April	32	9			1,2		100	87	91	95,1	101,2	97,6
Mai	33	12	954	405	1,3		100	100	100	88,7	118,2	100,3
Juni	32	8			1,1		118	119	119	102,3	101,4	102,0
Juli	22	5			1,2		119	119	119	102,3	101,4	102,0
Aug.	14	4	883	349	1,2		102	102	102	103,0	100,6	102,0
Sept.	19	6			1,2		105	92	95	100,9	97,3	99,5
Okt.	29	9			1,2		106	106	106	99,4	118,1	106,7
Nov.	28	5	979	398	1,1		117	123	121	102,5	117,2	108,3
Des.	17	8			1,2		121	121	121	102,5	117,2	108,3
1938												
Jan.	23	10			1,1		79	80	80	85,6	75,4	81,6
Feb.	23	8	845	360	1,1		96	97	97	108,6	91,4	101,9
Mars	31	16			1,2		101	102	102	103,0	100,6	102,0
April	15	5			1,3		105	92	95	100,9	97,3	99,5
Mai	28	17	883	307	1,4		102	102	102	103,0	118,1	106,7
Juni	23	22			1,4		117	123	121	102,5	117,2	108,3
Juli	26	7			1,4		121	121	121	102,5	117,2	108,3
Aug.	15	8	840	308	1,3		121	121	121	102,5	117,2	108,3
Sept.	36	4			1,3		121	121	121	102,5	117,2	108,3
Okt.	28	10			1,3		121	121	121	102,5	117,2	108,3
Nov.	26	10	898	432	1,3		121	121	121	102,5	117,2	108,3
Des.	20	11			1,3		121	121	121	102,5	117,2	108,3
1939												
Jan.	33	8			1,2		78	83	81	83,5	95,7	88,1
Feb.	25	11	875	343	1,1		93	97	96	100,9	110,8	108,4
Mars	24	10			1,3		105	106	106	107,6	136,9	118,9
April	15	8			—		108	95	98	121,1	129,4	124,3
Mai	28	5	852	363	—		—	—	—	—	—	—
Juni	22	13			—		—	—	—	—	—	—
Juli	25	7	972	371	—		—	—	—	—	—	—
Aug.	22	7			—		—	—	—	—	—	—
Sept.	25	8			—		—	—	—	—	—	—
Okt.	35	9			—		—	—	—	—	—	—
Nov.	34	8	1 055	534	—		—	—	—	—	—	—
Des.	—	—			—		—	—	—	—	—	—

¹⁾ Creditreforms kvartalstall over tinglyste ekskusjoner. Disse utgjør ca. 60—70 pst. av totaltallet. Byråets fullstendige statistikk er sluttet.

III. Vareomsetning (forts.).

IV. Transport.

Ar og måneder	c) Utenrikshandelen ¹⁾						IV. Transport.						
	I alt		Inn-forsel	Inn-forsel overskudd	Inn-forsel av skip	Inn-forsels- overskudd ekskl. innf. skip	Inn-forsel toll	Gods- trans- sport på jern- baner	Opp- lastede jern- bane- vogner	Antall reisende	Antall tele- gram- mer	Skip kommet med last	Skip gått med last
	Inn- forsel Mill. kr.	Utg. forsel Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	1000 tonn	100 stk.	1000	1000 stk.	1000 nettotonn	1000 nettotonn
1921....	1 463,6	638,0	825,6	274,0	551,6	59,4	—	—	—	—	—	—	—
1922....	1 313,9	787,4	526,5	95,9	430,6	76,2	—	—	—	—	—	—	—
1923....	1 342,9	830,9	512,0	35,3	476,7	99,6	—	—	—	—	—	—	—
1924....	1 536,7	1 065,7	471,0	55,4	415,6	123,3	—	—	—	—	—	—	—
1925....	1 378,5	1 048,3	330,2	103,9	226,3	118,1	—	—	—	—	—	—	—
1926....	1 093,2	811,9	281,3	112,5	168,8	115,5	5 178	386	22 813	4 822	3 194	3 233	—
1927....	976,6	684,7	291,9	79,7	212,2	116,4	4 790	394	20 069	4 638	3 645	3 511	—
1928....	1 023,4	683,0	340,4	99,0	241,4	109,2	5 167	404	19 175	4 515	3 927	3 967	—
1929....	1 072,6	752,0	320,6	107,5	213,1	111,4	5 115	402	18 123	4 471	4 203	4 214	—
1930....	1 065,0	674,7	390,3	198,4	191,9	110,7	5 444	397	17 866	4 448	4 256	4 103	—
1931....	861,4	466,5	394,9	149,7	245,2	106,8	4 326	333	17 629	4 096	4 104	3 395	—
1932....	690,4	568,6	121,8	22,0	99,8	97,1	4 113	362	18 297	3 808	4 205	3 743	—
1933....	665,2	557,9	107,3	23,1	84,2	102,1	4 365	352	18 701	3 649	4 264	3 882	—
1934....	737,2	578,3	158,9	39,2	119,7	111,5	4 529	381	17 794	3 574	4 393	4 198	—
1935....	825,1	605,1	220,0	55,3	164,7	120,9	4 931	398	17 831	3 528	4 493	4 007	—
1936....	927,0	685,2	241,8	65,7	176,1	131,5	4 840	415	19 583	3 651	4 538	4 253	—
1937....	1 292,7	823,3	469,4	145,5	323,9	150,0	5 281	444	20 964	3 940	5 268	4 324	—
1938....	1 192,6	786,5	406,1	150,8	255,3	152,6	5 271	416	21 822	3 940	5 435	5 044	—
1939....	—	—	—	—	167,5	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.-nov. 1938....	1 095,4	700,5	394,9	147,0	247,9	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.-nov. 1939....	1 202,7	716,1	486,6	127,0	359,6	—	—	—	—	—	—	—	—
1937	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	91,7	63,3	28,4	20,6	7,8	17,4	354	383	1 720	302	341	316	—
Feb.	100,2	65,7	34,5	15,9	18,6	7,4	349	400	1 629	305	408	306	—
Mars	99,8	62,9	36,9	8,3	28,6	8,5	358	397	1 909	332	475	330	—
April....	130,8	69,6	61,2	14,7	46,5	21,5	399	453	1 634	328	444	394	—
Mai	121,0	61,9	59,1	10,3	48,8	9,0	404	428	1 780	363	445	336	—
Juni	104,8	58,9	45,9	5,7	40,2	9,2	454	503	1 694	330	434	340	—
Juli	105,1	67,0	38,1	14,7	23,4	20,2	427	495	1 801	315	509	410	—
Aug.	96,6	63,3	33,3	4,3	29,0	8,0	419	468	1 949	310	524	433	—
Sept.	110,8	73,7	37,1	13,0	24,1	8,7	428	478	1 717	326	434	378	—
Okt.	93,4	70,5	22,9	1,3	21,6	24,1	423	483	1 709	350	396	362	—
Nov.	132,2	80,2	52,0	24,4	27,6	8,7	399	448	1 751	326	438	353	—
Des.	102,6	86,3	16,3	12,1	4,2	7,5	344	390	1 809	434	421	364	—
1938	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	96,0	77,2	18,8	15,3	3,5	16,9	352	405	1 882	281	433	378	—
Feb.	93,6	63,9	29,7	16,5	13,2	7,3	359	409	1 751	285	393	339	—
Mars	111,6	66,1	45,5	13,3	32,2	9,3	387	444	1 752	316	428	402	—
April....	106,8	54,2	52,6	18,0	34,6	20,0	309	360	1 827	312	381	350	—
Mai	96,0	50,1	45,9	10,4	35,5	9,0	346	428	1 788	356	439	394	—
Juni	90,8	56,5	34,3	9,4	24,9	8,0	346	429	1 821	328	475	466	—
Juli	87,7	49,9	37,8	10,2	27,6	19,5	327	402	1 848	314	519	467	—
Aug.	100,2	61,3	38,9	18,5	20,4	8,4	345	428	2 005	298	508	474	—
Sept.	103,9	74,9	29,0	17,6	11,4	9,4	351	441	1 806	328	467	456	—
Okt.	101,2	81,1	20,1	3,9	16,2	26,7	382	450	1 919	356	515	443	—
Nov.	107,4	65,4	42,0	13,9	28,1	9,2	354	419	1 798	329	464	444	—
Des.	93,0	86,0	7,0	3,8	3,2	9,0	308	376	1 883	449	422	427	—
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	96,0	64,6	31,4	18,7	12,7	17,9	303	383	2 007	280	470	424	—
Feb.	97,3	62,5	34,8	18,8	16,0	8,0	317	390	1 799	278	432	393	—
Mars	108,3	68,0	40,3	10,9	29,4	10,0	377	452	1 880	318	445	430	—
April....	103,0	58,4	44,6	11,9	32,9	20,2	316	370	1 997	311	477	418	—
Mai	110,7	67,4	43,3	9,9	33,4	10,3	370	443	1 913	379	521	508	—
Juni	113,6	68,5	45,1	11,0	34,1	9,8	413	501	1 685	325	576	509	—
Juli	94,6	52,1	42,2	7,7	34,5	21,7	359	467	1 837	318	563	513	—
Aug.	97,3	64,1	33,2	7,5	25,7	8,7	412	507	1 873	330	578	534	—
Sept.	100,9	67,8	33,1	19,6	13,5	8,1	462	526	2 190	458	378	280	—
Okt.	118,4	70,7	47,7	3,8	43,9	29,6	—	548	2 085	416	467	269.	—
Nov.	162,4	71,6	90,8	6,8	84,0	11,9	—	480	—	416	426	301	—
Des.	—	—	—	—	—	11,4	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Mere detaljerte oppgaver over utenrikshandelen er gitt i tabellavdelingen for de enkelte næringsveier.
²⁾ Arsoppgavene gjelder budsjettåret som slutter i vedk. år, og omfatter stats- og privatbaner, for godstransporten ekskl. Ofotbanen. Gods og personer som har passert to eller flere baner, er bare regnet én gang. Månedstallene omfatter sumtallene for de enkelte baner uten fratrekks. Videre omfatter disse bare statsbanene (for godstransporten ekskl. Ofotbanen). ³⁾ Oppgavene omfatter telegrammer sendt til innland og utland + telegrammer kommet fra utlandet. Arsoppgavene gjelder budsjettåret som slutter i vedk. år. ⁴⁾ Farten på Narvik, som vesentlig omfatter svensk jernmalm, ikke regnet med. ⁵⁾ Arsoppgavene er gjennomsnittlige månedstall ved bredsporte baner, ekskl. Ofotbanen.

V. Beskjæftigelse og arbeidsledighet.

År og måned	Beskjæftigelsesindeks 1938 = 100							Ledege fagforenings- medlemmer Pst.	Antall arbeidssøkende menn ved arbeidskontorene							
	I alt	In- dustri	Bygg	Statens anlegg	Handel	Land- trans- port	Sjø- fart		I alt	Herav:						
										Industri	Bygg- virk- somhet	Anleggs- virk- somhet	Handel og trans- port	Sjøfart	Ulært arbeid	
1926	—	—	—	—	—	—	—	24,3	24 273	7 814	2 369	2 216	2 961	3 390	4 600	
1927	—	—	—	—	—	—	—	25,4	24 315	7 575	1 952	2 062	2 997	3 932	4 789	
1928	—	—	—	—	—	—	—	19,2	21 986	6 100	1 516	1 833	2 986	3 587	4 863	
1929	—	—	—	—	—	—	—	15,4	19 520	4 777	1 239	1 580	2 952	2 983	4 903	
1930	—	—	—	—	—	—	—	16,6	19 953	4 730	1 134	1 580	3 002	3 341	4 970	
1931	—	—	—	—	—	—	—	22,3	27 579	6 843	1 474	1 970	3 747	5 227	6 558	
1932	—	—	—	—	—	—	—	30,8	33 307	8 579	1 458	2 304	4 390	6 525	7 875	
1933	—	—	—	—	—	—	—	33,4	34 097	8 448	1 945	2 139	4 899	6 238	8 436	
1934	—	—	—	—	—	—	—	30,7	33 650	7 786	1 908	2 014	4 837	6 034	9 149	
1935	90	92	81	102	82	88	90	25,3	34 514	7 260	1 826	1 955	4 975	6 218	10 295	
1936	94	97	103	97	86	93	93	18,8	31 292	6 091	1 552	1 835	4 619	5 158	10 467	
1937	99	102	98	103	94	97	98	20,0	28 399	5 646	1 793	1 849	3 886	4 409	9 515	
1938	100	100	100	100	100	100	100	22,0	29 243	6 670	1 818	1 689	3 824	4 348	9 436	
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1937	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jan.	—	—	—	—	—	—	—	23,2	33 224	6 435	2 153	2 423	4 571	4 635	11 320	
Feb.	—	—	—	—	—	—	—	23,1	31 502	5 815	2 208	2 263	4 277	4 523	10 670	
Mars	94	98	88	79	91	97	100	23,2	31 582	5 787	2 098	2 224	4 248	4 782	10 635	
April	—	—	—	—	—	—	—	21,8	30 788	5 738	1 919	2 157	3 943	4 917	10 399	
Mai	—	—	—	—	—	—	—	18,1	25 541	4 911	1 477	1 749	3 491	4 010	8 801	
Juni	99	103	92	116	93	96	102	15,6	22 657	4 463	1 236	1 530	3 137	3 607	7 909	
Juli	—	—	—	—	—	—	—	15,2	20 790	4 091	1 148	1 362	2 779	3 448	7 214	
Aug.	—	—	—	—	—	—	—	15,6	23 443	4 945	1 199	1 361	3 345	4 059	7 675	
Sept.	102	105	109	139	93	96	104	17,0	27 646	5 995	1 449	1 522	3 935	4 729	8 996	
Okt.	—	—	—	—	—	—	—	19,1	30 186	6 416	1 782	1 677	4 289	4 944	9 841	
Nov.	—	—	—	—	—	—	—	22,0	32 425	6 170	2 342	2 039	4 574	5 019	10 822	
Des.	101	104	101	79	100	101	107	26,6	30 998	6 985	2 510	1 877	4 040	4 238	9 902	
1938	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jan.	—	—	—	—	—	—	—	28,9	32 941	7 460	2 699	2 237	4 011	4 393	10 517	
Feb.	—	—	—	—	—	—	—	28,2	32 466	6 933	2 623	2 168	3 993	4 563	10 709	
Mars	94	96	84	69	99	100	98	26,5	32 174	7 042	2 446	2 058	4 143	4 615	10 511	
April	—	—	—	—	—	—	—	24,5	29 061	6 479	1 885	1 743	3 843	4 300	9 525	
Mai	—	—	—	—	—	—	—	20,5	26 586	5 958	1 552	1 559	3 507	4 254	8 653	
Juni	103	106	99	109	99	99	100	18,5	24 065	5 414	1 370	1 351	3 091	3 957	7 920	
Juli	—	—	—	—	—	—	—	16,9	22 198	5 324	1 062	1 254	2 824	3 446	7 379	
Aug.	—	—	—	—	—	—	—	16,4	24 189	5 730	1 064	1 210	3 372	3 855	7 904	
Sept.	103	98	116	139	99	101	101	17,7	27 834	6 479	1 208	1 390	4 008	4 513	8 869	
Okt.	—	—	—	—	—	—	—	18,5	30 744	6 986	1 617	1 607	4 256	4 682	9 602	
Nov.	—	—	—	—	—	—	—	20,7	34 276	7 862	2 120	1 866	4 560	5 019	10 554	
Des.	100	100	101	83	103	100	101	26,2	34 380	8 376	2 164	1 828	4 275	4 578	11 088	
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jan.	—	—	—	—	—	—	—	27,6	34 258	8 336	2 394	1 864	3 992	5 150	10 620	
Feb.	—	—	—	—	—	—	—	26,9	33 429	7 817	2 423	1 981	3 856	4 984	10 466	
Mars	96	95	94	65	100	100	98	24,9	32 551	7 585	2 134	1 962	3 863	4 845	10 406	
April	—	—	—	—	—	—	—	21,1	29 553	6 763	1 685	1 740	3 700	4 384	9 722	
Mai	—	—	—	—	—	—	—	15,5	24 701	5 599	1 127	1 341	3 246	3 836	8 245	
Juni	106	106	120	107	101	102	106	13,1	21 079	4 631	887	1 053	2 806	3 629	7 070	
Juli	—	—	—	—	—	—	—	11,8	19 008	4 352	764	972	2 433	3 198	6 557	
Aug.	—	—	—	—	—	—	—	12,1	20 238	4 440	816	981	2 883	3 398	6 840	
Sept.	108	103	127	145	102	101	101	13,1	24 999	5 716	1 053	1 210	3 750	4 353	7 767	
Okt.	—	—	—	—	—	—	—	15,0	27 514	5 914	1 297	1 390	3 906	4 906	8 550	
Nov.	—	—	—	—	—	—	—	—	29 443	6 426	1 825	1 750	4 102	4 544	9 348	

¹⁾ Tallene for 1932 gjelder 49 arbeidskontorer, tallene for årene 1933 og 1934 gjelder 45 kontorer. Tallene for 1935 og 1936 omfatter alle 47 arbeidskontorer, for 1937 og 1938 alle 48 og for 1939 49.

VI. Jordbruk og skogbruk.

a) Arealet av dyrket jord i rikets bygder

År	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland-korn	Erter	Til-sammen korn og erter	Poteter	Annen åpen åker og hage	I alt åpen åker og hage	Eng på dyrket jord	I alt dyrket jord
Dekar												
1917	86 644	107 912	473 971	1 028 769	83 530	21 250	1 802 076	457 978	300 696	2 560 750	4 436 934	6 997 684
1929	119 524	74 129	534 577	966 084	55 313	11 288	1 760 915	463 073	502 772	2 726 760	5 027 619	7 754 379
1930	123 297	77 289	544 279	967 968	55 422	11 236	1 779 491	472 218	512 577	2 764 286	5 059 317	7 823 603
1931	116 095	61 723	559 789	958 338	54 659	10 536	1 761 140	471 101	525 242	2 757 483	5 141 087	7 898 570
1932	112 628	66 015	552 648	949 704	55 732	10 741	1 748 468	498 685	525 317	2 772 470	5 202 511	7 974 981
1933	113 751	63 516	573 780	980 575	58 148	10 753	1 800 523	485 311	521 602	2 807 436	5 253 383	8 060 819
1934	187 762	58 717	594 813	915 039	50 368	10 047	1 816 746	486 157	536 174	2 839 077	5 306 254	8 145 331
1935	237 814	62 156	620 299	871 836	45 129	10 087	1 847 321	495 900	533 907	2 877 128	5 360 475	8 237 603
1936	301 725	59 261	604 367	851 679	43 884	9 885	1 870 801	515 916	528 374	2 915 091	5 415 075	8 330 166
1937	320 346	59 239	602 583	854 322	44 835	9 642	1 890 967	519 093	529 023	2 939 083	5 474 232	8 413 315
1938	349 513	53 924	598 117	852 033	44 843	9 977	1 908 407	535 459	526 125	2 969 991	5 522 643	8 492 634

Prosentvis fordeling av det dyrkede arealet:

1917	1,24	1,54	6,77	14,70	1,20	0,30	25,75	6,54	4,30	36,59	63,41	100,00
1929	1,54	0,96	6,89	12,46	0,71	0,15	22,71	5,97	6,48	35,16	64,84	100,00
1934	2,31	0,72	7,30	11,23	0,62	0,12	22,30	5,97	6,58	34,85	65,15	100,00
1935	2,89	0,76	7,53	10,58	0,55	0,12	22,43	6,02	6,48	34,93	65,07	100,00
1936	3,62	0,71	7,26	10,22	0,53	0,12	22,46	6,19	6,34	34,99	65,01	100,00
1937	3,81	0,70	7,16	10,15	0,53	0,12	22,47	6,17	6,29	34,93	65,07	100,00
1938	4,12	0,63	7,04	10,04	0,53	0,11	22,47	6,30	6,20	34,97	65,03	100,00

b) Høstutbyttet av korn, poteter, fôrnepe og høy

År	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland-korn	Erter	Til-sammen korn og erter	Poteter	Fôrnepe og kålrot	Høy	Tilsammen i fôr-enheter ¹⁾
Tonn											
1911/15 gj.sn.	10 994	21 864	75 228	171 135	12 369	4 560	296 150	693 691	276 605	2 221 041	1 463 090
1916/20 *	19 118	19 950	106 005	226 401	19 003	4 205	394 682	842 096	322 201	2 124 578	1 575 340
1921/25 *	15 087	19 344	92 755	167 981	14 356	2 206	311 729	777 069	425 994	2 263 166	1 519 597
1927	16 479	15 390	101 728	183 830	12 411	1 830	331 667	605 061	479 002	2 485 503	1 598 304
1928	21 728	12 627	111 770	184 048	13 109	1 912	345 194	950 724	555 619	2 081 133	1 545 307
1929	20 422	13 660	98 686	176 296	10 710	1 890	321 664	900 020	713 458	2 347 452	1 616 475
1930	19 596	14 111	107 161	197 705	11 570	2 045	352 187	765 952	685 557	2 680 581	1 753 202
1931	16 106	9 607	91 587	137 807	8 101	1 409	264 617	774 321	625 300	2 540 479	1 598 594
1932	20 390	13 257	118 297	193 452	11 854	2 011	359 262	1 035 007	807 774	2 453 161	1 738 942
1933	20 542	11 130	100 080	180 223	11 307	1 796	325 078	976 776	701 600	2 037 921	1 501 456
1934	32 765	10 028	115 548	176 293	9 482	1 624	345 740	800 543	722 291	2 592 509	1 722 871
1935	50 871	12 277	123 392	181 898	9 807	1 924	380 169	916 458	706 507	2 621 220	1 830 030
1936	57 003	10 790	114 800	171 234	9 118	1 760	364 705	945 847	717 633	2 301 681	1 694 042
1937	67 957	11 247	129 172	188 471	9 634	1 880	408 361	860 551	719 985	2 901 428	1 968 264
1938	71 777	10 986	124 343	196 744	10 686	1 990	416 526	937 635	732 733	2 999 719	2 036 526
1939 ²⁾ ...	69 441	10 351	126 688	183 182	9 493	1 822	400 977	940 883	676 164	2 537 395	1 835 479

Høstutbyttet pr. dekar i forhold til middelsåret. Middelsår = 100.

1926	98	89	95	99	102	97	97	97	94	101	98
1927	90	84	83	94	88	84	89	64	82	107	96
1928	103	88	91	92	93	89	92	99	90	89	92
1929	93	94	91	91	94	90	91	102	100	96	96
1930	85	93	96	101	100	99	98	84	92	108	102
1931	74	79	80	71	72	74	74	86	84	102	93
1932	97	102	105	100	102	102	102	108	104	98	100
1933	97	89	85	91	93	91	89	105	92	80	85
1934	94	87	95	95	91	89	95	86	92	101	97
1935	106	98	96	99	103	99	99	91	85	101	98
1936	88	84	87	93	96	90	90	90	88	87	89
1937	98	88	98	101	99	98	99	81	89	109	102
1938	97	96	94	102	103	97	98	87	90	110	103
1939 ²⁾ ...	98	95	101	102	100	95	101	86	86	96	96

c) Nydyrkning

1917—1929

1/ 1929—1/ 1938

Dekar	732 518	738 255
-------------	---------	---------

¹⁾ Halm medregnet, fra 1935 også grønnfôr. ²⁾ Foreløpige tall.

VI. Jordbruk og skogbruk (forts.).

Ar	d) Husdyrholt i rikets bygder							e) Meierier, ysterier og kondenseringsfabrikker				
	Hester	Storfe	Svin	Sau	Geit	Til-sammen i kyrlag	Fjørfe	Ar	Tallet på anlegg	Innveid mjølkemengde	Netto-utbytte av mjølka i øre pr. kg.	
										Tonn		
20/9 1907	163 621	1 087 918	307 165	1 390 421	295 767	1 493 108	1 411 101	1913	677	308 153	11,35	
20/9 1917	202 365	1 149 526	237 921	1 294 906	238 641	1 567 664	1 883 718	1928	645	393 457	18,30	
20/6 1929	177 169	1 224 182	289 039	1 533 015	323 677	1 615 230	2 929 440	1929	650	408 900	16,95	
20/6 1930	176 898	1 250 672	338 859	1 588 186	333 141	1 661 515	3 098 184	1930	643	427 676	16,42	
20/6 1931	176 823	1 309 656	317 343	1 692 406	344 352	1 715 973	3 323 991	1931	638	460 552	14,28	
20/6 1932	179 068	1 341 787	303 966	1 735 932	342 525	1 743 901	3 503 001	1932	639	483 169	13,32	
20/6 1933	180 183	1 339 833	420 000	1 764 050	343 042	1 795 214	3 543 658	1933	632	500 526	12,69	
20/6 1934	181 325	1 294 497	550 000	1 697 698	337 697	1 789 702	3 512 716	1934	633	522 931	13,43	
20/6 1935	182 614	1 328 239	410 000	1 736 687	334 015	1 774 958	3 436 544	1935	621	536 145	14,71	
20/6 1936	185 468	1 348 446	410 000	1 748 600	331 350	1 797 409	3 471 933	1936	634	602 904	15,74	
20/6 1937	189 583	1 343 245	445 000	1 739 029	321 655	1 813 127	3 481 373	1937	642	636 306	17,65	
20/6 1938	193 383	1 398 714	429 000	1 778 395	307 599	1 859 677	3 525 529	1938	618	710 217	18,38	
f) Innveid mjølkemengde ved meierier og ysterier. Tonn.												
Ar	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktober	Novbr.	Desbr.
1932....	37 241	36 330	37 309	40 684	40 563	40 445	34 634	32 511	31 737	31 782	32 127	36 557
1933....	39 635	37 632	42 607	41 103	47 598	41 051	34 756	33 198	33 338	32 935	32 762	35 249
1934....	40 616	37 807	41 954	44 599	47 764	45 074	37 999	35 623	34 250	34 692	32 412	35 368
1935....	40 254	38 581	43 689	46 060	49 879	45 299	44 604	38 142	34 344	35 186	35 365	38 223
1936....	44 938	44 323	49 845	52 468	58 690	56 320	47 930	43 521	43 501	43 536	41 437	45 027
1937....	47 481	45 338	50 932	58 220	60 377	59 919	51 792	47 934	46 996	44 473	44 265	48 259
1938....	53 020	51 573	63 709	63 908	70 460	68 624	61 843	56 294	51 959	48 211	46 987	51 166
1939....	56 828	55 573	66 944	67 791	79 388	78 521	70 047	63 869	60 828	58 145	53 245	—
g) Arbeidslønna i jordbruk og skogbruk												
Ar	Årsłonn (hertil kost og losji)		Daglønn i sommerhalvåret på egen kost						Daglønn for skogsarbeid i vinterhalvåret		Gjennomsnittlig dagsfortjeneste for skogskjøring (mann og hest)	
	Tjenestegutter	Tjenestelei- center	Vårønn		Slåttønn		Skurønn		På arbeids- giverens kost	På egen kost		
	Kr.	Kr.	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Kr.	Kr.	Kr.	
1915/16	391	202	3,64	2,12	4,00	2,35	3,64	2,22	2,39	3,69	11,03	
1920/21	1 355	703	12,50	7,09	13,64	7,67	12,71	7,44	8,94	13,68	29,40	
1929/30	519	352	4,95	3,31	5,37	3,50	4,87	3,39	3,16	4,73	7,84	
1930/31	491	338	4,72	3,15	5,14	3,37	4,71	3,29	2,99	4,51	7,42	
1931/32	455	319	4,34	2,93	4,72	3,15	4,35	3,02	2,73	4,11	6,88	
1932/33	428	304	4,03	2,75	4,40	2,94	4,04	2,85	2,60	3,87	6,57	
1933/34	412	291	3,93	2,66	4,26	2,85	3,90	2,74	2,48	3,77	6,38	
1934/35	412	291	3,92	2,68	4,27	2,89	3,95	2,79	2,63	3,89	6,61	
1935/36	429	298	4,06	2,75	4,38	2,96	4,08	2,87	2,75	4,03	6,76	
1936/37	460	317	4,29	2,92	4,63	3,13	4,31	3,05	3,04	4,44	7,29	
1937/38	540	356	4,97	3,27	5,41	3,50	5,08	3,45	3,80	5,51	9,50	
1938/39	576	382	5,23	3,46	5,68	3,65	5,35	3,59	3,79	5,41	8,84	
h) Priser på kraftfør, kunstgjødsel, maskiner og redskap												
Ar	Kraftfør ¹⁾				Kunstgjødsel ¹⁾			Maskiner og redskap				
	Maisgrop	Jordnøtt- mel	Ruggris	Sildemel	Kalk- salpeter 15,5% N ²⁾	20 %	40 %	Plog (Norsk 11")	Harv (9 t.)	Slå- maskin (2 h.)	Arbeids- kjærre ³⁾	
	Kr. pr. 100 kg.							Kr. pr. stk.				
1913....	12,16	15,33	11,29	15,28	16,60	6,30	12,80	—	42,00	210,00	88,00	122,00
1929....	19,58	24,65	13,56	26,14	16,00	6,60	13,70	125,40	65,00	350,00	180,00	270,00
1930....	13,86	17,40	9,65	29,10	17,70	7,60	13,70	125,40	60,00	320,00	180,00	250,00
1931....	10,01	15,65	8,43	25,52	17,55	6,40	13,45	125,40	54,00	300,00	160,00	235,00
1932....	10,97	18,50	9,47	20,73	13,40	6,00	15,50	132,00	57,00	295,00	135,00	210,00
1933....	10,39	15,39	9,01	19,39	14,65	6,22	15,00	132,00	57,00	290,00	135,00	210,00
1934....	11,70	14,46	8,50	22,25	13,40	6,16	13,20	132,00	63,00	350,00	135,00	210,00
1935....	13,66	17,82	10,70	22,91	13,20	6,10	8,15	140,00	74,00	375,00	145,00	220,00
1936....	15,64	19,46	12,16	20,90	13,90	6,12	13,60	151,00	79,00	385,00	155,00	240,00
1937....	17,63	20,27	14,55	26,32	14,20	6,34	13,40	160,00	84,00	395,00	170,00	265,00
1938....	19,26	21,73	15,80	27,72	15,10	8,16	13,75	176,00	92,00	430,00	175,00	270,00
1939 {mars	19,75	22,00	14,70	27,50	15,10	6,78	13,75	176,00	92,00	420,00	175,00	280,00
{nov.	21,25	26,00	14,50	34,00	14,35	9,00	16,80	—	—	—	—	—

¹⁾ Den anførte årspris er for kraftfør gjennomsnittspris av noteringene i «Samvirke»; for kunstgjødsel prisen om våren vedkommende år. ²⁾ For 1913 og 1929 Norgesalpeter. ³⁾ Fra og med 1932 nettopriser. ⁴⁾ Ny forbedret modell. ⁵⁾ Fra 1 juli 1935 er kraftføravgift inkludert i prisen.

VI. Jordbruk og skogbruk (forts.).

Ar og måneder	i) Jordbrukets prisindeks ¹⁾		Ar og måneder	j) Gjennomsnittspriser på en del viktigere landbruksprodukter												
	Jordbruksprodukt	Produksjonsmidler		Partisalg fra produsent, prima vare, levert avsetningsstedet. (Landbruks Priscentral)								Oppnådd gjennomsnittspris ved engrossalg fra meieriene				
				Havre	Høy	Poteter	Egg	Oksekjott	Flesk	Verske huder	Smør	Heifteit gaudost	Halvfeit nøkkost	Bl. geitmyost	Mysost	
	Kr. pr. 100 kg.	Kr. pr. 100 kg.	Kr. pr. 100 kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	Kr. pr. kg.	
1909/14....	100	100	1913 ²⁾ ...	10,39	6,21	4,13	1,47	0,98	1,14	—	—	—	—	—	—	
1925/26....	280	235	1925....	32,60	12,50	21,57	3,06	3,48	3,18	1,98	5,25	3,14	2,60	2,86	0,79	
1926/27....	189	171	1926....	22,71	8,94	9,23	2,34	2,29	1,92	1,07	3,83	1,98	1,39	2,02	0,52	
1927/28....	187	162	1927....	20,41	8,98	11,90	2,05	1,80	1,38	1,20	3,45	1,95	1,26	1,91	0,47	
1928/29....	178	161	1928....	20,83	9,01	14,64	1,98	1,74	1,62	1,51	3,39	1,89	1,38	1,66	0,45	
1929/30....	154	151	1929....	18,65	10,01	7,46	1,81	1,70	1,53	0,95	3,12	1,57	1,07	1,44	0,41	
1930/31....	138	130	1930....	13,04	7,76	7,24	1,54	1,80	1,21	0,83	2,72	1,56	1,05	1,42	0,40	
1931/32....	123	123	1931....	11,82	5,76	8,48	1,35	1,38	0,97	0,57	2,31	1,17	0,77	1,10	0,32	
1932/33....	113	127	1932....	14,35	5,97	6,80	1,18	1,01	1,02	0,40	2,25	1,11	0,73	1,14	0,31	
1933/34....	112	119	1933....	13,39	8,36	5,43	1,10	1,01	0,96	0,49	2,17	1,09	0,76	1,12	0,32	
1934/35....	121	122	1934....	11,86	8,30	5,95	1,10	1,30	0,89	0,62	2,40	1,23	0,83	1,16	0,32	
1935/36....	138	133	1935....	14,35	7,85	8,71	1,25	1,34	1,11	0,71	2,48	1,31	1,03	1,28	0,35	
1936/37....	142	144	1936....	15,18	8,15	7,51	1,41	1,35	1,23	0,78	2,54	1,29	1,01	1,21	0,37	
1937/38....	162	156	1937....	17,41	8,71	8,84	1,51	1,66	1,32	0,92	2,76	1,53	1,26	1,42	0,47	
1938/39....	161	162	1938....	18,00	6,78	10,75	1,62	1,68	1,41	0,70	3,02	1,65	1,36	1,55	0,54	
1939		1939														
Jan.	158	162	Jan.	18,00	6,61	8,74	1,43	1,58	1,53	0,71	3,10	1,63	1,36	1,70	0,63	
Feb.	155	162	Feb.	18,00	6,69	9,17	1,32	1,56	1,41	0,68	3,11	1,64	1,36	1,70	0,64	
Mars	152	161	Mars ...	17,00	6,72	9,87	1,28	1,53	1,37	0,70	3,11	1,65	1,35	1,70	0,62	
April	152	160	April ...	17,00	6,76	9,19	1,39	1,49	1,33	0,71	3,10	1,65	1,37	1,70	0,61	
Mai	154	161	Mai	17,00	7,10	8,91	1,29	1,47	1,37	0,71	3,10	1,65	1,36	1,72	0,61	
Juni	152	163	Juni	17,00	7,37	8,67	1,26	1,43	1,40	0,72	3,11	1,65	1,35	1,73	0,60	
Juli	156	164	Juli	17,00	7,13	10,91	1,35	1,44	1,50	0,74	3,11	1,66	1,34	1,74	0,61	
Aug.	157	162	Aug.	16,00	7,38	9,33	1,56	1,13	1,53	0,77	3,11	1,65	1,37	1,74	0,61	
Sept.	166	162	Sept.	19,00	7,99	10,25	1,74	1,56	1,63	0,79	3,10	1,67	1,39	1,75	0,62	
Okt.	169	166	Okt.	19,00	8,36	11,05	1,91	1,62	1,68	0,95	3,23	1,73	1,41	1,80	0,67	
Nov.	—	—	Nov.	19,00	8,57	10,98	2,16	1,62	1,68	0,91	3,35	1,77	1,48	1,88	0,72	
Des.	—	—	Des.	19,00	8,80	11,02	1,82	1,60	1,74	0,98	—	—	—	—	—	
		k) Innførsel av kraftførstoffer													k) Forbruket av kunstgjødsel ¹³⁾	
Ar	Mais og maismel	Kli	Olje- og egggehvitetrerike plantereførstoffer	Sildemel, fiskemel, kjøttførmel	Melasse, alle slags	Andre kraftførstoffer ⁴⁾	Verdi i alt	Råstoff for olje- og kraftførproduksjon ⁵⁾	Kvelstoff gjødsel (omregnet til 15,5 %)	Fosforsyre-gjødsel (omregnet til 20 %)	Kali-gjødsel (omregnet til 40 %)					
			Tonn				Mill. kr.	Tonn				Tonn				
1913 ...	29 135	2 036	30 122	360	7 094	215	8,1	19 111	4 710	31 725	8 713					
1924 ...	78 131	43 059	53 695	1 731	4 442	178	54,7	32 136	17 613	50 750	19 360					
1925 ...	97 466	31 194	45 186	2 328	5 968	3 499	49,8	33 465	20 323	43 650	19 858					
1926 ...	108 110	29 841	39 423	1 205	4 566	1 394	32,3	35 819	18 710	45 630	19 000					
1927 ...	152 421	22 024	48 269	1 932	7 135	4 509	37,9	30 853	17 419	44 000	18 250					
1928 ...	115 221	22 423	48 570	3 117	7 094	53 364	42,6	37 328	21 935	52 175	20 000					
1929 ...	81 943	22 711	33 834	1 556	3 714	36 230	29,1	40 950	27 903	48 180	22 925					
1930 ...	136 562	33 332	43 164	2 733	3 854	12 363	27,2	55 613	33 335	55 179	26 250					
1931 ...	201 702	40 540	67 486	5 852	6 430	20 726	31,9	55 081	32 658	49 250	23 595					
1932 ...	154 074	28 322	36 362	3 667	6 361	17 497	24,9	58 864	33 065	48 900	17 375					
1933 ...	177 077	62 103	35 819	2 326	4 669	9 989	25,6	64 327	36 213	49 000	18 443					
1934 ...	132 086	122 474	38 151	10 451	4 670	680	28,2	76 809	38 748	57 605	22 085					
1935 ...	125 620	88 130	52 014	5 680	4 508	713	26,5	81 314	46 452	64 245	35 500					
1936 ...	131 002	74 346	46 676	5 508	4 580	2 916	26,0	88 648	54 000	73 850	34 073					
1937 ...	159 179	38 705	70 497	15 008	4 068	23 806	41,9	92 647	58 065	76 500	36 250					
1938 ...	153 991	54 796	77 883	11 817	6 577	32 548	46,2	101 531	60 929	79 500	38 088					
1939 ...	—	—	—	—	—	—	—	—	66 258	74 125	37 063					
Jan.-nov.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
1938 ...	143 154	49 304	71 432	11 456	5 648	28 987	—	93 823	—	—	—					
1939 ...	134 987	56 877	76 449	8 464	5 239	18 014	—	83 932	—	—	—					

¹⁾ Etter prof. Borgedals beregning. Fra juli 1935 er kraftføravgiften regnet med. ²⁾ Oppgavene for 1913 er Oslo markedspriser. ³⁾ Etter oppgave fra Landbruksdepartementet. ⁴⁾ Fra 1925 vesentlig tapiokamel (manioka). ⁵⁾ Kopra, linfrø, soiabønner, arachidnøtter og palmekjerner.

VI. Jordbruk og skogbruk (forts.).

Ar	m) Salg av faste eien-dommer i rikets landdistrikter		n) Gjen-nom-snittlig skyld-marks-verdi	
	Alle salg			
	Antall	Salgsbeløp 1 000 kr.		
1923	23 810	229 340	6 341	
1924	21 038	215 311	6 536	
1925	20 293	200 340	6 470	
1926	18 084	151 789	5 621	
1927	17 643	181 800	5 141	
1928	16 758	138 574	5 100	
1929	17 214	151 115	4 930	
1930	17 306	133 201	4 543	
1931	17 371	125 022	4 239	
1932	18 243	122 049	3 936	
1933	18 920	139 227	3 971	
1934	20 132	129 761	4 247	
1935	20 986	144 890	4 683	
1936	23 698	164 115	5 099	
1937	26 847	179 656	5 318	
1938	28 195	182 425	5 617	

o) Tømmerfløting

Ar	Antall stokker		Antall m. ³	
1923	Ca. 17 770 952		2 779 763	
1924	29 275 339		4 840 935	
1925	28 299 835		4 682 866	
1926	24 985 735		4 047 522	
1927	26 402 996		4 256 601	
1928	25 637 262		4 202 248	
1929	31 889 236		5 262 015	
1930	33 359 594		5 320 816	
1931	18 097 781		2 736 004	
1932	13 314 248		2 016 422	
1933	21 178 685		3 332 156	
1934	26 118 259		4 144 754	
1935	25 754 780		4 022 301	
1936	21 692 274		3 372 237	
1937	27 906 408		4 183 960	
1938	37 335 679		5 630 359	

p) Priser på tømmer og ved

Ar	Bartrevirke		Lauvtrevirke		Ved	Bjørk-tommer bjork, eik og bok	Ved av ved og bok
	Skurtommer	Sliperi- og celluloselast	Gran	Furu			
	Gran	Furu	Pr. favn Kr. pr. m. ³	Pr. favn à 2,4 m. ³			
1923	28,52	25,07	19,58	29,67	28,40	36,43	
1924	28,86	26,30	19,22	32,46	33,28	38,80	
1925	23,38	20,84	16,99	27,67	35,88	36,37	
1926	17,97	17,67	13,96	22,29	28,31	31,69	
1927	15,59	14,37	11,45	20,37	26,10	29,17	
1928	15,78	15,04	12,42	18,69	23,07	24,69	
1929	16,23	15,38	11,97	15,48	21,61	22,70	
1930	14,26	13,76	9,75	14,80	22,00	21,74	
1931	12,44	11,78	8,15	14,96	20,16	20,17	
1932	11,61	10,55	7,70	13,60	20,86	19,15	
1933	11,77	11,18	8,01	13,15	23,47	17,84	
1934	12,30	11,64	7,81	11,66	21,71	17,32	
1935	12,36	11,54	7,74	13,81	22,25	18,45	
1936	15,66	14,11	9,58	15,80	23,32	20,90	
1937	19,41	20,17	12,69	20,11	26,52	25,61	
1938	15,73	15,04	13,19	8,45	18,11	26,48	
					23,94	23,94	

VII. Fiskeri og hvalfangst.

Ar	a) Mengde og verdiut- bytte av alle saltvanns- fiskerier	b) Oppfisket mengde av de viktigste fiskeslag			
		Torsk, (skrei og loddetorsk)		Stor- sild	Vår- sild
		1000 tonn Mill. kr.	Hengt Mill. st.	Saltet Mill. st.	1000 hl. 1000 tonn
1925	622	129,5	58,9	23,5	34,0
1926	799	94,9	89,5	42,2	43,5
1927	792	69,5	66,4	27,9	36,1
1928	894	81,6	65,2	27,9	35,0
1929	976	88,9	230,3	86,5	137,4
1930	994	89,9	193,5	48,6	135,7
1931	740	63,9	127,2	56,4	61,7
1932	910	61,2	167,4	79,9	78,5
1933	1055	69,5	141,2	54,7	77,4
1934	683	67,2	142,0	64,4	69,4
1935	924	77,1	114,2	43,7	62,2
1936	1031	81,3	132,1	66,7	56,0
1937	904	92,3	160,2	68,7	77,7
1938				169,3	67,1
1939				214,2	83,7
					120,4
					4343

b) Oppfisket mengde (forts.)

År	b) Oppfisket mengde (forts.)				c) Priser på fiskeplassene, gjenn.snitt		
	Fetsild	Små- sild	Islands- sild	Bris- sling	Torsk usloyd	Stor- sild	Vår- sild
	1000 hl.	1000 hl.	1000tnr.	1000 hl.	Pr. st.	Pr. hl.	Pr. hl.
1925	170	424	164	176	1,04	11,20	6,95
1926	167	1038	89	121	0,52	5,80	3,66
1927	253	1109	185	204	0,31	4,48	3,20
1928	1248	1173	147	42	0,45	4,13	3,96
1929	841	1338	101	211	0,39		3,94
1930	418	1116	138	27	0,49		4,33
1931	129	1175	238	32	0,47		4,10
1932	413	1551	194	134	0,36		2,52
1933	1785	2190	145	126	0,41 ^{1/2}		3,33
1934		2455	160	54	0,53 ^{1/2}		5,38 ^{1/2}
1935		1880	71	64	0,52		3,60
1936		1546	239	105	0,48		3,33
1937		1532	243	91	0,51		5,31
1938		1415	212	149	0,54		3,94
1939		1600	140	64	0,507		3,96

c) Priser på fiskeplassene, gjennomsnitt

År	c) Priser på fiskeplassene, gjennomsnitt				d) Hvalfangsten	
	Fetsild	Små- sild	Islands- sild	Bris- sling	Olje- produksjon	Verdi av oljer etc.
	Pr. hl.	Pr. hl.	Pr. tne.	Pr. hl.	Tusen fat ¹⁾	Mill. kr.
1926	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	656	79,0
1927	18,03	5,09	39,98	14,70	689	58,0
1928	10,24	4,83	11,52	25,87	846	72,0
1929	4,74	5,01	17,78	28,69	1210	108,5
1930	5,39	3,88	18,61	29,75	1796	133,0
1931	8,42	3,66	18,98	23,96	2317	149,6
1932	8,49	2,95	8,77	24,16	29	1,2
1933	2,89		16,00	19,92	1317	53,9
1934	3,04		18,00	20,25	1253	41,9
1935	4,18		40,00	22,56	1239	51,0
1936	4,36		—	22,23	1163	69,4
1937	4,60		15,45	27,15	1057	72,8
1938	3,50		13,90	24,23	988	44,6
1939	5,00		30,84	20,83	733	37,0

¹⁾ Fat = $\frac{1}{6}$ eng. tonn. ²⁾ Fangsten for de 2 flytende kokerier «Skytteren» og «C. A. Larsen», som var bortleid til Tyskland er ikke tatt med. ³⁾ Foreløpig oppgave.

VII. Fiskeri og hvalfangst (forts.).

Ar og måne- der	e) Utfoespelsmengde						Utfør- sels- verdi av sild og fisk, i alt	f) Prisnoteringer			
	Sild, fersk	Fisk, fersk	Terr- fisk	Klipp- fisk	Sild, saltet	Saltef- isk ellers		Rundfisk ¹⁾	Klipp- fisk ²⁾	Stor- sild, ³⁾ eksport, pakket	Vår- sild, ⁴⁾ eksport, pakket
	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn	Tonn		Kr. pr. vekt (20 kg.)	Kr. pr. tonne (110 kg.)		
1921	56 099	3 224	20 762	27 348	148 894	11 072	109,3	—	—	—	—
1922	61 170	3 317	19 901	22 747	159 477	14 773	111,4	—	—	—	—
1923	86 470	4 663	25 726	36 873	150 672	11 227	116,2	³⁾ 21,17	³⁾ 15,00	³⁾ 17,47	³⁾ 22,00 ³⁾ 15,64
1924	81 003	7 497	35 030	45 158	103 629	11 117	186,0	29,00	26,48	27,92	32,20 ^{11,70}
1925	95 989	6 563	21 440	38 300	97 321	6 818	144,9	31,60	26,58	25,04	18,80 ^{14,38}
1926	107 626	9 324	30 908	47 579	85 157	3 473	111,5	19,87	15,01	13,52	16,83 ^{14,94}
1927	89 642	11 838	32 636	46 927	87 813	5 867	91,6	14,65	10,88	10,84	16,38 ^{13,50}
1928	102 769	14 767	37 034	40 965	82 494	4 236	99,2	16,23	14,28	14,51	16,58 ^{14,50}
1929	121 045	17 482	38 069	48 537	94 300	13 321	111,3	15,31	14,24	13,14	13,78 [—]
1930	111 399	20 389	31 821	45 945	110 726	8 842	107,9	16,50	14,45	10,89	16,10 ^{15,42}
1931	75 673	23 291	21 754	30 218	77 987	5 140	71,5	16,28	13,90	8,26	16,10 ^{10,67}
1932	74 570	27 512	32 774	40 174	69 677	7 180	76,7	12,38	9,36	7,70	13,80 ^{14,91}
1933	110 651	26 268	26 484	32 642	60 445	4 707	75,3	14,02	11,15	9,57	12,94 ^{10,28}
1934	63 359	24 921	22 761	36 039	41 728	5 773	70,2	^{15,11}	13,22	9,64	[—] ^{10,69}
1935	98 440	24 097	22 042	35 021	35 185	4 708	75,3	—	15,20	9,86	13,45 ^{11,30}
1936	102 430	26 639	19 815	36 053	54 026	2 623	77,1	—	—	⁵⁾ 10,00	[—] ^{14,58}
1937	96 294	28 275	33 782	38 621	48 865	8 544	93,4	—	—	11,00	[—]
1938	96 116	23 769	26 002	41 438	34 630	5 887	84,6	—	—	12,54	16,48 ⁷⁾ 13,47
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13,09	16,87
Jan.-nov. 1938	95 038	21 315	24 013	40 054	32 932	5 824	80,0	—	—	—	—
Jan.-nov. 1939	119 087	27 132	18 286	31 309	36 063	10 686	77,9	—	—	—	—
Jan. 1937	26 381	4 010	2 201	2 011	7 285	123	11,1	14,50	12,50	10,15	—
Feb.	33 519	4 154	4 223	2 221	5 576	47	12,0	—	—	10,33	17,50
Mars	18 343	2 854	2 894	2 395	3 072	1 152	8,5	—	—	10,33	18,00
April	5 115	2 495	2 091	3 198	1 817	233	6,0	—	—	10,33	—
Mai	4 267	1 652	617	2 320	620	1 617	4,4	—	—	10,33	—
Juni	2 450	2 138	2 099	1 788	663	2 022	5,6	—	—	11,50	—
Juli	1 561	1 790	2 598	4 318	1 574	132	6,5	—	—	11,50	—
Aug.	1 111	1 680	1 228	5 091	6 054	707	6,7	—	—	11,50	—
Sept.	38	1 377	4 459	2 287	8 909	1 554	8,6	16,00	15,00	11,50	⁶⁾ 14,50
Okt.	93	1 494	4 266	4 911	6 923	632	8,8	16,00	15,00	11,50	— ^{14,75}
Nov.	840	1 894	4 079	4 137	4 583	177	7,7	16,00	15,00	11,50	— ^{14,25}
Des.	2 576	2 737	3 027	3 944	1 789	148	7,5	16,00	14,50	11,50	—
1938	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	23 790	1 958	3 150	4 186	4 823	90	10,3	—	—	11,50	16,50
Feb.	26 491	2 953	1 981	3 391	2 995	53	9,0	—	—	11,50	⁷⁾ 14,00
Mars	22 586	1 885	1 629	2 483	1 800	1 564	7,5	—	—	11,50	16,75
April	8 721	1 589	842	592	783	793	4,0	—	—	16,50	14,00
Mai	4 784	2 021	1 163	3 201	785	1 136	5,2	—	—	12,85	16,50
Juni	1 884	1 888	1 068	5 816	807	639	6,7	—	—	12,85	16,50
Juli	2 340	2 104	1 102	1 925	841	106	4,6	—	—	12,85	16,50
Aug.	871	1 409	2 931	6 268	3 231	208	8,0	—	—	12,85	16,50
Sept.	1 297	1 666	4 179	2 785	6 779	601	8,4	—	—	12,95	16,50 ^{13,25}
Okt.	1 044	1 598	4 265	5 632	6 766	286	10,0	18,50	16,50	12,95	16,50 ^{13,25}
Nov.	1 230	2 244	1 703	3 775	3 322	348	6,3	18,50	16,50	13,05	16,50 ^{12,75}
Des.	1 066	2 543	2 118	1 386	2 293	103	5,2	18,50	16,50	13,05	15,50 ^{12,50}
1939	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jan.	29 729	3 419	2 098	2 446	6 627	85	10,7	18,38	16,65	13,10	15,50 ^{12,50}
Feb.	35 893	2 262	631	2 044	4 803	113	8,5	18,00	16,50	13,15	15,50 ^{12,50}
Mars	27 606	3 178	1 270	1 185	3 655	841	7,9	17,75	16,25	13,23	15,50 ^{13,50}
April	6 422	1 521	637	3 221	1 294	1 195	5,3	17,50	16,00	13,25	15,88 ^{13,56}
Mai	6 597	1 872	1 123	1 973	1 089	5 053	6,2	17,50	16,00	13,19	16,00 ^{13,50}
Juni	2 154	1 730	1 230	3 209	1 422	1 569	5,6	—	—	12,95	— ^{13,55}
Juli	2 851	1 947	1 192	652	1 382	33	3,9	—	—	12,95	—
Aug.	2 277	1 426	1 958	3 696	1 360	195	5,6	—	—	12,95	— ^{14,54}
Sept.	1 883	1 286	3 123	4 417	4 923	433	7,7	—	—	13,05	— ^{19,29}
Okt.	1 535	3 690	1 915	4 604	6 306	283	8,3	—	—	13,05	— ^{23,17}
Nov.	2 140	4 783	3 109	3 862	3 203	886	8,4	—	—	13,15	— ^{24,50}
Des.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13,08	— ^{25,00}

¹⁾ Bergens Børs. ²⁾ Kristiansunds Børs. ³⁾ Noteringen for 1923 omfatter bare 2net halvår.⁴⁾ Haugesunds Børs. ⁵⁾ Fra og med mars 1936 gjelder noteringene Lofots klippfisk. ⁶⁾ Fra og med sept. 1937 gjelder noteringene vårsild, eksportpakket, gant. Tidligere gjaldt noteringene vårsild, eksportpakket, mindre merker, gant. ⁷⁾ Fra og med februar 1938 gjelder noteringene 115 kg.

VIII. Industri. Hovedoversikt.

År	Alle grupper	Malm- og metall-utvinning	Jord- og steinindustri	Jern- og metallindustri	Kjemisk og elektrokjemisk industri	Ølje- og fettindustri	Gassverk	Treindustri	Tremasse-, cellulose- og papirindustri	Lær- og gummi-vareindustri	Tekstilindustri	Beklednings-industri	Nærings- og tjenestesmide-industri	Polygrafisk industri og bokbindere
----	--------------	---------------------------	------------------------	-------------------------	------------------------------------	-----------------------	----------	-------------	--	----------------------------	-----------------	----------------------	------------------------------------	------------------------------------

a) Utførte timeverk i alt, mill.¹⁾

1931	200	16	12	44	8	4	2	18	22	4	19	17	25	9
1932	232	16	12	49	7	5	2	18	33	5	25	20	29	11
1933	232	18	12	51	9	5	1	17	32	5	24	20	27	11
1934	247	20	15	55	8	5	1	19	34	6	26	21	25	12
1935	267	21	14	63	9	6	1	22	34	6	26	23	30	12
1936	296	24	16	74	9	6	2	25	36	7	29	25	31	13
1937	319	27	16	83	10	6	2	27	39	7	29	28	32	13
1938	314	29	15	84	10	6	2	27	33	7	27	29	31	14

b) Verdi av bruttoproduksjon²⁾, mill. kr.¹⁾

1931	1155	98	33	156	89	63	9	79	135	23	80	65	288	37
1932	1326	108	35	177	85	73	9	75	210	26	103	72	310	43
1933	1330	127	33	184	93	77	9	72	192	25	103	71	302	42
1934	1400	137	39	211	75	67	8	83	215	28	113	75	307	42
1935	1547	149	42	245	98	88	9	91	212	32	119	82	335	45
1936	1765	171	49	306	98	102	9	108	239	38	133	92	372	49
1937	2128	217	56	390	114	111	9	142	310	46	148	108	422	55
1938	2139	238	54	410	125	111	10	141	278	43	130	109	430	60

c) Bearbeidelsesverdi³⁾, mill. kr.¹⁾

1931	589	38	25	100	56	15	6	26	51	10	38	31	167	26
1932	664	45	26	112	51	19	6	28	83	11	45	35	173	30
1933	665	55	25	112	54	20	6	28	77	11	43	35	170	29
1934	686	58	29	124	38	18	6	32	84	12	46	37	172	30
1935	761	66	31	142	59	22	6	33	83	15	48	41	183	32
1936	864	76	37	176	58	26	6	42	97	18	54	45	195	34
1937	1004	102	41	212	67	26	6	54	121	21	57	53	206	38
1938	1043	112	39	238	77	30	6	49	95	21	55	55	225	41

d) Produksjonsindeks (1935 = 100).⁴⁾

1931	72,8	68,5	84,5	67,0	83,0	69,8	103,3	77,0	55,0	61,7	67,7	77,6	87,7	76,1
1932	86,1	76,4	83,0	74,9	78,0	84,1	101,3	83,1	94,1	78,1	87,5	88,7	95,1	91,7
1933	87,1	86,9	79,4	77,2	95,1	91,0	100,9	79,1	90,1	84,4	88,5	88,3	91,2	90,9
1934	90,8	94,4	95,1	85,0	80,7	80,5	99,2	88,2	98,9	90,9	97,6	93,6	90,0	92,6
1935	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1936	109,8	111,1	114,5	119,0	98,2	101,8	105,2	111,6	107,6	107,6	106,9	108,7	108,3	105,5
1937	120,4	125,9	123,0	135,0	108,5	99,9	107,3	124,6	119,5	116,1	116,2	120,0	113,3	110,5
1938	119,9	143,2	113,3	139,0	116,1	112,6	111,5	122,8	96,6	96,1	105,6	119,2	114,6	116,0

e) Produksjonsindeks (1938 = 100).⁴⁾

1931	60,7	47,8	74,6	48,2	71,5	62,0	92,6	62,7	56,9	64,2	64,1	65,1	76,5	65,6
1932	71,8	53,4	73,3	53,9	67,2	74,7	90,9	67,7	97,4	81,3	82,9	74,4	83,0	79,1
1933	72,6	60,7	70,1	55,5	81,9	80,8	90,5	64,4	93,3	87,8	83,8	74,1	79,6	78,4
1934	75,7	65,9	83,9	61,2	69,5	71,5	89,0	71,8	102,4	94,6	92,4	78,5	78,5	79,8
1935	83,4	69,8	88,3	71,9	86,1	88,8	89,7	81,4	103,5	104,1	94,7	83,9	87,3	86,2
1936	91,6	77,6	101,1	85,6	84,6	90,4	94,3	90,2	111,4	112,0	101,2	91,2	94,5	90,9
1937	100,4	87,9	108,6	97,1	93,5	88,7	96,2	101,5	123,7	120,8	110,0	100,7	98,9	95,3
1938	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹⁾ Omfatter stort sett bedrifter hvor det ble utført minst 12 000 timeverk i året. ²⁾ Verdi av produksjon for egen regning (også av halvfabrikata som garn, cellulose, skurlast) + godtgjørelse for reparasjons- og leifarbeid. ³⁾ Verdi av bruttoproduksjon fratrukket verdi av råstoffet, brensel og hjelpestoffer, emballasje, elektrisk kraft og bortkontrahert arbeid. ⁴⁾ Omfatter 96 pst. av produksjonsmengden i bedrifter med minst 12 000 timeverk i året. Gammel beregning for årene 1931—1934, og ny beregning for årene 1935—1938.

IX. Gruvedrift og steinindustri.

Ar	Svovelkis	a. Produksjon				
		Jern-malm og titan-jernstein	Kobber-malm	Gatestein	Kantstein og fortæus-heller	Sement
1000 tonn						
1929.....	740	754	28,6	103,7	64,2	319,3
1930.....	731	780	25,0	122,5	72,7	321,5
1931.....	360	580	14,6	93,7	49,2	220,2
1932.....	727	387	18,4	62,4	27,5	235,4
1933.....	865	497	22,1	66,2	36,3	222,4
1934.....	961	594	23,4	111,5	67,0	249,5
1935.....	894	803	25,8	74,5	42,4	263,1
1936.....	1 032	914	27,2	80,6	32,6	300,7
1937.....	1 048	1 076	30,7	84,9	32,0	320,5
1938.....	1 028	1 474	35,1	52,6	24,7	331,6

b. Utførselsmengde

Ar	Svovelkis	Jern-malm	Kobber-malm og kobberkonsentrat	Gatestein	Kantstein og fortæus-heller	Sement	1000 tonn					
							Ferrolegeringer	Aluminium, rå	Nikkel	Sink	Kobber	Rujern
1000 tonn												
1923.....	350	359	0,1	94,7	17,1	109,7	19,3	12,8	0,06	1,8	—	—
1924.....	389	525	0,1	68,0	24,0	199,2	61,0	19,3	—	2,8	0,07	—
1925.....	539	425	0,8	37,1	28,9	174,0	74,6	20,5	—	2,3	—	—
1926.....	583	128	1,3	57,4	46,1	29,1	99,1	22,1	—	5,2	0,23	—
1927.....	603	380	6,2	87,3	42,8	148,9	104,6	22,1	0,03	5,7	—	—
1928.....	646	546	7,1	79,9	55,0	160,4	113,6	16,8	0,46	2,1	0,51	—
1929.....	657	735	17,2	102,2	62,9	164,3	121,0	29,6	0,40	3,1	1,90	0,6
1930.....	640	632	2,8	84,4	68,8	137,1	84,8	23,7	0,71	27,1	4,78	1,4
1931.....	392	348	5,4	75,3	53,5	83,5	67,8	24,4	2,29	45,4	3,38	6,5
1932.....	475	343	13,1	59,4	30,4	61,9	58,7	13,6	4,09	37,8	4,07	46,9
1933.....	576	481	13,2	62,0	43,5	60,9	88,3	15,2	3,43	45,7	5,46	59,9
1934.....	657	683	14,7	80,7	71,0	66,3	91,2	14,1	5,63	42,3	6,48	64,8
1935.....	601	786	14,4	41,2	36,4	46,8	107,6	14,6	5,77	42,1	6,73	66,2
1936.....	746	995	18,1	63,0	25,5	42,7	130,7	15,1	6,04	43,2	7,48	64,8
1937.....	677	1 026	21,9	47,2	28,0	44,2	147,2	21,6	6,86	37,2	6,44	97,2
1938.....	655	1 497	21,7	27,7	17,5	49,2	101,2	28,6	7,44	44,4	8,73	76,6

Jan.-							91,3	25,5	6,90	39,6	8,70	60,4
nov. 1938	595	1 353	19,4	27,5	16,5	48,2	131,7	21,1	8,23	36,1	6,78	79,0
» 1939	576	1 081	13,0	5,2	11,0	21,0						

c. Utførselsverdi

Ar	Svovelkis	Jern-malm	Alle utførte malmer	Gatestein	Kantstein og fortæus-heller	Sement	Mill. kr.					
							Ferrolegeringer	Aluminium, rå	Nikkel	Sink	Kobber	Rujern
Mill. kr.												
1923.....	12,79	10,59	25,39	3,11	0,92	6,87	6,4	33,0	0,2	1,8	—	—
1924.....	14,73	14,62	31,51	3,66	1,67	12,01	23,7	62,8	—	3,0	0,15	—
1925.....	19,61	10,54	32,66	1,93	1,86	10,27	28,9	61,6	—	2,2	—	—
1926.....	17,17	2,30	21,53	1,89	2,37	1,28	29,3	47,7	—	3,9	0,30	—
1927.....	13,55	5,33	21,24	2,21	1,84	4,76	23,8	38,3	0,1	3,5	—	—
1928.....	13,90	7,48	24,38	1,83	2,21	5,00	27,8	27,1	1,4	1,4	0,63	—
1929.....	15,25	10,07	31,09	2,34	2,44	4,89	31,7	44,9	1,1	1,0	2,68	0,04
1930.....	12,95	8,70	24,49	2,29	3,11	4,16	22,7	35,1	2,0	8,2	4,70	0,11
1931.....	6,41	4,61	13,09	1,96	2,44	2,19	16,5	33,3	6,6	10,4	2,34	0,70
1932.....	7,10	4,59	15,76	1,38	1,22	1,50	11,5	21,9	15,7	11,0	2,26	4,96
1933.....	8,33	6,43	19,98	1,13	1,48	1,43	20,8	25,1	12,8	15,0	3,38	5,49
1934.....	9,17	8,94	23,32	1,41	2,26	1,31	21,5	23,6	18,8	12,5	3,82	4,57
1935.....	8,64	10,80	27,37	0,78	1,24	0,86	28,7	24,2	20,4	12,5	4,34	5,08
1936.....	11,26	13,63	35,09	1,35	1,11	0,77	33,4	25,3	21,8	13,5	5,70	4,73
1937.....	11,86	14,88	38,52	1,03	1,27	0,84	43,7	31,3	22,7	17,6	7,29	6,72
1938.....	11,52	25,80	49,14	0,70	0,87	1,08	31,8	43,6	24,4	14,7	7,35	5,65

Jan.-							29,0	39,0	22,7	13,2	7,31	4,45
nov. 1938	10,40	23,45	44,41	0,70	0,81	1,06	39,7	32,4	26,5	12,2	6,53	6,09
» 1939	10,98	18,75	40,63	0,15	0,53	0,42						

X. Elektro-metallurgisk industri.

Ferrolegeringer	Alumi-nium, rå	Nikkel	Sink	Kobber	Rujern	a. Produksjon					
						1000 tonn					
1000 tonn											
133,5	29,1	0,44	5,5	2,40	19,9						
122,7	27,4	1,08	34,6	5,15	22,2						
106,0	21,4	2,94	39,5	4,35	12,9						
84,9	17,8	3,13	39,4	5,42	19,1						
83,4	15,4	4,17	44,9	6,69	29,3						
97,2	15,3	5,30	45,0	7,99	29,8						
98,3	15,0	5,89	45,0	8,44	32,4						
134,6	15,4	6,11	45,0	8,37	32,7						
145,2	23,0	6,74	41,3	8,30	36,1						
135,6	29,0	8,47	46,5	10,55	38,1						

Ferrolegeringer	Alumi-nium, rå	Nikkel	Sink	Kobber	Rujern	c. Utfoerselsverdi					
						Mill. kr.					
Mill. kr.											
6,4	33,0	0,2	1,8	—	—						
23,7	62,8	—	3,0	0,15	—						
28,9	61,6	—	2,2	—	—						
47,7	—	—	3,9	0,30	—						
38,3	0,1	3,5	—	—	—						
27,8	27,1	1,4	1,4	0,63	—						
44,9	1,1	1,0	2,68	0,04	—						
31,7	2,0	8,2	4,70	0,11	—						
35,1	6,6	10,4	2,34	0,70	—						
16,5	33,3	11,0	2,26	4,96	—						
22,7	15,7	11,0	2,26	4,96	—						
20,8	25,1	12,8	3,38	5,49	—						
28,7	24,2	20,4	12,5	4,34	5,08						
33,4	25,3	21,8	13,5	5,70	4,73						
43,7	31,3	22,7	17,6	7,29	6,72						
31,8	43,6	24,4	14,7	7,35	5,65						

XI. Kjemisk og elektrokjemisk industri.

År	Produksjon				
	Kalksalpeter m.v. ²⁾	Natrium-nitrat ³⁾	Kalsium-karbidsmid	Cyanamid	Sprengstoff og fyrstikker
	1000 tonn				
1000 tonn					
1929.....	153	26,7	74,0 ³⁾	71,5	8,1
1930.....	452	37,5	68,4 ³⁾	49,8	7,4
1931.....	398	26,8	35,1 ³⁾	18,9	5,6
1932.....	304	54,7	36,2 ³⁾	26,4	5,0
1933.....	392	83,2	38,3 ³⁾	20,2	5,8
1934.....	312	34,7	29,4	31,3	5,9
1935.....	430	37,3	34,2	35,0	7,2
1936.....	404	11,7	36,1	34,3	7,3
1937.....	402	29,2	39,5	37,1	8,6
1938.....	436	21,4	51,2	45,6	8,4

År	Utførelsesmengde				
	Kalksalpeter m.v.	Natrium-nitrat	Kalsium-karbidsmid	Cyanamid	Sprengstoff og fyrstikker
	1000 tonn				
1000 tonn					
1924.....	131	19,5	33,5	—	3,9
1925.....	157	31,1	29,5	6,5	4,0
1926.....	174	28,2	26,0	10,5	3,2
1927.....	137	33,9	30,5	32,2	3,8
1928.....	112	34,6	25,3	54,2	3,5
1929.....	208	28,3	31,9	65,6	4,1
1930.....	367	28,1	23,5	48,5	2,9
1931.....	292	18,7	23,9	14,5	1,6
1932.....	312	63,6	22,7	24,2	1,0
1933.....	398	59,2	24,3	17,2	1,3
1934.....	389	48,6	29,3	23,5	1,5
1935.....	354	28,1	33,4	34,5	1,4
1936.....	428	19,7	33,3	29,8	1,6
1937.....	354	38,0	38,6	34,2	2,1
1938.....	404	12,6	44,8	40,0	2,2
Jan.-nov. 1938	377	12,4	41,1	34,7	2,0
— 1939	376	33,7	60,4	26,9	2,0

År	Utførelsesverdi				
	Kalksalpeter m.v.	Natrium-nitrat	Kalsium-karbidsmid	Cyanamid	Sprengstoff og fyrstikker
	Mill. kr.				
Mill. kr.					
1924.....	41,6	7,35	10,50	—	8,50
1925.....	45,6	10,03	9,51	1,18	9,05
1926.....	35,2	6,86	6,47	1,64	4,65
1927.....	20,8	6,51	6,37	3,53	4,66
1928.....	16,7	5,95	4,59	4,73	3,60
1929.....	30,2	4,53	5,76	5,72	3,67
1930.....	53,1	4,25	4,32	3,63	2,90
1931.....	37,8	2,89	3,88	1,07	1,57
1932.....	35,9	10,11	3,65	1,93	1,24
1933.....	49,2	8,59	3,92	1,53	1,47
1934.....	44,0	5,77	4,68	2,26	1,81
1935.....	39,2	3,71	5,23	3,25	2,02
1936.....	47,9	2,42	5,27	2,73	2,15
1937.....	40,4	4,21	5,92	3,35	3,29
1938.....	49,1	1,50	6,93	4,15	2,55
Jan.-nov. 1938	45,7	1,48	6,36	3,63	2,34
— 1939	46,6	4,12	9,63	2,90	2,36

XII. Hermetikkindustri.

År	Produksjon					År og måneder	Prisnoteringer Bergens Børs ¹⁾		
	Produksjon						Uklaret damptran, nordlandsk	Prima kold-klaret damptran	
	Hermetikk i alt	Herav brisling og småsild	Sildemel	Sildolje	Såpe i alt				
							Kr. pr. tonne	Kr. pr. kg.	

XIII. Olje- og fettindustri.

År	Produksjon					År og måneder	Prisnoteringer Bergens Børs ¹⁾		
	Produksjon						Uklaret damptran, nordlandsk	Prima kold-klaret damptran	
	1000 t.	1000 hl.	1000 t.						
1000 t.									
1929.....	58,5	42,9	62,5	187,6	15,8	1923.....	128,00	1,31	
1930.....	28,5	12,2	56,4	125,1	15,5	1924.....	135,58	1,44	
1931.....	35,1	22,4	38,1	96,0	17,4	1925.....	159,05	1,70	
1932.....	48,5	36,3	63,2	153,1	16,1	1926.....	99,00	1,09	
1933.....	42,1	27,9	86,1	237,9	16,4	1927.....	119,40	1,76	
1934.....	33,4	17,8	44,4	89,1	16,4	1928.....	126,29	1,32	
1935.....	49,8	29,7	76,5	263,5	18,1	1929.....	79,42	0,88	
1936.....	52,4	30,1	77,9	293,9	17,2	1930.....	73,34	0,82	
1937.....	54,4	29,9	51,6	135,9	18,2	1931.....	75,50	0,84	
1938.....	45,7	27,2	88,3	282,3	19,2	1932.....	64,17	0,73	
						1933.....	77,75	0,84	
1000 t.									
1000 hl.									
1000 t.									
1937									
Jan.	40,2	33,2	7,1	228,1	39,2	Jan.	84,00	0,92	
Feb.	29,5	23,5	15,9	184,1	47,4	Feb.	75,00	0,84	
Mars....	37,2	31,0	27,3	290,9	42,0	Mars....	71,00	0,80	
April	37,6	32,1	34,4	250,7	32,3	April	70,00	0,80	
Mai....	35,9	29,2	31,3	284,2	37,9	Mai....	72,50	0,82	
Juni....	36,7	30,2	56,9	376,5	41,7	Juni....	79,00	0,89	
Juli....	30,5	24,2	48,3	272,9	32,3	Juli....	81,00	0,91	
Aug.	27,1	22,2	29,6	261,3	23,9	Aug.	84,00	0,94	
Sept.	33,1	27,9	43,1	369,6	39,5	Sept.	90,00	0,97	
Okt.	30,1	24,2	71,0	366,0	42,7	Okt.	89,00	0,95	
Nov.	28,1	21,8	40,5	362,8	38,1	Nov.	87,00	0,93	
Des.	34,7	26,6	55,1	403,3	53,1	Des.	83,00	0,89	
1938									
Jan.	32,7	24,3	56,7	478,3	51,7	Jan.	78,00	0,85	
Feb.	36,3	26,0	33,1	390,2	59,3	Feb.	76,00	0,84	
Mars....	36,3	26,0	33,1	390,2	59,3	Mars....	77,78	0,85	
April	36,3	26,0	67,1	388,1	58,9	April	75,00	0,83	
Mai....	36,3	26,0	62,3	388,8	54,0	Mai....	74,75	0,85	
Juni....	36,3	26,0	39,8	494,7	42,6	Juni....	78,00	0,87	
Juli....	36,3	26,0	7,5	23,8	18,3	Juli....	78,77	0,87	
Aug.	36,3	26,0	10,2	16,7	20,2	Aug.	77,00	0,87	
Sept.	36,3	26,0	8,3	21,6	23,6	Sept.	75,76	0,86	
Okt.	36,3	26,0	6,6	19,7	31,4	Okt.	73,00	0,83	
Nov.	36,3	26,0	12,5	15,7	24,0	Nov.	69,68	0,79	
Des.	36,3	26,0	7,5	23,8	18,3	Des.	65,66	0,74	
1939									
Jan.	49,07	42,25	5,7	21,3	67,3	Jan.	64,92	0,74	
Feb.	51,22	45,74	7,5	21,4	43,2	Feb.	59,56	—	
Mars....	49,45	45,28	9,3	18,1	26,0	Mars....	53,60	—	
April	41,97	41,17	11,9	21,6	32,1	April	54,43	—	
Mai....	35,47	30,72	10,7	15,6	21,7	Mai....	54,88	—	
Juni....	27,83	24,11	6,1	12,9	12,7	Juni....	55,00	—	
July....	32,11	28,49	7,2	15,5	20,0	July....	55,50	—	
Aug.	26,67	22,09	12,0	15,7	17,5	Aug.	57,22	—	
Sept.	25,91	20,58	7,8	15,8	13,6	Sept.	90,89	1,21	
Okt.	33,20	27,98	10,2	16,7	20,2	Okt.	104,30	1,23	
Nov.	35,27	28,01	8,3	21,6	23,6	Nov.	97,38	1,15	
Des.	39,53	31,86	7,5	23,8	18,3	Des.	95,00	1,15	

¹⁾ Prisene er hentet fra «Fiskets gang.»²⁾ Driftsårene 1 juli 1926—30 juni 1927 etc. ³⁾ Inklusive karbid til cyanamidproduksjon.⁴⁾ Utførelsen av fremmedvarer er med i tallene for jan.—novbr. 1938, men ikke i tallene for året 1938. For de fleste andre varer spiller fremmedvarer en ubetydelig rolle.

XIV. Sagbruksindustri.

Ar	Produksjon			Ar og må- neder	S. S. B.'s engros- prisindeks Tre- varer	Priser på hovellast. Oslo Børs Gran Furu £ pr. stdr.	Arb.- ledige medlem- mer i Norsk Høvleri- arb.-forb. Pst.							
	Skåret last		Høvlet last ¹⁾											
	I alt	Herav til salg	1000 m. ³											
1927 ...	663	395	752	1920 ..	—	3,4	1927 ...	892	312	60	204	147	21	
1928 ...	871	576	810	1921 ..	—	18,1	1928 ...	955	336	68	199	154	24	
1929 ...	813	544	864	1922 ..	—	14,5	1929 ...	1 022	373	74	214	170	28	
1930 ...	791	536	804	1923 ..	110,4	17,1	1930 ...	1 019	356	66	188	167	29	
1931 ...	628	422	646	1924 ..	111,6	15,92	18,08	1931 ...	704	169	30	98	109	20
1932 ...	527	327	651	1925 ..	108,3	15,29	15,87	1932 ...	964	362	56	174	172	33
1933 ...	517	321	585	1926 ..	90,5	14,72	14,70	1933 ...	924	338	55	137	178	37
1934 ...	682	427	591	1927 ..	81,7	14,62	15,02	1934 ...	1 076	386	58	129	193	40
1935 ...	735	492	621	1928 .. ²⁾	79,1	13,92	14,92	1935 ...	797	402	60	156	207	43
1936 ...	721	464	742	1929 ..	73,5	13,39	14,29	1936 ...	975	434	71	160	210	43
1937 ...	818	—	744	1930 ..	72,6	13,08	13,62	1937 ...	1 087	479	74	190	224	50
1938 ...	870	—	691	1931 ..	70,4	11,11	11,44	1938 ...	889	401	54	160	165	41

Utførselsmengde

Ar	Rund, hogd last og ved	Skåret last	Høvlet last ¹⁾	1000 m. ³
	1932 ..	62,9	9,57	9,94
	1933 ..	62,0	9,27	10,33
1934 ..		68,6	10,61	11,50
1935 ..	69,5	—	—	50,4
1936 ..	75,4	—	—	38,8
1937 ..	97,2	—	—	35,0
1938 ..	100,0	—	—	37,5
1939 .. ³⁾	104,2	—	—	—

Jan.- nov. 1938	Utførselsverdi			
	Ar	Rund, hogd last og ved	Skåret last	Høvlet last ¹⁾
		Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
1926 ...	12,67	11,27	53,21	—
1925 ...	9,42	10,86	53,42	—
1926 ...	4,30	8,88	36,29	—
1927 ...	5,20	5,85	24,57	—
1928 ...	5,44	5,67	27,09	—
1929 ...	5,38	6,43	27,83	—
1930 ...	4,23	5,06	23,47	—
1931 ...	3,07	2,10	14,33	—
1932 ...	1,80	1,23	11,96	—
1933 ...	1,28	0,82	9,65	—
1934 ...	1,62	1,05	9,56	—
1935 ...	1,70	1,05	8,19	—
1936 ...	1,96	1,11	9,60	—
1937 ...	3,15	1,53	11,91	—
1938 ...	3,22	0,90	8,55	—
Jan.- nov. 1939	3,01	0,87	7,76	—
1938	2,88	1,03	5,50	—

Ar	Utførselsverdi		
	Rund, hogd last og ved	Skåret last	Høvlet last ¹⁾
		Mill. kr.	Mill. kr.
1926 ...	12,67	11,27	53,21
1927 ...	9,42	10,86	53,42
1928 ...	4,30	8,88	36,29
1929 ...	5,20	5,85	24,57
1930 ...	5,44	5,67	27,09
1931 ...	5,38	6,43	27,83
1932 ...	4,23	5,06	23,47
1933 ...	3,07	2,10	14,33
1934 ...	1,80	1,23	11,96
1935 ...	1,28	0,82	9,65
1936 ...	1,62	1,05	9,56
1937 ...	1,70	1,05	8,19
1938 ...	1,96	1,11	9,60
1939 ...	3,15	1,53	11,91
Jan.- nov. 1939	3,22	0,90	8,55

1) Omfatter både høvlede og uhøvlede kassebord. 2) Nytt beregningsgrunnlag. Etter det gamle var indeksallet for 1928 80,5. 3) Fra 1939 ny beregning igjen. Etter den gamle regning var tallet 104,8.

XV. Papirindustri.

Ar	Produksjon			Trenasse, våt beregnet	Sulfittcellulose, torr beregnet	Sulfatcellulose, torr beregnet	Avispapir	Annet papir	Papp og kartong
	Ar		1000 tonn						
	Trenasse,	våt beregnet	1000 tonn						
1927 ...	892	312	60	204	147	21			
1928 ...	955	336	68	199	154	24			
1929 ...	1 022	373	74	214	170	28			
1930 ...	1 019	356	66	188	167	29			
1931 ...	704	169	30	98	109	20			
1932 ...	964	362	56	174	172	33			
1933 ...	924	338	55	137	178	37			
1934 ...	1 076	386	58	129	193	40			
1935 ...	797	402	60	156	207	43			
1936 ...	975	434	71	160	210	43			
1937 ...	1 087	479	74	190	224	50			
1938 ...	889	401	54	160	165	41			
Utførselsmengde									
Ar	Utførselsmengde			Trenasse, våt beregnet	Sulfittcellulose, torr beregnet	Sulfatcellulose, torr beregnet	Avispapir	Annet papir	Papp og kartong
	Ar		1000 tonn						
	Trenasse,	våt beregnet	1000 tonn						
1924 ...	485	168	18,2	101	95,2	9,4			
1925 ...	601	217	19,0	156	128,1	13,1			
1926 ...	511	197	17,8	139	118,5	11,1			
1927 ...	500	210	20,0	173	130,5	10,7			
1928 ...	527	240	25,0	167	144,6	13,5			
1929 ...	604	249	25,8	172	144,4	16,0			
1930 ...	614	214	21,5	171	124,3	15,0			
1931 ...	520	121	6,9	88	86,5	9,7			
1932 ...	613	242	17,1	161	118,9	18,9			
1933 ...	593	226	17,3	138	122,4	22,3			
1934 ...	701	237	13,3	129	131,8	22,4			
1935 ...	473	259	22,1	149	140,5	22,5			
1936 ...	555	301	22,4	155	140,0	19,8			
1937 ...	602	328	26,8	177	150,4	22,8			
1938 ...	447	212	14,2	135	84,2	14,9			
1939 ...	407	266	12,8	154	126,5	18,0			
Utførselsverdi									
Ar	Utførselsverdi			Trenasse, våt beregnet	Sulfittcellulose, torr beregnet	Sulfatcellulose, torr beregnet	Avispapir	Annet papir	Papp og kartong
	Ar		Mill. kr.						
	Trenasse,	våt beregnet	Mill. kr.						
1926 ...	42,5	69,7	4,93	44,2	59,7	4,42			
1927 ...	29,7	60,8	3,92	39,9	51,2	3,70			
1928 ...	26,0	62,8	4,64	35,4	54,0	4,15			
1929 ...	28,8	65,3	4,59	35,8	54,6	4,75			
1930 ...	29,2	56,5	3,35	34,5	44,5	4,32			
1931 ...	24,1	28,1	0,95	16,0	28,3	2,55			
1932 ...	24,9	49,8	2,22	27,1	37,7	4,92			
1933 ...	21,9	44,7	2,08	18,6	35,4	5,28			
1934 ...	27,0	50,6	1,78	17,1	38,3	5,52			
1935 ...	16,3	53,6	2,79	19,8	40,7	5,52			
1936 ...	19,5	63,3	3,01	20,0	40,9	4,70			
1937 ...	27,1	80,2	4,31	27,8	54,2	6,44			
1938 ...	30,7	70,4	2,93	26,9	35,5	4,44			
Jan.- nov. 1939	18,1	60,9	1,65	30,9	42,0	4,27			

1) Omfatter både høvlede og uhøvlede kassebord. 2) Nytt beregningsgrunnlag. Etter det gamle var indeksallet for 1928 80,5. 3) Fra 1939 ny beregning igjen. Etter den gamle regning var tallet 104,8.

XV. Papirindustri (forts.).

Ar og måneder	S. S. B.s engrosprisindeks. Tre- masse, cellulose og papir	Prisnoteringer på Oslo Børs		Utenlandske noteringer					
		Papir		Papirmasse				Avis- papir	
		Avispapir \$ pr. engl. tonn	Kraftpapir \$ pr. engl. tonn	Mekanisk nr. 1 (Domestic ¹⁾)	Mekanisk torr, prima ²⁾	Sterk sulfitt, torr, prima ²⁾	Sulfitt (or- eign) No. 1, ubekilt ¹⁾	Sulfitt (foreign), bleikbar ¹⁾	News, rolls contract ¹⁾
1925.....	184,4	15,71	21,95	30,7	134	12,51	3,03	3,15	3,70
1926.....	159,4	13,67	22,10	30,9	139	13,43	3,13	3,43	3,45
1927.....	116,9	12,42	20,38	28,7	107	11,52	2,74	3,05	3,25
1928.....	³⁾ 100,0	12,16	20,67	27,6	109	11,15	2,62	2,80	3,25
1929.....	100,0	12,20	19,52	27,7	110	11,77	2,77	2,99	3,13
1930.....	95,3	10,89	16,42	28,8	106	10,63	2,55	2,82	3,10
1931.....	86,4	9,63	15,19	28,9	92	8,95	2,11	2,27	2,93
1932.....	79,0	8,39	12,97	21,5	80	7,30	1,56	1,68	2,54
1933.....	79,5	7,15	12,31	21,7	86	7,78	1,77	1,89	2,07
1934.....	79,8	7,14	12,75	25,2	90	7,88	2,20	2,25	2,00
1935.....	76,5	7,12	12,79	21,0	70	7,08	2,04	2,09	2,01
1936.....	81,5	7,46	13,70	25,9	83	8,00	2,08	2,13	2,05
1937.....	113,5	12,30	20,15	35,3	141	13,88	3,22	3,47	2,13
1938.....	100,0	8,82	17,14	31,0	94	9,14	2,18	2,39	2,50
1939..... ⁴⁾	92,1	6,89	11,48	—	—	—	—	—	—
Jan.-nov. 1938	—	—	—	31,0	96	9,24	2,20	2,43	2,50
Jan.-nov. 1939	—	—	—	32,2	87	6,33	1,92	2,01	2,50
1937									
Jan.....	95,0	—	15,25	30,0	107	9,80	2,59	2,63	2,13
Feb....	97,4	12,00	17,25	34,0	125	11,00	2,88	3,01	2,13
Mars...	106,4	12,00	17,25	34,5	130	12,50	3,15	3,30	2,13
April...	111,5	13,00	18,25	34,5	140	13,50	3,53	3,70	2,13
Mai....	114,8	13,00	22,25	34,5	148	14,50	3,53	3,63	2,13
Juni....	118,2	13,00	22,25	35,0	151	15,00	3,53	3,63	2,13
Julii....	117,1	12,75	22,25	36,8	151	15,20	3,48	3,75	2,13
Aug....	118,8	12,75	22,25	36,8	151	15,50	3,45	3,75	2,13
Sept....	120,2	12,75	22,75	36,8	151	15,50	3,35	3,75	2,13
Okt....	121,3	12,00	21,75	36,8	151	15,40	3,34	3,66	2,13
Nov....	121,3	11,50	20,25	36,8	145	14,60	3,20	3,50	2,13
Des....	120,2	10,50	20,00	36,3	140	13,50	2,99	3,35	2,13
1938									
Jan....	116,2	10,00	20,00	34,3	140	12,40	2,56	2,88	2,50
Feb....	111,1	9,75	20,00	34,0	125	11,00	2,50	2,88	2,50
Mars...	109,6	—	—	29,5	115	10,25	2,48	2,79	2,50
April...	105,1	9,00	19,75	30,3	110	9,75	2,38	2,60	2,50
Mai....	99,5	9,00	15,75	31,0	90	8,50	2,31	2,56	2,50
Juni....	94,8	—	—	31,0	90	8,50	2,13	2,38	2,50
Julii....	92,9	—	—	31,0	80	8,25	2,06	2,29	2,50
Aug....	93,8	8,75	15,75	31,0	78	8,25	2,00	2,20	2,50
Sept....	94,8	8,75	15,75	28,5	75	8,25	1,96	2,10	2,50
Okt....	94,8	8,50	15,75	29,1	75	8,25	1,92	2,02	2,50
Nov....	94,8	7,87	15,75	31,0	75	8,25	1,90	2,00	2,50
Des....	92,6	7,75	15,75	31,0	75	8,00	1,90	2,00	2,50
1939									
Jan....	91,1	7,75	15,75	31,0	75	8,00	1,90	2,00	2,50
Feb....	90,4	7,75	15,75	31,0	75	8,00	1,90	2,00	2,50
Mars...	88,6	7,75	15,75	31,0	75	8,00	1,88	1,96	2,50
April...	88,6	—	—	31,0	75	7,75	1,88	1,95	2,50
Mai....	88,7	7,75	13,75	31,0	78	7,75	1,88	1,95	2,50
Juni....	88,9	8,50	13,75	31,0	80	7,75	1,86	1,95	2,50
Julii....	89,3	8,75	13,75	31,0	79	8,00	1,80	1,95	2,50
Aug....	88,5	—	—	31,0	80	8,00	1,85	1,95	2,50
Sept....	89,5	—	—	35,0	100	—	2,06	2,13	2,50
Okt....	97,7	11,06	15,85	39,0	110	—	2,20	2,28	2,50
Nov....	100,9	12,06	15,85	—	125	—	—	—	Jan.-nov.
Des....	102,8	11,31	17,50	—	—	—	—	—	1939

XVI. Jern- og metallindustri.

Ar	Verdi av produksjon for egen regning	Mottatt godtgjørelse for reparasjonsarb.	Utførte timeverk		
				Mill. kr.	Mill. kr.
1927.....	107,9	49,2	41,0		
1928.....	141,5	63,1	53,1		
1929.....	178,3	67,3	63,1		
1930.....	170,7	59,8	61,5		
1931.....	111,0	45,0	43,9		
1932.....	130,3	46,6	48,8		
1933.....	135,2	48,9	50,4		
1934.....	159,2	51,3	54,9		
1935.....	188,6	56,3	62,8		
1936.....	239,4	66,4	74,4		
1937.....	308,2	81,1	82,7		
1938.....	316,7	91,6	84,0		
Skipsbygging					
Ar	Ferdig- bygde skip ⁶⁾	Skip under bygging ved årets utgang ⁵⁾	Skip satt i bygging i året ⁴⁾		
				1000 bruttotonn	
1924.....	30	29	28		
1925.....	33	13	17		
1926.....	13	3	3		
1927.....	5	6	8		
1928.....	7	16	17		
1929.....	26	42	52		
1930.....	57	24	39		
1931.....	15	21	12		
1932.....	19	10	6		
1933.....	12	8	13		
1934.....	13	16	20		
1935.....	29	16	29		
1936.....	32	20	35		
1937.....	32	44	55		
1938.....	53	28	37		
1939.....	41	—	—		
Innførte råstoffer					
Ar	Stang- bol og båndjern	Jernplater (svarte)	Tappet, vinkeljern, T-jern osv.	Stål- og jerntråd, hvorrund stenger	
					1000 tonn
1924.....	44,7	26,7	21,6	24,0	
1925.....	42,9	27,9	23,1	19,8	
1926.....	35,3	26,8	17,0	17,3	
1927.....	37,8	26,9	19,6	21,0	
1928.....	58,7	42,9	37,3	22,5	
1929.....	57,6	60,4	40,0	26,2	
1930.....	57,2	52,6	33,4	24,5	
1931.....	49,0	23,1	23,2	21,7	
1932.....	63,5	20,5	25,4	22,6	
1933.....	55,3	24,9	28,1	22,1	
1934.....	61,6	33,0	44,1	26,2	
1935.....	71,9	45,6	43,6	27,5	
1936.....	85,0	53,1	48,6	34,7	
1937.....	102,4	79,1	57,0	38,9	
1938.....	55,3	44,0	36,7	26,0	
Jan.-nov.	46,5	37,5	30,7	21,7	
Jan.-nov.	91,8	63,5	51,3	29,8	

¹⁾ Amerikanske noteringer fob. ²⁾ Svenske noteringer henholdsvis Göteborg fob. og engelsk østkysthavn cif. ³⁾ Nytt beregningsgrunnlag. Etter det gamle var indeksallet 105,6 i 1928. ⁴⁾ Ny beregning igjen fra 1939. Etter den gamle beregning var tallet 92,8. ⁵⁾ Over 100 br.tonn.

XVI. Jernindustri (forts.).

År og måne- der	Utenlandske pris- noteringer ¹⁾			Arbeids- ledige med- lemmer i		
	Rujern		Stangjern	Jern- og metall- arbeidfor- bundet	Former- for- bundet	
	Cleve- land nr. 1 ²⁾	Roh- eisen III ³⁾	Scotch crown bars ⁴⁾	Steel Bars Pitts- burgh ⁴⁾	Cent pr. lb.	Pst.
£ pr. eng. tonn	M. pr. tonn	£ pr. eng. tonn				
1921 ...	6,25	—	19,0	2,06	18,8	25,6
1922 ...	4,75	—	11,0	1,65	19,3	23,6
1923 ...	6,43	—	12,0	2,40	10,3	8,5
1924 ...	4,74	102,0	12,5	2,20	6,6	4,8
1925 ...	3,95	91,0	11,6	2,00	11,0	13,4
1926 ...	3,93	86,0	11,3	1,90	23,7	27,6
1927 ...	3,63	86,0	10,8	1,85	25,2	25,8
1928 ...	3,43	82,0	10,3	1,88	16,2	16,8
1929 ...	3,72	85,0	10,3	1,95	10,3	8,0
1930 ...	3,50	84,0	10,3	1,75	13,6	9,0
1931 ...	3,05	78,0	10,3	1,64	20,1	17,2
1932 ...	3,05	69,0	9,8	1,60	30,3	24,4
1933 ...	3,25	69,0	9,8	1,60	29,7	19,3
1934 ...	3,50	69,0	9,8	1,90	28,7	13,7
1935 ...	3,50	69,0	9,8	1,80	21,8	7,6
1936 ...	3,63	63,0	10,1	1,85	12,7	4,5
1937 ...	4,18	63,0	12,4	2,45	12,1	4,7
1938 ...	5,58	63,0	13,3	2,40	14,5	13,5
1939 ...	5,10	63,0	12,3	2,15	—	—
1937						
Jan. ...	4,18	63,0	11,5	2,17	12,8	2,9
Feb. ...	4,18	63,0	11,5	2,20	11,7	2,8
Mars ...	4,18	63,0	12,4	2,45	12,0	2,7
April ...	4,18	63,0	12,4	2,45	11,1	3,1
Mai ...	4,18	63,0	12,4	2,45	10,0	2,6
Juni ...	4,18	63,0	12,4	2,45	10,4	2,4
Juli ...	5,18	63,0	12,9	2,45	10,8	3,4
Aug. ...	5,18	63,0	13,8	2,45	11,5	4,3
Sept. ...	5,18	63,0	13,8	2,45	12,0	6,2
Okt. ...	5,18	63,0	13,8	2,45	13,3	7,9
Nov. ...	5,43	63,0	13,8	2,45	14,4	8,2
Des. ...	5,46	63,0	13,7	2,50	15,1	9,5
1938						
Jan. ...	5,58	63,0	13,4	2,15	14,0	10,7
Feb. ...	5,58	63,0	13,3	2,15	14,2	11,9
Mars ...	5,58	63,0	13,3	2,45	13,3	15,4
April ...	5,58	63,0	13,3	2,45	12,9	16,2
Mai ...	5,58	63,0	13,3	2,45	12,6	16,4
Juni ...	5,58	63,0	13,3	2,40	13,6	15,0
Juli ...	5,58	63,0	13,3	2,25	14,1	14,6
Aug. ...	5,58	63,0	13,3	2,25	13,2	14,5
Sept. ...	5,58	63,0	13,3	2,25	14,7	13,6
Okt. ...	5,58	63,0	13,3	2,25	15,7	12,0
Nov. ...	5,58	63,0	13,3	2,25	17,3	10,7
Des. ...	5,58	63,0	13,3	2,25	18,2	11,3
1939						
Jan. ...	5,10	63,0	12,3	2,25	17,9	10,5
Feb. ...	5,10	63,0	12,3	2,25	17,0	9,6
Mars ...	5,10	63,0	12,3	2,25	16,4	8,8
April ...	5,10	63,0	12,3	2,25	13,3	8,1
Mai ...	5,10	63,0	12,3	2,20	12,3	6,0
Juni ...	5,10	63,0	12,3	2,15	12,8	4,6
Juli ...	5,10	63,0	12,3	2,15	11,7	3,6
Aug. ...	5,10	63,0	12,3	2,15	11,1	3,1
Sept. ...	5,10	63,0	12,3	2,15	12,0	3,3
Okt. ...	5,10	63,0	12,3	2,15	12,1	2,7
Nov. ...	5,50	—	12,8	2,15	—	—
Des. ...	—	—	—	—	—	—

XVII. Tekstil-, lær- og skotøyindustri.

Ar	Produksjon (tekstil)				
	Ullgarn ⁵⁾	Bomulls- garn ⁵⁾	Ullvarer, vevde	Bomull- tøy	Trikotasje, Verdi
	Tonn			Mill kr.	
1927 ...	2 910	1 282	1 974	1 888	17,9
1928 ...	2 891	1 479	1 880	1 945	17,3
1929 ...	3 033	1 677	2 079	2 189	20,5
1930 ...	3 084	1 884	2 280	2 548	19,4
1931 ...	2 822	1 482	1 961	1 944	18,0
1932 ...	3 668	2 190	2 693	3 177	20,7
1933 ...	3 717	2 186	2 765	2 784	19,7
1934 ...	4 155	2 427	3 136	3 079	21,9
1935 ...	4 024	2 609	2 913	3 262	21,9
1936 ...	4 642	2 810	3 067	3 552	25,2
1937 ...	4 987	2 897	3 340	3 938	27,8
1938 ...	4 155	2 729	2 829	3 105	26,3
Innførsel av råvarer (tekstil)					
Ar	Ull Bomull Lin og hamp				
	Spinne- stoff	Garn	Spinne- stoff	Garn	Spinne- stoff Garn, ubl.
	Tonn				
1923 ...	1 566	811	2 549	1 832	2 360 1 499
1924 ...	1 236	824	2 746	2 035	3 130 1 626
1925 ...	868	742	2 810	2 144	2 609 2 005
1926 ...	799	956	2 458	2 341	1 931 1 350
1927 ...	965	998	2 198	2 785	1 955 1 347
1928 ...	779	923	2 728	2 652	2 483 2 118
1929 ...	699	1 040	3 555	3 268	2 999 2 395
1930 ...	803	1 146	3 413	3 397	2 956 2 376
1931 ...	832	1 230	2 864	3 022	2 087 1 650
1932 ...	1 064	1 521	3 359	4 122	2 303 1 786
1933 ...	1 035	1 405	3 695	3 860	2 561 2 036
1934 ...	1 020	1 345	3 805	4 463	3 290 1 617
1935 ...	1 178	1 452	4 297	4 543	4 137 1 738
1936 ...	1 272	1 586	4 944	5 303	3 711 1 377
1937 ...	1 192	1 622	5 327	5 463	4 372 1 533
1938 ...	910	1 392	4 655	3 715	3 433 960
Jan.- nov.					
1938	836	1 249	3 861	3 382	3 003 812
→ 1939	957	1 558	4 755	4 105	4 378 1 174
Produksjon (lær og skotøy)					
Ar	Sålelær og vachelær	Fettlær og plattlær	Skotøy av bokskalv	Annét skotøy	Skinn, uberbet, torre og rå av lær
	Tonn			1 000 par	Tonn
1925 ...	—	—	—	—	5 770 390
1926 ...	—	—	—	—	2 650 486
1927 ...	2 366	429	616	1 238	3 880 589
1928 ...	2 596	547	795	1 360	4 053 463
1929 ...	2 327	576	929	1 270	3 845 334
1930 ...	2 731	609	1 105	1 556	4 916 370
1931 ...	2 474	458	771	1 135	4 505 324
1932 ...	2 776	505	1 087	1 352	4 753 187
1933 ...	2 500	559	1 121	1 347	4 037 115
1934 ...	2 722	683	1 320	1 337	5 408 106
1935 ...	2 665	694	1 432	1 430	4 930 92
1936 ...	2 681	710	1 431	1 533	4 856 106
1937 ...	3 221	785	1 516	1 769	6 491 130
1938 ...	2 823	541	1 591	1 564	5 312 138
Jan.- nov.					
1938	—	—	—	—	4 913 128
→ 1939	—	—	—	—	6 338 127

1) Arsoppgavene gjelder juni måned. 2) Engelsk notering. 3) Tysk notering. 4) Amerikansk notering.

5) Til salg og til eget bruk.

XVII. Tekstil-, lær- og skotøyindustri (forts.).

Ar og måneder	S. S. B.'s engrospris- indeks, Tekstilvarer	Utenlandske prisnoteringer ¹⁾						Arbeidsledige med- striarbeiderforbundet Pst.				
		Bomull		Ull		Tops (Kamull), English carded 50's average	Tops, merino, 70's average					
		New York	Liver- pool	Bradford								
		Middling Upland	Middling American	Tops (Kamull), English carded 50's average	Tops, merino, 70's average							
Cents pr. lb.	Pence pr. lb.			S. B.'s engrospris- indeks, Hudre, skinn, lær, skotøy								
1922	—	22,3	12,7	21,6	57,1	—	11,3					
1923	156,7	28,5	16,4	25,8	62,4	137,2	11,6					
1924	178,1	30,0	17,2	34,5	70,6	151,4	3,9					
1925	168,0	24,1	13,5	25,6	53,1	145,9	8,6					
1926	128,1	18,5	9,9	24,6	51,4	114,2	24,0					
1927	109,6	16,8	9,1	26,6	50,2	102,7	18,1					
1928 ²⁾	107,9	21,5	11,7	33,7	55,7	³⁾ 118,0	11,6					
1929	102,9	18,7	10,2	28,6	42,4	103,7	10,8					
1930	97,3	14,5	7,9	19,0	30,1	95,8	9,1					
1931	86,7	9,1	4,9	13,5	24,8	87,8	12,6					
1932	89,9	5,3	4,3	11,9	22,1	85,4	18,0					
1933	90,0	9,5	6,3	13,1	27,9	87,6	11,6					
1934	93,3	12,2	6,6	17,3	32,6	89,5	11,2					
1935	93,0	11,9	6,8	15,8	29,4	88,8	8,6					
1936	96,3	12,0	6,9	16,8	33,0	95,3	8,1					
1937	105,0	12,7	7,1	26,0	39,0	108,6	6,8					
1938	100,0	8,4	4,7	16,6	26,6	100,0	7,7					
1939 ⁴⁾	102,4	9,9	5,7	18,1	26,0	⁵⁾ 100,0	—					
1937												
Jan.	100,5	13,1	7,2	24,1	39,5	99,2	7,2					
Feb.	101,4	13,2	7,3	23,9	37,1	101,1	6,9					
Mars	102,3	14,5	7,9	24,8	38,3	105,2	6,5					
April	105,1	14,2	7,7	26,6	40,0	109,8	7,4					
Mai	105,8	13,3	7,3	26,6	39,6	110,8	6,7					
Juni	107,0	12,7	7,1	26,0	39,0	111,8	6,4					
Juli	107,0	12,3	6,7	26,0	39,5	111,6	6,7					
Aug.	107,0	10,4	5,9	26,7	40,3	112,2	5,9					
Sept.	107,0	9,0	5,3	26,0	37,2	112,7	5,1					
Okt.	106,6	8,4	4,8	23,4	34,1	111,5	5,9					
Nov.	106,2	8,0	4,6	20,9	31,5	110,3	6,9					
Des.	104,6	8,3	4,8	19,7	31,0	107,0	10,0					
1938												
Jan.	103,2	8,6	4,9	19,1	28,9	107,0	9,5					
Feb.	101,4	8,9	5,1	17,9	27,9	104,9	9,5					
Mars	101,3	8,9	5,1	17,5	27,6	104,3	8,3					
April	101,3	8,8	4,9	17,6	26,9	103,0	9,4					
Mai	101,0	8,5	4,7	17,4	27,4	101,5	10,4					
Juni	100,2	8,4	4,7	16,6	26,6	97,6	10,8					
Juli	99,7	8,9	5,0	16,6	27,0	98,0	7,2					
Aug.	98,5	8,4	4,8	17,0	27,0	97,4	5,1					
Sept.	98,3	8,2	4,8	17,1	26,7	96,7	4,4					
Okt.	98,3	8,6	5,1	17,4	27,0	96,7	6,8					
Nov.	98,3	9,1	5,1	17,4	27,0	96,6	4,3					
Des.	98,3	8,7	5,1	17,1	26,3	96,6	6,6					
1939												
Jan.	99,3	8,9	5,2	16,9	25,9	98,4	7,2					
Feb.	99,1	9,0	5,1	16,8	25,9	97,2	6,4					
Mars	99,1	9,0	5,2	17,0	26,0	96,8	5,8					
April	99,1	8,9	4,9	17,0	25,8	96,7	6,7					
Mai	98,7	9,6	5,4	17,3	25,5	97,4	7,0					
Juni	98,7	9,9	5,7	18,1	26,0	96,9	7,6					
Juli	98,4	9,7	5,5	19,5	26,9	96,7	8,9					
Aug.	98,3	9,3	5,3	19,5	26,6	96,7	8,7					
Sept.	98,5	9,3	6,8	19,5	26,5	96,7	7,8					
Okt.	109,8	9,3	6,4	19,5	26,5	103,9	7,0					
Nov.	113,9	9,8	7,1	—	—	109,6	5,3					
Des.	115,9	—	—	—	—	113,4	—					

XVIII. Brennerier, bryggerier, sjokolade- og dropsfabrikker, tobakkindustri, møller og margarinfabrikker.

Ar	Tilvirkning av		Sjokolade- og dropsfabrikkenes oms. innenl. av ²⁾		
	Alminnelig brennevins	Øl	Spisesjokolade, konfekt, drops osv.	Koke- sjokolade	
			1 000 l. 100 %	1 000 hl.	1 000 kr.
1924	971	712	—	—	—
1925	884	746	21 798	5 048	
1926	1 065	667	18 630	4 731	
1927	1 651	579	17 446	4 571	
1928	2 194	514	16 910	4 058	
1929	2 955	509	16 874	3 951	
1930	4 305	521	16 164	3 845	
1931	2 203	417	14 740	3 902	
1932	2 534	426	15 142	3 545	
1933	2 454	400	14 623	3 292	
1934	1 547	401	15 721	3 474	
1935	2 211	411	17 072	3 695	
1936	2 471	443	19 371	4 410	
1937	3 006	477	22 105	3 976	
1938	3 139	479	25 484	4 228	
Beregnet omsetning av ³⁾					
Ar	Sigarer og sigarillos	Sigaretter	Røyke- tobakk	Snus	Skrå
	1 000 stk.	Mill. stk.	1 000 kg.		
1927	20 373	506,5	995	468	—
1928	19 690	492,7	986	468	—
1929	21 230	536,1	1 103	483	—
1930	22 371	592,5	1 124	463	—
1931	18 848	537,5	1 229	415	⁴⁾ 387
1932	19 570	551,9	1 224	415	737
1933	19 595	557,9	1 242	391	680
1934	21 984	593,4	1 335	383	650
1935	23 363	621,0	1 391	385	636
1936	24 722	704,5	1 444	407	625
1937	29 111	845,3	1 510	437	638
1938	29 458	827,1	1 593	461	569
Produksjon av					
Ar	Margarin	Hvete	Rug	Bygg	Havre
		Tonn			
1929	47 234	112 873	137 963	33 737	40 308
1930	47 283	122 336	153 904	49 910	51 688
1931	47 370	139 757	165 878	50 153	48 278
1932	47 925	149 998	136 643	40 278	48 406
1933	48 147	164 723	140 197	39 240	54 778
1934	49 456	172 891	140 609	38 184	60 694
1935	51 337	196 141	146 332	51 529	72 006
1936	55 331	194 517	149 847	52 343	71 457
1937	53 399	191 112	120 235	50 872	80 717
1938	54 699	192 819	129 624	51 483	78 538
1) Prisoppgavene for årene 1922—1939 gjelder juni måned. 2) Fra 1928 av nytt beregningsgrunnlag. Etter det gamle var indeksallet i 1928 107,3. 3) Fra 1928 av nytt beregningsgrunnlag. Etter det gamle var indeksallet i 1928 115,5. 4) Fra 1939 ny beregning igjen. Etter den gamle beregning var tallet 102,7. 5) Etter den gamle beregning var tallet 99,5. 6) Engros-verdien etter fabrikkenes oppgaver til sjokoladefabrikken (fabrikkspris uten avgift og uten fradrag av rabatt). 7) Etter oppgaver fra Tobakksbeskatningen. Omfatter også innført vare, som imidlertid spiller liten rolle unntagen for sigarer. Oppgavene gjelder for budsjettårene 1924—1925 til 1927—1928, fra 1928 for kalenderåret. 8) Gjelder bare siste halvår.					

XIX. Skipfart.

Ar	Handelsflåtens størrelse ved utgangen av året								Ar og måned	Indekstall for frakter			Arbeids- ledige sjøfolk	
	Dampskip		Motorskip		Seilskip		Tilsammen			Chamber of Shipping of U. K.		Econo-mist		
	Antall	1000 tonn brutto	Antall	1000 tonn brutto	Antall	1000 tonn brutto	Antall	1000 tonn brutto		Frakter	Time-charter	1920=100	1913=100	
1920	1 922	2 005	1 497	202	409	223	3 828	2 430	1922..	29,7	26,6	—	—	
1929	1 938	2 339	1 654	1 038	181	15	3 773	3 392	1923..	28,4	21,6	107	—	
1930	1 991	2 403	1 781	1 465	181	15	3 953	3 883	1924..	29,6	23,2	113	—	
1931	1 974	2 458	1 864	1 751	163	14	4 001	4 223	1925..	25,4	22,1	102	2 399	
1932	1 944	2 377	1 921	1 791	158	12	4 023	4 180	1926..	28,0	24,8	110	3 390	
1933	1 874	2 238	1 951	1 816	150	11	3 975	4 065	1927..	27,8	24,9	110	3 932	
1934	1 776	2 069	2 002	1 908	140	10	3 918	3 987	1928..	25,8	22,5	99	3 587	
1935	1 733	1 986	2 081	2 076	127	9	3 941	4 071	1929..	24,9	24,7	97	2 983	
1936	1 715	1 938	2 187	2 255	113	8	4 015	4 201	1930..	19,1	17,9	79	3 341	
1937	1 680	1 890	2 413	2 647	88	6	4 181	4 543	1931..	19,9	14,2	80	5 227	
1938	1 659	1 853	2 573	2 897	76	6	4 308	4 756	1932..	18,8	13,3	75	6 525	
1939	1 590	1 758	2 737	3 083	64	5	4 391	4 846	1933..	18,1	14,5	73	6 238	
Oppjente bruttofrakter i utenrikssk fart														
Ar	Dampskip		Motorskip		Seilskip		1 alt		Ar og måned	Indekstall for frakter			Arbeids- ledige sjøfolk	
	Tur-frakt	Tids-frakt	Tur-frakt	Tids-frakt	Tur-frakt	Tur-frakt	Tur-frakt	Tids-frakt		1935 = 100	Ny indeks Turfrakter			
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.		1935 = 100				
1913	88 913	92 957	1) —	1) —	36 749	125 662	92 957		1936..	112,6				
1920	496 934	654 821	56 477	5 857	2) 65 877	619 082	660 884		1937..	175,6				
1929	195 598	92 566	100 240	43 518	139	295 977	136 084		1938..	126,9				
1930	165 244	79 256	109 465	57 410	102	274 811	136 666		1939..	—				
1931	131 633	52 922	103 489	75 701	43	235 165	128 623		1937					
1932	150 216	42 589	111 467	73 207	47	261 730	115 796		Jan. .	167,7	117	4 635		
1933	150 189	39 587	119 881	67 025	54	270 124	106 612		Feb. .	157,9	116	4 523		
1934	150 331	46 229	143 402	64 398	39	293 772	110 627		Mars. .	158,9	118	4 782		
1935	143 769	52 291	163 211	71 106	37	307 017	123 397		April. .	176,8	129	4 917		
1936	154 934	56 747	204 762	79 704	18	359 714	136 451		Mai. .	185,4	133	4 010		
1937	198 037	78 655	362 790	105 818	0	560 827	184 473		Juni. .	187,1	135	3 607		
1938	168 260	68 450	310 600	149 380	0	478 860	217 830		Julii. .	185,0	133	3 448		
Opplagte norske skip. ³⁾														
Ar og datum	Antall	Tonn d. w.	Br. reg. tonn	Ar og måned	Tonn d. w.	Br. reg. tonn	Ar og måned	Tonn d. w.	Br. reg. tonn	Ar og måned	Tonn d. w.	Br. reg. tonn	Ar og måned	
1 jan. 1930	11	19 850	13 390	1938										
1 juli 1930	75	261 050	173 980	Jan. .	0	0								
1 jan. 1931	238	858 700	572 430	Feb. .	0	0								
1 juli 1931	288	1 223 670	815 780	Mars. .	0	0								
1 jan. 1932	294	1 395 860	940 570	April ⁶⁾ ..	197 370	131 580								
1 april 1932	372	1 598 390	1 012 630	Mai ⁶⁾ ..	207 000	137 970								
1 juli 1932	258	1 200 920	800 610	Juni ⁶⁾ ..	232 680	155 120								
1 okt. 1932	263	1 311 280	874 180	Juli ⁶⁾ ..	270 750	180 500								
1 jan. 1933	200	952 350	634 900	Aug. ⁶⁾ ..	325 000	216 650								
1 april 1933	287	1 226 170	817 350	Sept. .	475 000	314 350								
1 juli 1933	248	1 113 880	742 590	Okt. .	490 410	306 510								
1 okt. 1933	127	682 220	454 820	Nov. .	383 690	235 140								
1 jan. 1934	143	672 260	448 170	Des. .	259 120	171 840								
1 april 1934	188	660 590	440 400	1939										
1 juli 1934	119	584 590	389 730	Jan. .	394 550	261 280								
1 okt. 1934	70	360 480	240 320	Feb. .	445 190	295 560								
1 jan. 1935	66	312 650	208 430	Mars. .	521 880	346 230								
1 april 1935	172	614 200	409 470	April .	589 900	392 230								
1 juli 1935	92	396 140	264 090	Mai. .	409 480	272 320								
1 okt. 1935	64	355 610	237 070	Juni .	211 860	141 180								
1 jan. 1936	28	69 480	46 320	Juli .	253 880	168 760								
1 april 1936	98	281 660	187 770	Aug. .	622 050	412 620								
1 juli 1936	45	112 990	75 320	Sept. .	538 180	358 460								
1 okt. 1936	29	180 170	120 120	Okt. .	—	—								
1 jan. 1937	15	26 230	17 490	Nov. .	—	—								
1 april 1937	7	12 300	8 200	Des. .	—	—								
1 juli 1937	0	0	0	1940										
1 okt. 1937	0	0	0	Jan. .	—	—								

¹⁾ For 1913 har en ikke særskilte oppgaver for motorskip. Oppgavene er gitt under ett for dampskip og motorskip. ²⁾ Heraf tidsfrakt kr. 206 000. ³⁾ Oppgave fra Norges Rederforbund. ⁴⁾ Gjennomsnitt for månedene januar—november. ⁵⁾ For 1935 og 1936 gjelder det 47 arbeidskontorer, 1937 og 1938 48, fra 1939 49 kontorer. ⁶⁾ Tallene er ikke helt fullstendige; det mangler opplysning om noen skip opplagt i utenlandske havner.

XX. Offentlige finanser.

Skatteår (og inntektsår)	a) Den kommunale skattelikning											
	Formue			Antatt inntekt			Skattbar inntekt					
	Bvgder	Byer	Riket	Bygder	Byer	Riket	Bygder	Byer	Riket	Millioner kroner	Millioner kroner	Millioner kroner
Millioner kroner				Millioner kroner				Millioner kroner				
1921—1922 (1920)	6 905,8	5 285,9	12 191,7	1 745,5	2 144,0	3 889,5	1 267,6	1 667,4	2 935,0			
1926—1927 (1925)	5 706,0	3 756,3	9 462,3	1 410,9	1 355,5	2 766,4	937,7	923,0	1 860,7			
1927—1928 (1926)	5 111,8	3 546,1	8 657,9	1 246,7	1 222,9	2 469,6	802,0	828,9	1 630,9			
1928—1929 (1927)	4 775,2	3 322,7	8 097,9	1 125,3	1 127,1	2 252,4	711,0	743,3	1 454,3			
1929—1930 (1928)	4 663,0	3 390,6	8 053,6	1 073,7	1 079,6	2 153,3	669,6	704,8	1 374,4			
1930—1931 (1929)	4 591,1	3 379,0	7 970,1	1 097,2	1 102,4	2 199,6	690,2	722,3	1 412,5			
1931—1932 (1930)	4 436,0	3 314,0	7 750,0	1 091,2	1 105,6	2 196,8	684,0	722,3	1 406,3			
1932—1933 (1931)	4 168,3	3 063,3	7 231,6	982,0	1 011,6	1 993,6	601,8	652,5	1 254,3			
1933—1934 (1932)	3 991,2	3 044,5	7 035,7	941,9	991,8	1 933,7	566,9	628,0	1 194,9			
1934—1935 (1933)	3 925,4	2 992,6	6 918,0	936,3	965,4	1 901,7	563,2	605,4	1 168,6			
1935—1936 (1934)	3 964,6	3 101,7	7 066,3	967,6	986,4	1 954,0	586,3	622,0	1 208,3			
1936—1937 (1935)	4 110,8	3 318,7	7 429,5	1 029,2	1 046,6	2 075,8	²⁾ 609,0	²⁾ 658,8	²⁾ 1 267,8			
1937—1938 (1936)	4 392,3	3 521,6	7 913,9	1 151,9	1 153,8	2 305,7	²⁾ 699,6	²⁾ 743,5	²⁾ 1 443,1			
1938—1939 (1937)	4 902,8	3 962,8	8 865,6	1 323,8	1 322,0	2 654,8	²⁾ 849,3	²⁾ 890,1	²⁾ 1 739,1			
1939—1940 (1938) ¹⁾	4 857,7	3 850,7	8 708,4	1 441,0	1 438,4	2 879,4	—	—	—			
b) Utliknede kommunale skatter												
Skatteår	Bygder				Byer				Statsskatt			
	For- mues- og inn- tekts- skatt	Eien- doms- skatt (matri- kelskatt)	Andre skatter og av- gifter	Til- sammen	For- mues- og inn- tekts- skatt	Eien- doms- skatt	Andre skatter og av- gifter	Til- sammen	For- mues- og inn- tekts- skatt ²⁾	For- bruks- skatter ⁴⁾	Andre skatter og av- gifter	Til- sammen
	Millioner kroner				Millioner kroner				Millioner kroner			
1921—1922	150,5	5,9	2,1	158,5	239,9	11,7	3,2	254,8	283,0	94,8	23,1	400,9
1926—1927	154,4	5,0	2,9	162,3	159,1	15,8	2,9	177,8	120,4	178,7	21,8	320,9
1927—1928	138,1	5,0	2,9	146,0	143,1	16,0	2,9	162,0	102,5	210,7	22,7	335,9
1928—1929	127,3	4,9	3,1	135,3	126,7	16,4	2,9	146,0	82,6	198,3	24,4	305,3
1929—1930	123,8	5,0	2,3	131,3	124,3	16,4	3,0	143,7	82,0	204,5	24,4	310,9
1930—1931	123,8	5,2	1,8	130,8	125,2	16,4	3,0	144,6	79,3	195,9	21,0	296,2
1931—1932	121,6	5,2	2,3	128,6	124,9	16,6	2,6	144,1	78,7	193,7	19,5	291,9
1932—1933	113,6	5,1	1,7	120,4	120,5	16,9	2,6	140,0	70,8	195,9	20,3	287,0
1933—1934	109,3	5,4	1,8	116,5	117,9	17,4	3,2	138,5	71,5	206,3	19,8	297,6
1934—1935	108,2	5,3	1,8	115,3	115,8	17,9	3,4	137,1	70,6	221,0	19,9	311,5
1935—1936	110,5	5,2	1,8	117,5	118,2	18,7	3,3	140,2	81,9	264,8	23,4	370,1
1936—1937	⁵⁾ 119,2	5,3	1,9	126,4	⁵⁾ 128,0	19,1	3,6	150,7	90,5	310,8	29,0	430,3
1937—1938	⁵⁾ 133,3	5,3	⁶⁾ 11,8	150,4	⁵⁾ 140,9	19,7	⁶⁾ 14,3	174,9	116,7	333,4	29,0	479,1
1938—1939	⁵⁾ 159,1	5,6	⁶⁾ 13,4	178,1	⁵⁾ 171,7	20,2	⁶⁾ 16,1	208,0	150,3	355,2	29,7	535,2
d) Kommunenes skatterestanser				e) Kommunenes lånegjeld ⁷⁾				f) Statens lånegjeld				
Pr. 30 juni	Herreder	Byer	Til- sammen	Bygder		Byer		Kommuner i alt		Oppatt innen- lands	Oppatt uten- lands	Samlet stats- gjeld
				Samlet lånegjeld	Herav vedk. elektr.- vesenet	Samlet lånegjeld	Herav vedk. elektr.- vesenet	Samlet lånegjeld	Herav vedk. elektr.- vesenet			
				Millioner kroner		Millioner kroner		Millioner kroner				
				Millioner kroner		Millioner kroner		Millioner kroner		Millioner kroner		
1928	105,3	89,1	194,4	719,9	424,2	743,6	287,7	1 463,5	711,9	823,4	811,4	1 634,8
1929	101,5	80,1	181,6	712,1	426,6	749,2	278,3	1 461,3	704,9	785,1	793,8	1 578,9
1930	99,1	71,4	170,5	703,7	420,4	745,2	272,0	1 448,9	692,4	782,7	782,3	1 565,0
1931	100,4	66,4	166,8	689,3	410,5	748,9	265,8	1 438,2	676,3	760,4	757,6	1 518,0
1932	101,3	66,2	167,5	689,1	416,5	737,5	254,9	1 426,6	671,4	719,3	742,7	⁸⁾ 1 462,0
1933	97,4	62,8	160,2	683,7	413,8	721,3	248,2	1 405,0	662,0	769,8	726,2	⁸⁾ 1 496,0
1934	92,0	59,3	151,3	674,3	388,2	697,4	236,4	1 371,7	624,6	755,4	706,3	⁸⁾ 1 461,7
1935	86,3	51,5	137,8	658,1	371,5	682,6	223,9	1 340,7	595,4	770,8	705,4	⁸⁾ 1 476,2
1936	73,2	41,6	114,8	632,5	349,6	666,3	208,7	1 298,8	558,3	779,3	711,5	⁸⁾ 1 481,8
1937	68,8	43,8	112,6	596,6	322,2	659,0	197,7	1 255,6	519,9	801,2	692,1	⁸⁾ 1 493,3
1938	64,6	39,4	104,0	540,4	297,0	668,4	188,7	1 208,8	485,7	775,1	653,6	⁸⁾ 1 428,7
1939	60,5	39,6	105,1	523,6	289,2	674,3	181,6	1 197,9	470,8	867,8	596,4	⁸⁾ 1 464,2

¹⁾ Oppgavene for 1939—1940 er helt foreløpige og tildels basert på beregnede tall. ²⁾ Renter av bankinnskudd er ikke tatt med her. ³⁾ Omfatter ordinær inntekts- og formuesskatt og ekstraordinær formuesskatt. For sistnevnte skatt er for de tre siste år det anslatte beløp ført opp, mens den ordinære statsskatt for alle år er ført opp med utliknet beløp. I tabellen på sidene 84 og 85 er ført opp de skatter som er innbetalt hvert år. ⁴⁾ Herunder bl. a. toll og for budsjettsårene 1935/36 til 1938/39 også omsetningsavgiften. ⁵⁾ Her er også renteskatten tatt med. ⁶⁾ Her er også alderstrygdavgiften tatt med. ⁷⁾ Her er også de felleskommunale elektrisitetsverks gjeld tatt med. ⁸⁾ Eksklusive ikke betalt del av grunnfondet i statsgaranterte banker.

XX. Offentlige

g) Statens utgifter og inntekter etter regnskapene

	1913/14	1920/21	1925/26	1927/28	1928/29	1929/30
--	---------	---------	---------	---------	---------	---------

A. Driftsutgifter.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
I. Statens politiske organer	2 428	6 128	4 425	4 644	4 049	3 950
II. Utenriksvesenet	1 276	4 913	4 216	3 491	3 385	3 468
III. Forsvarsvesenet	27 490	63 142	48 349	45 287	39 634	39 237
IV. Rets-, politi- og fengselsvesen	4 705	17 611	15 393	14 157	13 889	14 256
V. Fylkesmannsembetene og kommunalkontoret	314	896	782	833	728	798
VI. Kirken	1 166	3 485	4 765	4 044	3 779	4 097
VII. Skole, vitenskap, kunst m. v.	14 683	60 450	52 467	55 810	50 792	49 976
VIII. Sosiale formål (herunder nødsarbeid)	3 702	26 479	21 515	19 126	16 392	14 661
IX. Helsepleie (medisinalvesen, sykehus m. v.)	4 268	23 554	20 026	16 140	14 869	14 013
X. Statens anlegg (vei-, havne-, vassdragsvesen)	4 238	17 619	16 813	13 294	¹⁾ 19 117	¹⁾ 18 828
XI. Landbruk (ekskl. skoler)	2 029	9 713	9 872	13 858	15 208	²⁾ 16 414
XII. Handel, sjøfart, industri og fiskeri	5 707	58 332	16 238	13 857	33 772	13 393
XIII. Skattelikning og skatteoppebørsel	3 879	16 312	14 112	12 952	12 094	12 508
XIV. Gjeldsrenter og pensjoner:						
a) Renter av statsgjelden	12 411	41 842	105 177	80 861	83 721	82 319
b) Pensjoner	2 642	5 099	7 194	6 290	6 484	6 960
XV. Underskudd av Statens forretningsdrift	—	—	—	—	—	—
XVI. Andre utgifter	7 123	297 875	25 720	40 051	23 997	30 053
A. Driftsutgifter i alt	98 061	653 450	367 064	344 695	341 910	324 931

B. Kapitalutgifter.

I. Statens forretningsdrift og fond:						
a) Jernbane, telegraf, telefon og kraftanlegg	14 751	70 142	37 160	27 416	20 544	16 107
b) Avsatt til fond	5 181	6 810	10 477	5 600	5 647	5 031
c) Andre avsetninger	—	—	—	1 644	—	—
d) Ellers	567	6 241	—	—	—	1 000
II. Avdrag på statsgjelden m. v.	4 870	4 598	29 826	11 534	17 592	25 448
III. Utlån til kommuner, elektrisitetsverk, sparebanker m. v.	—	4 500	346	6 522	1 632	3 555
IV. Budsjettoverskudd	—	—	—	3 825	2 058	20 030
B. Kapitalutgifter i alt	25 369	92 291	77 809	56 041	47 473	71 171
Utgifter i alt	123 430	745 741	444 873	400 736	389 383	396 102

A. Driftsinntekter.

I. Skatter og avgifter:						
a) Inntekts- og formuesskatter	12 759	358 439	126 632	105 251	87 679	84 605
b) Tollintrade	52 424	68 990	111 028	118 376	106 162	110 473
c) Øvrige forbruksskatter	12 801	27 200	70 904	92 350	²⁾ 92 100	²⁾ 93 980
d) Andre skatter og avgifter	10 212	30 227	22 358	22 675	24 450	24 411
II. Formues- og ervervsinntekter:						
a) Renter	9 394	18 139	20 642	16 496	19 905	18 947
b) Utbytte av aksjer i Norges Bank	714	5 735	336	336	336	336
c) Overskudd av Statens forretningsdrift m.v.,	1 989	÷ 67 663	15 872	4 292	15 006	12 683
III. Andre inntekter	1 949	7 395	3 551	3 515	5 139	⁴⁾ 10 307
A. Driftsinntekter i alt	102 242	448 462	371 323	363 291	350 777	355 742

B. Kapitalinntekter.

I. Av statens formue:						
a) Av fondskapitaler og avsetninger	1 008	8	4 956	3 543	10 787	3 809
b) Ellers	154	÷ 99	4 930	902	1 463	2 797
II. Lånemidler, oppført på statsregnskapet	9 041	64 601	36 056	33 000	26 356	33 754
III. Budsjettunderskudd	10 985	232 769	27 608	—	—	—

B. Kapitalinntekter i alt	21 188	297 279	73 550	37 445	38 606	40 360
Inntekter i alt	123 430	745 741	444 873	400 736	389 383	396 102

A n m. Etter «Den norske Statskasses Finanser» utarbeidd av Det Statistiske Sentralbyrå. Beløpene faller ikke sammen er tatt med. De forskjellige poster er også omgruppert. Statistikken angir for alle år såvidt mulig de kontante ut-

¹⁾ Herunder vedlikehold av gjennomgangsveier, som dekkes av veiavgiften, og som ikke ble ført opp før og bureising, som dekkes av lotteri- og fondsmidler, og som ikke har vært tatt med før 1929—30. ⁴⁾ Herunder er renter av den nedlagte kapital i Statens bedrifter belastet driften. For lettere å kunne sammenlikne med tidligere tagelsen av konverteringsslå kr. 2 927 000. Etter den nye oppstilling av regnskapet for 1932—33 og følgende år munner kr. 1 000 000. ⁸⁾ Inklusive kr. 2 927 000 — forskjellen mellom konverteringsslånets pålydende og det det vanskeligstilte kommuner kr. 2 130 000. ¹¹⁾ Herav rabatt og omkostninger ved utlegging og konvertering av statsmellan de nye låns pålydende og det de har innbrakt. ¹⁴⁾ Herav til vanskeligstilte kommuner kr. 7 538 000. munner kr. 3 429 000. ¹⁸⁾ Herav til alderstrygden kr. 39 941 000. ¹⁹⁾ Herav hjelpe til kommuner kr. 2 063 000. fondet kr. 52 000 000, som ikke er tatt med på budsjettregnskapet. ²²⁾ Herav til alderstrygden kr. 38 106 000 og mill. kr. som Det overordentlige Storting har bevilget til nøytralitetsvakt og forsyninger m. v. ²⁵⁾ Inklusive fore- og til arbeidsledighetstrygd kr. 2 400 000. ²⁷⁾ Herav hjelpe til kommuner kr. 1 000 000 og tilfeldige utgifter kr.

finanser (forts.).

1913/14—1938/39, bevilget budsjett for 1939/40 og foreslått budsjett for 1940/41.

1930/31	1931/32	1932/33 ^{a)}	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39	Bevilget budsjett 1939/40	Foreslått budsjett 1940/41
1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
4 205	4 100	3 808	3 808	4 227	3 971	3 748	4 714	4 704	4 800	4 832	5 177
3 437	3 832	4 134	4 134	4 128	4 242	4 496	4 995	4 936	5 330	5 006	4 949
38 955	38 726	37 275	37 275	36 925	37 698	40 198	45 775	52 664	67 306	75 053 ^{b)}	202 995
14 553	14 192	13 539	13 539	13 419	13 450	13 991	16 656	18 552	19 328	19 262	20 038
840	856	823	823	802	862	870	895	940	946	926	906
4 094	4 029	3 763	3 763	3 305	3 457	3 539	3 768	4 357	4 418	4 297	4 610
51 637	53 279	49 596	49 596	47 284	47 891	49 179	54 048	60 460	68 694	65 506	68 282
16 897	15 787	17 146	17 146	17 878	25 104	30 429	28 962 ^{c)}	65 757	18) 76 602	22) 76 858 ^{d)}	74 249
14 480	16 602	12 730	12 730	12 845	13 056	14 239	12 809	19 282	20 828	21 880	20 197
¹⁾ 19 646	¹⁾ 21 526	¹⁾ 24 876	¹⁾ 24 876	¹⁾ 24 433	¹⁾ 24 472	¹⁾ 36 622	¹⁾ 40 898	¹⁾ 43 705	¹⁾ 51 212	¹⁾ 69 173	¹⁾ 69 296
³⁾ 14 615	³⁾ 14 372	³⁾ 13 920	³⁾ 13 920	³⁾ 14 622	³⁾ 23 574	³⁾ 33 498	³⁾ 37 238	³⁾ 35 240	³⁾ 35 208	³⁾ 35 651	³⁾ 33 142
14 182	13 289	12 701	12 701	13 112	15 228	19 761	27 267	25 688	31 852	37 614	37 275
13 016	12 933	12 551	12 551	12 417	12 444	13 202	14 281	16 946	18 149	17 714	17 851
83 691	83 443	⁶⁾ 94 204	⁶⁾ 30 655	18 976 ^{e)}	21 975	10 198	7 746	4 344	622	5 885	13 334
7 311	7 642	7 362	7 362	7 116	7 812	8 759	9 685	11 115	12 561	13 425	13 364
—	—	—	—	⁹⁾ 54 384	⁹⁾ 47 760	⁹⁾ 46 601	⁹⁾ 44 436	⁹⁾ 55 061	⁹⁾ 56 843	⁹⁾ 50 187	⁹⁾ 50 298
11 737	8 166	⁷⁾ 8 552	⁷⁾ 8 745	¹⁰⁾ 10 015	¹²⁾ 13 173	¹¹⁾ 15 504	¹⁵⁾ 13 048	¹⁷⁾ 11 029	¹⁹⁾ 11 089	²³⁾ 8 040	²⁷⁾ 38 125
313 296	312 774	316 980	308 008	288 238	316 169	344 834	367 221	434 780	485 788	²⁴⁾ 511 309	674 088
14 169	13 672	11 444	15 809	17 723	26 335	33 002	41 697	44 513	49 209	65 483	61 828
5 822	5 496	5 491	5 491	2 638	7 399	7 538	8 982	8 872	²⁰⁾ 52 117	4 378	6 910
—	—	77	77	586	2 862	6 999	3 760	1 217	—	—	—
30	—	921	921	1 853	595	1 647	6 712	854	3 066	5 477	4 229
38 151	27 140	33 110	33 110	36 623	34 482	35 830	38 179	36 387	33 351	37 984	43 201
2 279	1 752	420	420	1 416	1 321	785	—	—	—	—	—
—	—	—	—	12 735	14 791	28 192	58 462	45 512	52 054	—	—
60 451	48 060	51 463	55 828	73 574	87 785	113 993	157 792	137 355	189 797	113 322	116 168
373 747	360 834	368 443	363 836	361 812	403 954	458 827	525 013	572 135	675 585	624 631	790 256
80 612	77 060	70 848	70 848	71 911	72 062	81 994	90 935	136 386	174 725	168 000 ^{b)}	197 500
103 491	103 518	98 892	98 892	105 709	112 665	125 849	140 380	145 382	154 278	130 000	145 000
²⁾ 92 419	²⁾ 90 221	²⁾ 97 009	²⁾ 97 009	²⁾ 100 544	²⁾ 108 362	²⁾ 138 908	²⁾ 170 371	²⁾ 187 989	²⁾ 200 910	²⁾ 182 160	²⁾ 233 110
20 967	19 454	20 347	20 347	19 810	19 859	23 458	29 081	29 068	29 660	28 784 ^{c)}	54 980
18 700	17 330	17 864	17 864	17 722	18 326	17 227	17 751	18 711	18 437	17 643	17 237
336	336	336	336	336	336	336	336	336	336	336	336
6 708	541	6 140	—	—	—	—	—	—	—	—	—
⁴⁾ 7 054	⁴⁾ 8 692	⁴⁾ 9 185	⁴⁾ 9 185	⁴⁾ 10 856	⁴⁾ 11 287	⁴⁾ 11 210	⁴⁾ 11 313	⁴⁾ 11 498	⁴⁾ 12 031	⁴⁾ 12 151	⁴⁾ 12 541
330 287	317 152	320 621	314 481	326 888	342 897	398 982	460 167	529 370	590 377	539 074	660 704
1 900	619	607	2 140	2 926	4 181	4 014	2 298	2 083	3 684	4 654	2 736
10 032	3 351	3 347	3 347	3 236	5 301	4 817	3 729	3 406	3 653	2 903	1 626
23 127	14 731	⁸⁾ 19 093	⁸⁾ 19 093	28 762 ^{d)}	51 575	51 014	58 819	37 276 ^{e)}	77 871	78 000	125 200
8 401	24 981	24 775	24 775	—	—	—	—	—	—	—	—
43 460	43 682	47 822	49 355	34 924	61 057	59 845	64 846	42 765	85 208	85 557	129 562
373 747	360 834	368 443	363 836	361 812	403 954	458 827	525 013	572 135	675 585	624 631	790 256

med de beløp som er ført opp i statsregnskapet, da poster som har vært holdt utenfor budsjettregnskapet, herunder fond, og innbetalinger. Således er de innbetalte skatter oppført og ikke de utliknede, som i statsregnskapene til og med 1924/25.

1928—29. ²⁾ Herunder veiavgift, som ikke ble ført på budsjettet før 1928—29. ³⁾ Herunder bevilgning til nydyrkning lotteri- og fondsmidler til nydyrkning og bureising, som ikke var tatt med før 1929—30. ⁵⁾ Fra og med 1932—33 år har man her stilt opp regnskapet på den gamle måten. ⁶⁾ Herav kurstap kr. 15 486 000 og omkostninger ved opper renter av den nedlagte kapital i Statens bedrifter ikke som tidligere tatt med her. ⁷⁾ Herav til vanskligstilte kom-har innbrakt. ⁹⁾ Resultatet av driften når 5 pst. renter av den investerte kapital er tatt til utgift. ¹⁰⁾ Herav til lån kr. 8 601 000. ¹²⁾ Herav til vanskligstilte kommuner kr. 4 533 000. ¹³⁾ Inklusivt kr. 8 601 000 — forskjellen ¹⁵⁾ Herav hjelpe til kommuner kr. 3 597 000. ¹⁶⁾ Herav til alderstrygden kr. 32 696 000. ¹⁷⁾ Herav hjelpe til kom-²⁰⁾ Herav den ubrukete del av Nøytralitetsfondet pr. ^{30/6}—1939 kr. 43 380 000. ²¹⁾ Inkl. lånemidler til Nøytralitets-arbeidsledighetstrygden kr. 5 000 000. ²³⁾ Herav hjelpe til kommuner kr. 1 500 000. ²⁴⁾ Hertil kommer de 40 slått bevilgning til nøytralitetsvakt og forsyninger m. v. 125 mill. kr. ²⁶⁾ Herav til alderstrygden kr. 38 800 000 28 231 000. ²⁸⁾ Herav krigskonjunkturskatt kr. 5 000 000. ²⁹⁾ Herav tonnasjeavgift kr. 24 000 000.

GRØNDAL & SØNS BOKTRYKKERI — OSLO